

Sophie von Knorring
ILLUSIONERNA

SVENSKA FÖRFATTARE
NY SERIE

Sophie von Knorring
ILLUSIONERNA

Utgiven med inledning och kommentarer av
Theres Kessler Agdler

sVs

SVENSKA VITTERHETSSAMFUNDET
STOCKHOLM
2000

*Utgiven med bidrag av
Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond*

Abstract

Sophie von Knorring, *Illusionerna*. Utgiven med inledning och kommentarer av Theres Kessler Agdler. (Sophie von Knorring, *The Illusions*. Edited with introduction and commentary by Theres Kessler Agdler, Department of Literature, Stockholm University, SE-106 91 Stockholm, Sweden.) Skrifter utgivna av Svenska Vitterhetssamfundet. Svenska författare. Ny serie, xvii+vi+201 pp., Stockholm. ISBN 91-7230-093-0.

The first book by Sophie von Knorring (1797–1848) was *Cousinerna* (*The Cousins*) 1834, a *début* that attracted much attention. During her life time she wrote another eight novels and two collections of short stories. *Illusionerna* (*The Illusions*) from 1836 is considered her masterpiece. Only a few years later the novel was translated into German and Danish. *Illusionerna* is a love-story, but it also gives a vivid description of upper class life and society in Stockholm during the first decades of the 19th century.

Illusionerna appears here for the first time in a critical edition. The text, based on the first edition, is preceded by an introduction presenting the creation and reception of the novel, and it is followed by a commentary.

© Svenska Vitterhetssamfundet

ISBN 91-7230-093-0

Svenska Vitterhetssamfundet
c/o Svenska Akademiens Nobelbibliotek
Box 2118, SE-103 13 Stockholm
<http://svenska.gu.se/vittsam.html>

Printed in Sweden by
Bloms i Lund Tryckeri AB
Lund 2000

Inledning

Sophie von Knorring (1797–1848) skrev de flesta av sina verk i den genre som upptäcktes av de skrivande kvinnorna i Sverige under första hälften av 1800-talet: romanen. 1834 debuterade hon med *Cousinerna*. Året därpå kom *Vännerna* och *Qvinnorna* som 1836 följdes av *Axel* och *Illusionerna*. Under sin livstid publicerade Sophie von Knorring nio romaner, en novellsamling och två reseskildringar. Redan innan hon debuterade hade hon ägnat sig åt författande en längre tid, men endast fragment finns bevarade: »Ebba» (1817) och »Inbillningens värld» (ca 1825–27).¹

Sophie von Knorring levde hela sitt liv i adliga kretsar. Hon föddes som Sophie Zelow den 29 september 1797 på Slottet Gräfsnäs i Västergötland. Fadern Christer Göran Zelow, som var major och hovmarskalk, härstammade från en polsk adelssläkt. Även hennes mor, Helena Sophia Gripenstedt, var av adlig härkomst. Dottern gifte sig också ståndsmässigt med Sebastian Carl von Knorring (1820). Den aristokratiska miljö i vilken Sophie von Knorring växte upp och tillbragte hela sitt liv präglade både hennes personlighet och hennes verk. Som adlig och kvinna intar hon en särposition i den samtida svenska litteraturen, och i sina romaner skildrar hon i regel en adlig miljö. Ett undantag är *Torparen och hans omgivning* (1843) som har kallats Sveriges första bonde-roman. På grund av sin härkomst och högreståndsmiljön i romanerna blev Sophie von Knorring mestadels bedömd som en konservativ författare, men i sina verk – och inte minst i *Illusionerna* – analyserar hon de högre ståndens levnadsvillkor och beteende, dubbelmoral och uppfostringsmetoder med kritisk blick och ironi.

I likhet med många andra 1800-talsförfattarinnor publicerade Sophie von Knorring sina verk anonymt. Efter debuten kallade hon sig för »Författaren till *Cousinerna*». Kritikerna påpekade dock tidigt att hennes romaner måste ha skrivits av en författarinna.² Från och med *Förhoppningar* (1843) kallade hon sig »Författarinnan till *Cousinerna*». Hon var rädd om sin anonymitet, även efter det att hennes namn hade

¹ Barbro Nelson, *Sophie von Knorring. En svensk romanförfattarinnas liv och dikt* (Stockholm, 1927), ss. 105 och 138 f.

² Nils Arfwidsson menade i *Daglig Allehanda* 6/2 1835 att *Cousinerna* hade skrivits av ett »fruntimmer», se Nelson, s. 266.

blivit bekant. Kanske hade hon lärt av Hedvig Charlotta Nordenflychts och Anna Maria Lenngrens erfarenheter och ville undvika att bli kallad för »Lärd i stubb».³ Vid de tillfällen då von Knorrings böcker sattes i direkt samband med henne dementerade hon kraftigt, inte minst för att skydda sig mot angrepp från de kritiker som hade synpunkter på det moraliska innehållet.

I sina romaner skildrar von Knorring gryende kärlek och erotisk åtrå. De kvinnliga huvudpersonerna måste utstå en själslig kamp mellan samhällets påbud och människans begär. I *Cousinerna* är det den förlovade Amalia som kämpar mot sin kärlek till Axel för att förmå hålla äktenskapslöftet. I *Illusionerna* är det Otilia som inte vill skilja Otto från hans trolovade, och i *Qvinnorna* ställs Linda inför valet mellan sina känslor för Leonard och sina plikter som moder. I *Förhoppningar* slutligen kämpar Otilia mot sina förbjudna känslor för fostersonen Hugo. De manliga figurerna har tack vare större frihet möjlighet att fly den svåra situationen. Antingen reser de bort (Axel, Otto, Hugo) eller förlovar sig – om läget verkar hopplöst – med en annan kvinna (Otto, Hugo, Leonard).

Kampen mellan plikt och böjelse manifesteras i en stark erotisk spänning mellan de två huvudpersonerna. Denna spänning gestaltas särskilt tydligt i *Cousinerna*, *Illusionerna* och *Förhoppningar*. Den erotiska dragningskraften skildras genom beskrivningar av blickar, ett ökat andningstempo och darrningar. Gemensamt för de nämnda romanerna är att både hjältinna och hjälte bor i samma hus eller mycket nära varandra. Den ständiga fysiska närheten ökar spänningen och gör kampen outhärdlig. Hjältinnorna försöker förtvivlat att följa plikten men sönderslits av böjelserna och går mot sin undergång. »Den skönas död» blir i Knorrings verk något mer än en upprepning av ett av den västerländska litteraturens mest slitna topos.⁴ Hon använder sig av motivet som ett berättargrepp men ironiserar samtidigt över det.

Gemensam för alla Sophie von Knorrings romaner är en stark berättarauktoritet. Typiskt för en sådan berättarstil är pseudokommunikationen med läsarna och reflekterandet över berättandet. Metafiktion som ramberättelser och illusionbrytningar är de viktigaste kännetecknen för den romantiska berättartraditionen. Sophie von Knorring lyck-

³ Uttrycket förekommer i Anna Maria Lenngrens dikt »Några ord till min k. Dotter i fall jag hade någon», publicerad i *Stockholms-Posten* (1798).

⁴ Jfr Elisabeth Bronfen, *Over Her Dead Body. Death, femininity and the aesthetic* (Manchester, 1992).

ades emellertid synergiskt förena både den realistiska och den romantiska strömningen i sina verk.

Huvudperson och berättare i *Illusionerna* är den sexton år gamla Otilia. Hennes berättelse är inramad av »Utgifvarens företal» och »Utgifvarens eftertal». Otilia växer upp hos sin mormor på landet i en avskild och skyddad värld. Hennes faster Aline hämtar henne till Stockholm under förevändningen att förfina hennes bildning, men i verkligheten vill fastern pryda sin salong med den »vackra flickan från landet».⁵ Kort efter ankomsten till Stockholm förälskar sig Otilia i sin kusin Otto, tant Alines son. Kärleken till Otto fyller hela hennes tillvaro. Otto däremot fördelar sin gunst på flera håll. Han förför Otilias kammarjungfru, vilket resulterar i att hon blir gravid, och är även lierad med Melida och Pauline. Trots det bedyrar Otto gång på gång sin kärlek till Otilia och föreslår till och med att de tillsammans ska fly till utlandet. Till slut gifter han sig med sin sedan länge trolovade, den rika Malvina. Otilia insjuknar svårt i nervfeber, och när hon har blivit tillräckligt frisk för att resa, återvänder hon till sin mormor. Där skriver hon ner sina Stockholmsupplevelser för att mormodern ska kunna trösta sig med dem efter Otilias död. Romanen handlar på ett yttre plan om en tonårsflickas första olyckliga kärlek. På ett djupare plan kritiserar romanen de gängse uppfostringsmetoderna för flickor som sänds naiva och godtrogna ut i världen. I slutet av romanen har Otilia på ett smärtsamt sätt vunnit erfarenhet och genomskådar samhällets dubbelmoral. Den efteråt nedtecknade berättelsen visar att Otilia erövrat en förmåga till distans och ironi som hon inte ägde, när hon anlände till Stockholm.

Viktig med hänsyn till romanens struktur och tematik är ramberättelsen, men det blir först i slutet klart att ramberättaren är identisk med Otto. Genom hans råa ton i ramen rycks läsaren ur sin illusion och Otilias positiva skildring av Otto förlorar med ens sin trovärdighet. Därmed skapas en ironisk distans till Otilias uppoffring och berättelsens tragiska slut, vilket kan förstås som en dold kritik av den offermoral man förväntade sig av kvinnorna.

Romanen bygger delvis på historisk grund: Under säsongen 1812–1813 vistades Madame de Staël i Stockholm. Sophie Zelow recipierade som femtonåring i Amarantherorden 1811 och deltog följande år i ordens baler, som också besöktes av Madame de Staël med familj.⁶ Även

⁵ Här finner vi en parallell till den tyska författarinnan Johanna Schopenhauers roman *Gabriele* som kom ut i tre band 1819–20, se Nelson, s. 224.

⁶ Nelson, s. 72–77.

Ottos berättelse i »Utgifvarens företal» om sin tant, Ottilias mormor, som dog i kolera, knyter an till historien. Mellan 1834–1873 drabbades Sverige av nio koleraepidemier, och vid den största av dessa (1834) insjuknade mer än 25.000 personer, av vilka drygt hälften avled.

Tillkomst

Romanens tillkomst kan följas i den dagbok som Sophie von Knorring förde jämsides med sitt författarskap.⁷ I dagboken från våren 1836 finner vi ett antal kortare anteckningar som handlar om *Illusionerna*:

Mars

[...]

20 – Ingenting. Trög söndag [...] Började mina Illusionerna

21 – Tystnad och flit

[...]

April

[...]

2 – Trefligt nog. Jag läste högt för Calle som sydde! –

Monne efterverlden kan utfundera hvad det var. Alla mina Illusioner slut, således blott 14 dagar för dem. –

Romanen tycks alltså ha författats på två veckor. Tidpunkten bekräftas av ett manuskript som förvaras på Uppsala Universitetsbibliotek. Manuskriptet bär ingen titel men är daterat av författarinnan. På manuskriptets första sida står »20de Mars 1836» och på näst sista sidan »2 April 1836». Det är dock mycket troligt att Sophie von Knorring kort därefter har gjort en renskrift som sedan användes som förlaga vid sättningen, men något tryckmanuskript har inte bevarats. I dagboken finner vi dock åtskilliga anteckningar som antyder att hon arbetade med en avskrift av *Illusionerna* i april 1836:

5 – Läste för Calle hela dagen. – Besynnerl.

[...]

7 – Hemkom Sandeberg. – Stor slag, men jag flitig med annat

8 – som jag hoppas skall vara litet längre än metvursten. –

9 – Men det kan ingen veta! – – – –

[...]

⁷ Dagböckerna 1822–47 finns bevarade på UUB.

18 – Ingenting. Flitig – arbetade för låsta dörrar. –
 19 – d:o d:o –
 20 – d:o d:o – Slut på det *arbetet* och på de mesta andra
 Illusioner äfvenledes. – Tomt. Började med min parure – Otack-
 samt nu! –

En redogörelse för det bevarade manuskriptet ges i den textkritiska kommentaren nedan på sidorna 177–181.

Utgivning

Illusionerna utkom i slutet av december 1836 på Zacharias Hæggströms förlag. Annonser som marknadsför *Illusionerna* var införda den 24 december i både *Correspondenten. Tidning för Politik och Litteratur* och *Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning*. I den sistnämnda var annonsen införd även den 31 december. I annonserna står det att boken kostade »1 Rdr: 32 sk B:co», i *Svenskt Boklexikon* anges ett pris på »2:50 Rdr». ⁸

Boken gavs ut anonymt utan Sophie von Knorrings pseudonym »Författaren till Cousinerna», på titelbladet. Däremot användes pseudonymen som försäljningsmetod i *Correspondentens* annons. Där har den till och med ändrats till »Författarinnan av Cousinerna» – ett avslöjande av pseudonymens kön som Sophie von Knorring själv inte gjorde förrän hon 1843 gav ut *Förhoppningar*.

Sophie von Knorring var skicklig i sina förhandlingar med förläggarna. Hon kämpade för högre honorar, samtidigt som hon var mån om att poängtera att hon inte skrev för ekonomins utan endast för nöjets skull. ⁹ Hon var angelägen att få Lars Johan Hierta som förläggare redan inför debuten med *Cousinerna*, men han refuserade boken. Sommaren 1836 försökte Knorring än en gång att få Hierta som förläggare. Denna gång skickade hon honom manuskriptet till *Illusionerna* under ett Stockholmsbesök, enligt dagboken den tredje juni: » [...] Ill: till L. H.» Den 16 juni skrev Sophie von Knorring tydligen ett brev till Hierta: »– Skref ett allvarl. bref till L.H. som han ej skall sätta i fönstret». Om och när Hierta svarade på detta brev nämns ej i dagboken. Möjligen kan

⁸ Hjalmar Linnström, *Svenskt Boklexikon 1830–1865* (Stockholm, 1961), s. 806. Se även *Svensk Bibliographi* nr. 12, december 1836.

⁹ Nils Erik Wallen, *Sophie von Knorring och samhället. Studier över en svensk författarinna och hennes ställning i samtiden* (diss. Åbo; Helsingfors, 1962), s. 184.

en notis den 25 juni, »En illusion ramlade alldeles» syfta på ett avslag, eftersom Hierta refuserade även denna roman och det återigen var Zacharias Hæggström som blev hennes förläggare.¹⁰ Han omnämns i dagboken den 26 juni: »– Vaknade ledsen. – Skaffade mig – per fas et nefas upplysning om Z. H.» Den 28 verkar de ha träffat varandra: »– På fm: Z. H. i 3^{ne} goda timmar. – Högst roligt.» Den 2 juli skriver hon att hon väntar på Z. H.

På förlaget Natur och Kultur kom 1965 en utgåva av *Illusionerna* med moderniserad stavning, försedd med ett efterord av Stellan Ahlström och ordförklaringar av Torkel Stålmarch. Samma edition trycktes 1999 i pocket. Två översättningar av *Illusionerna* tillkom under författarinnans livstid: Till danska översattes romanen av Jens Chr. Julin-Fabricius under titeln *Illusionerne. Af Forf. till »Søskendebørnene»* (København 1837) och i Tyskland översattes romanen under titeln *Täuschungen. Novelle von der Verfasserin der Frauen, der Freunde u. s. w.* av C. Eichel (Leipzig 1839).

Mottagande

Gemensamt för recensionerna av *Illusionerna* är att de intar en ambivalent hållning i bedömningen av romanen. Anmälarna berömmar verket, samtidigt som de uttalar skarp kritik. Alla recensenter är överens om att författaren måste vara en kvinna, och tre av dem identifierar henne som »Författaren till Cousinerna».

I *Det sjette Aftonbladet* var en recension införd den 24 december 1836 under signaturen »**».¹¹ Klagomål framförs på skildringen av hjältinnan: »Naturen har hos *hvarje* qvinna nedlagt en oöfvervinnelig vedervilja att genast tillåta så mycket, som Otilia tillät vid första mötet». Däremot får Knorring beröm av recensenten för skildringen av Amaranthen och Madame de Staël: »Af hvad i romanväg blifvit måladt i Sverige, torde icke mycket kunna uppvisas jemförligt med detta amaranth-skådespel.» Intressant är att anmälaren här i motsats till de övriga recensenterna (och även en hel del forskare) anser att författarinnan lyckats med »att teckna karlfigurerna».

Samma dag var en recension införd i *Nyare Dagligt Allehanda*. Den

¹⁰ Nelson, s. 223.

¹¹ Recensenten är troligen Johan Peter Theorell; se Wallen, s. 23.

är osignerad och börjar med att återknyta till författarinnsans tidigare verk. »Åter en roman af – om vi ej misstage oss – den produktiva Författarinnsan till 'Cousinerna'. Samma lediga, lätta, lekande språk, samma älskvärda causerie, samma förmåga att teckna alla de serskilda facetterna af qvinnohjertat och samma svaghet i skildringen af mannen, som i 'Cousinerna', 'Vännerna' och 'Axel', finner man äfven i detta arbete.» Recensenten kan inte förstå att Otilia dör av kärlek till Otto som beskrivs som en »genom-ynklig och kraftlös varelse». Recensenten menar vidare att om det är ett verk av »Cousinernas författarinnsa», så måste det handla om »ett bland hennes första ungdomsförsök». Slutomdömet av *Nyare Dagligt Allehandas* recensent är lika ambivalent som början av recensionen: »Anekdoterne om *Fru Staels* vistande här i *Stockholm* äro rätt roliga och i allmänhet är allt hvad som är bisak, väl lyckadt, så att, om man också ej kan gilla andan och ämnets utveckling i denna roman, läser man den i alla fall alltid med intresse och lägger ej gerna bort den förrn den är genomläst».

En recension undertecknad med signaturen »P.» (Vilhelm Fredrik Palmblad) är onsdagen den 1 februari 1837 införd i *Svenska Litteratur-Föreningens Tidning*. Palmblad anser att det är tydligt att författarinnsan »warit nära införlifwad med de kretsar hon framställer» och han berömmar alla karaktärer utom hjälten och hjältinnsan. Liksom recensenten i *Nyare Dagligt Allehanda* finner han det oförståeligt att Otilia kan bli så kär i Otto, när denne bara är en yngling »utan ära och grundsats». Därför sjunker också Otilia i recensentens ögon och hennes undergång »inger endast medömkan, intet äkta medlidande, hwilket annars skulle inträffat, om hennes passion warit bättre motiverad».

I tidskriften *Freja* publicerades under titeln »Anmälan af utkomne Arbeten» en recension i två delar. Första delen trycktes i nr 6, den 17 januari 1837, andra delen i nr 7, den 20 januari 1837, båda osignerade. Recensenten berömmar skildringen av »natur-barnets första inträde i konventionens cirklade kretsar». Särskilt lovordas kvinnofigurerna och då speciellt Pauline och Madame de Staël. »Beskrivningen af Amaranthen är bland de lifligaste och åskådligaste scener, Svenska romanlitteraturen äger att uppvisa. I målningen av den första angläsen ligger mera humor, än sammanräknadt uti mången bok i tre delar.» De manliga karaktärerna betecknas däremot som författarinnsans svaga sida, och bland dem hittar recensenten ingen som är till full belåtenhet. I recensionens andra del råder recensenten författarinnsan att inte gå in allt för mycket på det »vittra bedömandets område» och syftar på författarinnsans ut-

talanden om fosforismen och »det gamla Fransyska sorgespelet». Därefter kritiseras vissa språkfel samt bruket av främmande och franska ord. I sin slutbedömning av verket utmanar recensenten författarinnan, då han anser »att förf:n till Illusionerna, med studium och litterär sjelfaga, bör kunna i framtiden intaga ett frejdadt rum inom Svenska konstens område». Vidare varnar recensenten författarinnan för att med »ilande lätthet» skriva ner sina romaner – det kan leda till »mångskrifveri».

Ingen av recensenterna tar upp romanens ramstruktur och dess betydelse för tolkningen av verket.

Forskning

Det existerar inte mycket forskning kring Sophie von Knorrings verk. Hittills har tre längre studier publicerats om författarskapet: Barbro Nelsons biografi *Sophie von Knorring. En svensk romanförfattarinna liv och dikt* (1927), Nils Erik Wallens doktorsavhandling *Sophie von Knorring och samhället. Studier över en svensk författarinna och hennes ställning i samtiden* (1962) och en licentiatavhandling, utgivarens *Ironie und Illusion. Untersuchungen zur Prosa Sophie von Knorrings* (1997).

Ett längre avsnitt om författarinnan återfinns i Johan Mortensens bok *Från Aftonbladet till Röda rummet* (1905), där han uttrycker en ambivalent hållning i sin bedömning av *Illusionerna*. Å ena sidan finner han att författarinnan uppfattar händelserna »alltför tragiskt», å andra sidan hittar han »förtjusande skildringar» om det högre sällskapslivet, framförallt skildringen av Otilia.¹² Däremot klandrar han slutet, och anser att Otilia borde ha gift sig med baron Edward.

Nelson lovordar i sin biografi både författarinnans personlighet och verk, men med *Illusionerna* är hon inte helt nöjd. Hon menar att romanen visserligen hör till våra bästa tidigare prosarbeten, men att Sophie von Knorring var så begåvad att hon kunde ha skrivit något ännu bättre.¹³

Mest positiv till romanen är Fredrik Böök i sin essäsamling *Fem porträtt* (1929). Han menar att Knorring gjorde ett »lyckokast» när hon

¹² Johan Mortensen, *Från Aftonbladet till Röda rummet. Strömningar i svensk litteratur 1830–1879* (Stockholm, 1905), s. 309.

¹³ Nelson, s. 225 f.

våren 1836 skrev *Illusionerna*.¹⁴ Han betecknar verket som »ett kulturhistoriskt dokument av högsta rang» och anser att det är »den bästa av friherrinnan Knorrings societetsskildringar och den trovärdigaste av hennes kärleksromaner. Den har sin plats vid sidan av *Drottningens Juvelsmycke* som den liknar genom blandningen av historisk fakticitet och svärmisk fantasilek». ¹⁵ Böök är den första forskare som har iakttagit ironin hos Sophie von Knorring. Han nämner ironi dock endast i förbindelse med Amalia, huvudkaraktären i romanen *Cousinerna*. I diskussionen om *Illusionerna* tar han inte upp ironitemat.

I sin studie *Sociala idéer och motiv hos svenska författare under 1830- och 1840-talen* (1937) undersöker Alf Kjellén en del av Knorrings verk utifrån ständsstriden. Utan att ta hänsyn till hennes ironiska och satiriska beskrivningar av det högre ståndet konstaterar han att hennes intressesfär var »snävt aristokratisk och salongsmässig». ¹⁶ Särskilt utrymme i Kjelléns undersökning får Knorrings novell »Soldaten och hans hustru» (ur *Skizzer I*, 1841) och romanen *Torparen och hans omgivning* (1843). Han anser att Knorring visserligen börjat intressera sig för folket men håller fast vid »att själva bottenskiktet i Sophie von Knorrings väsen knappast utsattes för någon väsentlig rubbning, hon förlorade ingalunda känslan för det som adelsståndet, enligt hennes mening, fordrade av henne». ¹⁷ Romanen *Illusionerna* belyses inte i Kjelléns studie.

Därefter dröjde det 25 år till nästa studie av Sophie von Knorring, Nils Erik Wallens avhandling om Sophie von Knorrings ställning i samtiden. Han värdesätter *Illusionerna* mest för skildringen av Madame de Staël och det svenska sällskapslivet. Förhållandet mellan författarinnans liv och romanernas innehåll studeras, varvid han identifierar författarinnan med de fiktiva hjältinnorna. ¹⁸

Efter ytterligare tre decennier inleds den moderna feministiska forskningen om Sophie von Knorring med Ebba Witt-Brattströms artikel i *Nordisk kvinnolitteraturhistoria* (1993). Witt-Brattström hävdar att Knorring tidigare konsekvent har feltolkats. Som exempel nämner hon att samtliga forskare har förbisett bruket av ramstrukturen i *Illusio-*

¹⁴ Fredrik Böök, *Fem porträtt. Essayer* (Stockholm, 1929), s. 171.

¹⁵ *Ibid.*, s. 179.

¹⁶ Alf Kjellén, *Sociala idéer och motiv hos svenska författare under 1830- och 1840-talen*, del I (Stockholm, 1937), s. 42.

¹⁷ *Ibid.*, s. 43.

¹⁸ Se Wallen, s. 213 ff.

nerna som medel att uppnå ironisk distans. Romanen betraktar hon som Sophie von Knorrings »absoluta mästerverk».¹⁹ Hon menar att dess moral helt förkastar »'illusionen' att kvinnans uppgift är att förneka sin passion och uppoffra sig för att adla mannen» och anser att romanen även kan läsas som en »bitsk replik till Fredrika Bremers tro på kvinnans högre kall som mannens bättre jag».²⁰

I en artikel om Sophie von Knorring i *Allt om böcker* (1994) sätter Ingeborg Nordin Hennel hennes kvinnliga romanfigurer i samband med kvinnornas livssituation i samtiden. Hon diskuterar dubbelmoralens problematik och jämför överklassens och mellanskiktens kvinna med en det »privata rummets skådespelerska».²¹ Hon anser att Knorring skickligt fångar in en »konflikt mellan rollspel/autencitet i romanen med den metaforiska titeln *Illusionerna*».²² Att de flesta av de kvinnliga huvudfigurerna dör i slutet av Knorrings romaner förstår Nordin Hennel som »en kritik av ett fragmentariserat kvinnoliv, där valet måste stå mellan antingen det privata eller det offentliga».²³

Utgivaren lade 1997 fram en licentiatavhandling där en större del av författarinnans verk studeras. I avhandlingen diskuteras särskilt ironi- och illusionstematiken i *Illusionerna* och vad den avancerade ramstrukturen har för betydelse för tolkningen av romanen.

¹⁹ Ebba Witt-Brattström, »Hon var en kvinna i ordets hela potens. Om Sophie von Knorring» i *Nordisk Kvinnolitteraturhistoria II. Fadershuset. 1800-talet* (Höganäs, 1993), s. 260.

²⁰ Ibid.

²¹ Ingeborg Nordin Hennel, »Lef i inbildningen. Om Sophie von Knorring (1797–1848)» i *Allt om böcker* 1994:2, s. 16.

²² Ibid., s. 17.

²³ Ibid.

Käll- och litteraturförteckning

OTRYCKT MATERIAL:

Uppsala Universitetsbibliotek (UUB)

von Knorring, Sophie, Dagbok 1836, Sophie von Knorring: kapsel 1

von Knorring, Sophie, Manuskript till *Illusionerna*, Sophie von Knorring: kapsel 5

TRYCKT MATERIAL:

[*Aftonbladet*], *Det sjette Aftonbladet* Nr 74, 24/12 1836, osign. rec. av *Illusionerna*
Bronfen, Elisabeth, *Over Her Dead Body. Death, feminity and the aesthetic* (Manchester, 1992)

Böök, Fredrik, *Fem porträtt. Essayer* (Stockholm, 1929)

[*Dagligt Allehanda*], *Nyare Dagligt Allehanda* N:o 43, 24/12 1836, osign. rec. av *Illusionerna*

Freja No 6 och 7, 17 och 20/1 1837, osign. rec. av *Illusionerna*

Kessler, Theres, *Ironie und Illusion. Untersuchungen zur Prosa Sophie von Knorrings*
(Licentiatavhandling, Stockholms Universitet, 1997)

Kjellén, Alf, *Sociala idéer och motiv hos svenska författare under 1830- och 1840-talen*, del I (Stockholm, 1937)

Lenngren, Anna Maria, »Några ord till min k. Dotter i fall jag hade någon», *Stockholms-Posten* nr. 94, 25/4 1798

Linnström, Hjalmar, *Svenskt Boklexikon 1830–1865* (Stockholm, 1961)

Mortensen, Johan, *Från Aftonbladet till Röda rummet. Strömningar i svensk litteratur 1830–1879* (Stockholm, 1905)

Nelson, Barbro, *Sophie von Knorring. En svensk romanförfattarinna liv och dikt* (Stockholm, 1927)

Nordin Hennel, Ingeborg, »Lef i inbildningen. Om Sophie von Knorring (1797–1848)» i *Allt om böcker* 1994: 2 s. 14–18

Palmblad, Fredrik Vilhelm (sign. P.), rec. av *Illusionerna*, *Svenska Litteratur-föreningens Tidning* No 5, 1/2 1837

Svensk Bibliographi nr 12, december 1836

Wallen, Nils Erik, *Sophie von Knorring och sambället. Studier över en svensk författarinna och hennes ställning i samtiden* (diss. Åbo; Helsingfors, 1962)

Witt-Brattström, Ebba, »Hon var en kvinna i ordets hela potens. Om Sophie von Knorring» i *Nordisk Kvimmeliteraturhistoria II. Fadershuset. 1800-talet* (Höganäs, 1993) s. 255–260

ILLUSIONERNA.

Stundom äfven vaken drömmer jag.

Geijer.

UTGIFVARENS FÖRETAL.

Jag hade en gammal Tante; men hon dog i choleran. Icke för att hon någonsin rumlat eller lefvat oordentligt; icke för att hon hade fallenhet för choleran, mer än för något annat; icke för att hon någonsin varit en person, introducerad i en roman – man visste icke hvarföre, och som prompt skulle retirera derutur – man visste ej hur; icke för att hon var så utomordentligt rädd och uppskrämd för choleran; icke heller för att hon exponerade sig blindt och i otid för dess smitta; icke en gång för att hon nyttjade Sondéns vatten-cur, utan helt simpelt och enkelt emedan hon var sina sju och sjutio år och skulle troligen af någonting dö: sommaren 1834, och då hade vår Herre ingen annan dödskrans till hands, än – choleran. Derföre dog hon i choleran. Men jag måste dock medgifva, att det gick mycket hastigt, och att hon icke väntat det sjelf, ty då hade hon säkert bränt upp de anteckningar, som jag nu har fått i sinnet att befordra till ett saligt tryck, emedan jag fann dem, då jag, i egenskap af min Tantes enda arfvinge, förgäfvets letade efter någonting, som liknade penningar eller penningvärde, bland hennes effecter, sedan gumman, kalkad och rökad, intagit sin sista plats på denna jorden, eller, snarare sagdt, under jorden, ty ingen må nu gå och förhemska sig med den rysliga tanken och illusionen, att ett cholera-lik ännu står kapprakt ofvan jord, hvilket mitt förblomstrade språk så när kunnat gifva anledning att förmoda. Nej, nej! – gumman är, der hon skall vara, och himlen gifve, att jag kunde säga det samma om mig, om jag NB. vore, der jag ville vara, och icke, som nu är fallet, här – på Gäldstugan! Dock är detta vistande för mig mindre påkostande än för någon annan, ty, om jag än skulle slippa ut, så förer jag mina tomma fickor med mig öfver allt, och, är jag här, så medförer jag dock äfven hit mitt välsignade lättsinne, som än aldrig svek eller öfvergaf mig.

Det är således utan all oro, jag utkastar i världen dessa anspråkslösa anteckningar, och det af trenne skäl:

1:o. Jag har icke författat dem sjelf, behöfver således hvarken darra för skarpa recensioner eller det ännu förfärligare ödet och mortificationen att ligga, oläst och odissequerad, – på kryddboddisken.

2:o. Det är mig likgilltigt, om de inbringa så mycket, att jag kan lösas härifrån eller icke, ty i värsta fallet tröstar jag mig med visan:

Får jag ej Rhenskt vin och klenäter,
Får jag väl kött och potäter;
Det är detsamma, blott själen är nöjd!

3:o. Är jag ingalunda rädd för spöken, fruktar, hvarken att min gamla döda Tante skall nypa mig i näsan en mörk midnatt, eller min döda cousine stå, med upplyft, hotande finger i svepningsskrud och med dödens färg på de fordom rosenröda kinderna, bredvid min bädd en mänskensnatt – – allt för min indiscretion att till tryck våga befordra, hvad den sednare talat och tänkt om folk, som verkligen lefvat – och det i 19:de seklet! Och här i Sverige!! Och till och med här i staden!!! Och der hvarje anekdot om hvarje känd person är ett historiskt factum, eller åtminstone ett troget uppreparande af hvad som då, under den tiden – sades och troddes !!!!

Det är ju förfärligt! (?) Det är ju himmelsskriande! (?)

Man hörde sällan maken.

Men jag får väl tillgift, åtminstone af de lefvande, när jag nu kommer efter med den välsignade barfoten, att inte ett ord, inte en vink rörer någon acteur eller ens någon stum person, – souffleur eller lamp-putsare på den stora politiska skådebanan, ur hvars gigantiska drama icke en enda scène eller mellanact är lånad. Ack nej, långt derifrån! Stora och märkvärdiga personer äro här betraktade från en helt annan sida. I den motsatta händelsen kunde jag åtminstone haft ett rimligt hopp att slippa härifrån, emedan dessa anteckningar då kunnat vara något begärliga, om än fördömda; men nu blir motsatsen troligen min hårda lott, ty, så utgifvare jag är, måste jag bekänna, att det är ett ganska menlöst och lumpet

verk, som jag här framlägger för edra ögon, beskedliga, alltsmältande läsare. Jag har väl icke läst igenom det sjelf ännu, utan endast, à la recensent, bläddrat litet i detta lappri, för att nu kunna tala derom och här och der, om jag behagar, kunna inflicka en not, hvilket alltid ser så snusförnuftigt ut ändå, helst när de äro af den jättelika sorten, som endast lemna tvänne grofva rader af huvudtexten på hvarje sida.

Som utgifvare borde jag väl således säga något om saken; men sannerligen jag vet hvad.

Salig Fredman talade i fordna dagar om Jeana, som tappade sin rubin, och nästan lika kort kunde beskrifningen på den sköna, som här talar, vara gjord. Tappade Jeana sin rubin, så tappade detta stackars kräk deremot alla sina illusioner och troligen – likasom Jeana sin rubin – i sjöbotten, ty, i stället för att lysa efter dem, begråter hon dem. Och hvem kan detta väl interessera, helst i denna tiden, då hvar och en är illusionslös, emedan den härliga, prosaiska beräkningens förtydligande glasögon hänga på hvar enda näsa, och emedan det nu för tiden vore skam att se verlden eller den ringaste af dess delar genom något illusoriskt, rosenfärgadt glas?

Allt ligger ju nu så uppenbaradt. Papyrusrullarna har man trillat upp för länge sedan; under ruinerna har man snokat tillräckligt, för att veta, det der inte mer finns något att få; astrologen figurerar nu mer blott i novellerna från 30-åriga kriget, der han just utgör pepparn på lutfisken; alchemisten bedrifver icke mer sitt handtverk i löndom, utan har tagit sig namn af industri och regerar i denna egenskap verlden, men uppenbarligen och utan att det ringaste krypa bakom hemlighetens slöja, utan att väcka hvarken nyfikenhet eller förundran, endast stundom afund och beundran. Spådomskonsten har flyktat från linierna i handen, från foglarna i luften, från inelfvorna i djuren, från sumpen i koppen, från korten på bordet – till tidningarnas spalter, der den endast figurerar af tvänne orsaker, nämligen för att vinna eller slippa hvad som spås. Allt idel beräkning, äfven med den stackars spådomskonsten. Sjelfva skalldens helgedom är mest tom. Medelmåttan i massa gjorde en dag inbrott deruti, ref till sig hvad som fanns, delade bytet, så att, hvad

*som fordom var helt, nu är i tusen bitar, och en hvar af röfrarne tror sig nu vara en stor skald, efter han har en liten bit af stora skatten. Med ett ord: illusionernas tid är förbi. Ingenting är förvånande, som man icke äfven genast begriper, ingenting underbart, och man tror icke en gång på trolldom, när man framdeles får se Tante M*****a komma åkande helt friskt, gata upp och gata ned, i sin Locomotoire, ty man vet precist, huru det tillgår i lådan, och, sedan man nu äfven kan skilja blad från blommor – i månen och der gjort connaissance med herrskapet i läderlappsvingar och umgås amicalt i mänbäfrarnas hus, så finns icke mer under solen ett föremål, som kan anses underbart, och som kan förmå att väcka vår nyfikenhet, om icke för dem, som vänta sig något otroligt rart i Högtsalig H. M. Gustaf III:djes skrin; men, är der intet större fynd att få, än jag fann i min gamla, saliga Tantes gömmor, så – blir ingen fet derpå, det spår jag, på randiga, rätt litet illusoriska och underbara, skäl likvisst.*

Men nu till saken, inan jag talar för mycket illa derom, ty det är opolitiskt af mig, och, om någonting grönskar af de mörka vetenskaperna, må man väl säga, att det är politiken och dess frände, intriguen. Således borde jag väl åtminstone kunna dess ABCD, som lär att tiga med felen, om än den gamla, urmodiga sanningslusten förbjuder mig att rosa förtjensten.

Ottilia till sin ömt älskade Mormor.

Min goda, vördade, dyraste Mormor! Hvad du ser bekymrad ut! Många gånger om dagen säger du till mig: »Du reste bort en fyllig, rödblommig, yr och glad flicka, och du kommer åter, mager som en vindfläkt, blek som dödens lilja och tyst som dess ängel.» – Så är det ock, min goda Mormor! Det var det unga, glada hoppet, som reste ifrån dig; det är den bleka, färglösa, magra verkligheten, som återvänder. Icke har jag förkylt mig, icke fördansat mig, icke försnört mig. Icke någon af alla dessa händelser är orsaken till min förändring; men tron derpå är en illusion, som jag icke näns taga ifrån dig, du gamla, goda Mormor, som inbillar dig, att medicamenter, Islandsmossa, landtluft och dina hulda, ömma omsorger än en gång kunna locka helsan på min kind och glädjen i min själ. – Nej, nej, du goda, gamla! masken sitter midt i hjertat och gnager omkring sig, mer och mer för hvar dag, och slutligen, när han en vacker stund afbiter sjelfva min korta lefnadstråd, då gråter du, då qvider och sörjer du, då tror du, att *allt, allt* af din Ottilia är förbi och borta, då tror du, att först i högre rymder råkar du mig igen; men du anar då icke, hvilken liten öfverraskning jag åt dig beredt; du vet icke, att, när du, sent omsider, beqvämar dig att genomleta mina små gömmor, att du då, bland florshalsdukar, tyllrimsor och band, skall finna ett stort, försegladt bref, med de enkla orden till utanskrift:

»Till min goda Mormor», –

hvilket tillräckligt säger dig, hvarifrån det kommer, efter du aldrig egde flera barn än din länge sedan somnade dotter och din nyss inlumrade dotterdotter – din Ottilia.

Ser du, mormor lilla! derföre ville jag hafva så mycket olja på min lampa om aftnarna, derföre led det så dåligt på slutet med den kragen, jag sydde åt dig, ty jag ville heldre bereda dig denna lilla

fest, än träda blommor ut och in på tyll. Här har du äfven nyckeln till min fåordighet, när du så ofta frågade mig om detta årets händelser. Jag talade då om alla småsaker, som mött mig, men gömde det väsendtliga, det som ensamt inverkat på mig, till mina skriftliga aftonbekännelser, som du härmed får, och detta af många skäl: Uppfödd från min spädaste barndom af dig, har jag aldrig kunnat komma ifrån att tala till dig som ett barn, du aldrig att anse mig som ett sådant. Det hade varit något nytt och besvärligt för oss båda, att byta språk. Jag kände mig hvarken hafva hog, mod eller ens förmåga dertill, och, att jag ännu var ett barn, när jag på min vanliga barnaplatz satt vid din sida och arbetade, när jag läste moraliska böcker, sjöng små visor för dig, eller afhörde dina, för mig så kära, berättelser ur min och mammas och din egen barndom och ungdom, att jag då ännu trodde mig vara ett barn, fast ett sjukt barn, det var min *sista* illusion i lifvet, och den, som jag icke hade hjerta att nedrifva, för att låta dig blicka ned i mitt härjade hjerta, bland mina ramlade förhoppningar och bland de aftäckta, ohyggliga föremål, som sväfvade för mina, obarmhertigt öppnade ögon.

Som hela min lycka på jorden, oberäknadt dig, endast låg i mina illusioner, ville jag spara åt dig *en enda* sådan, i fall äfvenväl alla dina andra voro sjunkna, den: att du trodde mig lycklig, fast sjuk. *Nu* vet du, att icke så var; men *nu* är denna visshet en källa till fröjd för dig, ty *nu* vet du, att jag, i ljusare rymder, af jordlifvet blott saknar dig, och, som det icke kan blifva för *rätt länge*, vet du äfven, att jag, utom all annan lycka, bland Guds små änglar äfven har ett *hopp*, då jag på jorden icke egde ett enda sådant, endast en fruktan, den: att äfvenväl förlora och öfverlefva dig.

Öppna nu dessa blad! Skratta gerna åt alla mina barnsligheter, ty det gjorde du alltid förr och såg då helt lycklig ut. Men gråt aldrig, ty det lönar icke, utan, hvar gång en tår vill tränga fram, tänk då blott på: huru slutadt allt mitt lidande är; huru tröstad, lugnad, ja, kanske belönad, din Otilia nu sväfvar öfver molnen. Förundra dig icke öfver min vidlöftighet; säg icke, att jag berättar, hvad du tusen gånger hört förut, hvad du vet bättre än jag! Sä g icke det, ty jag vet ändå, att hvart ord från mig är en viss, sorglig glädje för dig, som

jag skulle villja föröka ända till folianter, om jag icke kände, att -- oljan i lifvets lampa snart är slut, -- att pennan faller ur handen, -- och tanken vill slumra -- och hjertat stadnar -- och himlens portar öppnas -- och -- dock, hvarföre ännu en gång komma fram med mina, kanske illusoriska, förhoppningar, fast de nu mer icke hvila på jordisk grund?

Din Ottilias illusioner.

Det var en afton i Juli 1812, då du och jag, kära Mormor, sutto lugna och glada vid våra smultrontallrickar i stora lind-berceau'en, dit jag, dig ovetande, låtit flytta vår aftonmåltid. Du smålog så nöjd åt mitt infall; jag letade så ifrigt efter de största och bästa bären åt dig och skummade det tjockaste af den läckra gräddan, -- äfven åt dig. Men just i detta, -- icke så mycket då, som icke mer i minnet, -- förtjusande ögonblick höra vi rullandet af en vagn, som allt mer och mer tydligt närmar sig. Du slutade att äta, jag höll sockerskeden öfver mina bär i stum förvåning, väntan och en behaglig, underbar darrning, tills sockerskeden låg ned i bären, och jag fick en liten skrapa af dig därför. Då vaknade jag, bad om förlåtelse, men glömde att äta af de efterlängtade bären, blott för att lyssna. Hjertat slog! -- Jag väntade -- Gud vet hvad: en riddare från forntiden med sköld, harnesk och hjälm; men han borde ridit! -- Nej, en af Napoleons unga generaler, som ville bese vårt vackra slott och begära gästfrihet af dess invånare, eller kanske en furstinna, som förirrat sig om vägen, och hvars son eller bror eller page upptäckt de grå murarna af vår gamla borg och spetsarna af våra torn glindrande i aftonsolen; -- eller, kanske en rövvarhöfding! (men han borde äfven ridit) -- eller kanske Grefve G. eller Baron E., hvilka mormor alltid talade om som de älskvärdaste unga män i hennes

barndom, och som jag alltid glömde att de nu räknade sina 60 år på nacken. Alla dessa bilder sväfvade om hvarandra för min hoppfulla och rika phantasi. Vredgas icke, kära Mormor! Kom ihog, att all förställning är nu bannlyst, och du må gå till dig sjelf i din ungdom, du må fråga hvilken liflig, sextonårig flicka som helst, och, om hon då säger, att icke unga, sköna riddare, prinsar, grefvar, lieutenanter, magistrar, studenter, adjuncter, sergeanter, hemmans-söner och »herregårds-dränga», att de icke spöka i hufvudet, allt efter den uppfostran och omgifning hon haft – så ljuger hon. Helsa henne det från mig, som var oskyldig, trots någon. Ur alla dessa villor och phantastiska hägringar vaknade jag upp, när du utropade: »Ah, min nièce, Grefvinnan X.; det ser jag på det ljusblå livré't!»

I detta ögonblick försvunno alla mina drömmar om riddare, prinsar och Napoleons generaler. Nu såg jag blott för min inbildning min Tante Aline, som jag hört dig, käraste mormor, så mycket berömma och rosa för hennes skönhet, hennes mildhet, hennes qvickhet, hennes talenter, hennes goda, fina smak och hennes älskvärdhet på allt sätt. Med ett språng var jag ur trädgården och på trappan, för att få emottaga detta underverk i qvinnoskapnad, som jag trodde bara ideligen förkofrat sig och vuxit till i allt skönt och härligt på de tjugo åren, som du icke sett *din* nièce och *min* tante, Grefvinnan Aline v. X. Jag var ännu så oerfaren, att jag alls inte begrep, det en tante nästan omöjligt kan vara en sånggudinna eller en af gracerna, åtminstone i en sextonårig flickas ögon. Jag stod i en väntan, som skulle Olympen på en gång öppnat sig, och alla dess gudomligheter, förenade hos Tante Aline, stigit ned derifrån. Vagnsdörren ansåg jag som sjelfva dess port. Jag darrar af en tjuusande längtan! Vagnsdörren öppnas! – En kammarjungfru, gamla Annette, med en påse och ett res-apothek, ett rödbrusigt anlete och ett jemntjockt smalben, är det första jag upptäcker, och, när denna förfärliga syn ändtligen gifver rum för den på högra sidan sittande Tanten, upptäcka mina ögon ett torrt, magert benrangel, med insjunkna, färglösa kinder, med ögon skarpa och runda, med en mun utan en enda tand, händerna hvita som grissylta, och hela denna figur insvept i siden och fina broderier, band och flor. Jag trodde,

att jag drömde, och att den *rätta* Tanten satt bakom henne; men, alldeles inte, der satt Cresse, Tantes lilla pudel, oändligt vacker, hvit och krusig, och hvars alldeles *oväntade* anblick något litet ersatte alla mina svikna förhoppningar. Äfven du, min lilla mormor, tycktes häpna, när du såg din nièce Aline; men du har väl sett så mycket sådant förr, att du sade ingenting derom, och snart hade äfvenväl jag glömt alla mina villor om tanten, för det gruffliga bråk, som man i verkligheten fick för hennes skull. Hon kom från Ramlösa och Köpenhamns skickliga läkare dessutom. Hon var otroligt svag och nerveuse. Tre gånger kokades hennes vattengröt om igen, inan den blef till pass, och fem gånger bäddades hennes säng, inan Annette blef bekant med dynorna och hittade på *rätta* sättet att placera dem. Alla fenster och dörrar i hela vårt stora hus skulle stängas för drag. Jag håfvade flugor på väggarna och mygg i fenstren, tills jag höll på att falla tvärs igenom de sednare. Du var äfven helt trött, när vi slutligen kommo i ro fram mot dagningen, och, när jag kom upp på min kammare, skrattade jag så, att jag fick kramp, åt alla de besynnerliga saker, jag sett denna ovanliga afton. Jag var likväl så mycket, hvad man kallar, upprymd och uppstämd, att jag trodde, hvart enda ögonblick skulle bjuda en ny katastrof, då jag likväl inom mig kände en chaotisk förhoppning, att *den nästa* måste hafva ett större behag än Tante Alines *oväntade* ankomst. Men de uteblefvo alla, och solen, som stack mig skarpt i ögonen, emedan jag i häpenheten glömt nedfälla min rullgardin, var det första, som väckte mig. Klockan slog 8! Min Gud, hvad jag skyndade att kläda mig, för att icke få lida för mycken smälek af min nykomna Tante och af dig, min goda, enkla, rara Mormor, för min långa morgonsömn. Inom 10 minuter var fröken färdig, lockarne genomkammade och vridna om fingrarna, den hemväfda röda och hvita klädningen igenknuten, det lilla svarta sidenförklädet likaledes, och en shawlette, litet rarare än de, som brukades hvardagligen, tanten till ära kastad öfver axlarna. Men, sedan jag tagit trappan i ett språng, mötes jag af ett: »Chut! Chut! – Tyst! Tyst! Grefvinnan sofver ännu, och Hennes Nåd bad Fröken gå på tå.» Och på tå kom jag! Och du, min älskade mormor, satt och drack

ditt lilla goda kaffe, så tyst som en fluga äter honing, och bad mig göra så med. På yttersta tåspetsen tog jag således min lilla mjölk-skål och skulle just visa min färdighet att gå som en ande till det öppna fenstret, der jag ämnade göra min lilla dejeuner, då en ond ande i stället ville, att jag skulle släppa hela skålen, slå den i tusen kras, – blå, Chinesisk och äkta, som den varit allt sedan i din egen barndom, och att jag sedan, förtviflad, skulle se all den feta härliga mjölken rinna öfver hela ditt hvita, glänsande golf. Min Gud, hvad jag i det ögonblicket var genomolycklig! Din blick! Skålen, som du satte ett sådant värde på, golvet förstördt, bullret för tanten, och slutligen tantens uppvaknande och gälla skri, ty hennes rum var, som du minns, innanför matsalen. Jag ville sjunka; men dertill var nu ingalunda tid. Tantens gaf sig och jämrade sig, som skulle hon varit uti själtåget, Annette vände upp och ned på allt, för att få rätt på nyckeln till res-apotheket och Hoffmanns välgörande droppar. Du, min goda Mormor, letade upp alla de små-nycklar, som funnos i hela huset, för att passa, – och jag!!! sprang som en yr höna, än hit, än dit, trampade i mjölken, spårade på alla golf dermed, plockade upp bitarna efter skålen, utom just *den enda*, som Caresse skulle sätta i halsen, när hon under fullt skällande rusade ur tantens rum och med stor glupskhet ville slicka uti sig mjölken. Herre Gud, hvad jag var olycklig! Jag tyckte mig på en gång ohjelpig och otröstlig; men ändå, midt uti allt detta, fast tårarne lågo i blanka, långa rader på mitt svarta sidenförkläde, kunde jag icke motstå mitt skrattbegär; hvilket jag ansåg som höjden af min synd och mitt missöde.

När tanten fått 30 droppar på en sockerbit, blef hon människa; men, som du väl minns, kunde hon hvarken i salen eller ens i sitt eget rum dricka kaffe eller kläda sig, emedan det luktade så »terribelt skuradt,» ty i min desperation hade jag hållt ut hela thé-köket ofvanpå mjölken och sedan låtit Cajsas sumpa upp alltsammans, hvaraf begaf sig, att nästan hela golvet var vått. Tantens toilette och allt skulle således flyttas! Detta förglömmar jag aldrig. Annette gick före med *en* mennisko-börda, tanten kom dernäst i *peignoir* och ändå förfärligare än föregående aftonen att åse, utan alla lös-

lockar och andra vimplar. Derefter kom du, min goda mormor, som aldrig sade ett ondt ord till mig för allt detta; sedan kom Cajsa och Elisa med hvar sin mennisko-börda, och sist jag, som skämdes otroligt och stängde alla dörrar efter hela tåget, äfvenväl den sista, men smög mig på samma gång tillbaka, sprang ned i parken och glömde der, bland mina dufvor och mina blommor, allt det onda, som skedde i världen.

Jag kände en förfärlig känsla af blygsel, när jag, ett par timmar derefter, fick bud efter mig att komma upp till Hennes Nåd och den främmande grefvinnan. Stegen blefvo allt långsammare, ju närmare jag kom förmaket, der man sade mig att »herrsskapet satt». Förmaket hade i alla tider haft något så tomt och högtidligt med sig, att det ensamt egde förmåga att stämma mig illa till mods; hvad skulle det nu inte vara? Men din milda blick, du goda, hulda mormor! gaf mig åter allt mitt mod, och jag steg dristeliga fram till min Tante och bad henne förlåta mitt hafs. Hon satt nu, hvitklädd och broderad från topp till tå, och såg mycket god och artig ut, skratade vänligt, när jag beskref en del af mina känslor vid den olycksaliga katastrophen, och började nu med mig göra en liten mönstring, hvilken tycktes vara en följd af hennes samtal med dig förut, kära mormor.

– Allt för täck! – sade hon – Lik sin mamma! – tillade hon småleende och såg på mormor – Skönt hår! Magnifiqu't! Men det skulle sättas upp i bubblor och flät-ygglor, och inte hänga så der, som på ett litet lejon. Alltför gentil vext! Men nu börjar man lägga utaf det Grekiska draperings-systemet och återgå till våra gamla, hederliga och välgörande snörlif. En liten corset skulle icke skada Otilia. – Akta sina händer, min lilla cousine! (Jag hade nyss påtat i jorden bland mina blommor.) Det är en väsendtlig sak för en ung dame comme il faut (och hon såg härvid på sina egna, magra, sliskigt fina, döda händer). Eh bien! Comment va le Français? Apparement vous savez le parler très joliment, n'est-ce-pas?

Jag trotsar hvem som helst att svara på en dylik uppmaning, annat än med rodnad och förlägenhet, äfven om man kunde pladdra Fransyska aldrig så väl. Det ligger någonting så nedslående

i detta ohyggliga spörsmål. Skall jag svara *nej*, fast jag vet mig kunna det? Skall jag svara *ja* och dermed gifva en lysande bild af min egenkärlek? Redan då blixtrade för mig den tanken, att, om man vill veta, hvad en menniska kan, så skall man icke fråga: Kan du det? ty då betyder ofta ett *ja* eller ett *nej* motsatsen. Ju mera man kan, desto mer är man hogad att svara *nej*, och så tvärtom.

Finalen af detta förhör blef, att Tante Aline yttrade sitt höga välbehag öfver mig, men påstod, att jag *nödvändigt* borde komma ut litet i verlden, vara i societeten, för att få den lilla tournuren, som fattades mig, etc. etc. Du jakade väl icke; men du nekade heller icke, min goda, vördade Mormor, och jag gör dig i detta, som i allt annat, full rättvisa. Dina förtjenster, din ypperliga uppfostringsmethod hade icke varit fullkomliga, om du icke betviflat dig sjelf och lyssnat till den röst ur verlden, som ropade din Ottilia dit. Dessutom visste du, hvad du nedlagt i mitt hjerta, och jag anar, att den tanken någon gång föll dig in, det *grunden* var sådan hos ditt kära barn, att verldens *sorger*, men obetydligt af verldens *förderf*, derpå kunde inverka, ty då hade du icke släppt mig. Och du hade rätt! Verlden förstörde min lycka, min glädje, mina drömmar och förhoppningar; men, himlen vare tack! endast för korta stunder besöktes jag af denna »lilla tjensteande, som heter ånger», och som är lifvets högsta och förfärligaste plåga, mot hvilken allt annat är ett intet.

Med hvart ögonblick fick Tante Aline ett nytt behag i mina ögon eller, rättare sagdt, den verld, hon beskref, och hvars trollportar jag slutligen trodde mig se öppnas, då hon ändtligen tillbjöd mig och dig, att jag hos henne skulle få passera ett år eller deromkring.

Du log genom tårar, när du gaf mig din tillåtelse och din välsignelse, och jag grät floder deraf, i sorgen att lemna dig ensam och af oro att komma, *dit* jag nu öfver allt annat längtade.

Du vet, jag hade aldrig varit utom församlingen. Blotta tanken på sjelfva resan var något så hänförande, att anden förgick mig, bara jag tänkte derpå. När förebudet afgick, darrade jag af underbar glädje, öfver att jag, just *jag sjelf*, skulle få åka efter de hästar, som beställdes så långt förut, så långt bort. När våra släktingar, som

tid efter annan besökt oss, skulle åter afresa, hade alltid dessa förbudssedlar gjort en besynnerlig verkan på mig. Ett Eldorado tycktes mig alltid vara målet för hvarje lång resa, och detta allt skönare och skönare, i mån af resans längd. Och Stockholm! Denna trollverld, hvars alla invånare jag ansåg för lika många lycksaliga änglar, dit skulle jag nu sjelf få komma! Sjelf se och njuta och tjusas af dess otaliga behag och fröjder! Du minns, jag kunde hvarken sofva eller äta. Jag var i en sorts rus under hela inpackningen och kände ingen sorg i verlden, mer än den, att skiljas från dig, att lemna dig ensam, att taga af dina måttliga inkomster till min utrustning, och att se dina tårar. – När jag tänkte på detta, tyckte jag mig vara ett odjur, ett vilddjur. Du minns, jag kom ännu sista aftonen till dig och bad gråtande att få stadna qvar hos dig. Men då blef du allvarlig, talade om obeslutsamhet och vankelmod, visade mig tydligt, att din villja var, det jag skulle resa, – bevisade mig, att du skulle kunna finna dig rätt väl denna lilla tid, utan mig, – berättade mig allt, hvad du under tiden skulle företaga, och slutade med att öfvertyga mig, om hvad jag förut aldrig kunnat besinna, att ett år nämligen icke var en evighet, utan en helt liten del af vårt långa lif. Du påminde mig, om hvad vi företogo förlidet år vid denna tid. Du sade: »Inte var det en evig tid, sedan du fick de rara törnrosorna, som du låg vaken för en hel natt, emedan du såg, att de skulle spricka ut om morgonen. Inte är det en evig tid, sedan du låg i bäcken och metade upp de tjugo tjogen kräftor och blef så sjuk efteråt, hade feber och yrade om allt hvad som stod i l’Abeille du Nord om Napoleons huserande i Spanien och alla colonialvarornas uppbränning. Inte är det en evig tid sedan?»

Detta gjorde sin verkan. Jag medgaf, att du hade rätt. Jag aftorkade mina tårar och sade både till dig och mig sjelf och alla andra lefvande och döda föremål i mitt kära barndomshem: »Inte är ett år en evighet; jag kommer snart igen». Men, min Gud, hvad jag ämnade hinna med mycket på detta år! Och jag gjorde så ock!...

Afresan vill jag icke påminna om. Alla de tårar, jag då fällde, och den hufvudvärk, jag fick deraf och af den täppta luften i Tante

Aline's täckta vagn, glömmer jag aldrig. Jag, som förut trodde, att sjelfva resan var första graden i himmelriket, mådde derutaf så illa till en början, att jag ångrade hela företaget. Men den lilla sorgen gick snart öfver, ty, sedan jag länge gråtit och varit sjösjuk en stund, somnade jag rätt godt och vaknade, först när min Tante sade, att vi vore vid den gästgifvaregården, der vi skulle äta middag.

Som vi nu voro inne på stora Stockholmsvägen och på en af de bättre gästgifvaregårdarna, var der stor trängsel af vagnar, kommande och farande, Tyskar, Engelmän, Svenskar, damer och herar, besynnerliga betjenter, skjutsbönder, larm och skrik. Detta roade mig oändligen. Jag var bara öra och öga, glömde alla dina förmaningar att vara artig och behjelpig för Tante, utan lät Annette och Jean (Tantes Neger) passa upp henne i allt. Men, sedan allt var inhemtadt, sedan gjorde jag mig tusen ärender ned i vagnen för att få se detta härliga hvimmel och uppsnappa något ord af dessa menniskor, som hvar och en för sig hade något underbart intresserande. Jag hade en obeskriflig hog, att någon af dem skulle tala till mig, fråga mig om något, berätta mig något; men sjelf hade jag ingen ingivelse att bryta tystnaden, ehuru jag var mycket för oskyldig, yr och glad, att vara blyg. Den känslan kom väl framdeles, grym och nedslående, men inte nu.

Men, talade ingen *till* mig, så hade jag åtminstone den innerliga fröjden, att man talade *om* mig. Hvad de Svenska resande sade om mig, hörde jag väl icke, men såg tydligen, att jag var ett mål för deras halfhöga hviskningar; men du får icke skratta åt mig, när jag bekänner för dig, du goda Mormor, att jag prisade och tackade dig af själ och hjerta, som låtit lära mig Tyska och Engelska, så att jag kunde förstå, när man sade: *ein hübsches Mädchen! Ja, wahrhaftig!* eller: *Yes, very beautiful, very pretty!* Detta förtjuste mig, och hvilken flicka, som i mitt ställe sagt sig liknöjd för dessa utlåtelse – hon ljuger, och den konsten har väl äfven jag kunnat något litet och hade säkert begagnat mig deraf, om någon frågat mig *då*, men icke *nu*, icke för *dig*. Ack, jag har väl värre än *så* att berätta, då sanningen blir kinkig nog att föra oskadd i dagern.

När jag fjeskat fram och åter i vagnen ett par gånger, dessutom

varit i den lilla gästgifvar-trädgården, under pretext att der plocka blommor, och slutligen ämnade göra ännu en dylik upptäcktsfärd, sade min Tante:

– Det passar icke att springa så der, på ett allmänt värdshus, min lilla Otilia, utan skicka då heldre Jean, han kan nog plocka blommor, så vidt du icke vill vänta, tills du kommer fram till Skönvik, att samla ditt herbarium, då du kan få de vackraste och raraste blommor, man vill se, hvaremot dessa gästgifvareörter äro ett intet.

Jag rodnade *så*, att det stack i örsnibbarna, af blygsel, af harm och förlägenhet. *Jag* få en sådan tillsägelse! *Jag*, som icke på flera år fått en förebråelse af dig, för något opassande! Och det med en ton af persiflage! Dessutom, i händelse min Tante hade rätt (hvilket jag dock något betviflade), hvilken dålig figur hade jag icke redan gjort för dessa främlingar? Jag skämdes för dem, för Tante, för Annette, som hört min skrapa, och för mig sjelf, och redan nu började denna serie af täta och, som det tycktes, vänliga, men hos mig harmväckande, rättelser af min Tante samt min egen vexande förlägenhet och missnöje med mig sjelf. Jag kunde under den återstående delen af resan den dagen icke se upp på min Tante, som nu höll vackra tal, om huru jag skulle bete mig om aftonen, när vi kommo till S., der vi, som du minns, hade första nattlägret hos Excellensen W. Min Tantes förmaningar gingo aldrig rakt på saken, ty då hade de endast väckt litet blygsel och mycken tacksamhet, utan de voro ställda på snedden och träffade således ofta högst ömtåliga sidor, för hvilka de icke voro beräknade, på samma gång som de halkade förbi de rätta, dit de egentligen voro ämnade. Hon talade nu till exempel om en ung flicka *från landet*, hvilken kommit på en stor souper i Stockholm, alldeles oförhappandes, huru dumt hon bar sig åt, hur' hon frågade om *allt*, såg på *allt*, skrattade åt saker, som ingen annan fann hvarken besynnerliga eller löjliga, slog thékoppen öfver sig och sin granne, trampade sönder sin klädning och ryckte colorretten af en dame, som satt bredvid henne, när hon en gång i stor häftighet eller förlägenhetens vivacitet sprang upp för att taga utaf ljusen borta på ett bord, dervid ingen satt, och många andra legender, allt om denna olyckliga varelse. Jag förstod mycket väl, att allt

detta var ämnadt mig till varnagel, och det lilla skratt, jag kostade på berättelsen, var ganska tvunget och ofrivilligt, och, för att på en gång komma ifrån alltsammans, frågade jag, om icke Excellensen W. vore en släkting till oss på långt håll.

– Jo visst; – svarade min Tante – men Excellenser kallar man aldrig morbror, farbror eller oncle, utan bara Hans Excellens.

Nu rynkade jag litet på öfverläppen tyst under min hatt, det minns jag, men svarade intet, ty påminnelsen behöfdes icke, emedan den saken visste jag förut, och nu föll det mig in, att jag kanske gjorde på samma sätt med mycket annat, som Tante recommenderade mig, hvaraf inom mig uppstod en tyst, men ytterst harmful opposition.

Klockan 7 kommo vi till S. Just när jag hoppade ur vagnen, kom jag ihog Tantes berättelser om flickan på soupern, och *just därför* gjorde jag en dum oberäknad sväng, så att min klädning fastnade i fotsteget och rycktes sönder med ett fasligt krasande.

– Aj, min lilla cousine! – sade Excellensen, som sjelf hjälpte oss ur vagnen – Huru gick det med klädningen?

– Mycket bra, min nådiga Oncle! – sade jag af ren distraction, just emedan jag mycket tänkt på motsatsen; men, i samma ögonblick jag tilltalades som cousine, var mitt olycksaliga Oncle färdigt, likasom af sig sjelft.

Jag rodnade ända ut i fingerspetsarna.

Och jag hade icke ett, två eller tre vittnen till alla dessa mina motgångar, utan tjugo, ty hela gården var full af unga herrar och damer, som den vackra aftonen lockat ut för att kasta ring, boll, volant och dylikt. Af resan var mitt hår mycket trassligt och oreddigt. Inan jag nu fick detta i ordning och min klädning lagad, var soupers serverad, och jag skulle således i sjelfva matsalen presenteras för detta sällskap, som jag visste, som jag var fullt öfvertygad hade under tiden hjertligen skrattat åt mig och min våpighet. Jag var icke nu den glada, frimodiga flickan, som hoppade trapporna uppför och nedför på gästgifvaregården, utan en rädd hare, rädd för hvart enda steg jag tog. Alla sågo på mig, tyckte jag åtminstone. Jag blef vid bordet placerad mellan en ung dame och en ung herre.

Ingen af dem hade jag tagit reda på hvem det var, eller huru de hette, och jag hade nu visst icke samma présence d'esprit som längre fram en gång på en stor diner i Stockholm, då samma händelse inträffade. Jag frågade nämligen först min granne till höger om den till venster, och så tvärtom; men nu -- bara *teg* jag och *åt*, för att hafva något att bestyra med; men, när min manliga granne helt artigt anmärkte, att resan gifvit appetit, lade jag genast bort knif och gaffel, fullt öfvertygad, att jag nu ätit alldeles för mycket, ty bland Tantes berättelser om flickan på soupvern var äfven, att hon åt både mat och fat, alldeles som en loup-garou, och gömde bakelsen i näsduken.

– Huru långt har Herrskapet rest i dag? – frågade min granne, när jag plockade på brödsmulorna och satte till rätta mitt vattenglas och inte visste, hvad jag skulle företaga.

– Det vet jag inte, – svarade jag ganska sanningsfullt, ty det hade icke fallit mig in att addera ihopa alla dessa många fjerdingsvägar, ehuru de redan voro anoterade i min resjournal, som jag sedan skickade dig, goda mormor.

Sedan trodde den Herrn väl inte, att det lönade slå upp sin språklåda till mig, utan han skrattade och skämtade med en flicka till höger, och nu började min venstra granne mycket artigt ett förhör, om hvilken väg vi kommit. Detta visste jag till punkt och pricka och gjorde reda därför, som hade jag varit en resfiscal.

Af de oändligen goda mandelbakelserna, som vankades, föll en, af någon liten förseelse, i mitt knä; med mycken ceremoni tog jag upp den och åt upp den; men, för att mina grannar ändå aldrig i evighet skulle falla på den tanken, att jag gömt någon i min näsduk, rystade jag upp den, just när vi sköto stolarna från bordet, alldeles förglömmande, att jag deruti hade ett helt magasin, af fingerborg, trådnystan, sax, kamm, etc., efter generalreparationen på min klädning och toupering dessutom. Allt detta rallade och rullade under bordet. Hufvudstupa kastade sig min granne till höger derefter, jag likaledes, och *under* bordet kommo vi nu i all den contact, som saknats förut, ty i fjorton dagar efteråt hade jag en blånad i pannan af den förfärliga stöt, jag fick mot min artiga,

men hårda grannes panna. Nu var mitt tålamod slut. Nu brusto länge hämmade tårar ur mina ögon; men, då man kom med ättika, vatten, riga-balsam och compresser, emedan man trodde, att mina tårar voro af svedan efter den grufliga stjernsmällen, då föll jag i ett af dessa skratt, som ofta äro ungdomstårarna hamn i häl. Detta var min verkliga lycka, ty må hända förekom mitt eget skratt allt *det* af sällskapet, som kanske annars hade blifvit min lott. Med en viss komisk declamation gjorde jag nu upp alla de olyckor, som timat och mött mig alltsedan jag kom, och gaf sjelf ton till det hjertliga skratt, som uppstod, inom mig likväl svärjande ett evigt hat till Tantes anekdot om »flickan på soupenn». Sedan var aftonen förträfflig. Vi promenerade och sprungo enkleken. Min bordsgranne, ingalunda afskräckt genom den blånad, som äfven syntes vid hans venstra tinning, och som han mycket artigt titulerade med »*un doux souvenir*», var min cavalier *par préférence*, och, när vi togo god natt, förtrodde han mig, att det var oändligen *ledsamt*, det vi skulle resa morgonen derpå, kl. 10. Detta tyckte äfvenväl jag. Början hade varit så förfärlig, att jag mångfaldiga gånger önskat mig tillbaka i vårt goda, ljufva lugn hos dig, käraste, gamla Mormor; men slutet af aftonen hade deremot – – *alldeles* försonat mig med världen igen.

Inkomna i våra rum, började Tante sina tal. Till all lycka var hon för qvick att hålla parentationer öfver sådana olyckor, som redan timat, väl vetande, att erfarenheten sjelf nog varnade för dessa; men så mycket mer sökte hon förekomma det onda, som kunde ske, och varna för de förseelser, som jag begick, utan att märka dem sjelf. Men aldrig än skedde detta i få och innefattande ord, utan i långa, krokiga och odrägliga omvägar. Denna afton till exempel sade hon:

– Det är en alltför rolig och landtlig lek för ungdom på landet att springa enkleken; skada bara, att damerna aldrig *kunna* springa så fort som herrarne!

– Jo; men det gjorde jag! – svarade jag, helt naturligt glad öfver det stora försprång, jag hela aftonen haft.

– Ja, du springer som en liten hind; – sade Tante – men de andra

flickorna hade väl icke så vackra strumpeband, efter de höllo sig så sagtmodiga.

Detta bet mig. Var det ett förblommeradt talesätt, eller hade man verkligen sett mina strumpeband? Jag ville icke fråga, men föresatte mig att en annan gång springa som en hållad get. Men tänk, hvad jag skulle hållit utaf min Tante, om hon sagt: Spring icke alldeles så fort, ty din klädning flaxar då för högt upp! och sagt mig det, medan det ännu var tid att hjälpa saken. Då hade jag innerligen tackat henne; men nu insmög sig småningom en viss motvillja, som med hvar dag vexte, oaktadt jag rättvisade de flesta af hennes anmärkningar.

Andra morgonen var jag ytterst förlägen och blyg af den förfärliga tanken, att hvar och en visste precis, det jag hade ljusblå atlasstrumpeband med silfverlås. Den tanken förföljde mig och lade sig imellan allt, och jag kände mig verkligen lätt till sinnes, när jag kom i vagnen. Nu började min Tante förhöra mig, hvad jag tyckte om Fröken A. och Fröken B. och Baron C. och Lieutenant D. och Kammarjunkar E.; men nu begaf det sig, det jag hade haft så mycket att tänka på mig sjelf, att jag icke tagit reda på *en enda* af alla dem jag sett, till namnet, men väl till utseendet, hvilket jag skulle kunnat portraitera utaf, så väl hade de fäst sig i minnet. Jag råkade således flera gånger att säga: »*Han* med det lurfviga håret, *hon* med vårtan på näsan» etc. etc.; men då började Tante skratta så ohyggligt och imellan skrattet berätta mig om en döfstum pojke, som varit i hennes föräldrars hus, och som alltid tecknade på det mest i ögonen fallande af en person. Jag låtsade väl skratta åt Tantes reminiscenser, men med en inre harm och den fasta föresatsen att hädanefter kunna repa upp namn, som Mose i sin Numeri, till trots för Tantens jemnförelse mellan mig och den döfstumma pojken.

Af den öfriga resan minns jag intet särdeles annat, än att gästgifvargårdarne alldeles förlorat sitt behag för mig, helst sedan Tante försäkrat mig, att det vore det mest opassande i verlden för en ung flicka, att gå omkring och läsa, hvad som stod skrifvet på väggar och fensterrutor, samt ändå större brott att rista dit något sjelf, hvilket förr utgjort ett otroligt nöje för mig, vidare, att jag darrade

af glädje, när jag ändtligen skulle få se en stad, och vi till min fröjd körde in uti det lilla, otäcka ***köping, men att det påminde mig om ett gammalt, dumt rim, som dock är en fullkomlig bild af min känsla med dess *höjd* och dess *fall*:

Aurora öppnade sin purpurdörr;
Men sedan åt hon bröd, som doppadt var i smör.

Jag skrattade så åt dessa usla, röda träkojor, *jag*, som aldrig hade något mindre i phantasien, när jag tänkt mig en stad, än Venedig, Neapel, Genua, Marseille, eller, med ett ord, någon af de gudomliga sjöstäder, hvaraf vuerna sutto hemma hos dig i matsalen. Jag skrattade och gjorde så många jemnförelser mellan mina förhoppningar och verkligheten, tills Annette – blef ond, som, mig alldeles ovetande, var född i det lilla furutimrade och rödfärgade ***köping. Tanten fann äfven för godt att taga parti af ***köping och sade litet hvasst, att flera ting än ***köping torde vara sämre än jag behagat föreställa mig dem, men gaf mig då ett, i många onödiga ord inrulladt råd, att icke för mycket gifva luft åt mina »felslagna beräkningar och imaginationer», utan taga hvar sak sådan den var och icke tro, att min inbildning var ofelbar, m. m. För första gången föll det mig in, att Stockholm kanske icke fullkomligt hade alla de behag utom och inom, som jag förmodat, hvilket var en förfärlig tanke. En sak till påminner jag mig, som inträffade under resan, den, att jag för första gången hörde talas om Otto, Tantes enda son. Hvad hon sade om honom, brydde jag mig alldeles icke om, det minns jag äfven. Att hon berömde honom, faller af sig sjelft; men, att hon med sin djupa och fina politik förtrodde mig, fast under djupt tysthetslöfte, det han höll på att förlofva sig och göra ett mycket godt parti, det var en sak, som jag då hvarken tänkte på eller reflecterade till, men som framdeles ofta rann mig i hogen. Äfven talade hon mycket om sin man och alla hans små egenheter, hvilket allt blott var fina uppmaningar till mig, att göra *det*, låta bli *det* o. s. v.

Klockan 10 om aftonen kommo vi först fram till Skönvik, som du väl vet ligger en half mil söder om Stockholm. Oncle X. väntade

oss, som du väl kan förstå, och första anblicken af det härliga, vackra och ståtliga Skönvik var verkligen hänförande. Redan på långt håll sågo vi ett bländande ljus skimra mellan de dunkla, mörka, skyhöga träden, och, när alléen svängde, sågo vi hela façaden illuminerad af det stora, i ädel stil praktfullt och smakfullt byggda, Skönvik. När vi kommo fram på sjelfva borggården, upptäckte vi en transparent, med ett allegoriskt herrskap ur Olympen, syftande på Tantes så till sägande återvunna helsa. Uncle och Otto stodo på trappan; de täflade om att lyfta Tante ur vagnen och att omfamna samt välkomna henne. På mig tänkte ingen. Uncle och Otto förde Tante, en under hvar arm, uppför de breda, väl upplysta trapporna. Jag gick tyst efter och tyckte mig, för första gången i min lefnad, vara alldeles ensam. Uppkomna i en stor salon, kommo från alla sidor Tantes vänner och bekanta, omfamnande och välkomnande henne af hjertans grund. Mig märkte ingen. Jag stod vid dörren och sökte förgäfvos att få utaf min hatt, som fastnat i håret, och som dessutom nedfallit för ögonen, så att jag ingenting såg, endast hörde det grufliga larmet och sorlet. Slutligen hör jag min Tantes röst, som ropar: »Ottilia! Ottilia! Kom hit, kära barn, att jag får presentera dig! I denna glädjen hade jag så när glömt hela min lilla nièce.» Nu kom äfven en hjälpsam hand och tog i hatten. En lock af mitt hår blef väl qvarsittande deruti, och resten hängde omkring axlarna oredigt nog och påminde mig genast om det bondlejon, som Tante alltid talade om, hvar gång jag icke med kam och en skog af hårnålar toppat upp min stackars lockiga peruque, som jag alltid förut hört var »det vackraste man kunde se». Att jag var förlägen och temligen illa till mods, faller af sig sjelft. Men min Uncle satte mig snart i godt lynne. Som jag hvarken *kan* eller *vill* portraitera honom, utan endast framställa honom *så*, som han alltid föreföll mig, bekänner jag, att han redan denna första afton förtjuste mig. Han omfamnade mig, tog mig fram till en stor girandole, för att riktigt betrakta mig, och, utan att ändå slå mig med smickrets pudervippa rakt i ansigtet, sade han mig så många fint artiga ord, att jag blef åter vid godt mod. Tante talade sagta med sina vänner och såg på mig. Om det var godt eller ondt eller en

mixtur af båda delarna, kan jag än i denna stund icke säga. Otto var själen i allt, och, inän jag blir partisk för honom, vill jag beskrifva honom, sådan han föreföll mig denna första afton. Att han är Lieutenant vid Lifgardet till häst, det vet du; men, som du aldrig sett honom och kanske aldrig får se honom, kära Mormor, så kan du icke veta, att det ej finns en varelse så skön som han. Han är lagom lång, lagom smal. Någon sade en gång, att han har en liten osynlig Amor i hvar och en af sina lockar; långt derefter sade en gång någon annan, att en Amor är en flygande lögn, och då kom jag ihog Ottos lockar. Hans panna är så ren, att man skulle tro det vara sjelfva sanningens och ärlighetens egen spegel. Och ögonen! Kära Mormor, älskade du någonsin af hela din själ, af hela ditt lif? Minns du dens ögon, som du då älskade? Nå väl, sådana voro Ottos. Hans blick kunde vara en himmel eller en dödsdom. Hans mun var glädjens thron och allvarets tabernakel, det vill säga, dit allvaret väl sällan gick; men, när det kom dit, då var det skönare att se än all anorstädes. Ja, nu vet du, kära Mormor, hur' han ser ut, ty att tala om hans vackra näsa, hans penslade ögonbryn och välbildade händer och gentila fötter, det bryr jag mig icke om.

Aldrig en enda gång vände han sig till mig denna första afton. Mycket bestyr hade han visst; men de andra unga damerna glömde han dock icke, utan egnade dem hvar och en sin gärd af uppmärksamhet. Alla – utom mig! Han var icke inne, när Oncle synade och mönstrade mig framför girandolen, och sedan hade jag krupit bort i ett hörn bakom ett fortepiano, der jag bläddrade i noter, dels gamla och murkna af Hoffmeister och Pleyel pour le clavecin, sedan Tantes ungdomstid, dels nya sångnummer ur de nyaste piècerna, Cendrillon, Trollflöjten, m. fl., på hvilka stodo Ottos namn.

När alla slutligen skulle gå ut i matsalen till soupern, förde hvar och en cavalier sin dame; men, gömd bakom forte-piano't, märkte mig ingen, saknade mig ingen, och jag blef qvarsittande. Nu brast jag i verklig gråt. Jag kände ett hat till min Tante, som ryckt mig från dig och mina trefliga, lugna dagar, för att sedan glömma och släppa mig handlöst bland okända menniskor. Jag kände ett visst

förakt för min Oncle, som kunde prata så mycket vackert och mena så litet. Jag kände en afsky för Otto, som så noga tycktes observera alla och endast af hela världen glömma mig. Så bedömde jag hela familjen denna första afton, och Gud gifve, att *tiden* icke hunnit lyfta mig långt öfver alla dessa tankar, för att sedan med så mycket större fart nedslunga mig tillbaka till min första ingivelse, då, i fallet, all min tro på människors godhet och redbarhet på en gång bräcktes och föll i grus! – Förlåt denna sorgliga flygt i det kommande, kära Mormor! Vi äro långt derifrån ännu.

Jag grät under denna stund, såsom ett barn kan gråta. Jag var förödmjukad, jag var hungrig, jag var trött af resan, jag hade ondt i hufvudet, jag var rädd, att man skulle kalla mitt qvarblifvande för caprise, jag visste icke, hvart jag skulle taga vägen, för att komma till mitt sofrum, jag visste icke en gång, *om* man tänkt på mig med ett dylikt (mig anande motsatsen), och jag var i en gruflig ängslan för den släta figur, jag skulle göra, och alla de otaliga frågor, jag skulle utstå, när sällskapet efter fulländad måltid skulle storma från bordet. Jag hörde darrande det glada sorlet och slamret af tallrickarna och betjenternas snabba steg, ut ifrån matsalen, till hvilken alla dörrar stodo öppna. Jag satt och lyssnade noga och sade för mig sjelf: *nu* äter man med sked, *nu* skär man stek, och *nu*, *nu* äter man bakelse! Herre Gud hjälp mig, nu komma de snart!

Men jag bedrog mig litet, ty jag beräknade icke alla mellanrätterna. Ottos röst, der en behaglig, men obetydlig skorrning och en lika liten läspning egde rum, kände jag redan. Jag hörde hans vackra, lifliga och glada skratt; jag hörde honom proponera skålar, och alla andra skratta och klinga med glasen derefter. Slutligen hör jag en tystnad och derefter ett: Kors för tusan! – utropadt af Otto, och en stol, som hastigt skjutes från bordet. Jag anade det värsta, och min aning slog in.

– Cousine Olivia, cousine Olivia, cousine Ottilia, ville jag säga! – ropade han genom alla rummen och sprang förbi mig, som alldeles inte syntes, när man kom från matsalen. Han sprang, ropande, in i genom hela filen af de inre rummen, men kom snart tillbaka, allt med servietten på armen, och sade för sig sjelf, när han åter kom in i

salonen: Jag tror F. tagit hela cousinen! Men i detsamma fick han ögonen på mig. Nu var jag bra dum, ty jag grät malörtstårar, Gud vet för hvad egentligen. Nu kom han bort till mig, bad mig, tusen och ändå tusen gånger till, förlåta hans glömska, bad mig komma in med honom i matsalen, frågade, om jag heldre ville hafva mat in till mig, bad mig framför allt icke gråta och tog en allt mer och mer mild och ljuf röst, som slutligen ingaf mig det mod, hvilket jag sedan märkt mig alltid få, just när faran är störst. Jag knäppte ihop mina händer, som jag tog från mitt gråtande anlete, beqvämde mig att blicka upp till honom, som stod lutad öfver mig, och svarade blott:

– Var nu god mot mig! Visa mig till mitt rum! Jag har så ondt i hufvudet! Jag är så gråt-ögd och ledsen dessutom. Jag *vill* icke gå ut bland alla dessa okända menniskor. Säg, att grefven icke funnit mig; den lilla nödlögnen förlåter nog Gud, som är god.

Han såg på mig allt mer och mer innerligt, och du skulle sett, kära Mormor, huru hans ögon tindrade som stjernor i en mörk natt öfver mig.

– Kom, söta flicka! – sade han, tog mig sagta i handen, förde mig helt nära väggen, så att vi icke skulle synas, genom de öppna flygeldörrarna, gick genom en sidodörr, förde mig sedan genom de rikt upplysta och vackra trappuppgångarna till en öfre våning, tog utaf i en mörk gång, men öppnade genast en dörr till ett litet rum, som på en gång försonade mig med hela lifvet och alla de sorger och motgångar, som der mött mig intill denna dag. Min hand i Ottos klagade heller icke öfver någon nöd, – mitt hjerta slog – men af fröjd! Kära Mormor, laga dig nu icke till att ruska på hufvudet! Kom ihog, jag slumrar den eviga sömnen, när du läser detta, och du minns väl, huru det var, när du sjelf var ung. Derpå förlitar jag mig mången gång.

Men nu vill jag beskrifva mitt rum: Det var icke mycket stort, men högt. Dess väggar voro ljusröda; på golvet låg, oakadt sommaren, en mörkgrön matta. En hvit muslinssäng med ett ljusrött sidentäcke stod på ena sidan, en mörkröd sidensoffa på den andra. I det stora, djupa fenstret voro tvänne stolar och ett litet sybord. Långa, mörkröda gardiner hängde från tak till golf. På en bureau

under en stor spegel var en toilette uppstädad. På den höga, mjellhvita kakelugnen, på bureaun, på sybordet voro små benglasvaser med fylliga doftande törnrosor. På ett litet bord vid sängen stod ett théfat med förgät-mig-*ej* och en törnros i midten. En lampa i taket upplyste rummet och kastade deröfver en trolldager. – Jag har aldrig, hvarken förr eller sednare, känt en så angenäm överraskning, genom döda ting NB.

– Skall jag bo här? – frågade jag med glädje i hela min själ och såg dervid på Otto, som njöt af min fröjd.

– Ja visst, du söta flicka! – svarade han – Jag har sjelf valt detta rum åt dig, sjelf satt in dessa blommor, plockat de blå, när jag var ute och simmade i förmiddags. Tycker du om din boning?

– Allt! – sade jag i ren förtjusning.

– Mig äfven?

Jag rodnade gruffligt. Han tog mig hastigt om lifvet och sade: Gif mig en kyss, flicka, innan vi skiljs åt, till tack för –

– Nej aldrig! – ropade jag och vred mig ur hans famn.

– Förlåt mig, Otilia! – sade han med en ny annan röst – Säg det inte till mamma! Jag skall aldrig göra så mer! – Och härvid tog han min hand, som han tryckte hårdt till sina läppar.

– Mår du ännu illa, söta flicka? – sade han sedan ömt.

Jag svarade honom då stammande, att jag hade *litet* ondt i hufvudet. Han frågade mig, om jag ändå icke vid nogare besinnande ville ha' litet mat. Jag tvekade litet; men, när han såg det – ilade han ut genom dörren och lemnade mig ensam!

Nu vill jag icke ens försöka att för dig reda mina tankar, de voro outredbara! – Jag tyckte mig på en gång förflyttad ur en plågoverld in i en himmel. Hvarje känsla i hela min varelse, hvarje tanka i hela min själ var ljuf och hänförande. Rummet var min verld, Otto den enda varelse, som deruti fanns. Jag har mången gång efteråt önskat mig att blott en minut kunna få känna den salighet, som genomströmmade mig denna afton. Nära en quarts timma var jag allena, väntande, lyssnande. Under tiden såg jag tanklöst, att alla mina effecter voro ordningsfullt uppstädade här. – Rummet var mig således alltid ämnadt. Slutligen hör jag steg, de närma sig! Nu först

faller mig den gråa tanken in: »det är icke han, inte kan han lemna alla de främmande, utan han har (»*ganska klokt*» sade beschäftigt mitt lilla öfriga förnuft) skickat Annette eller någon annan tjänstemande.» Men jag missräknade mig! Det var Otto sjelf, som kom. Sörjde jag deröfver, mormor? Gissa sjelf!

– Förlåt, söta, lilla Ottilia, att jag dröjt så länge! – sade han – Men de hade nästan ätit, när jag kom tillbaka; jag måste dock sätta mig ned de få ögonblick, som återstodo; men i villervallan, när alla stego från bordet, då försedde jag mig med *detta* och flög till dig, ty jag hade icke hjerta att skicka någon annan. Nu väsnas de så der nere, att de sakna mig icke, och ingen kommer hit upp, ty jag sade, att man sagt mig, det du redan gått till hvila.

Nu satte han ned en liten bricka med stek, gelé, bakelser, apelsin, vindrufvor och en vincarafe på bordet. Skrattande och skämtande började jag göra min souper. All möjlig hufvudvärk var borta, och god appetit i dess ställe.

– Jag har i afton icke hunnit äta en enda bit; – sade Otto – gif mig litet med din gaffel!

Jag hörsammade honom, och vi fingo nu med samma gaffel och af samma tallrick, hvar sin gång. Så blef det äfven med skeden, när touren kom till gelé. Af bakelsen ville han icke hafva, om jag icke tagit hälften af den. Drufvorna delade vi äfven, jag minns väl hur'. Vin drucko vi ur samma glas; men apelsinen sprang han bort och rullade helt skälmaktigt i min säng; sedan tog han brickan, men satte den åter ifrån sig, och framkom till mig, som stod tyst och brydd och med ett litet agg, jag visste icke rätt för hvad.

– Hur' är det, Ottilia, – sade han – du är väl icke ond på mig? Se på mig! (Jag kunde inte se på honom.) Han tog häftigt min hand, lade den på sitt hjerta, det slog täta slag. Mitt eget ville spränga alla bojor. Det svindlade för ögonen - och en lycka var, – – att han icke *äfven då* begärde en kyss.

– God natt, Ottilia! – sade han efter några ögonblicks besynnerlig tystnad – God natt, sof en ängels sömn! Var klok och försiktig i morgon! Nämn för ingen om vår souper! I mig har du en vän i evig tid; men *försigtiga* skola vi vara.

Och nu gick han.

– Hvad ville det säga? Försigtig! – Hvad trodde han? Hvad tänkte han? Försigtig!! – Och nu, nu först rann Tantes berättelse om hans förlofning mig i sinnet! Jag kände, huru genast hvarje bloddropa sjönk ur kinden, ja, ur sjelfva hjertat; men snart började jag trösta mig:

– Han har tänkt det förut, men inte *nu mer*, inte *hädanefter*! Inte kunde jag tänka på någon annan än honom! Och han! Han kan heller inte tänka på någon annan än mig. Jag frågade mitt hjerta, jag frågade mina förgät-mig-er, jag frågade min apelsin, – allt, allt svarade ja, och jag somnade, lyckligare än jag det någonsin i min hela lefnad varit. Men, att det fanns ett gift i min lycka, bevisas deraf, att jag kände ett samvetsqual, hvar gång jag tänkte på dig, kära Mormor. Jag ville icke, du skulle sett mig *hela* denna aftonen, och en sådan tanke hade aldrig förr uppstått hos din Ottilia.

Jag sof till långt fram på den kommande dagen, och ett nytt lif, en ny sol tycktes uppgå för mig, när jag slutligen vaknar. Hvad man ändå kan känna sig lycklig i detta lifvet! Men dertill fordras dock tre väsendtliga ting: rent samvete, icke känna människorna, och hafva ett skönt hopp stående tätt bredvid sig, som dock icke är en visshet, ty då är det redan för mycket.

Med yttersta omsorg gjorde jag min morgontoilette. Min uppapperska, en ung flicka omkring tjugo år, vacker, väl vext, nätt klädd och som hette Marie, var mig härvid behjelpig. Jag hade ett behof af att tänka och tala om Otto:

– Hvad här är vackra törnrosor! – utropade jag, under det jag flätade mitt hår.

– Ja, mycket vackra! Hans Nåd tycker äfven så mycket om dem och bad mig sätta in deraf i alla rum.

– Och dessa små, vackra blå blommor, har du äfven satt in dem? – frågade jag och vände mig från Marie, för att hon icke skulle se min rodnad.

– Ja, bevars! – svarade hon och rodnade i sin tour – Men unga grefven lärde mig att sätta dem i théfat och slå vatten på dem, så der.

Jag blef iskall, jag blef glödande het.

En osanning således! – tänkte jag och hade en outsägligt bitter och harmfull känsla. Men sedan började jag raisonnera inom mig, d. v. s. började redan advocera för Otto och anklaga mig sjelf. Jag bannade mig för min egenkärlek och mina fordringar, att han skulle tycka om mig, göra något för mig, inän han någonsin sett mig. Men hvarföre behöfde han då ljuga? Hvarföre skulle han säga, att han sjelf plockat dessa blommor? Tyst, kanske han kastat bort dem, Marie plockat, och satt dit andra! Men hvarföre allt detta, inän han sett mig, inän han kände mig? Och detta kalla emottagande, denna totala glömska och slutligen detta utrop: »*Jag tror f-n tagit hela cousinen!*» Nej, dermed quadrera inga omsorger i förtid! – Så der ungefär famlade mina tankar bland möjligheter och omöjligheter, tills jag var fullklädd och gick ned. Jag stod länge vid salonsdörren, inän jag öppnade den. I rummet var alldeles tyst, jag hörde blott, att någon var der, som då och då vände på ett tidningsblad. Slutligen tog jag mig mod, öppnar dörren, och min artiga Oncle kommer genast emot mig, öfverhopar mig med vänliga förfrågningar om min helsa, min sömn, mitt illamående föregående aftonen. Sade mig sedan, att tante sof ännu, och började derefter fråga om dig och allt, hvad som kunde interessera mig att svara på, men detta med så mycket och så lifligt interesse, att jag trodde mig göra honom en stor tjenst med alla mina små underrättelser. Slutligen började han fråga om min uppfostran, om jag var road af musik, af lecture, af målning, ritning och dylika sysselsättningar. Som han ingaf mig det aldra största förtroende och sjelfförnöjelse genom det fina beröm, med hvilket han likasom slumpvis kryddade sina ord, berättade jag honom helt upprigtigt, att jag spelade litet forte-piano, sjöng små visor, ritade och laverade litet landskap samt kunde temligen bra Franska och hjälpligt nog Engelska och Tyska. Utan att låtsa anställa någon examen, förhörde han mig i allt: jag spelade mina variationer af Gelinek på Tyroler-valsens; jag sjöng »*Quand tu m'aimais*», och, utan att upphöja mina små konster till några skyar, ingaf han mig mod och en stor hog att förkofra mig. Med ett ord, han förtjusade mig, hvartill icke litet

bidrogo de drag af Otto, som jag då och då upptäckte hos den vackra fyratioåtta-åriga mannen, som hvarken påminde om gubbe eller gammal conserverad courtiseur eller något annat än hög manlig värdighet, klädd i sköna former och drag. Jag påstår ännu, att min Oncle är oemotståndlig för hvar och en, som han vill behaga (och det vill han med hela världen), och att det vill mycket till, slump och mer än önskansvärdt öppna ögon, för att någonsin komma ur sin förtrollning. Ja, denna var hos mig så stark, att jag slutligen knappt saknade Otto, under denna högst interessanta förmiddag.

Klockan var öfver 12, när Annette slutligen kom insvängande och berättade, att grefvinnan var vaken och tog emot. Dessutom plockade hon bort alla blomstervaser, stängde fenstren och rökte med eau de Cologne, för att äfven sjelfva *luften* skulle vara i ordning för min Tante, när hon en gång sent omsider komme ut.

– Charmant! – sade min Oncle, tog mig vid handen, och vi följdes in till min Tante.

Hennes sängkammare var må hända det mest rechercherade, jag någonsin *sett*. Jag höll på att säga: som jag någonsin föreställt mig; men det hade varit dumt sagdt, ty dens inbildning ger jag inte mycket för, som sammanför alla de onödiga småsaker, hvilka här voro hopade öfver hvarandra. Nu var min Tante i sitt rätta element. Hon hade en otrolig kärlek för den hvita färgen. Hvit var hennes säng, hvitt hennes täcke, och i spetsar och fina broderier låg hon inrullad och såg i all den elegancen ut som ett otroligt grannt lik. För mig var hennes anblick något verkligt motbjudande och hemskt. Men min Oncle var icke af denna tanka. Han sprang fram till sängen, kastade sig på knä på den lilla upphöjningen dervid, öfverhopade Tantes händer med kyssar, försäkrande henne, att hon såg tio år yngre ut, än vid sin afresa till Köpenhamn, att hon blifvit fet, fått färg, och Gud vet, hvad mera för orimligheter. Jag stod stum, men sade sedan inom mig: O, den goda Onclen, han håller så mycket af Tante, att han *tycker* verkligt allt detta; och ännu vet jag sannerligen icke, hvilket han gjorde. Tante smålog och var vid otroligen vänligt lynne; frågade mig, hur' jag befann mig, men tycktes

alldeles glömt bort min afton-échappade, med hvilket jag var bra nöjd, ty att redogöra därför var jag obetydligt hogad till. Snart frågar hon efter Otto. Jag darrade af väntan och längtan efter Oncle's svar, ty hela förmiddagen hade samma fråga sväfvat på mina läppar.

– Han har ridit till staden, men återkommer till middagen.

– Och hans resa, när blir den?

– Om ett par dagar troligen, nu sedan han sett dig, *saive et sauve*, au port.

Jag lemnade rummet af tvänne skäl: Tante och Oncle kunde hafva mycket att säga hvarandra, som jag icke behöfde höra, och jag kände ett olidligt qval vid tanken på de få orden: Otto skall resa! Och hvarthän? Jag irrade sysslolös och förstämnd genom alla rum. Jag *sökte* öfver allt; men, när man icke vet hvad man söker, är man ock säker att intet finna. Efteråt kan jag väl tro, att det var *ro* och *lugn*, som jag letade, som jag så nyss tappat, som jag lemnat hos dig, du goda, gamla Mormor.

Medan jag så här irrade fram och åter, fick jag ett bud från min Tante genom Annette, att till middagen kläda mig i svart siden och uppsatt hår, emedan vi på eftermiddagen skulle göra flera visiter i staden. Detta hade helt och hållet formen af en ordre. Ovan som jag var dervid, af dig bortskämd med att alltid få vara med sjelf i alla toilettesrådslag, föreföll detta mig högst motbjudande och nytt; men jag teg och lydde. När jag nästan var fullklädd, skickade Tante efter mig. Nästan ingenting satt, till en början, som det skulle; men, när Tante fått rycka litet i hvarje sak, fann hon mig »mycket väl klädd». Till min lycka fick jag följa in med Tante i matsalen, der redan flere herrar voro samlade. Jag igenkände på långt håll Ottos glada röst. Jag rodnade, jag darrade, jag vacklade, jag förmådde knappt gå, och jag trodde, Otto skulle möta mig på samma sätt, lika synbart intagen blott af *en enda* odelad känsla; men – bedragen skulle jag alltid blifva i min väntan, och den fröjd, lifvet bjudit mig, har aldrig varit den fröjd, jag väntat, aldrig hoppet, förvandladt till visshet, utan andra, oförutsedda sällhetsmeteorer, som i stor hast sväfvat öfver min himmel, utan att stadna, och merändels creverade framför mina öppna ögon. Som Otto redan varit inne och helsat på

Tante, gjorde han blott en hastig bugning för oss och fortsatte berättelsen om Napoleons seger vid Borodino, hvarom underrättelsen just nu var kommen med Tyska posten. – Emot alla mina uträkningar fick jag sitta mellan Oncnen och en President! Otto satt på samma sida som jag, så att jag endast hörde hans röst, men aldrig såg honom. Så långsam och så ledsam middag minns jag aldrig. Min Oncle, som jag om förmiddagen trodde icke tänkte på någon annan än mig, han märkte mig aldrig, mer än när han oändligt artig bjöd mig att äta af alla dessa många tröttsamma rätter. Ett par oändligen smickrande och artiga ord om mig sade han väl till Presidenten; men sedan voro de åter midt uti politikens djupaste schakt och följde Napoleon samt alla hans rörelser med yttersta noggrannhet. De yngre karlarne vid nedra ändan af bordet talade om hästar och sista Djurgårdsbalen, resor till Rosersberg, brydde hvarandra och skrattade otroligt. Visst sågo de litet på mig, de som så sutto, och till och med räckte de fram halsarna, som sutto på samma sida som jag; men allt detta brydde jag mig inte om. För mig fanns nu blott *en*, och han brydde sig inte om mig! Strax efter middagen lemnade Otto och några af de yngre karlarne salonen. De äldre politiserade och läste tidningar. Tante afhörde sommar-nytt från hof och stad af sitt intelligens-blad, Kammarherrn C., skrattade och hviskade otroligt med honom, och jag utstod å nyo ett förhör om vår resa af en ung Baron, trogen afbild af Svebilii långkateches, ställd i frågor och svar. Så fort jag kunde draga mig från detta, smög jag mig bort och ut i parken. Ensam vorden, brast jag i gråt och kastade mig med sextonårig förtviflan på en bänk i ett mörkt löfhvalf, som jag tyckte vara sorgligt, medlidsamt och trefligt att gråta uti. Mot en trädstam lutar jag mitt hufvud; men snart reser jag mig hastigt upp, lyssnar – och hör snabba steg, knarrande i sanden, skyndsamt nalkas. Jag hinner icke *hoppas*, förrän Otto står framför mig! Jag stiger upp, jag vill gå förbi honom, skynda hem; men han håller mig kvar, sägande:

– Vill du icke helsa på mig? Hvarföre ser du så ond ut på mig? Har du sofvit godt? Fann du din apelsin? Se då på mig! Hvarföre har du gråtit? Har mamma bannat dig för bristande conveniens-

artiklar? Ha, ha, det skall du inte bry dig om! Gör bara blindt som hon vill, men sörj aldrig öfver hennes små nycker, ty de löna icke att tänka på eller bry sig om! Se så, se nu glad ut! Du är så söt, så vacker i dag, att alla gossarne deruppe äro kära i dig. De fråga mig bara ideligen om dig. Tänk, om de visste, hvar jag nu vore, hvad de skulle afundas mig! Se nu på mig! Ack, hvad du är söt, när du så rodnar! Har du någonsin gifvit bort någon kyss? Åh nej, se inte så ond ut, inte rynka lilla öfverläppen! Minns du inte i går afton, då höll du dock utaf mig, eller huru? Nu rodnar du igen! *Då*, ja, just *då*, *då* skulle jag gifvit mitt lif för en enda kyss af dig! Men, st, nu hör jag röster och prat! Det är mamma och alla de andra. Farväl, sötaste! Var glad och försiktig! Jag hoppar öfver muren der borta och kommer andra vägen. Låtsas, som du satt här och läste! Du har ju en bok i handen? – Och nu var han borta. Men J gudar, hvad jag nu åter var lycklig!

Tante och alla de andra kommo snart, och jag kände på mig, huru fördelaktigt det var för mig, att se glad och munter ut. Man skrattade, skämtade och pratade. Otto tillkom efter en liten stund. Han hade »skrifvit angelägna bref». Jag blef väl något tystare och försagdare då; men stunden blef icke lång, ty nu var klockan half sex, och nu var Tantes vagn för dörren. Som vädret var gudomligt, och Tante frisk, d. v. s. vid godt lynne, åkte vi i öppen vagn. Otto och ett par af hans kamrater redo brevid oss. Men Otto red aldrig på min sida, utan på Tantes. Alla gjorde sig ett nöje af att se min glada väntan att komma in i den efterlängtrade staden. Vart intåg gick, som du vet, genom Hornstullen, och jag var förtjust öfver den sköna staden, som låg framför mig, och hvars anblick, särdeles från Södermalmstorg, var förvånande skön och tjusande, helst så här – en härlig sommarafton och med hjertat fullt af glädje. Man hade mycket roligt åt mina små jemnförelser mellan det lilla, otäcka ***köping och Stockholm. Uppmuntrad af min Tantes skratt och goda lynne, talade jag om Annettes harm öfver min dåliga smak, och något hvar tycktes roas af mina små berättelser, reflexioner och glädje, att åtminstone inbildningen om Stockholms yttre skönhet icke varit en illu-

sion, som bedragit mig. Otto lade sig ned på hästen, talade ofta med mig, men red dock alltid på Tantes sida. När vi kommit öfver slussen, togo herrarne afsked och redo åt ett annat håll. Jag var utsägligen lycklig. Tante beskref noggrannt allt, hvad jag såg och reste förbi, var utomordentligt god och bestod mig icke en enda pique eller ens förmaning för de stundande visiterna (deraf kom äfven, att jag hvarken var så rädd eller så våpig). Under vägen hade Otto yttrat en flygtig önskan, att en gång få vara närvarande, när jag första gången beträdde Thalias helgedom, och, honom redan af själ och fullt hjerta tillgifven, tog jag inom mig den fulla föresatsen, att, kosta hvad det ville, förr än tillsammans med honom skulle jag icke njuta af detta nöje, till hvilket jag förut så utsägligen längtat. O, jag hade redan då varit i stånd att uppoffra all glädje, alla önsknings för honom.

Vi gjorde flera visiter till åtskilliga af Tantes många bekantskaper, hvaraf några, ur olika skäl, bodde i staden denna sommar. Somliga togo emot, andra icke. Jag tyckte mig vara en helt annan människa blott sedan i går aftons. Litet medgång är som medvind, allt går så lätt, man följer så gerna med. Tante var äfven ovanligt blid. Vårt sista besök var hos General L. Generalskan var Tantes bästa vän, och här stadnade vi. Der såg ganska trefligt ut. Generalens brukade visst icke bo i staden om sommaren, men voro nu inflyttade af diverse gilltiga orsaker. Man såg icke flera barn i huset än en ogift dotter, Fröken Emilie; men den äldsta dottern, gift med Öfverste G., var äfven der denna afton, och utom dessa damer en Mamsell D., gouvernante eller äldre sällskap till den yngre flickan, som annars var alldeles jemnårig med mig. Jag ville, att du sjelf skulle se alla dessa fyra fruntimmer; men, som det är omöjligt, måste jag väl beskrifva dem, både som de voro, och som de föreföllo mig. Generalskan var tjock och fet, röd och hvit, med qvicka, mörka, spelande ögon, glad och munter, qvick och satirisk, men piquade nästan aldrig och var i allt yttre en fullkomlig motsats af min Tante. Öfverstinnan G. var mycket vacker, temligen artig, originelt qvick, drog till sig hvem hon ville behaga; men emot de andra hade hon ett visst moquerie och liknöjdhet, som var bitande och harmligt,

och som man icke kunde tåla. Deraf kom, att somliga tyckte mycket om henne, andra intet. Lilla Emilie, yngsta dottern, var min eviga plåga. Alltid skulle jag okas tillsammans med henne. Hon var dum, hon var ändå dristig, hon var ledsam, obehaglig och sjelfkär. Mamsell D. var det behagligaste fruntimmer, jag någonsin sett. Hon var jemnårig med Öfverstinnan, hade varit hennes lek-kamrat, således uppfostrad i huset sedan sitt tionde år, var väl icke egentligen vacker, men hade ett behag, en mildhet, ett sätt, så in-tagande och okonstladt, att man ovillkorligt närmade sig henne, ehuru hon i allmänhet var ganska tyst och fåordig. Jag slog mig genast ned hos henne, ehuru Tante och Generalskan pussade ihop mig med Emilie, gjorde oss genast till dusystrar och propheterade, att vi inom kort skulle blifva *les deux inséparables*; men dertill var jag alldeles för litet papgoja. Efter hand kommo flera äldre och yngre herrar. Pauline eller Öfverstinnan hade en gammal man, ovanligt ledsam, och var således ganska road af de unga herrarne, som genast formerade en krets omkring henne. De äldre snackade med Tante och Generalskan. Emilie satt ihopkrupen och broderade och svarade dumt, men högt, när någon talade till henne. Melida (Mamsell D.) och jag sutto vid ett litet bord för oss i ett fenster, dit ungherrarne då och då gjorde en sväng, för att bese mig och tala med Melida. Dessimellan gjorde hon mig reda, vänligt och beredvilligt, för allt hvad jag frågade om, hvilket icke var ringa. Jag hade en otrolig hog att få kalla henne *du*, att höra denna vänliga benämning från hennes läppar; men jag hade icke mod att bedja henne derom, emedan hon var så mycket äldre än jag, och jag obetydligt kom ihog min egenskap af Grefve-dotter etc. En gång, när Emilie kom till vårt bord, lutade jag mig ned mot henne och bad henne sagta bedja sin vän tillåta mig detta önskade du-skap. Då slog hon till ett så dumt skratt och sade helt högt: Kors, det är väl du sjelf, som skall proponera sådant och icke bonne amie Melida. – Både Melida och jag blefvo onda på Emilie, men sågo snart skrattande på hvarandra och kallade hvarandra *du*. Nu kände jag mig på spetsen af all sextonårig lycka: Otto, och en vän! och en sådan vän! – Hvad lifvet nu lyste skönt och härligt! Men nu öppnas dörren, och nu

inträder— Otto! Jag hade länge önskat, men icke vågat hoppas det. Jag tyckte, att blott hans närvaro fattades i min lycka; men, ifrån att vara glad och munter, blef jag tyst och försagd både den lilla obetydliga stund, som Otto dröjde vid vårt bord, och den öfriga delen af aftonen, då Otto blef en af dem, som ifrigast omgaf Pauline, hvilken gjorde sig ett nöje af att i ett tekniskt salons-språk, hvaraf jag *då* icke begrep ett enda ord, bry Otto, men, för *hvad* eller *hvem* eller huru många, det kunde jag omöjligt förstå. På det ofta vexlande uttrycket i Melidas milda anlete syntes nog, att hon förstod allt detta skämt, denna persiflage och alla dessa allusioner, hvilka, troligen ganska qvickt besvarade af Otto, väckte alla de öfrigas skratt och förnöjelse. Men jag kunde omöjligt taga mig mod att fråga Melida. jag tänkte blott på Otto, hörde blott honom, men kunde icke förmå mig att tala om honom eller ens göra en fråga om honom, ty då steg blodet öfver panna och kinder, hjertat slog, och läpparne darrade. Men nu började jag känna mig illa till mods. Jag svarade dumt och confust på herrarnes frågor, allt om vår eviga resa och min kära födelseprovins. Tyst inom mig föresatte jag mig att addera ihopa fjerdingvägarna och titta litet i Djurbergs geographi, tills en annan gång. En annan plåga hade jag äfven: Man tror i Stockholm gemenligen, att alla de, som äro från en viss provins, känna alla dem, som dessutom bo i den provinsen (huru stor den ock må vara) samt till och med dem, som bo i grannprovinserna. Men du vet bäst, kära Mormor, huru litet vi visste utaf, hvad som passerade omkring oss, och hur' dåligt din stackars Ottilia kunde redogöra för alla de herrar och damer, alla de förhållanden, dödsfall, förlofningar och andra märkvärdigheter, som man frågade henne om. Jag visste aldrig förut, att jag visste så litet; men nu, när jag oupphörligt fick svara: Det vet jag verkligen inte, det känner jag alldeles icke etc., då lärde jag mig det. Dock måste jag medgifva, att framdeles försvunno dessa frågor så småningom, allt som jag afskuddade mig tillägget »från landet», och allt som jag initierades bland de utkorade, som kalla sig med en viss känsla af eget värde »vi Stockholmsboar». Men jag måste återkomma till denna afton: den ville icke taga slut eller förändras. Emilie hade med sin söm

krupit bort till den högljudda systemen. Melida och jag sydde flitigare än någonsin, och de unga herrarne, som besågo oss, vände snart om till den glada kretsen omkring Pauline och Otto. Jag var ganska nedstämd, men blef på en gång förtjust, när Generalskan slutligen föreslog en liten promenad i Kungs-trädgården före souper'n. Innerligen glad kastade jag söm och allt och sprang upp, för att göra mig tillreds. Men nu ville ödet, att ingen annan delade min glädje. Pauline förklarade genast och decideradt, att hon brydde sig visst inte om »den odrägliga gamla Kungsträdgården». Således hade vi ingen fru! Melida såg alldeles liknöjd ut, men tyckte det var synd om mig, och, efter några små deliberationer mellan de andra, tog Generalskan själf sin hatt och parasol, och en del af herrarne gjorde sig äfven färdiga. Jag vågade icke se, om Otto var bland dem; men jag fann snart, att icke så var, emedan hans röst tystnade, så snart vi stängt dörren och kommit i trappan. Nu var hela nöjet vissnadt! Visst såg jag mig om och försökte att uppmärksamt afhöra allt, hvad man berättade mig om Dramaten och själfva trädgården och allt annat, som jag såg. Alla små söta barn, som jag mötte, ville jag af Melida veta, hvad de hette; men då skrattade hon så hjertligt, och likväl, utan att såra mig det ringaste, förklarade hon, att det var henne en ren omöjlighet att upplysa mig derom. Jag log själf åt min fråga; men, kära Mormor, du vet, hur' jag alltid tyckt om små söta barn, och tänk, hvad det nu skulle vara för en plåga för mig att se alla dessa små ungar, den ena sötare och vackrare och näpnare än den andra, och icke få lyfta upp dem och kyssa dem! Slutligen emotstod jag icke längre mitt begär, utan med ett utrop af: Honni soit qui mal y pense! sprang jag fram och tog en liten för söt flicka, som gick i sin lilla röda capott och cambricks-hatt, samt hyssade henne högt upp och kysste henne med god smak. Generalskan och alla de andra hade mycket roligt åt detta, och bland de skrattande tyckte jag mig äfven höra Ottos skratt, som för mig redan var så bekant. Jag vände mig hastigt om och fick till min förvåning se – – både min Tante, Öfverstinnan Pauline, Otto och de öfriga. Som min Tante denna afton mådde »ovanligt väl», hade hon velat öfverraska sin vän med detta lilla infall, och

glädjen blef deraf allmän. Imellertid stodo vi stilla på gången, jag med min lilla flicka på armen, och de andra skrattande och skämtande deröfver. Slutligen frågade Pauline i ganska moquant ton: om Fröken Otilia ämnade behålla den lilla flickan och barnpigan, som stod och väntade, och om vi skulle stå här och håfva till oss alla de andra ammorna och barnen, som här spatserade. Hastigt släppte jag ned den lilla, drog mig rodnande och förvirrad åt sidan och kände mig villja utbrista i gråt, när Melida sagta tog min hand och tryckte den, likasom skulle hon säga: Var vid godt mod, alla tänka icke lika! Men hon teg. Hvad *godheten* har många tusende tysta sätt att mildra det onda i verlden! Hela promenaden antog nu en helt annan tournure: Tante och Generalskan samt ett Råd och en President gingo främst, derefter Pauline och alla herrarne, Otto inbegripen. Emilie sprang än här än der, och sist gingo Melida och jag, arm i arm. Snart började Tante likväl att tala om »aftonluften», och vi vände vår kosa hemåt. När vi kommo ut på Trädgårdsgatan, hörde vi i en hast Pauline, som utropar med en af skratt blandad förnöjelse: Ack, se Nanny med sin Adonis! Nej tyst, det passar inte. Nanna med sin Balder, så måste det vara, pour l'amour du Phosphorisme!

Otto och alla skrattade, utom jag, som ännu icke förstod mer, än att jag skulle få se Balder och Nanna. På långt håll sågo vi äfven tvänne personer, som, gesticulerande med händer, fötter och hufvud, kommo, mer seglande än gående, gatan uppföre, ty de tycktes bero af någon vind, emedan deras gång än var snabb och ilande, än omärkligt framskridande, och från ena sidan af gatan till den andra loverade de jemnt. Den ena var ett fruntimmer, kort och tjockt, mycket snördt, phantastiskt kläddt, små, hvassa, mörkbruna, ja, svartbruna, tindrande ögon, utan ett enda ögonhår, mörk hy, svartflaxande lockar och påtagligt närmare fyratio än tretio år; det andra var en ung man, blek som döden, mager som han, lång och smal, svartklädd och dammig från topp till tå, med yfvigt, okammadt och tofvigt hår, ögon, som ville falla ur skallen, oakadt de alltid pekade åt himlen, och slutligen en mun – alldeles full med poesi. Der, kära Mormor, har du sannfärdiga portraiter af Fröken Nanna G.,

Öfverstinnan Pauline's svägerska, och Magister Q., hennes protégé, en Phosphorist till kropp och själ. Förrän de kommo ända intill oss, märkte de oss icke, och under tiden hade många spetsiga speglosor kastats på dem.

– De både spela och declamera Åke och Elsa, det syns tydligt på dem, – sade Otto.

– Åh nej, – sade Pauline – han citerar den splitter nya »*kärleks-reflexionen*» af Hammarsköld för min Svägerska:

Glöm den, som dig har glömt, hvars lust är att dig plåga;
Med rosen, som dig stack, hör upp en gång att leka;
Den, som förgiftar dig, den orm ej mera smeka! etc.

(Allmänt fint skratt.) Imellertid voro vi *bec à bec* med det genialiska och excentriska paret. Då först utropade Fröken Nanny ett *Ah*, och jag väntade, att Magistern skulle säga ett *Bäh*, ty han såg bra oförnuftig ut; men han sade intet, utan gjorde en medvetlös bugning, mer uppför än nedför, och fäste sedan ögonen, skarpt och oafvändt, på den stackars mig. Likasom talande med sig sjelf eller med det vackra ny'et, som just nu glänste från Augustihimmeln, började han, allt betraktande mig:

Tre består utaf *två*, med ursprungliga *ettan* i samband;
Ve den, som fatta ej kan tretalets höga symbol!
Aldrig förtjusas hans blick af naturens omskiftande skönhet,
Aldrig han konsten förstår, aldrig han närmar sig Gud.

Jag begriper icke, hvad ordning hans tankar hade, när han utsade dessa ord, som i sig sjelfva innefatta en hög, ädel tanke, men som i detta ögonblick voro ovedersägligen löjligen. Melida nöp mig. Tante och Generalskan gjorde onda och matta och missnöjda svängar. Pauline sade halfhögt: I dag är han galnare än vanligt. Fröken Nannys första inspiration var admiration, men blef snart indignation, när hon såg, att hennes Balder hvarken såg på henne eller på månen eller på något annat – än mig. Man fortsatte imellertid gången. De tvänne tillkomna, som äfven skulle soupera hos Generalskan, gingo på sidan, och, som jag tyckte, fick Balder en sparlakanslexa; åtminstone var Nanna röd, som hade hon varit den hämnande

Gudinnan War. De unga herrarne och Pauline skrattade nästan högt, Presidenten och rådet ryckte på axlarna och talade med Tante och Generalskan om den *gamla* goda smakens undergång och den *nya* galenskapen eller Phosphorismen, hvilka för alla äldre personer voro fullkomliga synonymer.

Under hemvägen berättade mig Emilie en mängd otroliga, alldeles orimliga dumheter om Magistern.

Under soupvern vandrade herrarne omkring bordet, och en enda gång närmade sig Otto, der jag satt, lutade sig ned mot min stol och hviskade, – ja, gissa *hvad*, kära Mormor! Ett ljuft, ett helande, ett allt försonande kärleksord, tror du? Nej, visst icke, långt derifrån! Han hviskade endast dessa ord:

– I natt skrifver Magistern ett ode, två sonetter, tre Hendekasyllaber och fyra hymner till dig.

O, hvad jag blef bedragen!

Magistern stod imellertid – verkligen midt emot oss, med ryggen stödd mot väggen, armarna i kors och läpparna i gång, samt sköt blott ifrån sig, utan att ens se derpå – det gröna och den spickemat m. m., som bjöds honom. Inan vi gingo, från bordet, sade äfven Melida – helt sagta:

– Stackars Ottilia! I afton har du redan fått en adorateur och en ovän. Se på fröken Nanny!

Jag kastade ögonen på henne. Hon såg ut som en blandning af *tiger* och *leopard*. Mormor frågar mig väl, hvar jag sett dessa djur; men Mormor skall veta, att *nu* är inbildningen riktigt på höjden af sitt välde, och man kan oförsynt likna en sak vid allt hvad man vill, utan att befara någons förundran.

När vi souperat, kom Tantes vagn, och nu föreföll en scène, den jag minst kunde väntat.

– Ja, så farväl, min snälla, söta Otto! – sade Tante, när han hjälpte henne på med kappan – Gud välsigne dig! Skrif någon gång, – hvar fjortonde dag åtminstone! Helsa oändligen ifrån mig! Huru dags reser du?

– Till klockan 6 i morgon bittida hafva Alfred och jag låtit beställa hästar.

– Än edra egna hästar?

– Dem låta vi betjenterna rida, ty vi villja resa fort, som tyranner, för att hinna fram till lördagsaftonen.

– Jo, jo! – sade Tanten, med ett betydelsefullt leende – Det tviflar jag inte på, att *den resan* kommer att gå, eller snarare flyga.

– Ja, jag längtar outsägligt, – sade Otto, helt sagta, medan han knöt Tantes kappa.

Men jag – jag hörde det dock!

Först när vi kommo ner i förstugan, sade han:

– Kors, så när hade jag glömt att taga afsked af lilla cousine! Ödmjukaste tjenare! – sade han – Roa sig nu bra i höst! Men, då han tog min hand, för att hjälpa mig i vagnen, tryckte han den hårdt, förde den en secund till sitt hjerta och sade, nästan ohörbart:

– Farväl sötunge! Glöm mig inte!

Det vore alldeles fåfängt att villja bjuda till afmåla den blandning af känslor, som nu bestormade mitt unga, lifliga, oerfarna sinne, under den halfmils långa hemresan. Sorg och glädje vexlade som solsken och mulen himmel på en Aprildag. Jag var nästan otillgänglig för alla Tantes reflexionor.

– Är du redan du med Mamsell Melida? Det gick mycket fort. Det är visst en rätt hygglig och städad menniska, men så mycket äldre än du. Jag tycker, du bör heldre hålla dig till Emilie. Ni äro alldeles lika gamla, och, om du icke ännu känner till alla hennes små idéer och conversationsämnen, så lär du dig det snart, när ni få vara tillsammans, som blir mycket, ty vi äro beständigt i samma liga, samma coterier – jag och din nya Tante Pauline (Generalskan). Blef du du med lilla Pauline?

– Öfverstinnan G.?

– Ja visst!

– Gud bevars! Inte kan man kalla henne för lilla Pauline, som är en half aln längre än Tante Pauline.

– Min lilla Ottilia! – sade Tante litet hvasst – Du vill så gerna vara reformator, och, vore det min vana äfven, skulle jag kanske kunna göra den anmärkningen, att du, för din ifver att räkna Paulinerna efter längden, icke besvarade eller ens hörde på min enkla fråga.

Men förmodligen behagade den dig icke, och därför gör jag visst icke om den.

– Söta Tante, förlåt mig! – sade jag och kastade mig, gråtande, om hennes hals. Tårarne hade länge suttit och väntat på ett möjligt tillfälle att få utbrista.

– Min söta Ottilia, – sade Tante och drog sig hastigt undan min omfamning – för all del sök att göra dig till herre öfver dina ömma känslor och, för Guds skull, håll tillbaka dina eviga tårar! Spara dem, tills sorgerna komma! Nu är du i dina glada, lekande år. Utbrott af gråt eller gällt skratt är dessutom, hvad man mest bör akta sig för i societeten. Der tål man intetdera. Det är en viss hofsamhet, ett visst lagom, som klär en ung flicka. Se på Emilie! Aldrig skall du se henne rodna, som hade hon stått framför köksspisens, eller gråta i otid, – eller –

Men *skratta* tillade min Tante visligen icke, ty Emilie hade ett ovanligt högt och obehagligt skratt, utan, med någon liten harm öfver att icke kunna fullfölja som ämnadt, svängde hon hastigt meningen och fortfor:

– eller blifva så der förtjust åt ett litet vanligt barn, så der midt på en allmän promenade, eller gå in med galna Magistrar i lärda discusser om Rimfaxe och Skinfaxe och Mundelfaxe och så många Faxar som finnas. Hvar i Guds namn har din gamla, beskedliga Mormor, der nere i landet, fått tag i all den mörjan och proppat det i hufvudet på dig? Det vore tusen gånger bättre, att du läste Lettres à Emilie, den är charmant. Jag blef just litet flat, när du frågade, hurudan fabeln egentligen var om Leda och Svanen. Om du läst Lettres à Emilie, så hade du aldrig gjort den frågan. Såg du icke, hur’ herrarne skrattade?

Tante talade mycket mera i samma genre; men jag var sannernigen så kall vorden och så liknöjd, att jag icke hörde hälften. När jag tog godnatt om aftonen, gaf hon mig Lettres à Emilie och sade:

– När du framdeles läst ut den och besinnat dig på min fråga i vagnen, så besvarar du den kanske.

Jag hade alldeles glömt frågan. Jag var å nyo färdig att brista i gråt, men tog magt öfver mig och svarade:

– Söta Tante, var icke ond på mig för min dumhet! Nej, jag är visst icke du med Öfverstinnan. Jag har icke en gång talat ett enda ord med henne.

– Det är ditt eget fel, min kära Ottilia! Det är du, som bör söka henne, och icke hon dig. God natt!

Jag frågade efter Oncle, för att få säga god natt till honom.

– Tror du, han suttit hemma här? – sade hon, något föraktligt leende – Nej, mitt kära barn! Af Oncle får du se litet eller intet. Han har så många enskilda och allmänna göromål, att det är en sorts fest, när han någon gång är hemma hos oss. Så att honom lönar aldrig att du frågar efter. God natt!

Jag suckade och gick.

Nu var det synd om din Ottilia. Hon tyckte sig vara ensam som i en öken. Hennes tankar hade ingen ro. De irrade, rastlöst från det ena föremålet till det andra. Var jag älskad eller var jag det alldeles icke? Bedrog Otto mig eller den öfriga världen eller oss båda? Reste han med sorg eller glädje ifrån mig? O, om blott en enda röst från Himmel eller Hades velat besvara dessa frågor; men ovissheten var mördande. Uppkommen på mitt rum, släckte jag ljusen, drog upp gardinen och kastade mig, klädd och gråtande, på min bädd. Månen blickade klart på mig. Jag frågade månen: Kära måne, du, som ser honom, tänker han på mig? Men månen teg. När jag länge så legat, steg jag häftigt upp och gick några slag fram och åter i mitt rum. Det var förtjusande i månskenet; men jag förtjusades dock icke. Huru olika mot i går aftons! – tänkte jag, och mitt hjerta slog våldsamt vid blotta tanken på Otto – Om han vore här nu! Idel omöjligheter, som dock i går – icke längre sedan än *i går* – voro verkliga verkligheter! – Af en händelse går jag till fönstret, och, när jag tycker något röra sig på en af sandgångarna i parken, fäster jag blicken medvetslöst derpå, och, när månen hastigt bröt fram ur ett litet moln, såg jag tydligt tvänne personer, som sagta gingo på gången, och mina skarpa ögon trodde sig upptäcka Marie, min uppasserska, och – men här kom jag öfverens med mig sjelf, att mina ögon bedrogo mig, ty de ville i den andra personen igenkänna Otto. Mitt hjerta stadnade. Jag visste icke, hvad jag skulle tänka,

och jag tänkte heller icke. Allt var dessutom för mig så oerhördt och så nytt, att jag famlade bland en mängd idéer, utan att kunna få tag i någon. Detta tillstånd tyckte jag redan räckt en lång tid, och, om någon skulle frågat mig, hur' länge sedan det var som jag lemnade dig och min änglafrid, så skulle jag svarat: år hafva förflutit sedan dess, ty så olik mig tyckte jag mig ha blifvit, så förändradt var allt inom och utom mig på denna knappa vecka. Jag satt stilla i fenstret. Jag hade aftagit min svarta sidenklädning och hade endast en hvit underklädning och en ljus halsduk. Figurerna i parken försvunno efter en liten stund, och jag satt ensam med alla mina, sig fram och åter korsade tankar, – då jag i en hast hör tysta och snabba steg utanför min dörr i corridoren och någon, som sagta och försigtigt tar i låset. Jag kunde icke andas af oro och räddhoga. Men nu går dörren upp. Och nu – ligger Otto vid mina fötter! Kära Mormor, laga dig icke till att blifva ond, det lönar icke och behöfs knappt, fastän jag ingalunda vill neka, att jag blef outsägligt glad, litet ond och rädd, men ändå mångfaldiga gånger mer glad och körde ingalunda ut Otto. Jag var ju klädd. Det var ju icke så farligt och rysligt – tänkte jag – och dessutom, jag säger uppriktigt, att jag var för oskyldig, för oerfaren, att ens inse allt det opassande i detta. Instinctmessigt sköt jag dock Otto ifrån mig och sade, bannande:

– Otto, hvarföre gör du så här? Tänk, om Tante, tänk om någon annan – – Du spelar dessutom endast komedi med mig eller med alla andra; gå bort, du får icke stadna här!

– Ottilia, – sade han och förde mig, motsträfviga, från fenstret till den röda soffan – du *får* icke misstro mig! Bry dig inte om, huru saker se *ut!* Här bor *du*, och *här* skall du bo – tillade han och tryckte mig mot sitt hjerta. Jag har mången gång – fortfor han – trott mig älska, men aldrig gjort det förr än nu. Men nu outsägligt!

O, min Gud, kära Mormor, hvad jag var salig! Glädjetårar, kärlekstårar flöto nedför mina kinder. Otto kysste bort dem alla, och en lång himmelsstund förgick, under hvilken vi icke vaxlade ett ord. Minns du de stumma stunderna af din ungdoms rena, varma kärlek, minns du dem, du gamla, goda Mormor, – då har du en säker försmak af all den salighet, som kan finnas i en himmel, all

den salighet, som *nu*, när du läser *detta*, kanske är din lyckliga Otilias härliga lott.

Sedan började vi tala. Jag förebrädde honom hans dubbelhet. Jag frågade honom om hans resa, ändamålet därför, tiden, som han skulle vara borta, och mycket annat.

– Du lilla toka! – svarade han blott – Kan du inte förstå, att man *nödgas vara sådan* bland andra människor? Annars skulle de ju få hufvudet fullt af dumma gissningar, med hvilka de skulle plåga dig och mig, värre än Job. Nej, hela världen skola vi lura på oss, den gör oss »detsamma tillbaka». Tro mig i det, du söta flicka! Och hvad min resa angår, den har varit besluten hela året – olyckligtvis. Men jag och Alfred K. äro de bästa vänner och vapenbröder i tid och evighet. Vi hafva alltid uppgjort, att jag skulle följa honom till hans föräldrar och der passera min semestre. Men der stadna vi väl icke så mycket eller så länge. Vi jaga väl omkring hela provinsen, hvar det låter muntert och roligt. Hade jag vetat förut, hvad Mamma skulle föra med sig hem, så vete Gud, om jag stått vid mina gamla löften. Men nu var saken afgjord, nu stod den icke att ändras; men tiden, den kan må hända afprutas betydligt. Jag hade icke ämnat att vara åter förr än i November. Få nu se, om jag icke, en vacker afton i September – just som *nu*, trycker dig, trogen och söt, till mitt hjerta.

Jag frågade honom helt enkelt, om det icke var honom, jag såg i parken. Han studsade. Men snart svarade han:

– Jo visst, jag ville se, om du släckt ljusen, ty då hade jag varit litet obeslutsam, om jag skulle våga detta företag eller icke. Men så fick jag se dig i fenstret, ty månen upplyste denna din hvita, tju-sande halfklädsel.

– Men du talade med någon? – sade jag, mer för att slippa höra honom tala om min underklädning, än för att egentligen spörja. Han studsade åter, men svarade sedan:

– Ja, det var en af jungfrustaten, jag minns ej hvilken. Jag mötte henne, när jag gick genvägen genom parken, vid hvars yttre port jag ställt min otåliga häst, som nu står och stampar af harm och väntan på sin lyckliga herre.

– Ja; men du talade med henne länge?

– Ja visst, jag fick väl lof! Jag måste väl gifva ett skäl till detta besök, säga mig glömt något i mina rum här ute, bedja henne i största tysthet skaffa mig min nyckel, som jag har här, – tillade han, skrottande, och drog upp en kammarnyckel ur fickan.

Nu var jag tillfreds.

Vi pratade sedan, mellan mången kyss, mången smekning, det medgifver jag, emedan det dock så var – om den föregående aftonen.

– Akta dig för Öfverstinnan Pauline! – sade Otto – Hon har redan tagit dig i aversion, ty du är vacker och tio år yngre än hon. Akta dig äfven för »gamla Fröken med Egiden»! Hon vore i stånd att sluka dig, för det hennes bleka Balder fick lif uti sig, när han såg på dig och talade med dig. Bry dig inte om den dumma, otäcka Emilie, utan gör som du gjorde: håll dig till den goda, älskvärda, öfver axeln sedda Melida! Det är den *bästa* qvinna, jag än råkat på min bana. Aldrig än såg jag henne afundsjuk eller intriguante eller hämndgirig eller något sådant, – och jag har dock pröfvat henne hårdt – tillade han, likasom för sig sjelf.

– Och du talade dock nästan aldrig till henne, endast till Öfverstinnan? – anmärkte jag.

– *C'est une autre affaire*, mitt barn! – sade Otto – Man gör mycket *par dépit*, lika mycket *par politique*, något *par raisonnement*, men litet nog *par gout* här i verlden. Det får väl äfven du erfara, du oskyldiga, ömma, renhertade dufva.

Jag var outsägligen glad öfver hans tankar om Melida.

– Ja väl! – sade han – Håll utaf henne, fråga henne till råds! Men – tillade han, nästan befallande – intet förtroende till henne! Intet ord om mig! Väl om allt annat, men icke om mig! Lofva mig det på ditt samvete, ty sedan är du mycket för god att bryta ditt löfte!

Jag lofvade genast.

– Tack, Otilia! – sade han – Ja, var stum för hela verlden, hvad mig angår! Annars få vi ångra vår obetänksamhet på tusen sätt, tro mig!

Jag hade redan ett par gånger påmint honom att gå, och, när jag slutligen fört honom till dörren, sade han:

– Farväl, Ottilia! Farväl, min söta, älskade flicka! Blif mig trogen! Hvem vet, ack, hvem vet, hvad som kan hända? En gång kanske – – men här dogo hans ord i en allt dränkande kyss – och snart var den stängda dörren, eller, som jag tyckte – en hel verld mellan Otto och mig.

Men jag var dock lycklig.

Man kunde nu gerna kastat mig i ett fängelse, omgifvit mig med alla fador i verlden, och jag hade dock känt mig lycklig. På jorden hade jag ju i detta ögonblick blott *en* önskan, den att vara älskad af *honom*, och det var jag, trodde jag. Jag var lycklig! Somnade, vaknade – och var lycklig!

Att Otto var rest, qvalde mig mindre, än man skulle kunna tro. När kärleken ligger i själen, i hjertat, och icke blott i våra sinnen, är afståndet från den älskade en olycka, men som dock lätt nog kan bäras. Men, tviflar man, fruktar man, är man icke fullt säker på honom, som man älskar, o, då är det ett qual utan like! Jag gjorde ingendera och var lycklig!

Jag föresatte mig nu att väl nyttja tiden af Ottos bortovaro. Kosta hvad det ville, jag föresatte mig, att jag *skulle* vinna min Tante. Hon var dock min älskade Ottos moder, och hennes kärlek mig oundärlig. Ack, jag drömde om den tid, då hon skulle älska mig som sitt barn och lägga min hand i *hans*. Denna tanke gaf mig mod och hopp att våga allt, försöka allt för att vinna henne och med våld draga till mig hennes tillgifvenhet. Min Oncle var jag säker om, jag lättrogna, jag dåraktiga.

Jag hade trott mig märka, att Tante önskade, jag ville taga någon befattning med thé- och kaffe-servering, fast hon, lika litet i detta som i allt annat, uppriktigt och rakt fram sade mig sin önskan. Jag skyndade mig således ned om morgonen och tog mig sjelfmanad detta lilla bestyr. Som jag visste, att Tante och Oncle icke skulle komma så tidigt in i frukostrummet, emedan de sällan drucko kaffe före klockan nio, gjorde jag en liten sväng nedåt parken, gick, suckande, den väg, der jag sett Otto försvinna om natten; men, när jag återvände, plockade jag hela förklädet fullt med små, vackra blommor, med hvilka jag, på vårt vanliga sätt, Mormor lilla! utzirade

kaffebordet. När detta lilla, kära, med tusen ljufva hogkomster blandade, göromål var färdigt, hvaraf jag väntade mig så mycken fröjd, kom Tante, allt i sin morgon-lik-costume, stödd på Oncles arm. Så snart hon fick ögonen på bordet, sade hon, hållande för näsan:

– För Guds skull, tag bort de välsignade, otäcka blommorna, annars får jag min migraine igen! God morgon, Ottilia! Du, som varit inne här, har du sett, hvem som kunnat vara så oförnuftig och lagt hit allt det skräpet?

Nedslagen, men ändå mer frimodigt än man skulle trott, svarade jag:

– Förlåt, min goda Tante! det har just jag gjort. Men det skall väl aldrig hända mig mer.

– Nej, men se, huru smakfullt och gentilt de voro arrangerade! Se hit, Aline! – sade Oncle, under det jag och betjenten i största hast sopade blommorna i mitt förkläde.

– Allt för nätt; – sade Tanten – men bär dem långt bort och kasta ut dem och tag sedan ett annat förkläde, söta Ottilia, ty annars stryker jag med.

Jag blef så glad öfver denna vänliga, directa tillsägelse, att jag i min ånger ville taga Tantes hand och kyssa; men då ropade hon, görande ett stort bakskutt:

– Nej, för Guds skull, tag inte uti mig! Du luktar lavendel och jasmin och latyrus lång väg. Tag inte uti mig!

Nu ville jag gerna skrattat; men nu kom Oncle mig till hjälp, sopade blommor och gjorde mig små skälmstycken, sättande mig små oskyldiga, luktlösa blommor i håret, i nacken, i klädningen, på ryggen o. s. v. När jag åter kom in med ombytt förkläde, drucko Tante och Oncle redan sitt kaffe, som jag ämnat servera dem, och Tante anmärkte, att af »allt detta» var kaffet kallt vordet. Jag tog mig då litet mod och sade:

– Ja, det var för dumt af mig; men det skall aldrig hända mer, om Tante är så god och tillåter mig hädanefter presidera vid thé- och kaffebordet.

– Allt för gerna, om det roar dig! – sade Tante, och Oncle gjorde många små artiga och fina complimenter för mitt tillbud.

De talade sedan om Otto och hans resa, och jag steg opp från kaffebordet, för att dölja den lifliga rodnad, som höljde mina kinder, hvar gång man blott flygtigt nämnde hans namn. De talade nu om, hur' han längtade till W. (Alfreds föräldrars egendom), men detta halfhögt och i förblommerade uttryck. Jag hörde det väl, men brydde mig icke mycket derom. Den saken trodde jag mig veta bättre.

– Läste du i *Lettres à Emilie*, i går aftons? – frågade mig Tante, när *Oncle* var utgången.

Jag rodnade förfärligt, ty nu stod det så bjert för mig, i hvilken *annan bok* jag läst föregående aftonen, och jag stammade knappt hörbart ett nej.

– Nå, nå! – sade Tante, skrattande – Det är väl icke så farligt, det kan du ju göra i förmiddag i stället; men kläd dig mycket tidigt, ty vi hafva främmande till middagen, och Tante Pauline kommer klockan 12 och har då troligen Emilie med sig.

Som Tante gick in till sig, tyckte jag det vara så godt att först som sist efterkomma hennes begäran med att kläda mig, och sedan ämnade jag verkligen studera i den välsignade *Lettres à Emilie*. Jag ringde således på Marie. Hon kom upp. Längre vände och svängde hon sig så, att jag icke fick se henne riktigt; men, medan hon hjälpte mig med min klädnings häktande på ryggen, ser jag i spegeln, att hon är blek och alldeles förgräten. Jag vänder mig hastigt om, ser på henne och frågar, utan all annan tanka än medlidande: Hur är det med dig, Marie? – Då började hon å nyo att gråta, men svarade icke dess mindre: Mycket bra! Jag frågade henne, jag bad henne tala om för mig, hvarföre hon grät, men allt förgäfves; hon förblef dervid, att det var »för ingenting». Från denna dag var hon alltid lika nedslagen, blek och slurfvig i sin klädsel och icke nätt och ordentlig som de första dagarna. Men, som jag alltid var vänlig mot henne, gjorde hon sin yttersta flit att väl hjälpa mig och efterkomma mina minsta önsknigar. Stackars Marie! Mormor får väl höra mera om henne framdeles.

Klockan elfva var jag klädd. Klockan half tolf var jag redan uppledsen vid *Lettres à Emilie*, och klockan tolf kom Tante Pauline

med den välsignade ledsamma Emilie. Men, huru jag måtte kika och se, fanns ingen Melida i vagnen. Så fort jag kunde, frågade jag Emilie om henne och fick det hugnande svar, att hon kom närmare middagen med Öfverstinnan och Fröken Nanny. Som jag inte begrep, med hvad jag skulle roa Emilie, frågade jag Tante, om vi ej finge gå ned i trädgården och äta krusbär, hvarpå hon svarade: Hjertans gerna, mina barn! och vi gingo. Emilie åt krusbär i oändlighet, först af de goda, sedan af de sämre bären, och dessimellan talade vi om – en träflorslapp. En sådan hade nämligen kommit bort för Emilie, och nu skämde hon icke att förtro mig, det hon *trodde* Melida hafva tagit den.

Jag häpnade och visste icke, om jag hörde rätt.

– Min Gud, Emilie! – sade jag – Huru kan du tro den goda, älskvärda Melida så illa? Säg då heldre till henne rent ut din besynnerliga misstanka, att hon må kunna få försvara sig, ty det betviflar jag aldrig att hon ju rätt väl kan.

– Åh! – sade Emilie, litet flat – Det är inte värddt; men jag har sett en snibb af min lapp i hennes bureau-låda.

– Fy, Emilie! – svarade jag – Vet du, det sätter dig i en bra ful dager i mina ögon, att du så der löst vill anklaga Melida på nästan inga grunder, och det för mig, som på det hela är en alldeles främmande person för eder båda, och detta allt om den vän, som sett dig, allt sedan du var ett litet barn, och som kostar hela sin tid på din undervisning.

– Ja, det må hon väl göra! – svarade Emilie, som gerna ville komma in på ett annat capitel – Hon har fått lära allt hvad hon kan för samma mästare som Pauline.

Stackars Melida! – tänkte jag – du har dyrt fått köpa dina kunskaper och ditt änglasagtmod. Men jag hade ingen lust att låta Emilie's dumma elakhet slippa undan, utan sade ganska allvarsamt:

– Ja, dermed må vara huru det vill; men jag anser för din skyldighet, att be Melida upplysa dig om din eländiga lapp, som hon troligen i misstag eller af våda lagt i sin låda. Detta bör du göra, om icke för annat, så för att sedan kunna fritaga henne hos mig för din ohyggliga beskyllning.

– Nej, det bryr jag mig inte om! – sade Emilie.

– Ja, så bryr jag mig sannerligen icke om dig! – sade jag och gick mina färde, med full föresats att låta henne äta krusbär solo, följa med eller stadna qvar, hvilket hon behagade. Jag för min del gick upp.

Harmsen tog jag min lilla söm och satte mig i ett fenster i salonen. Bredvid var ett litet cabinet, der Tante Aline och Tante Pauline förtrodde hvarandra sina angelägenheter. Som de icke hört mig inkomma, och som de troligen förutsatte, att Emilie och jag skulle följas åt, då tvänne flickor merändels höras på långt håll, visste de icke, att jag var i salonen. Jag hörde således följande samtal, hvaraf jag då icke begrep ett enda ord, men som längre fram i tiden blef alldeles klart och redigt för mig.

Tante Pauline: Var det inte frågan om Fröken Louise L.? Du skref det från Ramlösa.

Tante Aline: Jo; men hon var ful och dum och en sex och tjugo år.

Tante Pauline: Ja, denna lilla ser rätt bra ut, bara hon får litet tournure, och för din salon blir hon snart en god ressource. Men pass på! När hon väl är färdig, kommer någon och far utaf med henne.

Tante Aline: Åh nej! Det skall blifva min sak! Hon är dessutom fattig som en skåprätta. Det var concurs efter fadern, och det lilla, gumman har, ärfva vi, ty det är fideicommiss och går på manliga sidan.

Tante Pauline (gäspande): Ja, det var väl, ty ingenting är förtretligare, än att förlora en sak, som man vant sig vid. Hvad säger Otto om saken? Bara han icke fastnar i fällan! Vackert grannskap är farligt.

Tante Aline: Åh, lappri, det skall blifva min affaire. Han har väl annat att tänka på; *ça n'est pas de son gout* i alla fall. Dertill vill helt annat!

Och nu började Tanterna tala om annat, som jag icke minns; men deras första samtal lade jag händelsevis på minnet såsom högst besynnerligt, och långt sednare blef det för mig fattligt, att just jag

sjelf var denna salonspièce, som för intet annat ändamål var anskaffad, än att gifva det lilla ljus, som en ung flicka, begåfvad med några af naturens milda håfvor, kan tillvägabringa i en sällskapskrets, och att för resten vara för min Tante en sorts satellit, hvars grefliga namn klingade grannt, men hvars medellöshet och beroende ställning gjorde det troligt, att ingen skulle bjuda henne hvarken hand eller hjerta. Men tro icke, att jag nu tänkte något ditåt; nej, långt derifrån. Du skall nog få veta, när den tiden kom, att mina ögon öppnades. Nu, under resten af samtalet, satt jag blott och tänkte på, huru illa jag gjorde, som afhörde tvänne människors förtroenden, hvilka icke voro ämnade en tredje, och huru dumt och barnsligt jag gjort, som stött mig med Emilie, hvilken ändå var min gäst, och som kunde klaga för sin mamma, sätta saken i en annan dager, af hvilket allt mycket väsende och ledsamheter kunde uppstå. Jag kände mig dessutom hafva så rätt på min sida, och, om jag skall säga det uppriktigt, vara Emilie så öfverlägsen, att det kostade mig alldeles ingenting att söka blidka henne, dock icke på bekostnad af min öfvertygelse. Sagdt och gjordt! Lika tyst som jag kommit in, smög jag mig ut igen och skyndade ned i trädgården. Emilie hade bara flyttat sig till en annan buske och betade med lika ifver krusbär. När hon fick se mig, gjorde hon en ond sväng på hufvudet och vände sig in åt busken. Jag gick fram till henne, klappade henne på armen och sade vänligt:

– Var icke ond på mig, kära Emilie! Jag tyckte du hade så orätt mot den stackars Melida; men jag medgifver, att jag äfven sjelf hade ganska orätt, som ville upphäfva mig till domare mellan eder och med häftighet och oartighet förebrådde dig ditt fel.

– Mitt fel! – svarade hon – Melidas skall du väl säga?

– Du förstår mig inte, – genmälte jag och höjde af harm axlarna – Låt oss derföre icke vidare tala om den saken, utan låt den nu alldeles vara glömd och förlåt mig, om jag sagt något, som kunnat stöta dig!

– Ja, rätt gerna, – svarade Emilie – med förbehåll, att du icke säger något till Melida om allt detta, och att du icke bryr dig om henne hädanefter.

Jag svarade henne, undvikande, att sqvallra hade jag ännu aldrig gjort och visst icke ville börja *nu*, då jag just kände en liflig afsky därför. Emilie förstod icke det salt, som mot min villja följde med mitt svar, och vi voro nu åter så kallade goda vänner och skulle börja tala om annat.

– Hvad tycker du om din cousin, Grefve Otto? – frågade Emilie en gång, med munnen full af krusbär.

– Aj, nu rispade jag mig på de stygga krusbärsbuskarna! – svarade jag, och hon gjorde en annan fråga; men snart var hon åter på capitlet om Otto och frågade nu, om jag visste, huru vida det var sannt eller icke, att han skulle gifta sig.

– Nej, – svarade jag, darrande och stammande – det vet jag icke! Men en oemotståndlig nyfikenhet bjöd mig att tillägga: Med hvem skulle det vara?

– Kors, med Fröken K., Baron Alfreds syster!

– Hurudan är hon?

– Åh, så der, mer ful än vacker, men mycket rik. Man har länge pratat om det, som om mycket annat, hvilket heller icke är sannt.

Ack, – tänkte jag och drog andan så lätt – det vet jag bäst, att icke så är! – Men jag afbröt samtalet, ty nu hade jag icke mer någon nyfikenhet ens. Ottos kärlek, se der hela min verld! Och, som jag trodde mig ega den, kunde jag icke tänka mig något så oerhördt som ett dylikt parti. Det är bara dumma rykten, sade jag för mig sjelf och var lyckligare än någonsin.

Till middagen kom ett stort sällskap; men jag brydde mig om ingen mer än Melida. Vid bordet var jag hennes granne, ehvad de unga herrarne pratade om *bunte Reihe*, och oakadt Emilie's vinkande och blinkande från andra sidan bordet. Om jag bara hade fått tala om min Otto med Melida; men detta ämne undveko vi båda.

Det var icke endast vänskap, jag egnade den goda, milda varelsen, det var en sorts dyrkan, ty jag kunde icke låta bli att se på henne, och, ju mer jag betraktade henne, desto vackrare och behagligare blef hon i mina ögon. Jag kunde inte begripa, att icke alla funno henne vara en verklig skönhet.

– Hvad du är söt, min goda Melida! Hvad jag håller innerligen utaf dig! – sade jag allt imellanåt, när jag kände mig verkligen lycklig af hennes blotta närvaro. Hon smålog åt mina utrop, såg vänligt på mig, men tycktes mig på långt när icke vara så tacksam, som jag fordrade för all min oinskränkta tillgifvenhet, icke heller besvara den med samma mynt. Detta verkligt plågade mig; men jag tillskref det helt och hållet, att jag hvarken var så behaglig eller intagande som hon, att jag dessutom var så mycket yngre och mindre underhållande; men jag föresatte mig att göra allt, för att hon skulle älska mig och möta mig med samma känsla, som jag egnade henne.

En kedja af dagar följde nu, som temligen liknade hvarandra. Allt började nu antaga en viss form och bestämdhet. Min Tante var ömsom vänlig, ömsom snäsigg, allt som hon inbillade sig må väl eller illa; men, bara den tanken sväfvade för mig, att det var Ottos moder, så fann jag alltid, just i hjertat, der all qvinnans fintlighet egentligen thronar, just der fann jag alltid något ord, något medel, som kunde, om icke behaga, åtminstone blidka min Tante; deraf kom, att jag, långt ifrån att af henne älskas, dock inom kort tid blef henne ombärlig. Men, vek jag ett enda steg från den stråt, som hennes nycker ville att jag skulle följa, så hade jag genast bittra, hvassa piquar att vänta. Och som ingenting är så oberäkneligt som en allsmächtig qvinnas villja och önsknigar, hände detta icke sällan. Men min kärlek till Otto var den olja, som osynligt hälldes öfver de brusande vågorna, för att stilla dem. Min Oncle var lika artig, lika förekommande, tog väl aldrig mitt försvar mot min Tante, men vände oftast hennes snäsor i angenämt skämt och tycktes ändå mer än min Tante ifra för, att jag för goda och skickliga lärare skulle få fortsätta mina påbörjade sällskaps-talenter. Jag dansade således för Casagli och harmades grufiligen af att se den gamla Italienska sprätten utan misskund trycka ned mina blottade axlar, taga mig i armarna, vända mig rundt omkring och fingra på mig, tills jag var

pionröd af förargelse. Derföre gjorde jag min största flit, att dessa försmädliga lectioner snart skulle taga slut, åtminstone innan Otto kom hem, hvilket var den enda epoch i den kommande tiden, som jag räknade, likasom hans afresa i den flydda. För den beskedliga Herr Crälius sjöng jag: do-re-mi-fa-sol-la-si, tills Tante fick va-peurer, migraine och tic douloureux. Fransyska sladdrade jag med en liten gubbe, som het Mr. Gaspard Charles, som varit friseur hos f. d. Konungen, och som, när vi voro på tu man hand, sagta regalerade mig med tusen anekdoter om den förra kungliga familjen; ett ämne, som oändligen intresserade mig, och vid hvilket jag aldrig tröttnade, af skäl, som du bäst vet, kära, gamla Mormor. Jag målade landskap tillsammans med Emilie för Conducteur Heydiken, och då var min egenkärlek på svåra prof, ty han var alldeles för rättvis, att icke säga sin mening, när man oupphörligt satte mina små arbeten, på hvilka jag både kostat flit och omtanka, emedan det roade mig så mycket, – i bredd med Emilie's sjelfsvåldiga kråkfötter, hvaraf aldrig mera dugde än det, som vår skickliga lärare stundom i vredesmod sjelf klatschade dit, eller ock det, som Melida och jag i största smyg hjälpte henne med ibland. För den hedersgubben Askergren spelade och räknade jag, tills jag misste andan och fick kramp i lillfingrarna. – Att jag blef, icke just dyrbart, men högst elegant och efter sista modet utstofferad, hvad toaletten angick, derför skötte min Tante med outtröttlig ifver. Bevara oss väl, att hon skulle fört med sig något, lefvande eller dödt, som såg vulgair't, provincial't, non comme il faut eller gammalmodigt ut! Ingångsspråket till alla hennes predikningar var *ton, tact, tournure*, och *den*, som dessa egde af prima sort, – kunde gerna få hafva en mängd andra fel och ändå alltid vara säker att stå i främsta ledet i salonerna. Att dessa oupphörligt upprepade maximer något beto sig in i mitt unga, lifliga sinne, det nekar jag för ingen del, men dock icke alldeles så mycket som det syntes, ty för den otroliga hastighet, med hvilken man påstod att jag gjorde framsteg i allt, hvad den goda tonen fordrade, hade jag lika mycket min brinnande önskan att behaga Tante, Oncle, Melida och slutligen äfven den oupphörligt för mina tankar sväfvande Otto att tacka, som min

egen smak, hvilken var ganska frisinnad och sielfsvåldig och hade ofta rätt svårt att tvinga sig i alla etiquettens och convenancens former, hvaruti jag äfven ofta nog misslyckades, som du väl får se framdeles.

Än i större, än i mindre kretsar voro vi oupphörligt tillsammans med Generalskan och hennes familj, hvilken gemenligen af oss kallades Paulinerna. Tante Pauline var en fullkomlig barometer, hvars stigande och fallande af godhet och välvillja för mig fullkomligt berodde af Emilie's capriser, afundsjuka och sqvaller. Unga Pauline bemötte mig alltid kallt, ja, stundom ohöfligt och stötande, hvilket verkligen smärtade mig, emedan jag fann henne behaglig, qvick och rolig samt artig och förekommande mot många andra. Melida kostade mig många tårar. Jag försökte allt, för att hon skulle älska mig; men en tyst, nästan passiv välvillja var allt, hvad hon återgaf mig; behöfde jag likväl någonsin en hjälp, ett försvar, ett godt råd, så var jag alltid säker att finna det hos henne. Ville jag förtro henne något, så upptog hon det utan köld eller liknöjdhet, men *sökte* aldrig något förtroende och gaf mig heller aldrig något. Hon var mig en gåta, som jag oupphörligt sysselsatte mina tankar med. Fröken Nanny eller Nanna, som hon uttryckligen utbedt sig att få heta, var ett verkligt spektakel och en allmän epigram-côtelette i hela vår stora krets. Alla hennes passioner, och hon hade *många*, voro satta i hexameter. Hon talade icke som andra människor, hon handlade än mindre såsom sådana, hon tänkte och drömde i metrisk form; men öfverst på hennes parnass stod icke Solguden sjelf och vinkade henne till sig; utan en ohygglig diktan och traktan att göra sig sjelf märkvärdig och sitt namn odödligt, se der den lockmat, som föranledde hennes försök att klättra uppför Pindens, i *så fall* lodräta brant. Hon var obehaglig på allt sätt och en stötsten för den nya scholans framgång, ty, hvarhelst hon talade *för* densamma, väckte den endast spe och löje. Sin magister hade hon något dragit sin hand ifrån, allt sedan han släppte sitt hjerta löst, och detta blindt och dumt rusade till mig, som sannerligen inte visste, hvad jag skulle göra med, hvarken sjelfva detta besynnerliga, af galenskaper och icke af kärlek fyllda hjerta, eller alla de tjogtals poesier i alla

möjliga former och under de mest vidunderliga namn, som han egnade mig, otacksamma och skrattsjuka flicka. Det var en vanlig begäran af ungdomen i våra coterier: Nå, Ottilia! Nå, min nådiga Fröken! Visa oss en ny eruption af eder galna magisters eldsprutande hjerna! – och sällan var det, som jag icke kunde bestå dem något dylikt. Än var det en sonette öfver mitt hår, der detta, ehuru castaniebrunt, liknades vid guld, än en annan öfver mina ögon, hvilka, ehuru ljusbruna, som du af gammalt vet, kära Mormor, för honom syntes som en blå himmel med silfverstjerner på, än öfver min panna, som han gerna ville likna vid Mont-blanc; men heldre än att begå den arf- och verksynden, att anföra en enda Fransk glosa, öfversatte han det rent af till *Hvit-berget*, hvaraf blef en mening, så befängd, att flere af oss skrattade en gång så utan all besinning, att de äldre fruarne kommo ut och togo sura miner på sig; men, när en ung Lieutenant i sällskapet uppläste sonetten, skratade Tante Aline, tills hon fick tic douloureux, och Tante Pauline, tills hon fick kramp. Att i dessa poesier ingen af den Nordiska Mythologiens gudomligheter eller andra passagerare fattades, helst de, som ingen visste något om, och som ingen o-Rysk tunga kunde utsäga, det förstås af sig sjelft. Det var redan alldeles för simpelt att likna mig vid Freja, Iduna, Nanna, Gefion, eller sådana gamla bekantskaper, utan vid Hnoss och Hlyn, Sjöfn och Lofn, Snottra och Eir, *) det var annat det! En orsak till detta hans val var väl, att jag då alltid nödgades med den allvarsammaste mine, jag kunde anskaffa, fråga honom om betydelsen af dessa barbariska namn, och då fick jag genast hela mythen, men på hexameter eller pentameter, och der alltid något fanns, som jag å nyo måste fråga om. En gång var jag nog odygdig att sjelf surra ihop en sonette om min näsa, och

*) *Hnoss*, urbilden för all skönhet och behag. *Hlyn*, den milda, som i olyckan kysser bort tårarna på en vän, vänskapens och huldhetsens gudinna, sluter sig kärleksfullt till kärleksgudinnans tjenarinnor. *Sjöfn*, som förmådde att vända menniskornas hog till kärlek. *Lofn* hade af Odin och Frigga tillstånd att förbinda män och qvinnor med hvarandra, hvad hinder som än kunde vara i vägen. *Snottra*, sedesamhetens gudinna. *Eir*, gudarnes läkare. Jag redogör som hastigast för detta sällskap, i fall du skulle glömt bort dem, kära Mormor.

en annan om mina öron, hvilka jag med otroligt besvär afskref, så lika Magisterns handskrift som jag kunde, och hade dem sedan tillreds en afton fram mot hösten, då en stor del af vårt vanliga coterie var samlad på Skönvik, men då jag precist visste, att hvarken Fröken Nanny eller Magistern skulle komma. Mitt narri lyckades förträffligt. Just som man kiknade som värst åt dessa horribla dumheter, och när redan några af sällskapet kommit under fund med, att det var falsk vara dessutom; just när glädjen var som högljudast öfver detta upptåg, öppnas salonsdörren, och en ung man, svartklädd, eller, snarare sagdt, sorgklädd och med ett högst fördelaktigt yttre, inträder i rummet. Han hade hört vårt fasliga väsende och skratt från tambouren, och nu bad han oss för all del icke låta störa oss i vår glada sysselsättning af hans ankomst, utan efter en artig helsning ingick han i de inre rummen, för att söka Tante och Oncle. En fullkomlig stumhet rådde bland oss alla. Jag var den enda, som behöfde fråga, hvem han var.

– Unga Baron Edward H.; – svarades mig – han har nyss förlorat sin far, som han alldeles otroligt älskade och beundrade. Han är mycket gentil, mycket hygglig, mycket intresserad, mycket intressant, mycket rik; men glad och munter har han aldrig varit, och nu är han väl plågad af både Eliuder och Kör *).

Det var Pauline, som gjorde dessa personalier, till en början så allvarliga; men vid de sista oförmodade och alldeles oväntade orden brusto vi å nyo i skratt. Just då återkom den unga Baronen och utbad sig att få deltaga i våra nöjen samt frågade enträget, hvad föremålet för vårt löje egentligen vore. Som nu ingen ville redogöra för rätta orsaken till vårt aldra sista skratt, tog någon handlöst till det näst föregående, och, sedan man litet redogjort, i korta, men innefattande ord, för Magisterns ömma låga för mig, hans poesier samt den ton och smak, som deruti rådde, framkom man äfven med mina olyckliga sonetter, med tillägg, att de voro oäkta, men att jag velat pluttra ut dem som rent guld ur Magisterns hjerna. Jag skämdes grufiligen, när den nykomna Baronen småleende genom-

*) Eliuder (smärta), Kör (tvinsot). Allt ur Nordiska Mythologien.

läste dessa rhapsodier, åt hvilka man nu skrattat alldeles nog, tyckte jag. Jag stod med högt rodnande kind bredvid honom, för att, så fort han slutat denna pinsamma läsning, taga papperet och kasta det i den fladdrande aftonbrasan. Med en liten artig bugning, men utan att hvarken skratta eller säga något, återgav han mig soneterna. Jag neg, tigande och skamflat, och inom en secund lågade mina snillefoster af verklig och icke af Phosphoristisk eld.

– Himmel, hvad gör du! – ropade den glada Hilda B. – Ryck Otilias näsa och öron ur elden! – skrek hon – Magistern skall nödvändigt se dem! Vi skola inbilla honom, att han sjelf diktat och textat dem i sömnen.

Förtjust åt denna tanka, skulle just Lieutenant L. röra i spiselden; men Emilie, som satt närmast, fattar de halfbrända soneterna med en eldtång och kastar dem, med vanlig obetänksamhet och häftighet, rakt på mig, utropande: *Der* har du din näsa, och *der* har du dina öron! Elden fattade genast uti en florshalsduk, som hängde om mina axlar; men som en blixt rycker den unga, nykomna Baronens halsduken af mig, kastar den i spiselden, och med sina händer qväfver han den eld, som fladdrade högt i min colorette och mina épauletter. Jag hade nog besinning att blott stå stilla, men var likblek af förskräckelse, när elden slutligen var släckt, och jag stod, fullkomligt oskadad, men ganska illa tilltygad, hvad toilletten angick. Man började genast beklaga mig, lyckönska mig, beklaga min vackra klädning, min shawlett m. m.; men ingen, mer än jag, tänkte på min befriare och hans händer, som jag kunde begripa skulle lidit rätt mycket af hans behjertenhet. Man ville, att jag skulle gå och kläda om mig; men, bara jag slapp lös från alla dem, som *nu* omgäfvade mig, men som elden förut jagat långt bort, ilade jag till ett fenster, dit Baron Edward dragit sig undan. Jag tackade honom kort och hjertligt och bad honom för allt i verlden visa mig sina händer; men, då han småleende gömde dem bakom ryggen, hade jag ingen försyn att sjelf taga fram dem, och i tårar brast jag, när jag såg stora blåsor på de vackra, välbildade händerna, samt båda manchetterna af hans skjorta alldeles förbrända. Utan att alls tänka på mig eller min förbrända och sotiga costume, ilade jag efter

Johannesolja och fina linnenäsdukar samt inlindade omsorgsfullt hans händer deruti, efter ett obetydligt motstånd från hans sida. När jag slutat, tog han min hand, förde den sagta till sina läppar och sade blott:

– Efter denna dag är den Phosphoristiska elden mig dubbelt kärare!

Jag ilade bort, bytte om kläder, och om en liten stund var hela eldsvådan glömd, och vi sutto åter i en munter och skämtande krets. När jag återkom till sällskapet, voro de mesta grupperade omkring Pauline och Baron Edward, som redan voro inbegripna i en ifrig débat om den Nya Scholan och dess tendens i allmänhet. Pauline sparade inga epigrammer deröfver, och, som hon var verklig och hade högst originela idéer, voro hennes sarkasmer så bitande, så i ögonen fallande, så naiva och roliga, att vi, något hvar, sällade oss på hennes sida, hvilket vårt skratt, vid hvarje hennes yttrande, nogsam tillkännagaf. Mycket artig, som Edward H. alltid var, lät han Pauline nästan ostörd få förbruka hela sitt snilles artillerie, tills ammunitionen började tryta, och då först gjorde han ett par små frågor, som höllo på att sätta myror i hufvudet på oss något hvar. Den första var: Hvad vi egentligen förstodo med Phosphorism och Phosphorister. Somliga visste det rakt inte, andra svarade djerft: Galenskap och galningar! Pauline menade, skrattande, att det var allt sådant, som ingen *kunde*, ingen *ville* och ingen *behöfde* begripa. Emilie, dum och dristig som vanligt, förklarade, att hon alltid trott Phosphorister komma af Franska orden: *Faux* och *Forêt*, hvarföre hon i sin inbildning öfversatt dem med: »Falsa skogsmenniskor» (allmänt skratt); men de flesta af oss visste ganska väl, att man så kallade alla anhängare, medarbetare samt till och med beundrare af en poetisk tidskrift, som utgafs i »sjelfrodande, eldfärgade omslag». Men nu kom den andra frågan, som var värre: Huru många af sällskapet hade väl läst eller ens sett den skrift, som hvar och en så förbålt väl visste borde »*rodna öfver sig sjelf*»? – Inte jag! – svarade Pauline genast, hjertligt skrattande, och det blef signalen för alla de andra att säga: Och inte jag, och visst inte jag, och ännu mindre jag, etc.

– Ja, då är det ju inte värdt att tala vidare om den saken, – sade Edward småleende och steg upp från sin plats. Nu sutto vi rätt flata något hvar; men Pauline fann sig snart och sade skämtande:

– Ja, skulle man inte få tala om annat, än hvad man i botten samt till punkt och pricka kände här i verlden, så vore det blott Herrar Professorer, som finge orera, och vi andra, som finge höra på, och då ville jag väl se, hvart det goda skämtet, det välgörande skrattet toge vägen.

Detta var ett argument, som sjelfva Edward H. icke kunde bestrida, och nu började vi åter prata och skämta om mycket annat, som vi lika litet visste och kände, men som blef källan till mycket skratt och mycken oskyldig munterhet. Slutligen utropade någon:

– Vet ni, mitt Herrskap, att Fru Staël kommer till Stockholm på sin resa från Petersburg!

Något hvar sade *åh*, och jag omfamnade Melida i glädjeruset öfver att en gång få se *Corinne* och *Delphine* lifslevvande för mina ögon. Edward, som stod bredvid mig, skrattade hjertligen åt min exalterade glädje och önskade blott, att den icke måtte lida något skeppsbrott i sjelfva hamnen. Melida smålog äfven, och Pauline ryckte på axlarna åt min enthusiasm. Men nu gick man till souper'n. Baron Edward förde mig dit och blef min granne vid bordet. Omärkligt länkade han samtalet åter på Phosphoristerna, och, då jag, som verkligen läst åtskilliga bitar deraf, fast jag icke ville medgifva det, utan teg, när alla de andra ropade: inte jag, likasom motsatsen varit en stor synd – då jag nu, med någon malice samt mycket skratt och komisk pathos, citerade en och annan stroph, som låter litet befängd, sade Edward H., mildt och vänligt förebrående:

– Bästa Fröken Ottilia! Vågar jag för er anföra ett litet ord af *Pope* och applicera det på Phosphoros:

A little learning is a dangerous thing;
Drink deep – or taste not! – –

Läs *allt*, men med begrundande och öppen känsla för det sköna, icke med föresats att söka det löjliga och det osmakliga, och ni skall

med glädje och förvåning finna, att perlor och diamanter af renaste och äktaste sort ligga strödda, än öfver, än under gruset af ett, ännu icke rätt ordnad och från germanismer befriadt språk. Till parodi-ering kan allt låna sig, äfven det skönaste, det fullkomligaste; huru mycket mer då en hop unga mäns första utbrott af ren, ouppblandad känsla, som icke behagar ikläda sig *les costumes du siècle de Louis XIV*? Att äfven från den tiden finns mycket skönt och snillrikt, är obestriddigt; men tiden har vuxit ur de gamla formerna och vill hafva nya, och vi unga böra åtminstone se efter, hvad vi förkasta eller antaga för godt, och icke följa blindt den gamla, utslitna stråten, blott för det den är jemn och banad, utan taga oss mod och klättra med de unga, oförvägna våghalsarne på branta, vilda, obesökta klippor, från hvilka vi sedan med förtjusning och förvåning torde få se långt nyare och härligare syner, än alla de vackra grannlåter, som vi hört talas om och beskrivas, från fars och farfars tider, flera generationer igenom.

Jag fann sanningen af hvarje hans ord och lofvade inom mig, att aldrig mer prata så dumt, om hvad jag obetydligt visste och aldrig tänkt på, men sade äfven blygt till min, förtroende ingifvande granne, att det lilla, jag sett af Phosphorismen och dess ifrigaste koryphéer, nämligen Magistern och Fröken Nanny, föga var gjordt att ingifva någon fördelaktig tanka eller någon entusiasm för den Nya Scholan. Edward, som kände dem båda, smålog och skakade på hufvudet och medgaf mig, att Fröken Nanny var just ett sådant ämne, som skämde alla andra, med hvilket det blandades, och att *hennes* förkärlek för den nya secten vore lika *tom* som andras begabbande afsky, emedan ingendera vore byggd på någon känedom af saken, utan den enas på en villseförd egen inbildning, så väl som den andras. Fröken Nanny – sade han vidare – är i min tanka en gås med den vanliga förmågan att kackla; men under sitt dun gömmer hon ett afundsfullt, illparigt och småaktigt hjerta, och bakom sin näbb alldeles ingen hjerna, och nu tala vi aldrig mer om denna champion för den Nya Scholan, för hvilken Phosphoros visst skulle rodna både ut- och invärtes, om han någonsin räknat henne som en af sina pelare. Detta gäller väl äfven nästan om den

arma Q. (Magistern), ehuru det hos honom finns många gånger mera dumt än ondt; – men – tillade Edward, litet sväfvande på målet – *den*, som så ömt och medlidsamt förband brännskadan på mina lyckliga händer, huru kan *den* vara så grym att strö salt och peppar öfver ett armt, såradt hjerta, som kanske lider tusen marter af denna hårda behandling?

– Ack, min bästa Baron! – svarade jag, skrattande – *Om* jag skulle tro, att något vore i fara eller led af värk och sveda hos den stackars Magistern, så är det visst inte hjertat, utan hans arma förstånd eller, snarare sagdt, hans svaga hjerna, ty ur *denna*, och visst icke ur hjertat, pressar han all sin galimatias. O, det smakar helt annorlunda, det som kommer ur hjertat!

– Huru smakar det? – frågade Edward sagta.

En hög rodnad blef hela mitt svar, och jag var rätt glad, att man nu sköt stolarna från bordet.

Från denna dag var jag säker, att vid alla tillfällen hafva ett stöd och en vän i den unga, ädla Edward H., fast han på intet sätt betedde sig som en *courtiseur*, utan höll sig väl alltid i min närhet, men aldrig så mycket, att man på länge fick något att prata derom, och aldrig med den enträgenhet, som gör, att man ledsnar vid en mans hyllning, för hvilken man dock icke känner annat än vänskap och tillgifvenhet. Men för månget godt råd, mången hjälp i nöden, när jag, genom min oförsigtighet, obetänksamhet och okunnighet om världen, höll på att råka illa ut, hade jag den ädla, goda ynglingen att tacka.

Tiden led allt längre och längre. Ingen Otto hördes utaf, inte ett ord, inte en helsning! Jag såg stundom, huru Tante fick från honom långa bref, som alltid glädde henne; men aldrig än sade hon: Otto ber helsa. – Jag vet nog, huru litet äfven detta varit; men det hade dock varit *något*. Nu hade jag blott mina *minnen* och min *tro*. Och, att de förra voro lifliga och tusen gånger genomtänkta, och att den

sednare var hög och oomkullkastlig, det kan du väl veta, kära Mormor, ty du minns väl, huru gerna man tror den, man innerligen älskar, om alla upptänkliga dygder och framför allt om orubblig tillgifvenhet, skulle än skenet vittna emot. O, jag var så säker om min Otto och räknade timmar och stunder till den dag, då jag af en händelse fått veta, att hans semestre var slut, och att han således *skulle* vara tillbaka. Imellertid skrattade och skämtade jag och såg troligen ut som den, hvilken endast lefver, endast tänker för ögonblicket; men i botten af hjertat stod Ottos bild orubbad, och icke en secund af dygnet, sofvande eller vakande, gick förbi, som han icke påminde om sin närvaro.

Ännu var icke den så kallade danstiden börjad, och mitt hjerta kom alltid i kort galopp, när man talade om den första Amaranthen der det var beslutet och beramadt, att jag skulle göra mitt inträde och första gången i min lefnad bivista en verklig bal. Denna första sammankomst sköts upp, vecka från vecka, som man sade för att afvakta Fru Staël, hvars ankomst äfven väntades beständigt. Jag var ousägligen glad för detta uppskof, icke för att jag ej, ehuru darande, längtade till den stora dagen, men emedan jag hade hopp, att Otto inandess skulle vara återkommen, hvilket utgjorde en af mina barnsliga, men ifrigaste önsningar. Att af honom en gång blifva bortförd i alla valsens trollcirklar, det var något, för hvilket din arma Ottilia var nog dåraktig att till och med bedja den gode Guden. Men han straffade mig nog för denna fåfängliga önskan. En vacker dag får jag trenne nyheter, den ena mer hjertgripande än den andra: Fru Staël var kommen, Amaranth utsatt till den näst instundande Lördagen; men – nu kommer det värsta: Otto (sades det) hade begärt ett par veckors permission, sedan hans semestre var slut. Jag ville digna under denna börda. Allt annat hade jag kunnat fördraga; men, att han sjelfvilligt sökte förlänga sin bortovaro, det var någonting qväfvande, mördande, och som på en gång gjorde alla mina luftslott, alla ljufva drömmar och förhoppningar till mindre än intet och öppnade min själ för bittra, sorgliga misstankar. Jag kastade mig med förtviflan om Melidas hals och grät malörtstårar; men lika litet frågade hon mig om orsaken till min

sorg, som jag kände mig i stånd att bryta mitt enda löfte till Otto, och jag fick således icke den trösten, att i en väns sköte nedläggga mina qual.

Vintern började nu att antaga sin hofdrägt, och min Tante och Oncle beslöto att i denna samma vecka inflytta i sin stora våning på Drottninggatan, som redan länge, glänsande och skinande af allt hvad luxen kan upphitta, stått alldeles färdig till deras vinter-campagne på sällskapslifvets stora bataillefält. Jag sörjde oändligen mitt lilla rum på Skönvik med alla dess tjusande minnen och min lilla frihet, att då och då springa ned i den af gula höstlöf täckta trädgården och under dessa uppleta, dels ett minne af de oförgätliga tvänne dagarna, dels en liten blomma, som allhärjaren hittills glömt. Nu var allt detta förbi. Mitt rum i staden var dock nästan lika vackert, men tre höga trappor upp i luften, och således ingen annan utsigt än himmel och tak. Bland mina andra sorger i denna oförgätliga vecka var äfven en, att den stackars Marie, som dag från dag såg mer bedröfvad och nedslagen ut, nu på en gång fick sitt afsked och lemnade huset inom några timmar, sedan hon likväl snyftande och nästan förtviflad tagit afsked af mig och bedt mig, att, om hon komme i för stor nöd, hon skulle få vända sig till mig. Jag förstod då alls inte, i hvad för nöd hon kunde komma, annat än sjukdom, men lofvade henne af hjertat att göra allt det lilla jag förmodde för henne i sådan händelse.

Midt under allt detta snörpte jag jemnt och beständigt, sent och bittida, på min balkklädning. Tante ville, att jag skulle vara ytterst gentil, jag åter var mer liknöjd, än man skulle kunna tro, och kanske har sällan nog någon fäst törnrosor på sin inträdes-balkklädning med sorgligare hjerta än jag.

Denna dag, åt hvilken jag så länge och så mycket hade glädt mig, men som nu var mig nästan vidrig att tänka på, inträffade äntligen. Jag föreföll mig sjelf som ett offer, när man utstyrde mig i frasande siden och deröfver en florsklädning, som i sin nedra kant bar en krans af fina, ljusröda törnrosor. En dylik fästes äfven öfver mina bruna lockar, och, när jag var färdig, sade den frun, som Tante skickat efter, för att kläda mig, att ingen på hela balen *var* eller

kunde *vara* så vacker som jag; men så sade hon säkert till hvar och en, som hon klädde; eller huru? Tror du inte det, Mormor? Jag darrade förfärligt, både när vi stego uti och utur Onclens eleganta stadsequipage, och jag kunde aldrig sedan se den stora, ludna kuskpelskragen, upplyst af de glindrande lanternorna, utan att påminna mig denna första afton, då den, likasom så mycket annat nytt, föll mig i ögonen.

– Rif nu inte sönder din klädning! – sade Tante, när jag handlöst kastade mig ur vagnen, utan att rätt veta, hvad jag gjorde. Men denna påminnelse var rätt god, ty annars hade jag säkert trampat sönder den i trappan, emedan jag verkligen inte hade mera sans kvar, än som nätt och jemnt gick åt, för att kunna gå, följa efter Tante hamn i häl och lyfta en smula på kappa och klädning, så att jag icke snupplade på båda delarna. Jag begriper ännu inte, hvad jag egentligen var så rädd för, ty, hvarföre jag var ledsen och nedslagen, det vet jag nog. Vi kommo något tidigt. Tante skulle tala med Ordens Stormästare, Grefve D. I. G., och till min lycka upptäckte jag bland de damer, som redan voro ankomna, Melida och Emilie. De sutto i den sido-salonen, dit äfven vi, i anseende till min reception, fördes, och jag bad Tante att få gå till dem, hvilket jag äfven gjorde, skälfvande af köld och räddhoga. Emilie började genast en odräglig, högt hviskande mönstring med allt, hvad jag hade på mig; men Melida, som såg, att jag darrade och skiftade färg gång på gång, sade, sagta hviskande till mig:

– Tag dig mod, Otilia! Du har ju intet illa gjort? Hvarföre skall man darra och vara så ängslig, när man har ett rent, godt samvete? Tro mig, människorna förtjena minsann inte, att man rädes och darrar för deras anblick. Huru skulle du stå för din Gud, när du så låter imponera på dig af dina likar? Se dig frimodigt omkring! Du har ju inte gjort någon af alla dessa varelsor för när, och det är vida bättre att af öfvertygelse känna sig lugn i stora samqväm, än af vana, ty i vanan är en viss förhärdelse, men inte i den känsla af eget värde, som jag vill du skall finna, för att repa allt det mod du behöfver.

Aldrig hade Melida talat så länge till mig, och aldrig hade ord gjort bättre verkan. Jag såg mig omkring, såg andra unga flickor,

dels tysta och rädda som jag, dels oskyldigt glada och muntra, dels sjelfsvåldiga och högljudda, som med affecterad skratt och stora rörelser ville väcka människors uppmärksamhet på dem. Pauline satt ett stycke från oss och var nu som vanligt omgifven af de få unga karlar, som redan voro ankomna. Hon granskade mig från hufvud till fötter, utan att bry sig om, att denna mönstring nästan sårade mig, och svarade flera unga karlar, som frågade, hvem jag var, att det var »en ung flicka från landet».

– Hvem skall föra in dig? Hvem skall föra dig? Hör du, Otilia, hvem skall föra in dig? Svvara då! Hvem skall föra in dig?

Så der hade Emilie ideligen hviskat, knuffande mig med armen, under allt det Melida talade till mig. Jag hade väl hört Emilie's fråga, men inte en minut tänkt derpå, förrän hon, sedan Melida slutat, och vi suttit tysta en liten stund, åter upprepade den:

– Hvem skall föra in dig, Otilia?

– Jag förstår sannerligen inte, hvad du menar, – svarade jag, för hvilken man icke på förhand gjort reda för någon af Ordens statuter eller hemligheter.

Melida beskref nu saken för mig, och jag svarade Emilie leende, att det fick ödet afgöra; men inom mig tänkte jag genast på Otto och drog en djup, vemodig suck. Men deremot spratt jag till af tusen olika känslor, när Emilie strax sade:

– Din cousin Otto är ju nu hemkommen; han kan ju föra in dig?

– Är han kommen? – sade jag med yttersta liflighet, men tillade sedan långsamt, och så lugnt jag kunde:

– Nej, det är han visst inte, det bör väl jag veta bättre.

– Ja så! – svarade Emilie liknöjdt – Jag tyckte, någon sade det.

Dylika bedrägliga glädje-hägringar äro förfärliga; man faller likasom ännu djupare ned i sin sorg efter dem. Jag gjorde så äfven. Jag satt sedan tyst, fördjupad i mina tankar, och spratt å nyo till, när Melida slutligen sagta tryckte min hand och vänligt sade:

– Kom nu tillbaka! Tänk på något annat! Se inte så der *frånvarande* ut, söta Otilia! Se, der står din verkliga vän, Baron Edward H., och ser på dig! Ack, hvad jag på dina vägnar skulle önska, att han ville föra in dig!

Nu såg jag hastigt upp, och midt emot mig stod Edward, noga fixerande mig. Detta brukade han nu mer göra, allt oftare och oftare, och, besynnerligt nog, jag var aldrig rädd, aldrig besvärad af hans blickar, utan besvarade dem stundom med ett litet godt och vänligt leende. Detta gjorde jag äfven nu, och han kom genast fram till oss. Hans första fråga blef, hvem som skulle föra mig in i sjelfva helgedomen, och den andra, om han finge göra det.

– Se så, nu fick ju Melida sin villja fram! – sade den oeftertänksamma Emilie halfhögt, men ändå så, att Edward det fullkomligt hörde, och den lilla blick, han sedan kastade på Melida, var så talande tacksam och glad, att vi alla tre rodnade dervid. Melida har sedan förtrott mig, att detta lappri gaf anledning till det vänskapsband, som troligen är ovanskligt mellan dessa tvänne ädla, goda varelser. Imellertid, för att komma ur vår tredubbla förlägenhet, kastade sig Edward handlöst in på ett annat ämne, nämligen – Fru Staël. Henne hade jag nästan glömt; men i ett ögonblick vaknar åter hela min nyfikenhet, och Edward berättar oss nu, att man blott väntar på henne, att hela stora salen var full af folk, och att det inte var ledsamt att gå ifrån den ena till den andra och afhöra de olika och roliga och stundom alldeles befängda reflexioner, som gjordes öfver det väntade, stora, nya »*Lejonet*». Flere andra af våra bekanta bland unga herrar tillkommo nu, och jag hörde med förundran, att man i allmänhet kostade mera speord än enthusiasm på sin väntan af den beryktade frun. Kammarjunkar P., en stor satiricus och criticus, försäkrade oss, att alla bedagade damer och många d:o herrar voro ganska föga belättna med Fru Staëls ankomst. Han påstod, att de stode nu med halföppna munnar, väntande med förskräckelse dens ankomst, som totalt skulle utestänga dem alla. De anade ingenting godt af denna överlägsna överlägsenhet. De förutsågo – sade han – med förskräckelse, att i alla societeter, der Fru Staël fanns, skulle ingen annan än hon få föra ordet, och att dock ingen dylik (societet) kunde hafva minsta pretention på distinction, der detta – dagens största under och vinterns förnämsta »*Lejon*» fattades. De pratade nu – påstod han – med mångdubbel ifver, i afvaktan på det trollslag, som på en gång skulle förlama hvarje tunga.

Vi skrattade godt åt hans iakttagelser, och en hvar af oss redogjorde ungefär för den idé, man bildade sig om den snillrika och finkänsliga författarinnan till Delphine och Corinne. Just när vi som bäst äro lifvade af vår inbildning, slås flygeldörrarne upp, och Fru Staël, förd af den artiga Stormästaren, inträder. Men, o ve! Nu ramlade *en* illusion! Hos henne fanns icke ett drag af Corinne eller Delphine. Hon var en corpulent fru, mycket ramassée, utan tecken till gråce i sina rörelser, med ett alltid bakåt lutadt hufvud, som tycktes med sina qvicka, spelande ögon jemnt titta i taket, hvaraf kom, att hennes mun alltid stod halföppen, äfven när hon icke talade; men det var inte ofta. Af hennes klädsel fäste man sig nästan endast vid de tunga, tjocka, brokiga turbaner, hon vred om hufvudet, och som nästan tycktes hänga på nacken, der Kammarjunkar P. försäkrade, att hela hennes genie ligger, »alldeles som i ett knyte». Hennes dotter, Albertine, var den ledigaste, naturligaste och själfsvåldigaste flicka, jag någonsin sett, ehuru alla dessa trenne ting sedan kommo starkt *en vogue*. I mina ögon var hon dock rätt vacker, ehuru hon hade mörkrödt hår och mycket fräknar; men vexten och alla rörelser voro högst behagliga. Hennes klädsel var mycket vårdslös och obetydligt elegant. Hon var mer draperad än klädd, och, hvar gång dessa draperier föllo af axlarna, stod Mr. Rocca tillreds att draga upp dem, eller, när håret föll ned, att åter sätta upp det. Båda delarne inträffade äfven, innan vi någonsin kommo ur salonen. Jag var så förbryllad af hela den Staëlska familjen, – ty, utom sin dotter och sin attaché, Mr. Rocca, medförde hon tvänne söner och en Hr Schlegel – att jag knappt hann tänka på egen räddhoga under den stundande receptionen. En annan gång skall jag väl kanske tala om den äldsta af Baronerna Staël samt Hr Schlegel; nu föll mig blott den yngre i ögonen, såsom till utseendet mer än lofligt galen och förryckt; men det lär han i verkligheten ingalunda ha varit. Jag var icke i stånd att hålla mig för skratt under alla de löjligen upprädnena och tillrustningarna för den stundande ceremonien. Vi hade så när aldrig blifvit resfärdiga, ty i aldra sista stund höll Fru Staël ett oändligen vackert tal till – Ordensceremonimästaren, den gamla, hederliga Olle Malmgren, som du i din ungdom dansat med, Mor-

mor lilla! Nu borde jag väl icke egentligen förråda ordenshemligheter; men, som jag säkert vet, att du icke gör något elakt bruk deraf, måste jag förtro dig, att jag brast i riktigt barnskratt, när man började bulta på dörren, så som du i min barndom lät gamla Brolander göra, när han kom in Julafton som Kinkenges. Jag trodde mig fullt och fast få se något dylikt, när man, efter utropet: »Det bultar som Amaranth!» hastigt öppnade dörrarna, och vi alla, som skulle recipieras, parvis, under musik af en högtidlig marche, sparserade flera hvarf omkring en vacker salon, väl upplyst och omgifven af elegant klädda herrar och damer, som alla fäste oafvända blickar på oss marcherande. För mig, nouvelle débarquée que j'étais, var detta ganska bländande och nästan förvirrande; men jag tror knappt, att det gjorde samma intryck på Fru Staël. Det tycktes åtminstone icke mycket bekomma henne, ty hon såg sig så djerft och frimodigt omkring, och under marchen hviskade Kammarjunkar P., som gick bakom oss, till Baron Edward:

– Se på Corinnas bard! Nu svänger hon hufvudet, nu börjar hon redan samla materialier till sin nya roman, *Maja Lisa ou la Suède*, hvars författande lärer vara ändamålet för hennes hitkomst.

Satiren var bitter, sårande för nationalkänslan; men för mig var den dock högst välgörande. Jag var förut på en gång rädd och förbländad och på visst sätt förödmjukad af min egen ringhet; men nu började jag åter besinna Melidas ord, och att mycken småhet, mycken dårskap, mycket med oäkta förgyllning fanns omkring mig, för hvilket jag ingalunda behöfde böja knä eller tappa mod, förnuft och alla sinnen, och att jag väl befann mig bland världens *stora*, men ändå icke egentligen bland världens *största*, och att, med ett ord, här endast var fråga om ett verldsligt, fåfängligt nöje och icke om en dom på lif och död, hvaraf försmaken nästan öfverföll mig vid första inträdet i salonen. Åter igen tog jag mig mod, lyfte upp hufvudet och såg mig omkring. Men nu stannade vi framför Ordföranden under hans baldaquin; men nu gjorde Herr Grefven och Stormästaren de förfärliga frågorna; men nu begaf det sig, att det var ganska beqvämt, att recipieras på samma gång som Fru Staël & Comp., ty ingen menniska hörde på oss andra, och Gud

vet, om jag svarade eller icke; men det vet jag, att näst efter Fru Staël skref jag i den stora boken, och att, huru förvirrad jag än var, anmärkte jag dock, att hon icke anført sin ålder, då jag åter stolt tecknade mina sjutton år, ehuru de ännu icke voro alldeles rundade.

I min förskräckelse hade jag mången gång fast tryckt min goda ledares hand, och han hade äfven ofta, genom detta lilla tecken af deltagande och tillgifvenhet, ingifvit mig mod. Nu kom då anglaisen! Jag dansade med min ledare, som sig borde; men bredvid oss dansade den yngsta Baron Staël, och jag fick nu tillfälle att betrakta hans långa, visst icke obehagliga, men besynnerligt tafatta, person. Min klädning och mina stackars törnrosor sväfvade i tusen faror för honom ty han dansade i *hela* sin krigiska rustning, hvilken lär blifvit färdig ungefär en halftimma före balen, sades det. Anställd vid våra Svenska Lifregementets Husarer, medförde han i anglaisen hela dess krigiska ståt – hästen oberäknad – och var utrustad som ämnade han *gå* till storms mot fiendens leder, sedan hans trogna Rosinante genom en fiendtlig kula stupat under honom. Med mössan – under armen, med sabel, cartouche, sabeltaska och ovana att bära sporrar, rusade han fram i anglaisen och vi damer voro räddare för honom, än om en väderqvarn kommit lös och surrat omkring bland oss. Om jag ändå kunde göra hela denna afton lifligt åskådlig för dig, om jag kunde måla denna blandning af nyfikenhet, förvåning, beundran, förtjusning, spe och löje, som denna utländska familj väckte hos olika individer, hvilket gjorde, att man glömde allt annat! Men, likasom med hvarje annat phenomen, ledsnade man efter en stund att kika derpå, och, om de nykomna främlingarne under receptionen och anglaisen upptogo hvars och ens uppmärksamhet, delade den sig sedan åt många andra föremål. Jag för min del måste tillstå, att räddhoga, fruktan att bete mig dumt, ängslan att, hvart jag vände mig, ändå som nykommen hafva nyfikna ögon rigtade på mig, och för resten sorgen öfver alla mina, större och mindre, ramlade förhoppningar, hvad Otto beträffade, gjorde mig mindre tillgänglig, än kanske de flesta andra, för det intryck, som Fru Staël och hennes familj gjorde på något hvar. Men jag såg och minns de andra människorna och deras uttryck. Under hela

den långa anglaisen talade jag oafbrutet med min partner, och vid hvarje kors, som vi gjorde med någon bekant, bestods alltid en mer eller mindre anmärkningsvärd, men oftast komisk reflexion öfver aftonens stora *under*. Neddansandet af anglaisen hade varit roligt nog, ty jag skingrade så gerna min blyghet och mina mulna tankar med att tala vid den goda, älskvärda Edward H. Men nu kom den fasliga tiden, då man åter skulle arbeta sig upp igen, hvilket alltid påminde mig om något stretande göromål, ty få stunder kunna väl vara tråkigare, än då man, sedan man väl gått backen utföre, trött och uppgifven skall vända om igen och åter knuffa sig upp till den lilla välsignade plats, der man började. Som Emilie var min venstra granne, och hon vid alla tillfällen hade högst parlanta armbågar, både när hon ville komma fram och när hon ville väcka någons uppmärksamhet, fick jag de ledsamma och beständiga påminnelserna att flytta mig upp och evigt upp. När vi nästan nått målet, och jag en lång stund stått med hufvudet sänkt och med hvarje tanke långt ifrån allt hvad som omgaf mig, känner jag Emilies armbåge, hvassare än någonsin, bifogad med det utropet:

– Se då upp, rakt framför dig! Der står ju en bekant, som länge velat helsa på dig!

Men nu, kära Mormor, fordra icke någon pensel, som kan måla, utan tänk dig blott in i mitt hjerta, och du kan förstå, hvad jag skulle känna, när, bakom de dansande karlarne, Ottos höga, sköna gestalt träffar min blick! *Han* helsade på mig; men *jag* förblef orörlig och förmådde icke gifva minsta tecken till lif. Hela salen var för mig tom eller mörk. Jag såg blott Otto och den vemodiga blick, han häftade på mig, och som gaf hans drag ett alldeles nytt, men ändå mer magiskt uttryck än fordom. I detsamma kom åter ett neddansande par. Cavalieren räckte mig artigt sin hand, damen och Edward stodo artigt väntande. Jag märkte intet. Då känner jag någon, som bakom mig sagta drar i min klädningsärm. Jag vänder hufvudet mekaniskt åt sidan. Melida satt bakom mig.

– Försumma dig inte, se, hur' man står och väntar på dig! – sade hon mildt, och nu först besinnade jag, hvar jag var, och hvad jag hade för händer.

– Huru mår ni, Fröken Ottilia? – frågade Edward med bekymrad uppsyn under promenaden.

– Jag? – svarade jag – O, jag mår bättre än någonsin!

Han såg på mig med förvånad blick.

– Jag skulle icke trott det; – genmälde han – en besynnerlig förvandling föregick nu nyss i edra drag. Jag stod just och betraktade er med uppmärksamhet och – –

Nu, Mormor, banna mig icke i min graf, när jag bekänner för dig mina tusen fel! Nu var jag nog hård, nog otacksam, nog oartig att snäsande falla den goda, älskvärda Edward i talet och svara honom med en liten axelryckning:

– Ja, kära Baron! Hvarföre skall Baron stå så der och se på mig? Det pinar mig *alltid!*

Han blef stum. Promenaden var slut, och jag åter uppe bredvid Emilie. Men nu under tiden hade Otto, per fas et nefas, äfven lotsat sig dit.

– Ödmjukaste tjenare, min nådiga Cousine! – sade han; men, när Emilie dansade ut, och han trodde sig icke vara hörd af någon annan än mig, tillade han:

– Ängel, är du uppbjuden till valsen?

Nu, kära Mormor! har jag den ena svårare bekännelsen än den andra. Tror du mig, när jag säger dig, det jag var nog oförnuftig, nog barnslig att i samma stund, samma ögonblick tacka Gud, den store, allseende Guden, för – att jag icke lofvat bort mig till den valsen, hvilket var af en händelse? O, min goda, vördade Mormor, du trodde väl aldrig, att, när du vande mitt unga hjerta att beständigt och i alla skiften tänka främst på Allfader, att jag skulle göra det, äfven när det nästan var en synd! Men i mina ögon var det icke så i *det* ögonblicket. Min högsta jordiska önskan i den stunden uppfylldes plötsligt och oväntadt, och min första tanke blef ock tacksamhet till den goda, innerligen goda Guden. Under mitt korta tackoffer rigtades min blick ovillkorligt åt höjden; men, när den åter sänktes, mötte den tvänne andra, nästan på en gång, nämligen Ottos, ännu vemodigare och sjäfullare än förut, och Melidas, sorgligt och svagt leende. När jag ömsom fäste ögonen på *honom*,

ömsom på *henne*, märkte han henne först, ty han hade stått så, att han icke sett, hur' nära hon satt. Nu gjorde han en hastig och kall helsning, upprepade sin fråga, men i statsskick, d. v. s. Får jag den äran att valsa med min nådiga Consine? och, då jag, högt rodnande, svarade ja, aflägsnade han sig.

Nu, Mormor! nu var det icke mer den åt jorden blickande Otilia. Hvad glädjen och den rena, ljufva kärleken, hvad de måtte sprida för en soldager äfven öfver de vanligaste drag! Från detta ögonblick, ja, just från *detta*, hörde jag (blif icke ond, kära Mormor, för mitt dumma skryt, kom ihog, nu säger aldrig någon mer så!), ja, då först hörde jag upprepas omkring mig: Hvem är den flickan med törnrosorna? Hon är mycket vacker! Hon är för söt! En riktig skönhet! En verklig magnet! etc., etc. Gud vet, hvad sorts öron vi, flickor, hafva; men höra förträffligt allt dylikt, det göra vi! Jag tror, att den hörseln går litet genom ögonen. Men hvad skall du tänka och säga om din Otilia, käraste Mormor, när jag tillägger, att dessa smickrande loford gjorde mig outsägligen glad! Nu lönade det att vara vacker, att vara omtyckt och firad! Nu, när min Otto kunde få se det och äfven glädja sig deråt! Så tänkte jag. Jag jemnförde inom mig den förtjusning, jag alltid kände, hvar gång man berömde och rosade honom, och i min tanke skulle han känna det samma, när frågan var om mig. Nu var all harm, all liten gråhet för det förmenta dröjsmålet, nu var allt sådant glömdt, misstankarne äfven, och jag var ingenting mer och ingenting mindre, – än rent utaf *öfversäll*.

När anglaisen var slut, förde mig Edward, utan att säga ett enda ord, till Melida, der en plats var ledig. Han stannade tyst ett ögonblick framför mig och tycktes i mitt betraktande leta efter nyckeln till gåtan om hela den förändring, som föregått så väl i mitt inre som yttre. Nu började det regna uppjudningar och presentationer, och mina läppar vexlade att upprepa: Ja, jag tackar! eller: Nej, jag tackar! och inom några ögonblick var jag uppjuden för aftonen. Jag var så förlägen öfver denna framgång, helst för mina grannar, Melida och Emilie, af hvilka den sednare förutspått mig, att jag, likasom hon på sin *första bal*, skulle få »sitta och hvila mig på

mina lagrar» ifrån början till slut. Endast några af dem, som mest umgingos hos Generalens, bjödo nu upp Emilie, och det till dansar långt fram på aftonen. Edward H. och ett par andra bjödo äfven upp den goda, milda Melida, som vänligt svarade sitt: Ja, jag tackar ödmjukast! då Emilie åter, trotsigt och nonchalant svängande med hufvudet, endast besvarade hvarje uppbjudning med en jakande nick. Hon apade systemen i allt; men denna var vacker, qvick och originel, ehuru visst icke ett mönster att följa. Hvad skulle då en dålig, misslyckad, tillfuskad copia blifva? När de unga herrarne småningom skingrade sig, för att rangera sig till valsen, vände jag mig, darrande och med nedslagna ögon, till Melida och sade, helt förlägen öfver all min framgång:

– Huru menar du, allt detta skall gå?

Melida smålog; men Emilie sade hastigt och försmädligt:

– Du talar, som stode du på hal is! Hvad tror du kan hända dig? Du tror visst, att hvar och en, som bjöd upp dig, har i sinnet att äfven enlevera dig.

Det låg något så bittert i hennes ton, att jag kände ett behof af att se på Melida, för att förvissa mig, det icke äfvenledes hon var ond på mig. Men hon såg vänligt leende på mig, tryckte hjertligt min hand och sade sagta:

– Det går nog bra, men akta dig! Emilie's uttryck var mindre dumt än hon menade, ty du går nu verkligen på en ganska hal is.

I detsamma gjorde hon ett tecken åt mig att se framför mig, och se! då stod Otto i en väntande ställning för att föra mig in i valsen. Jag steg upp. Jag tog hans hand. Jag följde honom. Men, om han i en hast släppt mig, så hade jag säkert fallit, ty jag hvarken hörde eller såg några ögonblick. Jag var i en himmel, kära Mormor! Och le nu hur' mycket du vill; men för mig fanns i detta ögonblick ingen himmelsfröjd, som kunde förliknas med att af Otto föras till den svindlande valsen. Vi började dock icke genast, vi stodo tysta och stilla; men hans hjerta talade i hans hand, hans blickar, hans korta andetag, och sjelfva hjertat tyckte jag mig se och höra, hur' det klappade. O, hvad jag var salig!

Men nu till sjelfva valsen!

Kära Mormor! Valsade du någonsin med morfar eller med någon annan, som du älskade öfver allting på jorden och i himmelen, annars vet jag icke, om du kan fatta alla de himmelsljufva känslor, som nu vxlade inom mitt lyckliga bröst. Jag var på en gång glad, nöjd och lycklig samt dessutom smickrad och förnöjd öfver den framgång och det lilla uppseende, som föllo på min lott. *Je ne suis pas femme pour rien!* härmade man Fru Staël, att hon en gång hade sagt; men det kunde jag här äfvenledes applicera på mig, ty *den är något annat*, ganska bra och förträffligt, men ingen qvinna, som är liknöjd för beundran och männernas hyllning.

Nästan intet ord vxlades mellan Otto och mig. Våra hjertan tycktes vara för öfverfulla dertill och fullkomligt fatta, att, hvad vi kunde få säga, blefve ändå alldeles för litet. Ingen enda vals, ingen enda quadrille hade jag nu öfver åt honom, utan han sade blott, när vi slutat, och han förde mig till min plats: *I afton!* Jag satt länge tyst, drömmande om valsen; men – nu gick ännu en ny sol upp på min ungdomshimmel! Dörren öppnades. Man makade sig. Man gaf rum åt alla sidor. Man hade ögonen blott på en punkt. Den höga, ståtliga Kronprinsen, som jag förut blott skådat genom fenstrets glas och ram, kom nu, snabbt och hastigt, men ändå med lugn värdighet i sina sköna drag, uppåt rummet. Honom följde den lilla, för söta Arfprinsen, med hvilken jag i min ungdomsglädje varit färdig att göra som med den lilla flickan i Kungsträdgården; men nu gällde det för *belle Ottilia* att sitta stilla och se sedesam och ärbar ut, fast jag i min barnsliga glädjeyra varit färdig att göra ordentliga luftsprång af ren förtjusning. När den lilla Prinsen passerade förbi mig, kastade han ögonen på mig eller på mina törnrosor, jag vet icke hvilket; men en liten glad blick vxlade vi, det minns jag, och *glömmer det aldrig!* Efter de bägge Prinsarne kommo deras herrar i kort galopp, och Regeringsrådet Le Moine i ett lätt skenande, med guldglasögon och Fransysk liflighet, åtminstone i gången. Arfprinsen dansade icke första quadrillen, utan vi andra började vårt arbete dermed. Jag dansade med vår största danseur, Baron S. Fröken Staël och Gref B. voro våra vis à vis. Rocca stod bakom henne och skötte toaletten, och hon figurerade sjelfsväldigt ledigt

och behagligt, som hon gjorde allt annat, med ett stort, enormt perlband af guld eller bernsten, som hon nästan vid hvar figuré tog i mun. Från denna quadrille datera sig våra vanliga sex tourer. Förut lär man haft hela nio; men Fröken Staël lär yttrat, att det vore en *horreur*, och att man på det sättet finge dansa *un siècle* med en och *une éternité* med en annan, hvarföre den artiga och förekommande Stormästaren genast lät afklippa de tre tourerna, lemnande oss endast de sex; hvilket vi böra vara tacksamma för, ty det var väl en af de bästa *reformer*, som blifvit gjorda i sednare tider. Har man en ledsam *partner*, så äro sex tourer Gudi nog. Har man den man önskar, så äro nio tourer ändå för litet, och med våra *vanliga* herrar (hvaraf gå 18 på dussinet) är sex just lagom.

Den andra quadrillen minns jag icke med hvem jag dansade, ty då var jag alldeles upptagen af att se på Prins Oscar, som dansade och pratade med Fröken Staël helt nära mig, och för resten af att lyssna litet till de långa, oändligen interessanta tal, som Fru Staël höll till den artiga och således alltid uppmärksamma Stormästaren, tätt bakom mig, men hvarvid ändock Fru Lenngrens gamla härliga sats rann mig i hogen:

Tala, Betty, håll ej tal!

Tredje quadrillen skulle jag dansa med Baron Edward H. Han stod redan bredvid mig, och jag kände en olust öfver hans allvarliga tystnad, en aning om, att han var missnöjd med mig, och en inre röst, som ropade, att han hade rätt dertill.

Till min skam måste jag således bekänna, att, när Ryttnästare T., en af Arfprinsens cavalierer, hastigt kom fram till mig, gjorde en kort och nästan litet satir-blandad condoléance till Edward för hans bedragna förhoppningar och derefter kort och godt förklarade, det min nådiga Fröken vore befalld att dansa denna quadrillen med Hans Kongl. Höghet, så kände jag, utom all annan glädje, äfven den att – (Se inte ond ut, Mormor!) att *slippa* dansa med den goda Edward, för att *slippa* hans tysta, anklagande blickar. Jag var nu i fjerde gräset och sjunde himmelen! Gud vet, hvad jag svarade H. K. H. på hans små, artiga frågor till mig; men inte lär det varit

sinnrika saker, ty jag var på en gång så glad och så förbryllad af min oförmodade lycka, att jag just då äfven höll på att glömma alla Melidas goda ord och föreställningar.

Efter denna quadrillens slut blef jag högst förvånad af att se Öfverstinnan Pauline, som förut nästan aldrig ens brukade tilltala mig, utan endast med oafvända, kalla, liknöjda och moquanta blickar betrakta mig, att hon nu kom emot mig, tog mig under armen och frågade, om jag icke ville följa henne in i toaletten. Glad öfver att hon ändtligen såg, huru gerna jag ville vara äfven henne till behag, följde jag henne utan all invändning. Inkommen i toaletten, som var tom för andra damer, kastade hon sig på en liten soffa, der vi gerna kunde fått rum båda, men som hon nu ensam upptog och lät mig, stående framför sig, undergå följande mönstring och förhör, sägande, det hon var så trött, att hon icke orkade dansa den kommande dansen, och att jag behöfde det heller icke, utan kunde svara, när min cavalier ref upp himmel och jord, att »jag lagade mitt skoband». Jag vågade knappt göra en liten invändning mot denna lilla osanning, som innehöll dubbla d:o, emedan jag rätt gerna velat dansa med den eleganta, atletiska Artillerie-Capitainen A., men uppoffrade nu både dans och sanningsbegär, för att icke det solsken af gunst, som för ett ögonblick tycktes göra Pauline blid mot mig, skulle på en gång åter mörkna till och försvinna.

Hon: Äro vi *du*, eller icke, Ottilia?

Jag: Det vet väl min nådiga Öfverstinna bäst sjelf!

Hon: Dyligt minns jag aldrig, håller aldrig någon reda på. Nå, flicka lilla, äro vi systrar eller icke?

Jag: Ja, i Christo, som jag hoppas, annars icke!

Hon: Det är bra! Jag trodde väl, du skulle veta det bättre än jag, och, som vi nu spara ord dermed, så kan du ju lägga bort »min nådigaste Öfverstinna»!

Jag: Tackar ödmjukast! Du är mycket god.

Hon: Nej, det är jag visst inte! Långt derifrån! Men derom en annan gång. Huru tycker du om det i afton?

Jag: Gudomligt!

Hon: Så-å! Hvadan kommer det? Det är väl för att du fått din önskan fram att se Fru Staël? (*Hon skrattade ironiskt.*)

Jag (förlägen, litet nappande på mitt skärp): Ah, inte just bara för det! Men äfvenväl det har sina behag.

Hon: Kanske för att du fick dansa med Prinsen?

Jag: Åh, inte just *endast* och *allenast* derföre, ehuru det var mycket roligt!

Hon: Nå för hvad då?

Jag (litet förtrytsamt och sjelfständigt): För *det hela*, som roar och behagar mig.

Hon: Så-å! Oändligen smickrande för *det hela*, hvaraf jag är en liten, odelbar atom. Hvad tycker du om Fröken Staël?

Jag: Ganska bra! *Hon* ser söt ut! Sjelfsväldig, men naturlig, qvick och rolig.

Hon: Det kan jag inte finna, och inte lär Kronprinsen i Preussen funnit det heller. Vet du, hvad *hon* svarade honom, sedan hon många gånger talat till honom, och han endast svarat *oui* eller *non*?

Jag: Nej!

Hon: Jo, hon gaf honom bara en liten laglig örfil, med det utropet: *Petit morveux, qui ne sait pas seulement parler Français!*

Jag: Åh, det är väl bara fabler?

Hon: *Point du tout!* Jag har hört det af flera personer. Nå, vet du, hvad hon sagt till Baron E. i afton?

Jag: Huru skulle jag veta det?

Hon: Jo, ser du, hon förklarade rent ut, att, när hon dansar här i Sverige, så gör hon det bara en *imagination*, och att våra gentilaste cavalierer icke hafva annat värde för henne, än att vara lika *tel ou tel* i Petersburg, men att här fanns *ingen*, som var lik Maisonfort.

Jag: Stackars flicka! Och dessa oförsigtiga och barnsliga uttryck hafva redan spridt sig så fort!

Hon (komiskt leende): Ja, hå, hå! Det är en ondskefull verld, vi lefva uti! Men, skulle jag förtro dig sanningen, så – tänker jag precist det samma som hon. Gör du inte så med?

Jag: Ne-ej, det gör jag visst inte!

Hon: Så-å, och hvar har du då *din* Maisonfort, om man törs fråga?

Jag bara rodnade som en drypande blod, i örsnibbarna, i finger-spetsarna, ja, jag tror, att sjelfva törnrosorna i mitt hår och på min klädning fingo högre och lifligare couleur, ty Pauline fixerade mig starkt under sin fråga.

Hon: Det var en härlig rödfärgning! Alldeles som jag föreställer mig Ottomaniska Porten, sedan Lieutenant L., enligt bekomna ordres, brädklädt och rödfärgat den.

Jag skrattade godt åt Lieutenant L-s bekymmersamma ordres och var glad att slippa från saken för så godt köp; men Pauline släppte mig icke så snart.

Hon: Hvarföre rodnade du så oskäligt?

Jag: Söta Pauline, det vet jag inte! Plåga mig nu inte mer! – tillade jag och slog armarna om hennes hals, dels emedan hon såg så stöt och rolig ut, dels för att dölja min förvirring.

Hon: »Jag vara gammal tjuf, lura inte mej!» sade gamla Bourdonnier, och inte lurar du mig, min sköna! – tillade hon, reste sig upp, skrattade innerligen och sade sedan:

– Nu skola vi gå ut och låta äta upp oss af våra cavalierer, som vi manquerat; men kom då bara ihog ditt skoband, ty att lura dem, som oss lura, det är ingen synd, utan en verklig dygd, och du kan *ta' på*, att *alla* lura de dig, till och med – – Jo pytt! Fick hon veta't! Du stod med öppen mun, för att höra så mycket klarare; men jag kan tiga, trots en näsperla. Kom nu, ma belle!

Dermed öppnade hon dörren och gjorde mine af att jag skulle gå; men, då jag i distraction och den förvirring, som hennes ord satt mig uti, höll på att stiga ut före henne, tog hon mig i armen och sade:

– Är du tokig, *petite morveuse!* Tänker du nu så uteslutande på – – jag vet väl hvem, att du springer före mig, som är en *M:me la Colonelle*, som gamla Grefve F. här om dagen kallade mig?

– Förlåt, söta, goda Pauline! – bad jag af upprigtigt hjerta och utan minsta agg till henne för alla de stickord, hon låtit hagla på mig, ty de voro alla sagda i en rolig, skämtsam ton, under hvilken jag trodde mycken godhet och kanske tillgifvenhet för mig ligga förborgad. Jag kortsynta, dåraktiga!

Resten af balen befriar jag dig ifrån; men, hvad jag måste medgifva, är: att jag vände hem, en gång till så egenkär, två gånger så manhaftig i faran, tre gånger så slug och klok, som jag reste bort, och många tusen gånger lyckligare. Otto hade obetydligt talat till mig; men vi vexlade blickar, när det kunde låta sig göra. Han hade nu en helt annan expression än förr. Der fanns inte hälften af den förra glädjen och sorglösheten, utan ett vemodigt, mörkt moln sväfvade då och då öfver hans panna, och i hans blickar låg stundom något så passionerad och sorgligt, att det trängde till botten af mitt varma hjerta. Och icke må du tro, att min kärlek till honom minskades af detta uttryck. Den man utesägligen älskar vill man heldre se lida af kärlek, ja, tusen gånger heldre, än glömma kärleken för glädje-yran. O, hvad kärleken är för en fiendtligt sinnad känsla! Det är knappt förlåtligt att önska sin fiende ett lidande, ännu mindre den man öfver allt annat älskar. Så var det dock! Ottos vemod var en ny källa till salighet för mig.

När vi skulle gå ned till vagnen, kom Otto hastigt springande och frågade, om han icke finge åka med. Vi blefvo grannar på fram-sätet. Men icke ett ord vexlade vi då, ty nu började Tante glädja sig åt Ottos hemkomst, och Oncle tala om min *trionphe*, som han kallade hela aftonen. Men Ottos hand, som tyst och omärkligt tryckte min, gaf vikt åt allt, hvad han endast tycktes säga i allmänhet. Men nu, kära Mormor, nu skall du få se, hvad verldslifvet och någon liten kännedom af dess fordringar, hvad det redan haft för en stor verkan på din Ottilia, ty, när vi stego ur vagnen, blef jag sist, och då passade Otto på, att hastigt och sagta säga: Stäng icke din dörr i afton! Men lika hastigt och beslutsamt svarade jag: Jo, det gör jag visst! tog sedan god natt, ilade trappan uppföre, sprang in på mitt rum, stängde min dörr och sköt rigeln för. Jag hade nästan väntat denna begäran, och för ett par månader sedan hade jag tro-ligen rodnat, tegat och – lemnat dörren öppen!

Otto bodde i samma våning, samma förstuga som jag. När han litet sednare gick förbi mitt rum, sade han: God natt, ängel! God natt, Otto! – svarade jag, lade handen på nyckeln, tvekande en secund, men tog den sedan hastigt derifrån, för att icke frestas. Otto

tycktes *känna* detta, ty han stod qvar; men efter några ögonblick sade han: Du är en ängel! och gick tyst till sitt rum.

Aldrig något tackoffer till Allfader höjdes med mer brinnande andakt, än mitt nu, för all den sällhet jag kände öfver Ottos kärlek. Balen, min framgång der, min fåfängas många segrar, – allt, allt, glömdes för den enda tankan på Ottos kärlek. Äfven på dig, du gamla, goda Mormor, fick jag nu tid och ro att tänka. Jag föreställde mig den dagen, då *jag* och *han* skulle, knäböjande för dig, emottaga välsignelsen af din kärleksfulla hand. Jag grät af den renaste glädje och de mest leende förhoppningar. Väl störde mig stundom ljudet af dansmusiken, som ännu satt qvar i mina öron, väl sväfvade en och annan bild från den föregående aftonen förbi min phantasi, såsom Melidas allvarliga och betänkliga ord, Edwards förebrående blickar, Pauline's skämt och oroande, halfqvädna visor, Emilie's afundsfulla harm, Fru Staël med sitt genieknytte och den unga Baronen med sina krigiska attributer m. fl.; men jag somnade dock lycklig och vaknade likaledes.

Otto syntes icke på hela förmiddagen. Tante var ovanligt frisk, glad och nådig. Jag trodde det åtminstone till någon del vara för min lyckliga début. Men troligen var det för helt annat. Till middagen kom Otto, just som vi skulle gå till bordet. Vi dinerade den dagen endast en famille, och, så fort vi kommo från bordet, gick Oncle till sina vanliga, hopade göromål, Otto tog äfven sin mössa, och Tante gick in för att sofva en stund, innan hon tänkte på att kläda sig till en cour hos Enkedrottningen eller Princessan Sophia Albertina, jag minns icke hvilket. Jag stannade ensam vid pianot, tanklöst spelande med högra handen och förlorande mig i gissningar öfver Otto, som nu å nyo började blifva mig en gåta, ty, ensam med sina föräldrar, vände han nästan aldrig talet till mig och tycktes frukta, att de skulle ertappa minsta blick mellan oss. Ungefär en 6 à 8 minuter hade så förrunnit, när dörren åter sagta öppnas, och Otto tyst och smygande inkommer, stänger dörren utan ljud, ser sig orolig omkring, men, då han ser sig ensam och trygg, ilar till mig och med krampaktig häftighet trycker mig till sitt hjerta, oakadt mina försök (kanske lama nog) att slita mig ur hans famn.

– O, nu har jag dig åter! – sade han – Och *nu!* endast *nu* i hela lifvet är jag lycklig.

Jag tänkte nästan detsamma, men bad Otto för Guds skull vara lugn, icke så häftig, icke så stormande. Han försökte att efterkomma min begäran, och vi satte oss förtroligt i ett fenster, men så uträknadt, att, om minsta rörelse hördes från Tantes sängkammare, som var belägen fyra rum derifrån, skulle Otto genast retirera genom dörren, som var helt nära fenstret. Jag ingick i hela denna lilla plan, ehuru jag icke rätt kunde förstå, hvad ondt legat deruti, om än Tante kommit, och vi suttit tillsammans i salonen. Dock gjorde jag icke dessa invändningar, utan ärade Ottos skäl, utan att fråga om dem. O, hvad vi nu voro lyckliga, kära Mormor! I vårt joller fanns väl hvarken sans eller förnuft, men en ren, full salighet. Han frågade mig mycket om den tid, som flytt, försäkrade mig, att jag blifvit mångdubbelt vackrare och sötare, sporde mig många hundrade gånger, om jag varit honom *riktigt* trogen, om icke Edward H. eller Kammarjunkar P. eller någon annan kommit mitt hjerta att slå litet fortare någon gång.

– O, Otto, huru kunde du tro det! – svarade jag – På dig – och endast på dig – har jag tänkt hvar minut af din långa, tomma, eviga frånvaro. Jag kan, jag skall aldrig älska en annan än dig, men dig gränslöst och evigt. Hvarföre frågar du mig så? O, min Otto, mistro mig icke så hårdt! Tänk, huru sårande för dig, om jag gjorde dig dylika frågor, ehuru människors prat väl kunnat gifva mig någon anledning dertill! Nej, jag litar på dig, ty jag vet, hur' jag sjelf älskar.

Han suckade djupt och sköt häftigt undan mina smekande händer.

– Älskar du mig verkligen så mycket? – sade han – Skulle du icke uppoffra mig för en annan, rikare, bättre, vackrare än jag?

– Ack, Otto! Hvar finns en sådan? Aldrig för mig!

– Nå, lika mycket, än om jag vore fattig, utan namn, tillhörande de lägre klasserna, sedd öfver axeln af dina likar, hvad gjorde du då?

– Älskade och följde dig, hvart det bar.

– Än om en annan, rik och med alla verldens förmåner, låge vid dina fötter på samma gång?

– Jag ömkade honom, och läte honom ligga.

– Än om du obetänksamt lofvat din tro till en annan, fastän du älskade mig?

– Fy, Otto, huru kan du ens tänka dig något så afskyväckande!

– Gud i himlen! – sade han och slog handen för pannan – Man är stundom långt mer tiger än menniska.

Nu trodde vi oss höra en rörelse från de inre rummen. Otto skyndade ut, och jag blef ensam.

Att han älskade mig, det såg jag, det kände jag, det inandades jag med sjelfva luften. Mera önskade jag icke. Hans kärlek ansåg jag som borgen för hela mitt lifs lycka, således väcktes mitt slumrande misstroende aldrig af dylika utrop och tecken, att inom Otto föregick en grufflig inre kamp. Jag trodde det härröra af ett ojemnt lynne, spelförluster etc. och gjorde allt, för att då lugna och glädja honom.

Flera veckor framflöto på detta sätt. Otto vande sig utaf med att bedja mig om tillträde på mitt rum; men deremot råkades vi ofta, fast på små, korta stunder, der nere i stora våningen. Då voro vi så öfverlyckliga, att vi sällan fingo tid att tala och öfverlägga om någonting. Dessimellan voro vi som vildfrämmande för hvarandra. Tante tycktes just inte mycket valla oss; men Otto var rysligt försigtig, att icke för henne förråda oss. Detta sednare gällde äfven om Oncle. I våra vanliga kretsar hade jag nu aldrig någon fred för alla de unga herrarne, som oupphörligt bestormade mig med frågor och tusen upptåg. Man tycktes dela sina gracer mellan Pauline och mig; men i sällskap höll hon sig alltid långt ifrån mig, och, om Otto någon gång vek från hennes krets, så visste hon alltid att på ett fint manér locka dit honom igen. Ur ögnasigte släppte hon honom aldrig, och mot mig var hon ömsom snäsig och kall, ömsom anföll hon mig med ironiskt skämt; men ibland var hon oemotståndligt rolig och dragande. Ju mindre jag hade tid med Melida, desto förbehållsammare och tystare blef hon mot mig. Emilie var sig alltid lik, och det är, min Gud! intet beröm. Fröken Nanny såg man nu sällan. Pauline påstod, att hon låg som bäst på en kull poetiska egg, hvilken skulle kläckas till Jul i en calender. Magisterns odrägliga

courtise (vid hvilken vi nu ledsnat) hade jag helt allvarsamt undanbedt mig, förklarande, att jag annars skulle säga till Tante och Oncle. Sjelf var jag glad och lycklig, gerna med om allt hvad som föreslogs, invand att leka främmande med Otto, och således hvarken plågad eller förvirrad deraf. Dessutom ersatte de små stunder, som den hulda Freja ibland unnade oss, tusenfaldigt detta tvång, hvilket var en ny sporre för vår varma, liffliga kärlek. Ibland tyckte jag det skulle varit en ren salighet, att om aftnarna, sedan jag kommit i ro på mitt lilla rum, skriftligen få utgjuta mitt hjerta och mina tankar för Otto; men, som han sjelf aldrig brukade denna utväg för att meddela sig med mig, utan så mycket mera tecken och blickar, kom det aldrig i fråga. För resten hade jag nu mycket afnött och af-filat mina landtliga och, som Emilie behagade yttra, *råa maner* samt fann mig nu rätt hemmastadd i våra både större och mindre cirklar. Nu återstår mig blott ett ord om Edward H., för att någorlunda ha redogjort för dem, Mormor hört mig tala om; men jag har just gömt honom till sist, emedan han under denna tid var den enda mörka punkt på min ljusa himmel. Han var tyst och förbehållsam merändels, men mild och vänlig understundom. När mängden skockade sig omkring mig, och jag, yr och glad, skämtade till höger och venster, då drog han sig alltid undan, och från ett mörkt hörn af rummet upptäckte jag ofta hans mörka blickar, som oafvänt hvilade på mig. Ottos panna mulnade *alltid*, så snart Edward närmade sig till mig, och nästan aldrig såg man dessa tvänne unga karlar komma i annan contact med hvarandra, än disputens, då den enas saltkorn alltid öfverträffades af den andras, tills en af dem fann, att, *litet mera!* – och det hade öfverstigit de gränsor, som man i sällskapslifvet gjort så skarpa och bestämda mellan det passande och det opassande, och hvars ringaste överträdande är värre anseddt och bedömdt, än en verklig last. Mellan Melida och Edward H. vexlades stundom en hastig blick och ett tyst ord, hvars betydelse jag aldrig kunde utleta, och som jag ofta, i min ungdomliga glädjeyra, *glömde* att fundera på.

Du minns väl mina bref sedan denna tiden, goda Mormor, huru glada och fulla af lefnadslust, skämt och lekande ungdomsfröjd de

voro. Sedan, fram i tiden, gjorde jag det yttersta våld på mig, för att hålla mina bref i samma ton; men på dina svar såg jag nog, att det misslyckades.

Jag vill icke gerna gå hastigt förbi denna lyckliga jubeltid af mitt lif, utan håller mig så gerna kvar vid dessa ljufva, ljufva dagar, så länge jag kan, ty i minnets stora öken lysa de som en *oas*, och på min lefnadshimmel som den enda sol, der rann upp, allt sedan de sälla barndomsdagar, då hon aldrig gick ned, utan stod stilla på fästet allt jemnt.

Bland stora märkvärdigheter för mig under denna tid var det första skådespel, som någonsin förtrollade mina sinnen. Jag hade troget, fast till allas förvåning, hållit min föresats, att icke, förrän Otto hemkom, njuta af detta nöje. Jag hade gifvit mångfaldiga olika skäl till mitt uteblivande, och denna lilla uppoffring fick jag på sätt och vis mångdubbelt ersatt, ty just nu kom det Franska theatersällskapet, med den stora tragiska actricen M:lle George i spetsen, och Phèdre af Racine var det första, mina ögon någonsin skådade från scènen! Men, Gud trösta min dåliga smak! jag föredrog sedan oändligen mycket våra Svenska operor: Cendrillon, Trollflöjten, Montenero, Aline och många flera, framför dessa högt-trafvande phraser, inträngda i alexandrinens fiskbenssnörlif och framförda med denna höga pathos, som ettdera väckte mitt löje eller vaggade mig i sömn. M:lle George var visst vacker eller, rättare sagdt, skön, ty så måste man kalla den kolossala regelbundenheten; men på mig eller mitt hjerta gjorde hon ingen verkan, jag kan icke hjälpa, att jag detta bekänner, *nu* som *då*, ty mer än en gång fick jag piquar af Tante för min dåliga smak och föga sinne för den sköna konsten, när jag upprigtigt tillstod, att Målaren och Modellerna, Fiskrarne, ja, till och med Johanna af Montfaucon och Korsfararne, så dramer af Kotzebue de voro, roade mig tusen gånger mer. Tante Aline samt till och med Tante Pauline torkade sig oupphörligt i ögonen och fräste gång på gång i sina batiste-näsdukar åt: *la Mort de Cesar*, *Oedipe*, *Simiramis*, *Andromaque* och alla de andra storverken; men tänk, att jag aldrig kan påminna mig, det de väckte någon öm känsla hos mig, om inte det rörande utropet af Orosmane: *Zaire*,

vous pleurez! ty då var *la belle George* (som Napoleon alltid kallar henne) mästerlig. Men äfven detta intryck försvagades mycket af Orosmane's obetydliga figur och högst medelmåttiga talent; och i allmänhet ville det verkligen Tante Aline's och Tante Pauline's ömma hjertan, svaga nerver och lifliga imagination till, att kosta tårar på dessa tråkiga lång-piècer.

M:lle George hade en yngre syster, som var rätt vacker och småpiquante, och de små, glada, äkta Franskt naiva efterpiècerna, der hon merändels spelade Prima-Donna, voro på hela aftonen det aldra roligaste. Jag nämner då likväl icke den sidoglädjen, när Otto var en af de herrar, som fyllde vår abonnerade loge, hvilket inträffade, så vidt han icke hade vakt eller annars något större förhinder. En gång uti *Catherine ou la belle fermière* visade »*la belle George*» sin *beau talent* äfven i en komisk eller obetydligt pathetisk roll. Man hade många roliga anekdoter om detta Franska theatersällskap, hvilket, likasom allt annat, prêterade sig både till fröjd och spe. Jag minns nu icke alla de befängda påhitt om dem, som circulerade i societéerna; blott en enda reflexion af M:lle George, att, utom alla andra saker, som voro förfärliga och afskyväckande här i Sverige, hade hon fått en Svensk kammarjungfru, som till allt, hvad M:lle George sade henne, blott svarade: *Ah, c'est affreux! Ah, c'est affreux!* utan att för resten kunna ett enda ord Franska. Man svarade M:lle G., att detta var omöjligt, oerhördt, säkert ett misstag eller dylikt, och slutligen upptäcktes, att Cameristen på vanlig Stockholmska svarat sin matmoder: Ja, söta Fru! Ja, söta Fru! hvilket för den utländska damens öron lät så annorlunda.

Huru ofta under denna tid, då man täflade att visa förtjusning åt den gamla, regelmessiga, Franska tragedien, med dess *tre* enheter, men *många* orimligheter och löjligheter, huru många gånger tackade jag icke den goda Edward H., som hjälpt till att öppna mina ögon på det lifliga, själfulla, till hjertat gående, af den nyare poetiska andan! Och, när han en dag räckte mig den nyss utkomna *Axel och Walborg*, då drog jag tyst, men för alltid, min hand från den Franska Melpomene, i styfkjortel och pudradt hår, och gaf min odelade hyllning åt Schillers, Goethes, Oehlenschlägers och många

andra af de nyare tragödernas sanna och naturliga sångmö. Men jag teg som ett godt barn, opponerade mig aldrig mot andras entusiasm och var både ofta och gerna med om små declamatoriska föreställningar, då en, två eller flera personer declamerade spridda scèner ur Voltaire's, Racine's och Corneille's mästerverk. Som jag ofta skördade beröm och loford för min skicklighet i konsten, och Otto äfven hade stora anlag till tragisk acteur, kommo vi nu som oftast att i alexandriner berätta hvarandra vår varma kärlek framför ganska uppmärksamma åskådare, och då var det verkligen mer konst att spela lagom naturligt, än att få lif och anda i actionen. Vi skördade alltid ett odeladt bifall för vår »*stora talent*»; men trenne anleten mulnade ofta under dessa tragiska föreställningar. Det ena var Melidas. Hon såg då så sorgligt och medlidsamt på mig, att jag kände en ovillkorlig smärta genomila mig; men i mitt glädjerus dröjde den sällan några minuter, och jag började till och med att undvika dessa Melidas blickar, så vidt det var möjligt. Den andra var Edward H. Med mörk och mulen blick såg han på oss, och ofta tog han tyst och sagta sin hatt och smög bort. Då andades jag likasom lättare och spelade likasom bättre. Den tredje var Pauline, som äfven declamerade ganska väl och ifrigt förfäktade den allmänna stora entusiasmen för det oldt-Fransyska, ehuru hon en gång under kikkande af skratt förtrott mig, att hon tyckte alltsammans vara odrägligt och dödande ledsamt. Hon såg alltid med yttersta liknöjdhet och moquance på Ottos och mina declamatoriska försök, gick då ofta ut i ett annat rum eller sade något, som narrade några af åhörarne att skratta, hvilket alltid är signalen till en allmänt flyende uppmärksamhet och de spelandes fullkomliga décontenancing. Det hände derföre icke sällan, att, just när vi kommit på ett högst rörande och sensibelt ställe i den scènen vi skulle framställa, slutades alltsammans, med att jag sprang bort till Pauline, kastade mig utan all tragisk pathos om hennes hals och gapskrattade, ty jag var minsann icke den sista att finna det löjligen af alltihop. Men detta förargade alltid Otto; han bet på läppen, låtsade väl om intet; men en gång undföll honom dock det enda ordet: Förb. afundsjuka! hvilket jag dock icke fäste mig vid, ty mig föreföll Pauline så

egen, så viss på sin sak, så sjelfständig och dessutom så vacker och behaglig, när hon det ville, att jag aldrig trodde en gnista *afund* skulle kunna få rum hos henne, och *svartsjuka* kom jag hvarken ihog eller begrep, huru den skulle kunna komma i fråga hos henne, som dessutom var en gift fru! Alla mina idéer voro ännu så ouppblandadt rena, att mycket tilldrog sig i verlden, och midt för mina ögon, utan att jag dock märkte det minsta deraf.

Min Tante, som allt mindre och mindre piquade eller ens brydde sig om mig, utom i hvad som hörde till *le decorum* på alla sätt, hon var alldeles icke emot Ottos och mina theatraliska expositioner, utan animerade oss tvärtom dertill och ville ofta, att vi framför henne skulle repetera scènen, innan vi visade oss i afton-cirklarna. Detta var en förtjusning för Otto och mig, ty månet litet ord, mången liten blick kunde vi då lurendreja oss till; men, såg Tante oss, så var Otto en helt annan människa och tycktes betrakta hela saken blott från dess ästhetiska sida och behandla alltsammans högst konstmessigt. Jag ville ofta brista ut i skratt åt denna farce midt i den hjertskakande tragedien; men en half blick af Otto förde mig alltid åter till min dubbla roll.

Min Gud, hvad jag var lycklig!

Som Fru Staël egentligen var den, hvilken i societéen väckt declamationsvurmen, påminnes jag ovillkorligt om henne, när jag tänker mig åter till denna tid, och, medan minnet ännu kastar sin *glada* skugga öfver mina anteckningar, vill jag äfven tala om för dig en liten *arrivation*, som höll på att alldeles ruinera hela Tante Aline's och Tante Pauline's vänskapsförhållande, hvilket annars var en riktig tradition i släkten och någonting, öfver hvars orubblighet och längd och bredd, evighet och ovansklighet m. m. Tanterna gerna skröto och gerna upptogo complimenter för. I deras yngre år hade flere af Onclarne och andra gamla herrar kallat dem *Julie & Claire*; men, som båda velat vara Julie, när det var fråga om skönhet och behag, och Claire, när talet var om qvickhet och naivetet, så dugde den liknelsen alls inte, utan då delade de heldre båda obehaget af att blifva en papgoje-afbild och höllo gerna till godo den utslitna titeln af *les deux inséparables*. Men, o ve! Så när som på ett

hår hade nu hvar och en flugit åt sitt håll, och till denna stora rupture var ändå icke en *man* orsaken, utan endast en manlig själ i ett obetydligt kvinnligt convolut. Hvem anar icke här den vidtberömda Fru Staël? Saken var den: General Z., Tante Pauline's man, ledsam gubbe på allt vis, var icke alldeles så rik som Oncle X.; dessutom hade de flera barn (ty två små otäcka pojkar voro i pension och endast hemma om söndagarna). De hade således icke fullt så elegant våning, och densamma hyrd dessutom *två* trappor upp och flera quarter längre bort på Drottninggatan, då Oncle åter bodde i första våningen af sitt eget stora, superba hus, uthyrde den andra, men begagnade sjelf större delen af den tredje. Icke heller var Generalens equipage alldeles så elegant som Oncles, och våra souperer och dinerer hade alltid en viss magnificence, som Generalens dock icke fullkomligt kunde upphinna. Fruarne voro ungefär lika attrayanta, men Generalen en gammal afskedad militaire, som för hvar dag declinerade, då Oncle deremot just stod i ett beständigt stigande, och hans point de vue troligen icke var något mindre än en minister-portefeuille. Läger man nu till allt detta den lilla omständigheten, att det i vårt hus fanns en ung son, som var en af de aldra mest omtyckta, unga, eleganta karlarne i den *stora* societéen, och dessutom en ung flicka, som genom nyhetens och några naturliga behag kommit i långt större rop än hon förtjenade, då i Generalens hus, sedan Pauline var gift, icke fanns annan magnet än den i allmänhet mycket litet omtyckta Emilie, så fattar man lätt, att, när Fru Staël, anförd af Grefvinnan ***, gjorde sin stora visiterond, funno vi hennes kort i vår låda, då de alldeles saknades i Generalskans. Detta, försäkrar jag, var en stor vänskaps-knäck för den sorten vänskap, som inquarterat sig hos Tanterna, ty den var till stor del byggd derpå, att de nästan alltid hade lika tankar om annat folk; berömde dem, tadlade, hackade, kritiserade dem alltid, nästan *à l'unisson*. Men nu begaf det sig, att Tante Aline, af tacksamhet och förtjusning öfver Fru Staëls visite, satte sig i hufvudet att berömma och rosa henne med en verklig rage, då Generalskan åter, qvick och satirisk och ganska caustique, letade upp och förbättrade alla de tusen anekdoter, som voro i omlopp öfver den beryktade författar-

innan. Och, att dessa oftast voro tagna från skuggsidan, kom kanske något litet af den orsaken, att alla utländningar, som denna vinter genomströmmade landet, beständigt hade så mycket att anmärka mot Stockholm, och Stockholmsboarne således gåfvo satir i utbyte mot kritik. Nu kom äfven den omständigheten, att Fröken Staël, yr och sjelfsväldig, tyckte sig väl se någon *reflet* hos mig af samma natur och letade derföre alltid upp mig, der vi voro tillsammans, och skrattade ofta och gerna ihopa med mig åt hvad som kom för oss, glada, skrattsjuka flickor, då hon på Emilie åter aldrig hade kostat ett ord, som jag vet, mer än när hon en gång frågade mig, om det var *pour mes péchés*, som jag alltid hade *cette ennuyeuse Demoiselle sur mes talons*, eller om det var af rent coquetterie, ty *par gout* ansåg hon det omöjligt. Emilie var äfven alldeles outtröttlig i att följa mig och pina mig; men till Fröken Staël svarade jag dock, att hon var min vän, fast hennes yttre just icke svarade mot det inre. *Oublions l'un et l'autre* – sade hon då – *et parlons de vôtre Cousin*, ty Otto hade vunnit mycken nåd för den glada flickan, ehuru han, som många andra, gjorde henne sin cour på baler, men förtalade henne dessimellan. När man nu vet allt detta, förstår man ganska lätt, att, när vi voro *en famille* med Generalskan, det oftast skulle uppstå disputer mellan Tanterna om det stora föremålet, Fru Staël. Tante Pauline hade alltid tusen listiga anmärkningar öfver flickan; men då svarade Tante Aline blott med Fru Staëls eget uttryck om sin dotter, när de unga herrarne i Stockholm voro uppbagta på henne, för det hon sagt sig endast dansa *en imagination* med dem, då Fru Staël gick till dem, den ena efter den andra, urskuldande sin unga dotter, sägande: *Ah, que voulez vous! C'est un enfant, c'est la fleur des champs, c'est la nature elle même*. Detta upprepade nu Tante Aline, vändt på många sätt, hvar gång fråga blef om Albertine Staël, och svarade ofta rätt bittert och bitande, när Generalskan berättade den ena anekdoten befängdare än den andra om hela familjen. Så hände sig till exempel, att vi en afton varit på en sorts besynnerlig bal, eller »*dansande conversazione*» som någon spefogel kallade den, hos Fru Staël, som bodde i en liten, trång våning på Arsenalsgatan midt emot Operahuset. När

nu Tante Aline dagen derpå ville regalera Tante Pauline med en liten, förgylld berättelse om fêten, svarade den sednare, hjertligt skrattande:

– Det behöfver du alls inte; gör dig inte besvär, ty jag mötte Moreno i förmiddags, och han berättade mig alldeles tillräckligt af den sorten. Jag vet pertinent, att ni souperade *en profil* i fyra rum, dansade i två, och att musiken *stod* i det tredje.

Tante Aline ryckte på axlarna.

– Dessutom vet jag, hvad du kanske inte vet, – fortfor Tante Pauline – som är: de qvicka repartier, Fru Staël fått af Grefvinnan E. och Sergel.

Sedan teg Tante Pauline som en mur, och Tante Aline måste göra många kringelikrok, innan hon fick veta Grefvinnan E:s och Sergels svar, ty nyfikenheten gick dock framför allt. Slutligen, när Tante Pauline länge pinat sin enda vän, berättade hon med många roliga tillägg, att Fru Staël häromdagen kommit mycket sent, efter slutadt spectacle nämligen, på en souper hos Excellensen, Grefve E., att hon måste genomgå flera rum, innan hon slutligen fann värdinnan, som i ett cabinet satt vid ett spelbord. *Ah, Madame! Vous faite la reine chez vous!* utropade Fru Staël med mycken uppretad liflighet, när hon inträdde i cabinetet; men med mycken värdighet och utmärkt sagtmod svarade då Grefvinnan E., som annars var mer känd för andra goda egenskaper än qvicka repartier: *Il se peut Madame, mais jamais chez autrui.* Hos Sergel åter hade Fru Staël varit i sällskap med en Polsk Prins vid namn *Sapieha* (eller något dylikt). När han och Fru Staël besett alla den gamla artistens der befintliga mästerverk, sade Fru S. till Prinsen, i det hon satte sig: *Asseyez vous, mon Prince!* Men då tog gubben Sergel en tredje stol och svarade artigt, men frimodigt: *Oui, mes illustres hôtes, asseyons nous, car, enfin, je suis maitre chez moi!*

– Åh, det är bara fabler! – svarade Tante Aline och blef dessutom alltid högst förargad, när Tante Pauline utbredde sig öfver, att Fru Staël icke var nöjd med sin reception här i Sverige, icke tyckte, att sällskapskretsarne, bildningen, elegansen i allmänhet etc., svarade mot hvad hon väntat i en hufvudstad. Detta tog Tante Aline alltid

åt sig och blef naturligtvis högst choquerad. Vidare kom Tante Pauline med andra berättelser: än hade man på Fru Staëls soiré'er icke fått en bit *mat*, utan bara *prat*, och då hade alltid någon varit så qvick och kommit ihog den gamla, utslitna anekdoten om M:me Maintenon, medan hon ännu var M:me Scarron, till hvilken betjenten hviskade: *De grace M:me, une histoire! Le rôl nous manque.* Och en gång förargade Tante Pauline sin vän obeskrifligt med ett af sina upptåg. Vi skulle nämligen hafva stor souper. Tante Pauline kom tidigt, och, medan Tante Aline gjorde sin sista sväng ut i matsalen och skänkarna och gaf sina final-ordres, tog Tante Pauline undan alla de gentila sysakerna på Tantes bord och lade i deras ställe en stor, enorm strut af ett helt ark skrifpapper. När nu Tante återkom och frågade, hvad detta skulle betyda, svarade hennes enda vän:

– Kors, men hur' kan du vara så commune, så antediluviansk, att hafva *söm-saker* på ditt bord, du, som sjelf varit ett ögon- och öronvittne till alla de förträffliga idéer, man som värdinna får af att leka med en strut! Hvilket allt alluderade på Fru Staëls bekanta vana, att alltid svänga och manoevrera med en *cornet de papier*, hvilka man påstod att Mr. Rocca förfärdigade expès för det ändamålet. – Med ett ord: Hade inte Fru Staël snart begifvit sig ut på nya äfventyr, så är jag rädd, att det hade ramlat, som så länge stått, men som efter den stora författarinnans afresa alldeles återkom till sin fordna soliditet.

Veckor och månader framflöto på detta sätt. Jag var alldeles berusad af alla de nöjen, som omgäfvade mig, och någon redig tanka hade jag blott för dig, gamla, goda Mormor, ty tankarne på min kärlek voro allt annat, snarare än rediga. Jag kände, att jag älskade utesägligen, jag tyckte mig känna, att Otto gjorde detsamma, och detta var mig nog. Händet det någon gång, att mina tankar sväfvade in i framtiden, så vandrade jag alltid i inbildningens stora lustgård vid Ottos sida och ansåg detta för något så säkert, så påtagligt, att det icke en gång lönade tala om. Och icke talade Otto derom! De få stunder, vi fingo rå om, räckte sällan till för ett enda förnuftigt ord, utan gingo upp i förtjusning å ömse sidor, eller ock i något litet

groll eller misstag eller misstyding af blickar, som skulle förklaras, blickas och jemnkas. Otto var ytterst svartsjuk, men icke jag. Han trodde mig aldrig, men jag honom åter som en gud. Kammarjunkar P., en liten Engelsk Lord D., som gjorde sin *tour de l'Europe* med sin f. d. gouverneur, en Lieutenant vid Första och en vid Andra Gardet slogo fasliga krokar omkring din stackars Ottilia, och Otto såg icke snedt på *en* af dem, utan på *alla*, och Edward H. var honom en evig nagel i ögat, ehuru jag nästan började undvika honom, när Otto var närvarande, hvilket jag tror att Edward slutligen märkte, ty då adresserade han sig obetydligt till mig, men annars ofta nog. Dock höll han sig omkring vanliga samtalsämnen, men gaf dessa ofta en färg af passion, som han väl sökte dölja, men som de sluga, genomträngande qvinnoblickarne ändå så lätt upptäckte.

Pauline tog för hvar dag allt mer och mer magt öfver mig, dels genom sin ironi, dels genom sin originela qvickhet, som oändligen roade mig, och dels genom en ögonblicklig artighet och vänlighet, som jag trodde kom af tillgifvenhet och sent vaknad vänskap. Till min skam måste jag bekänna, det jag sällan *hade tid* att tänka på Melida, och sällan nog såg jag henne, ty hon var nu, under rigtiga vintercarnavalen, på långt när icke så ofta med Generalskan och Emilie som förut under hösten, och, ju mer jag närmade mig Pauline, desto mer sluten och otillgänglig blef Melida. Äfven bidrog till den lilla köld, som började råda mellan oss, ett och annat ord, framkastadt af Pauline om Melidas egensinne, inbundna karakter och kallsinnighet för alla utom sig sjelf. Jag föll således på den tron, att detta måste väl Pauline bäst känna, som varit uppfostrad med henne. Dessutom hade jag, sanningen att säga, så mycket i mitt arma hufvud, att utom Otto fanns ingenting, som fick någon egentlig eller stadig plats, hvarken der eller i mitt hjerta. Ett evigt stridsämne mellan mig och Otto var, att jag, oaktadt alla hans böner, hotelser, löften och försök, dock *aldrig* ville tillåta honom att få komma in på mitt rum. Jag hade gjort mig en helig lag af detta, och, huru många tusen gånger jag än varit färdig att bryta min föresats, förblef jag den dock trogen. Jag hade invariant min nya

kammarjungfru, Mina, att likasom jag alltid skjuta för rigeln, så fort hon kom in, samt låsa dörren, när hon gick ut, och Otto visste nu ganska väl, att hvarje försök var rent af fruktlöst; derföre hade han slutat rycka på dörren, men *bad* så mycket ifrigare, ehuru hårdnackadt jag nekade. Han förebar alltid, att han hade tusen saker att säga mig, som han nu hvarken hann börja eller sluta på dessa små *tjufstunder*, som han alltid kallade våra få ensamma möten. Jag sade en gång, dels för att gifva Otto någon ersättning för hvad jag nekade honom, dels af verklig övertygelse, att i *vårt förhållande* var deruti rätt litet ondt: Tag penna och papper! Men han höjde då på axlarna, skakade på hufvudet, suckade djupt och sade: Nej, det är inte värdt! Det våga vi icke. Han var nu ofta vid ganska mulet lynne, kallade sig stundom en tiger, sade sig vara out-sägligen olycklig; men, när jag frågade honom efter orsaken, och hvad han menade, svarade han blott, likasom vaknande ur en dröm: Ja, se, allt det skulle du få veta klart och tydligt, om jag finge ostörd och utan denna förb. oro och fruktan sitta vid din sida och, lutad mot dig, förtro dig alla mina sorger, hela mitt gränslösa lidande! *Då*, kära Mormor! var jag ofta bra nära att gifva vika för den gränslösa, egna hogen, och troligen hade jag icke länge motstått hans böner, som blefvo allt trägnare och trägnare, allt mer och mer öfvertalande. Han lofvade mig dessutom heligt och på sitt hedersord allt, hvad han visste jag då skulle fordra. Ännu var jag dock obeveklig; men Gud vet, huru länge det varat, om icke en ny, alldeles oförutsedd händelse kommit imellan och börjat den serie af sorger och motgångar, som ödet under den korta, glada jubeltiden beredde åt mig?

Vi hade en afton varit hos Generalens. Der hade varit högst ovanligt ledsamt. Melida var borta. Pauline hade mer än vanligt förtretat mig med sina allusioner på *någon*, utan att dock villja säga hvem, men med hvilken jag dock alltid fruktade att hon menade Otto. Jag vet icke hvarföre; men jag darrade, och en kall rysning öfvergick mig alltid, vid blotta tanken, att Pauline skulle vara egare af min hemlighet, då jag åter i fordna dagar haft en stor böjelse att förtro mig till Melida. Otto hade blott en kort stund varit hos Ge-

neralens denna afton, och, sedan han var gången, tyckte jag, att alla andra voro mer eller mindre ledsamma. Edward märkte, att jag var ovanligt litet road, frågade mig om orsaken, och, då jag svarade honom litet tvärt, bockade han sig och gick. Denna afton var med ett ord en verklig prolog till en tid, som skulle komma. Till råga på allt, var jag hvarken färdig eller fann rätt på mina lösören, när vi skulle fara hem om aftonen, och Tante, som den dagen haft sin svåra migraine (hvilken dock sällan hindrade henne att vara ute), piquade mig på tusen manér, och under hennes *mauvaise humeur* på hemresan undfölla henne äfven ord, om min egenkärlek att tro alla tycka om mig, och hon försäkrade mig slutligen, att det fanns *de*, som icke en gång tänkte på mig, knappt märkte mig en gång, huru många krokas jag än ville lägga ut för dem. Men allt detta sades icke i detta rena, påtagliga språk, som jag kunnat försvara mig mot, utan med tusen omsvep och alltid så förstäldt, att jag hade intet att svara derpå, utan gjorde rättast, när jag låtsade icke taga det åt mig, ehuru min slughet fullkomligt upptäckte, till hvem alla Tantes ord voro rigtade, ty nu började jag känna henne så väl. Men, om hon menade Otto eller Edward eller båda, derpå var jag icke rätt slug. Imellertid kom jag ledsen och förstämd upp på mitt rum, och, när Mina skulle hjälpa mig att afkläda mig, sade hon: »Det var sannt, jag har ett bref till Fröken, hvilket jag glömde att taga upp med mig.»

– Hvem gaf dig det? – frågade jag, med hjertat klappande af glädje, att Otto ändtligen tillgripit denna utväg, och jag således skulle få veta, hvad jag så oändligen önskade få veta, utan att dock bryta ett löfte, som jag i mina tankar gjort dig, min goda Mormor, och hvartill jag tagit den gode Guden till vittne. Mina sade, att en liten, torftigt klädd gosse lemnat henne det. Jag tyckte väl inom mig, att Otto kunnat hitta på en annan utväg; men jag funderade inte mycket derpå, utan bad Mina gå efter brevet, och aldrig ett ögonblick betviflade jag, att det var från honom. Jag var i den ljufvaste oro och väntan, under allt det hon var borta; men hvem kan måla min förvåning, när jag mottager en liten, smutsig, grof, sammanviken papperslapp, illa förseglad med mycket lack, i sigillet en

bancovitten, och utanskriften till mig, men med en horribel stil! Ytterst förundrad och modfälld, bryter jag brevet och läser. Det var från den stackars Marie, som i de mest sorgliga och ödmjuka termer ber mig för Guds skull komma till henne, om icke mer än på ett ögonblick. Hon sade sig ligga sjuk, hjälplös och utan någon annan i världen att vända sig till utom mig, »ty Fröken var alltid god mot mig i min uselhet», slutade hon. Hon hade mycket noga uppgifvit sin adress i ett hus långt in på Vesterlånggatan, fyra trappor upp. Stackars Marie! – sade jag tyst för mig själf, ty hon hade bedt mig framför allt icke nämna det ringaste om henne eller hennes vistande för någon i huset. Jag lade mig, ledsen och illa till mods, och, då jag hvarken hade kärlek eller förtroende till min Tante, tyckte jag mig icke göra något ondt uti att dölja för henne det beslut, jag tagit, att den kommande morgonen uppleta den arma Marie och hjälpa henne med något litet. Att Tante icke skulle tycka om detta företag, kunde jag begripa deraf, att en gång, när jag af en händelse kom att tala om Marie, sade Tante ovanligt häftigt: Kära du, slipper jag höra talas om den otäckan! Men jag trodde då, att det var något vanligt sqvaller af Annette, hvarföre jag icke brydde mig om det. Att Otto varit inne vid detta tillfälle, men plötsligt stigit upp och lemnat rummet, påminde jag mig först långt efteråt.

Andra morgonen var det oändligt vackert väder och torrt på gatorna. Jag bad Tante således att få gå till staden för att handla något. En af betjenterna fick befallning att följa mig som vanligt, och med större delen af min contanta egendom vandrade jag utaf. När jag kom inemot det huset, der Marie, enligt hennes adress, bodde, gick jag först in i en bod och bad betjenten dröja der, tills jag återkommit från en symamsell, som jag föregaf bodde i det huset. Jag var grufligt rädd, när jag ensam skulle våga mig upp i detta mörka, hemska näste, fyra trappor upp; men i andra våningen fick jag en gammal gumma, som följde mig ett stycke, och, när jag slutligen knackade på den omtalade dörren, ropade en svag röst inaföre, att nyckeln låg bredvid. I mörkret fick jag leta upp den och sätta uti den; men ingen kan föreställa sig min förvåning, när jag in-

trädde i det usla rummet och der möttes af en syn, som jag varit nog dum, nog oerfaren att aldrig ens anat förut. Jag tycker efteråt, att en sådan tanke borde dock fallit mig in; men det var icke händelsen. Marie låg nämligen blek och usel på en dålig bädd, och bredvid henne ett litet barn, inlindadt endast i tunna halsdukar, ehuru det var mycket kallt i rummet, hvilket var mörkt och eländigt. Jag blef stum af ängslan och en sorglig öfverraskning.

– Min Gud, min stackars Marie! – sade jag – Hur' är det med dig? Hvad är det för ett litet barn, du har der? Hvar har du fått det ifrån?

Min fråga var sannerligen icke något spörsmål, ty jag ville omöjligen få i mitt hufvud, att barnet kunde vara Marie's, utan för min inbildning spökade genast orediga historier om hittebarn och dylikt. Marie räckte ut sin arm och tog min hand, hvilken hon öfverhoppade med kyssar och tårar.

– Ack, min goda, nådiga Fröken! – snyftade hon – Nog vet Fröken det, nog har nådig Grefvinnan sagt det –

– Grefvinnan! – svarade jag, alldeles intagen af förvåning – Nej, det har hon visst aldrig! Säg nu, Marie lilla, hvems är detta lilla barn?

Dermed menade jag egentligen, hvem som var *moder* till det; men hon tog min fråga i annan mening och svarade med blygselns rodnad på sin bleka kind:

– Kära Fröken, se på flickan, så behöfver Fröken icke fråga så noga!

Och nu vände hon det undersköna, slumrande barnet till mig. Och nu, Mormor! Nu gick alldeles på en gång ett ljus, hemskt och förfärligt, upp för min själ. Men för mina ögon blef det kolmörkt, ty jag förlorade sansen helt och hållet för några ögonblick och föll tillbaka mot den gamla armstolen, som jag satt uti. Sänggardinen skylde mig för Maries blickar, och inom en kort stund började blodet åter strömma genom mina ådror, och jag uppvaknade från min vanmagt; men, o Gud, till hvilka tankar, hvilket medvetande! Jag satt länge tyst, inan jag förmådde reda någon enda idé. Jag kunde icke i ord, ens för mig själf, säga, hvad jag nu visste. Efter en

mycket lång stunds tystnad började Marie, ty jag var icke i stånd att få upp läpparna:

– Ack, min goda, söta, nådiga Fröken, fördöm mig inte! Han var *oemotståndlig* för mig, arma, oerfarna kräk, som kom från landet förlidet år. O, min Gud, hvad han var god mot mig! Och hvad han slutligen lofvade mig mycket godt för mig och för – – barnet! Men så reste han, och så började mina kamrater att glunka om mig, och så lurade den elaka Annette slutligen ut sanningen af mig och sprang genast till Grefvinnan dermed. Och hon var så ond, ja, så fasligt ond, och ville genast köra mig till Spinnhuset – tyckte jag hon sade – men så kom Nådig Grefven och fick veta, huru det var, och talade Franska med Grefvinnan, och så gånge de mig litet penningar, men befallde mig uttryckligen att *genast* begifva mig hem till min mor, som bor hela 20 milen härifrån. Men, min Nådiga Fröken! det tordes jag inte. Som en hederlig och anständig flicka kom jag från min mor i fjol, och nu var det icke godt att återkomma till min ort *sådan*, utan, när natten kom, vände jag om på vägen och kom hit till staden, der jag likväl knappt kände en enda menniska, ty min tienst hade blott varit ute på Skönvik. Slutligen lyckades det mig likväl att få detta usla näste; men af sorg och förskräckelse insjuknade jag och har legat, allt sedan jag flyttade. Under tiden – fortfor hon lågt och blygt – föddes flickan. Hon är nu öfver tvänne månader, och jag eger ingen skilling kvar. En madame, som tittat till mig, har sålt alla mina kläder, och nu eger jag intet.

– Är ditt lilla barn döpt? – var det första ord, som mina darrande läppar förmådde utsäga.

– Ja, bevars för annat! – sade hon – Hon heter – – Ottilia; förlåt det, söta Fröken!

Jag skälfdde i hvarje led. Vet han – började jag; men orden dogo alldeles bort.

– Åh nej! – utbrast hon, gråtande – Han vet visst inte, hur' uselt det nu är med mig. De hafva väl sagt honom, att jag är hos min mor, om han är hemkommen – och frågat efter mig, – tillade hon, sagta suckande – Ack, han grät så den sista aftonen – bad mig och Gud

förlåta sig och sade många tusen gånger, att det skulle aldrig gå någon nöd på mig – eller på – – mitt barn.

Sagta tog jag nu barnet och drog mig bakom sänggardinen, för att ostörd få betrakta det. Gud, kära Mormor, hvad jag kostade kyssar och tårar på den lilla ängeln! Genom det, att Marie ännu var så usel och svag och inga kläder hade dessutom, så var barnet visst icke väl skött. På en gång kom en kraft, ett mod, en hog öfver mig. Jag gick bort till dörren och riglade den, tog utaf mig min sidenpels och hatt, gjorde upp litet eld i kakelugnen, och, oakadt alla Maries invändningar, tvättade och putsade jag det lilla, söta barnet, som jag i min enfald tyckte log mot mig, tills hon var ren och fin som en liten ängel. Sedan tog jag utaf mig mina båda underkjortlar, fick mig en sax, och af flanellskjorteln blefvo nu tvänne mantlar, och utaf den af Engelskt perkal tvänne stora stycken, hvaraf jag lindade in den lilla ungen i det ena samt bäddade sedan med det andra åt henne, och min tjocka, varma shawl fick hon till ett litet täcke. Ack, Mormor, hvad människohjertat är för en labyrinth! Kan du förstå, att jag var helt glad, när detta var gjordt? Sedan kastade jag åter på mig min pels, sprang ned i huset bredvid, der en bagare bodde, och der äfven mjölkmagazin fanns, samt köpte hvetsimlor och en bouteille söt mjölk åt Marie och gaf henne för resten alla de penningar, jag hade med mig, lofvande henne de öfriga äfven och hvad annat smått jag kunde skaffa henne. Hon tackade mig, gråtande; men jag såg mycket väl, att det var något annat, som hon ville bedja mig om, ehuru hon inte kom ut dermed. Slutligen, när jag icke tordes dröja längre, utan ämnade gå, kom hon fram med sin begäran, som var – ingenting mer och ingenting mindre – än att *jag* – hon ville, att *jag*, kära Mormor! skulle i all tysthet tala om för *honom* hennes usla belägenhet, hvar hon fanns, etc.

– Nej, Marie! allt annat; men det kan jag inte: var mitt första svar; men i samma ögonblick besinnade jag, hur' grymt detta var, hur' omenskligt att för henne undanhålla det enda stöd, den enda tröst, hon i verlden kunde få, att rycka från det lilla barnet en blick, en smekning af – – Gud, jag kunde icke tänka ut en gång!

Marie grät högt öfver mitt hårda svar.

– Marie, – sade jag – skrif heldre sjelf till honom! Jag vill – jag skall försöka – jag skall *lofva* dig att skaffa det till honom, men så – att jag likväl icke synes deruti. Och, Marie, lofva mig deremot, tala icke om för *någon*, icke för – du vet väl hvem, att jag varit här! Hör du det, kära Marie!

Ytterst glad, svarade hon mig, att aldrig ett ord skulle komma öfver hennes läppar om »Frökens godhet», tackade mig med många tårar och bad mig sedan om papper, ett uselt bläckhorn och en obrukbar penna, som stodo borta i ett hörn; men af sinnesrörelse och matthet var hon ur stånd att skrifva ett enda ord, utan *jag*, jag fick med förvänd stil skrifva hennes adress och en bön om hjälp, som hon likväl sjelf dicerade.

– Detta var då min första skrifvelse till *honom!* Jag trotsar hvem som helst att ens *fatta*, hvad jag i det ögonblicket kände – och led.

När brefvet var färdigt och försegladt, tog jag det och gick; men med hvilka känslor, det vill jag aldrig tänka eller försöka att beskriiva för dig, o Mormor!

Nedkommen i den nedersta, mörka förstugan, stod jag länge lutad mot kalla muren och eftertänkte, hvad parti jag skulle taga med detta, all min sällhet mördande bref. I hast fick jag dock en ingifvelse, huru jag åtminstone skulle blifva det quitt. I min ridicule hade jag väl icke en skilling, men till all lycka en – caramel.

– Se der, – sade jag till en gosse, som stod vid dörren till den boden, der betjanten väntade mig – se der har du en caramel, men lemna nu det här brefvet till betjanten, som står der!

Så fort jag genom den öppna dörren såg, att gossen lemnat brefvet, gick jag in, inän betjanten skulle hinna fråga gossen, hvarifrån han fått det, och sade till betjanten:

– Kom nu! Det är sent, vi måste skynda hem.

Nu var jag då ifrån brefvet och fullt säker, att det skulle komma till sin egare. Men jag, jag var dock icke från det outsägliga qual, som denna förmiddag alstrat i min själ. Jag hade en obeskriflig fruktan att vid min hemkomst möta – *honom*, hvars namn jag knappt mer ville uttala. Jag nästan sprang, så fort gick jag, och, väl hemkommen, ilade jag upp på mitt rum och kastade mig handlöst

på min säng, der jag utbrast i en flod af bittra, heta tårar. Jag tyckte, att *allt* var förbi! Oredigt sväfvade för mina tankar, att det var *detta*, som Otto ibland sörjde så för, *detta*, som han ville tala om för mig, *detta*, som skiljde oss. Jag var för oerfaren och, om jag skall säga, för renhjärtad att tänka, huru saken var förfärlig, hjertfrätande, – men ändå hjälplig.

Jag hade beslutit att icke under någon förevändning gå ned till middagen, och jag behöfde sannerligen icke göra mig sjuk, ty jag var det verkligen. Min pels var ganska tunn, dagen var vacker, men kall, och jag hade haft så godt som inga värmande kläder på mig, sedan jag aftagit mina båda kjortlar och shawlen. Jag hade dock varit gruffligt varm uppe hos Marie, men frusit rysligt på hemvägen, fast jag af sinnesoro och sorg knappt kände det. Nu hade jag en brännande feber. Min första rätt rediga tanke, o, min goda Mormor! den var en tacksägelse till Allfader, som bevarat ditt barn, att icke äfven hon dukat under för sin kärlek och – Ottos tygellösa passion. Jag tänkte med rysning och en verklig nervskakning på den stunden, då jag skulle återse Otto. Hela dagen låg jag alldeles ensam. Tante skickade upp Annette för att fråga, huru det var med mig, innan hon for på en stor souper hos Excellensen W.; men annars hörde jag icke utaf en enda lefvande varelse mer än Mina, som kom upp med soppa och dylikt från hushållsmamsellen, hos hvilken jag, allt sedan sommaren på Skönvik, stått mycket väl. Om aftonen kom hon äfven upp sjelf; men, som jag gerna ville vara ensam, låtsade jag sofva. Jag hade alldeles för lifligt tänkt mig det ögonblicket, då Otto skulle få Maries bref, då han skulle gå uppför de fyra trapporna, då han skulle – jag rodnade, jag svettades, och mitt hjerta slog så våldsamt, att jag trodde, det skulle spränga sin inhägnad vid blotta tanken på allt detta. På hela natten kunde jag icke sofva. Jag lyssnade. Jag hörde, när Otto ungefär kl. 12 kom hem. Han gick tyst uppför trappan. Han stod en lång stund vid min dörr, men utan att säga ett ord, ty han trodde säkert, att jag sof; men jag sof icke, fast mitt hjerta stod stilla under hela den stunden. Om morgonen kom Mina upp som vanligt; men jag förmådde icke stiga upp, utan, sedan Mina länge gått och småpysslat i rummet,

bad jag henne gå ned och skaffa mig litet att dricka. Så fort hon kommit ut i förstugan, hörde jag Otto, som troligen stått der en längre stund förut, fråga Mina, huru jag mädde, och om jag var vaken.

– Fröken är rätt illa sjuk och har icke sofvit en blund i natt, – svarade hon och gick vidare. Otto lät henne blott komma ned för trappan; men sedan lade han läpparna in till dörren och hviskade, jemnt hörbart:

– Ottilia, min söta flicka, hur är det med dig? Svara din gosse! (Jag var stum.) Om du icke orkar tala, så rör med handen vid din lilla ringklocka eller gif något annat litet tecken, att du hör mig och älskar mig! (Jag förblef tyst.) Ottilia, hvarföre är du så tyst? (Lång paus.) Är du ond på mig? O, min Gud, om jag finge se dig blott ett enda ögonblick, blott med ett enda ord från dina läppar höra, att du icke är ond på din gosse! (Jag andades icke, utan teg.) Ottilia, bara ett enda tecken, att du hör mig! Jag ber ju inte om mera. (Åter en lång tystnad, under hvilken jag kände alla obeslutsamhetens qual.) Om du kunde se ned i mitt qualda hjerta, o flicka, så vore du icke så hård! Farväl! – sade han och gick med långsamma steg åter till sitt rum.

Så länge han stod kvar, var jag dock ståndaktig i min föresats att tiga; så snart han gick, ångrade det mig. Nu kom den tanken, hur' han kanske lider, huru jag kunnat trösta honom, och huru hård jag varit. Min feber blef imellertid allt häftigare och svårare och förbättrades icke af alla de tårar, som blotta tanken på Otto, på den olyckliga Marie och den lilla ängeln aflockade mig. På förmiddagen kom husets vanliga läkare, som bittida och sent plåstrade med Tante. Han kände på pulsen, sade, att jag hade en förfärlig feber, som han ännu icke kunde säga hvad rigtning den skulle taga; sedan skref han recept, och inom en halftimma hade jag en stor flaska ljusröd febermixtur, oändligen vacker att se på, men mycket elak och äcklig. Längre fram på dagen kom Tante upp, beklagade väl något, att jag skulle vara sjuk, men höll i synnerhet ett långt tal, om huru illa man gör, när man *onödigtvis* förkyler sig, och huru *nödvändigt* det var, att jag skulle blifva frisk till Fredagen, då vi skulle

hafva stor souper, dit Fru Staël, flera af hofvet och corps diplomatique redan voro inviterade. Sedan gjorde hon en revue öfver flera af mina småsaker, ty mig veterligen hade hon aldrig förr varit på mitt rum, och, sedan hon sagt ett par ord om soupfern hos Excellensen W-s, gick hon sin väg.

Jag andades åter lättare, ty efter hennes hårda behandling af den arma Marie hade jag en viss afsky för henne, och Oncle hade just icke heller vunnit i mina ögon genom denna stränga åtgärd. Emot middagen kom äfven han upp, var oändligen artig och öm, var oändligen ledsen öfver, att jag skulle gå miste om Ries'ens första concert, som var annonserad för aftonen, och hvaråt jag förut så mycket gladt mig, försäkrade mig, att han gerna sjelf ville taga mina plågor, m. m.; men alla dessa artigheter hade nu förlorat sin magie.

Så här framflöt dagen. Jag var verkligen så sjuk, att ibland glömde jag allt annat för sjelfva det lekamliga onda, och då grät jag så bittert, för att jag icke var hos dig och fick din ömma skötsel, utan nu var så ensam och öfvergifven. En viss bitterhet mot Otto vexte med plågorna, och, då han ännu en gång samma dag vid min dörr frågade, huru det var med mig och bad mig som en godhet blott med ett ord, ett ljud svara honom, förblef jag dock stum. Han må väl känna något af hvad jag lider, tänkte jag; men, så fort han var gången, då grät jag vid den tanken, att han, utom sina andra sorger och samvetsqual, äfven hade den smärtan att veta mig sjuk och kanske ond på honom.

Sent om aftonen, när Mina kom upp en gång, hade hon i handen en ny, ouppskuren bok, som hon lemnade mig, sägande: Unga Grefven bad mig lemna Fröken denna och sade, att den versen, han talat om, stod på 14:de sidan (Ottos och min nummer). Jag tog boken med darrande hand och var så otålig, inan jag fick Mina att åter gå sin väg. Vid 14:de sidan låg instucket följande:

»Ottilia! Hvad har jag gjort dig? Hvarföre är du så hård? Eller är du så sjuk, att du icke kan svara mig? På knä ber jag att få tala med dig. I morgon afton är ingen hemma; får jag komma då? Det är väl en evighet tilldess; men, lofvar du, hvad jag ber dig om, bönfaller om, så gifver hoppet vingar åt tiden. Söta Ottilia, neka mig icke!

Jag är färdig att rasa af förtviflan öfver att veta mig vara dig så nära och icke kunna få se dig. Unna mig det, min älskade, jag behöfver det sannerligen! Din gosse är så olycklig! Om du bifaller min bön, så sänd mig blott boken åter! O, hvad jag skall kyssa den döda, men sällhetsbringande boken! God natt! Sof nu godt och blif frisk tills i morgon, men inte *alldeles* frisk, så att du följer med Pappa och Mamma! Göm detta eller förstör det för Guds skull! Godnatt, ängel!»

Jag läste, kysste och sköljde med mina tårar dessa första skriftliga ord af – min Otto (kära Mormor, låt mig än en gång kalla honom så!); men jag var i ett grufeligt qual. Återskicka honom boken ville jag visst icke, och nu fanns ingen möjlighet att hitta på en medelväg. Skrifva tordes jag icke, orkade knappt, ty jag var grufeligt sjuk, och jag kände dock en brinnande önskan, att med ett enda vänligt ord trösta den lidande Otto. Imellertid förgick natten, hela andra dagen äfvenledes, utan att jag kunde komma på en utväg, att skänka Otto ett litet trösteord. Tante hade varit uppe en fem minuter, Oncle cirka fyra minuter; för resten var allt sig likt, utom att jag icke hörde utaf Otto. Slutligen får jag från honom ett bud, som återbegär hans bok; men, Gud vet af hvad ingifvelse, jag svarade genast, att jag hade icke läst den ännu. Vid nogare eftersinnande, sedan Mina redan var gången, fann jag, att detta var det fullkomligaste afslag på hans begäran, som jag kunde gifva.

Nu hörde jag inte heller utaf Otto på tvänne långa, ja sekelslånga dagar, hvilka icke afbrötos af annat än mina plågor i bröstet, som voro förfärliga, mina tårar, Läkarens besök och pulskänningar, Tantes ursäkt, att hon i dag hade både vapeurer, tic douloureux och migraine, samt Oncles lilla visite, som nu blott räckte tre minuter, under hvilka han likväl sade mig femton små artigheter minst och berättade, huru väl Ries varierat Svenska nationalvisor på sin concert, samt tillbjöd mig roliga böcker och äfven att skrifva till dig, goda Mormor, med hvilket sednare jag dock bad honom vara så god och vänta ännu en postdag, i hopp, att jag då skulle kunna skrifva sjelf.

En grufelig, dödslik tystnad rådde omkring mig. Jag hörde icke

ett ljud från Otto eller den glada verld, som jag så nyss lemnat, och hvilken då endast tycktes ligga som en stor lustgård framför mig, blott ämnad att leka, skratta, sjunga, dansa samt af själ och hjerta älska min Otto uti. Nu var allt detta förbi, och jag tyckte under mina plågor och tårar och i min ängsliga ensamhet, att det kunde aldrig mer återkomma. Sjette dagen om förmiddagen hör jag lätta steg utanföre i trappan, och snart ropar en välkänd röst, vridande på handtaget i dörren:

– Hvad är detta för riglar och lås och upptåg? Tror du, man skall stjåla bort dig midt på ljusa dagen?

Mina öppnade genast dörren, och Pauline kom inskyndande. Jag blef riktigt glad. Det var dock en syn ur min glada, lifliga verld. Hon kastade sig genast utmattad i min soffa och utropade:

– Min Gud, hvad tre trappor äro för en torture för *la déesse de la paresse*, som du alltid kallar mig! Hur' mår du? Hvad är det här för historier? Är du verkligen sjuk, eller har du någon klädning eller dylikt, som du vill hafva färdigt? Fast, då låge du väl inte och såge så ömkelig ut! Säg, flicka, hvad i all verlden kommer åt dig? Har man kanske berättat dig *något nytt*, som inte smakade socker och sirap? *A propos des bottes*, är Otto din läkare? Han bor ju här, dörr om dörr så godt? Hvad ordinerar han? Kylande pulver och patientie-decoct, är det inte så? Har jag gissat rätt? Nej, nu bränner du upp din hufvudkudde, så röd är du! Nå, tala nu! Predika om ditt onda! Du ser ju, att jag är på sjukbesök, och då skall patienten göra en sjukbeskrifning, tills man blir så trött, att man går sina färde eller ock somnar. Nå, svara nu!

– Jag smålog åt henne och räckte henne handen, ty, ehuru hon alltid pinade och förtretade mig, roade hon mig dock, och jag *har* aldrig sett, *får* aldrig se någon, hvars skämt var så oemotståndligt roligt som hennes. Man kunde hvarken blifva riktigt ond på henne eller låta bli att skratta, huru elak och grym hon än var.

– Kära Pauline, – sade jag – var nu människa och tala beskedligt med mig! Ser du inte, att jag är en riktigt sjuk stackare?

Hon: Jo, det ser jag nog; men, hvaraf det kommer, det står inte utanpå dig.

Jag: Jag har förkyllt mig.

Hon: Om hjertat?

Jag: Nej, om bröstet, om magen, om fötterna, säger Doctorn.

Hon: Det är allt för dumt och illa gjordt! Men hvem har berättat allt detta för Doctorn då?

Jag: Åh, det vet han af sig sjelf.

Hon: Ack, de doctorerna, de äro sådana kräk! Alla öfver en bank! De tro sig alltid så väl veta, från hvad väderstreck våra sjukdomar blåsa på oss; men, när de tro vinden vara nord-ost, så är den ofta syd-vest, och, när de tro, att man piper af *förkyllning om fötterna*, så qvider man oftast af *brännskada i hjertat*. Det bevisar just, huru *sluga* och *högvisa* de äro, och huru litet det hjälper att vara snusförnuftig och ha hängt näsan öfver bok i Uppsala, och sprungit på Pro Patria, och gått på Seraphimer-Lazarettet, och trippat ut och in på Carolinska Institutet, och fått svart taftscoeffure, och lägga fingret vid näsan och se klyftig och vigtig ut, tumma på pulsen, kika på tungan, fråga en frågor, så att man får lust att rifva ut ögonen på dem, skrifva recepter och ordinera flugor, iglar och senapsdegar.

Det var mig omöjligt att, så sjuk jag än var, låta bli att skratta, ty hennes beskrifning var en trogen målning af den beskedliga Doctorns visiter till mig, med det tillägg likväl, att han ruskade då och då på hufvudet och sade:

– Fröken måtte hafva något oroande att tänka på? Sådant allt skall man slå bort, om man vill blifva snart frisk. Men se, det aktade jag mig för att tala om för Pauline, huru mycket det än kunnat styrka Doctorns reputation.

– Hvad ha ni gjort hela denna långa veckan? – frågade jag Pauline, ty, att få en berättelse af henne, var detsamma som att se Hjortsberg, Sevelin eller tjocka Deland, när de voro som roligast.

– Åh, ingenting nytt åtminstone! – svarade Pauline – Soupern hos W-s var odräglig. Jag vet inte, hvad folk tänker på, som inte passa ihop folk, som passa ihopa. Der skulle man nu sitta och torka och nöta sin ungdom och förspilla sin dyrbara tid med figurer, så ledsamma, att de till straff borde dömas att skratta och gråta hvar-

annan timma i ett helt dygn. Kan du tänka dig en sådan horreur? Kammarherren S. och Baron L. var det bästa der fanns! Föreställ dig då resten! Och tänk dig mig, gäspande och spelande *vingt-un* i sömn! I Tisdags minns jag inte, hvad vi gjorde. Jo, det var sannt! Jag satt hemma hela dagen och hade förbålt roligt ensam med min man! (Men detta enkla ord sade hon med en ton, så att jag kom i gapskratt.) I Onsdags var jag på förmiddagen i staden och handlade, råkade din Cousin Otto högt upp på Vesterlånggatan och – – Men hur' i Guds namn mår du? Du blir ju blek som ett otäckt lik. Du ämnar väl icke gifva dig på att dö, nu medan jag sitter här? Säg då till först, ty jag tycker ovanligt litet om lik!

– Åh nej, fortfar! – sade jag – Jag mådde bara litet illa.

– Jo, fortfar hon – han sade mig, att du var sjuk, men deremot sade jag honom, att dylikt berättar man icke med en skrattande ton, utan tager på sig en sorgmine, och då svarade han ganska vist, att man icke kan sörja öfver allt det onda, som sker i verlden, ty då finge man aldrig någon tid öfver att skratta. Jag tycker, han har ganska rätt, och filosofen börja dessutom just blifva min affaire, nu, sedan Hr Schlegel slagit sig lös och hållit tal för mig; ett litet, rätt nätt på Fransyska, och ett stort, obeskrifligt vackert på vattenklar Tyska, med alla verberna på efterkälken, som sig bör. Ja, Onsdagsaftonen, låt mig se! Jo, då fingo vi Ries på Riddarhuset, och jag kom verkligen ihog barnkammartiden, när jag hörde honom variera alla de vaggvisor, som jag då hörde. Du vet, jag är inte rätt musikalisk, senterar således icke det sköna i musiken till »*Väfva vadmal*» etc. Men andra! O, de voro så förtjusta, att de dånade deraf, förutom dem, som dånade af värma, ty der var horribelt qvaft. A propos, så sågo vi »la belle George» som vanligt i Thorsdags. Hon åbakade sig nu som sist ock visade oss, huru otroligt vackra armar Andromaque hade. Vet du, att hela piècen igenom trodde Emilie, att Andromaque var en karl! Men det går väl an; här om dagen talade hon om Phèdre som om en herde! Hon är rakt ohjelpig. Fru Staël spelade en sidoroll i Andromaque. Hon satt som vanligt i directionslogen; men under mellanacterna declamerade hon med händer, fötter och lungor, så att hela Parterren hade

alldeles förbålt roligt, åto äpplen, gapade och bligade som starar. Har du hört något om Rocca? Jag har hört mycket, jag.

Jag: Nej, visst inte, annat än att han följer Staëlska familjen öfver land och rike. Han håller visst bra mycket utaf dem, och det bevisar väl, att de äro goda och vänliga emot honom.

Hon: Ja, Gud bevars! Deraf skall till och med finnas *talande* bevis. Nå, men har du då hört något om Fru Staëls vattensot?

Jag: Nej, aldrig!

Hon: Jo, hon lär ha råkat att få vattensot för några år sedan; men den gick alldeles bort, när hon reste ned till Coppet, och då skrefs det en liten quatraine, som icke är så enfaldig:

Que de talent, que de genie!
 Tout l'a conduit à l'immortalité,
 Et jusqu'à son hydropisie,
 Rien est perdu pour la posterité.

Men jag ser, att det lönar icke kosta perlor på små grisar, ty du skrattar icke.

Jag: Nej, inte kan jag skratta åt det, som jag icke förstår eller tycker vara qvickt.

Hon: Ja, dertill ligger då felet åtminstone icke i quatrainen, utan i din trånga fattningsgåfva; men låt nu den saken vara, låtsa icke derom, repetera åtminstone icke quatrainen och aldra minst för Edward H., ty då rifver han opp himmel och jord, *et – changeons de sujet!*

I går aftons var ganska roligt. Vi voro hemma hos mamma, och jag har sällan sett Otto vid så brillant humeur. Han sköt så många qvicka pilar på vår philosophiska och phosphoristiska unga Baron, som man påstår, nu på sednare tider, slår en och annan krok för Albertine Barbarossa. Du vet väl, att gumman Staël sjelf fått tag uti, det hon genom sin man, dum och salig i åminnelse, är slägt med Edward H. Derföre embrasserar hon honom och kallar honom *à tout moment*: mon cher Cousin, mon aimable parent etc. Ack, hvad det skall smaka fogel för vår philosoph! Men nu får jag lof att gå min väg! Hvad har du för böcker der? Ah ha, Poetiska Calen-

dern! Det *aldra* befängdaste der, det är af min hulda svägerska, Nanny. Hon är nu spritt galen, så att min goda man talar bittida och sent med mig om Danviken för henne och tror, att jag vet något om den goda inrättningen, efter jag är väl icke »född och uppfödd i hafvets vågor», som Amiral X. sade på riksdagen, men född och uppfödd här i Stockholm. Men, herre Gud! dit man aldrig ämnar sig, der lemnar man inga kort heller och frågar litet eller intet efter, huru der är beskaffadt. Jag har rådt min goda G. att flytta dit sjelf en liten tid på prof, innan han på allvar forslar dit sin enda, hulda syster Nanny; men då blef han allt såsom litet ond. *Sens moral:* att du aldrig råder din man (när du får någon) att *resa bort*, ty »*det är illa gjordt!*» sjöng hon ur Grefvarne af Castelli, tog sedan sin pelisse och ropade i dörren: Farväl, Ottilia, stig nu upp och var frisk och kläd på dig, och kom ned i salonen i afton och gör *les honneurs*, och var förtjusande och låt courtiesera dig af hedningar och Christna, Turkoman och Fransos, som Oncle din släpat ihop, ty annars får Tante Aline göra allt detta sjelf, och då får hon alla tre sina cardinal-krämpor på en gång. Adieu!

Och dermed stängde hon dörren.

Jag hade skrattat mången gång åt hennes besatta idéer; men en sträng ljud dock ensam qvar i mitt hjerta, efter allt hennes skämt och prat.

Otto talade skrattande om mitt lidande! Otto var muntrare och gladare än någonsin! Detta var en dolk i mitt hjerta.

»L'on veut faire tout le bonheur, ou, si cela ne se peut
»ainsi, tout le malheur de ce qu'on aime:»

säger någon, jag minns icke hvem; men det fann jag nu, ty, huru mycket jag än älskade Otto, ville jag dock heldre, att han skulle se lidande och sorglig ut, än glad och munter. Ack, jag visste icke då, dels hvad verldsmenniskorna äro i stånd till för en oändlig förställning, dels hvad skratt betyder liten verklig glädje, dels hvad en sak kan få olika färg, allt som glaset är, genom hvilket man ser den. Jag bara sörjde och grät och blef allt sjukare och sjukare. Ibland kom jag äfven ihog den goda, älskvärda Edward H., som jag så ofta varit

obeskedlig emot, men som jag dock trodde vara mig sannt tillgifven. Hvad man glömmet fort! – suckade jag – Om jag nu doge, så mindes mig kanske ingen om en vecka. Knappt Otto en gång – tänkte jag och smälte i tårar och fick ännu värre feber.

Så förflöt ännu en dag, ännu en natt. Af den stora souper'n hörde jag ingenting. Läkaren hade sagt, det jag var för sjuk att taga emot besök, och detta lät ingen säga sig två gånger. Jag hade om aftonen hört Otto gå upp för trappan, stadna vid min dörr, men icke säga ett ord, ty han hörde Mina inne i rummet. Andra morgonen helt tidigt, när hon kom in för att elda, hade hon ett försegladt paquet med sig och sade, att unga Grefvens betjent bedt henne lemna det till mig, så snart jag vaknade. Det såg ut som noter. Jag låg länge och kände på det, utan att bryta förseglingen, anade, trodde, hoppades, fruktade, kände en ljuf ovisshet och en liflig väntan. Jag hade under sjukdomen sansat mig så mycket, att jag börjat tänka på, huru Otto skulle kunna på aldra bästa sätt godtgöra sitt stora fel mot den arma Marie, utan att dock göra, hvad jag redan var för mycket verlds-barn att veta han hvarken kunde eller borde, nämligen gifva sig med henne, hvilket han, enligt Guds lag, dock egentligen borde ha gjort. En gnista af hopp hade åter vaknat i min själ, att allt torde ännu en gång kunna blifva godt och lugnt. Litet lefnadslust började åter skymta fram för mitt sinne. Jag hade sofvit någorlunda väl om natten. Jag hade nu stor hog att blifva frisk. Jag hoppades godt af detta nionde dygnet och låg nu så mildt stämd, med mitt paquet i handen, blott väntande, att Mina skulle gå. Elden flammade trefligt från caminen. Mina fick snart ett litet uppdrag, och, så snart hon stängt dörren, small förseglingen upp. Men nu, kära Mormor! Nu sjönk ock min största, min skönaste illusion i lifvet ned i en evig natt. – Se här Ottos bref:

»Ottilia! Nu förstår jag allt! Jag har inte fått *sjelf*, som jag tusen gånger förgäfves på knä bedt dig om, jag har icke *sjelf* med förtviflan och ånger fått förtro dig, att mitt hårda, oblidkeliga öde, mina eder, mina tusen gånger upprepade löften, min heder, mitt ridderliga ord – för evigt skilja mig från dig! *Dig*, som jag ensamt i verlden älskat! Detta har jag icke *sjelf* fått förklara för dig, fått visa dig,

huru jag lider, hur' jag marteras, hur' jag anklagar mig, hur' rysligt straffad jag är för mitt lättsinne och mitt djefvulska sätt att behandla dig, – med ett ord, fått låta dig se ned i botten af mitt försviflade hjerta, – utan *andra*, jag vet icke rätt hvem, ty min olycksalliga hemlighet är i fleras händer, hafva väl mig i förväg sqvallrat om mitt lifs bittraste qual – min förlofning med Malvina K! – – Kan du begripa, att jag kan skrifva ned på papper dessa ord? Och så är det dock! Oåterkalleligt är jag ryckt från dig, hälften af min själ – dig, ängel, som velat dela nöd och förakt med mig – dig, som jag blott lockat in i ett eden, för att sedan kasta ut i ett helvete af qual, ty din rena, innerliga kärlek, som kanske kommer att förtära dig, är på en gång den enda lycka, jag har kvar, och min bittraste sorg. Har du icke sett, huru jag lidit? Har du icke sett, huru det rasat inom mig? Dock, huru skulle du det kunnat se? De få ögonblick, jag fått ostörd se dig, trycka dig till mitt hjerta, till mitt qualda bröst, har jag glömt *allt* och varit salig som en gud. Men du kan icke drömma om, med hvilka qual jag fått gälda denna korta sällhet. Gnagande ånger och vissheten att nödgas lefva ett helt långt lif utan dig, – att bedraga dig i din första, i din skönaste dröm om lifvet, eller – o, helvetets magter, här pekaden J ut kommande tider! – eller att se dig glömma mig, hata mig, förakta mig och lefva lycklig – i en annans famn!!! Ser du, Otilia, denna *sista* tanken, den vore i stånd att gifva handen den lilla fjerdedels rörelse, som behöfs för att med en kula sluta alla dessa och börja andra qual af en ny sort. Den tanken vore i stånd att, medan tid ännu är kvar, fråga dig – om *du* hade *mod* att följa mig, hvart det bar, – den tanken kan hänföra mig att lemna fädernesland, föräldrar, heder, tro och löften kvar i sticket – och med dig – i America, under fattigdom och brist, söka upp all den lycka, man efter ett sådant steg kunde finna. Jag vill icke locka dig – men säg, tror du dig om att stå ut med allt detta – och din Otto följer dig med förtjusning! Han bryter för dig *alla* sina band, alla på en gång, ty hans värsta qual är, att icke kunna bryta ett enda, utan *alla* – eller ock bära sina bojor och uppgifva, allt hopp på dig! Afgrundstanke! Vet du, det är förfärligt att icke veta hvad man vill, hvad man bör. Åt hvilken sida jag nu går, så är jag en menedare. Att

ingen sällhet på jorden således kan blifva min lott, det är klart, och dock – finns en röst inom mig, som ropar, att jag med dig, äfven i en ödemark, skulle kunna vara lycklig! Men, så står der en djefvul och skrattar – och frågar, om jag glömmet, att jag förstör hela ditt lif, hela din existens, hela ditt rykte, ty då ginge det totalt förloradt, om icke annat, så för vår boning här nere, oaktadt himlen sett din oskuld. Och så står der en annan djefvul och grinar åt mig, och talar om allt det hån, allt det förakt och spe, som skall falla på oss – på dig och på mig! Mina gamla föräldrars dödssorg, min ungdomsväns afsky, verdens tadel och åtlöje och den arma, beklagansvärda Malvinas millioner tårar. Förfärliga tanke! Men, Otilia, förbanna mig icke! Fördöm mig icke ohörd! Mitt öde skall få ligga i dina oskyldiga händer. Jag skall bigta mig troget för dig, och sedan skall du döma öfver oss, ty du är en ängel, och jag vill icke blifva en djefvul. Jag vill icke neka till ett enda af mina fel, ty endast dessa kunna göra ursäktliga mina dårskaper och mina förbrytelser. Hade jag med köld och berådt mod gått min lefnadsbana igenom, så vore jag just den djefvul, jag icke vill vara. Men jag är för lättsinnig, häftig, passionerad för allt, ondt och godt, sinnlig, ombytlig i min smak, svag för att stå främst, äregirig, retas af omöjligheter och motstånd, blir mätt och liknöjd, när lyckan är mig huld, ömtålig för hvad som säges om mig, icke det ringaste rädd för hat och förbannelser, men fruktande spe och åtlöje mer än synden. – Sådan är han! Sådan den Otto, som du älskat! O, det smakar godt att afmåla mig, sådan jag verkligen är; jag har nog hycklat för dig. Jag vet dock icke, huru jag skall börja, för att komma till den egentliga bekännelsen, som jag vill göra för dig. Jag ville vara kort, och jag har dock så mycket att säga, för att du på en gång skall se, huru olycklig, och huru ursäktlig jag ändå är. Så tycker jag sjelf åtminstone, ty icke ett ögonblick har min villja varit att draga någon i olycka; men mitt osaliga lättsinne har ledt mig, och jag har blindt följt, utan att besinna, hvarthän det skulle taga vägen.

Minns du min Alfred? Du såg honom i somras några ögonblick den middagen ute på Skönvik. Det är min barndomsvän. Vi hafva varit pensions-kamrater, cadet-kamrater och nu corps-kamrater.

För två år sedan följde jag honom till hans föräldrar. De äro ohyggligt rika. Jag hade icke sett Alfreds enda syster, sedan vi båda voro barn. Hon var nu en alldeles fullvuxen flicka, blonde, god, glad, icke just vacker, men så olik det jag sist lemnade här uppe, som – i korta ord – var Pauline, att jag kanske blott *derföre* och af nyhetens behag blef, hvad man kallar litet kär. Alfred var förtjust. Jag begär Malvinas hand. Ingen nekar dertill – och nu äro vi förlofvade! Men, med det uttryckliga villkoret af fader och moder, att ingen skulle veta det ännu på ett par år, oaktadt Malvina är lika så gammal som jag, och ingenting annat tycktes göra detta dumma förbehåll eller profstycke, eller hvad det skulle föreställa, nödvändigt. Jag knotade väl litet deröfver i början; men, när jag kom hit upp igen – så vet jag väl icke rätt, huru jag skall beskrifva det för dig; men jag tyckte, att med de der två åren var ganska förnuftigt beslutet. Jag lefde och bedde mig visst icke heller som någon fästman, det må min Gud veta; men till min ursäkt måste jag dock förklara, att i botten af min själ behöll den goda Malvina likväl ett rum, som ingen annan tog ifrån henne. De kunna vara bra alla; men till min hustru passar mig Malvina bäst – tänkte jag då. Men vet du, hvad det betyder? Jo, att jag hvarken älskade henne eller någon af de andra med verklig kärlek, utan att *min sol* ännu icke var uppgången. Men hon rann upp! Vet du hvar? Jo, i sjelfva aningen om dig, redan inan du kom. Jag kände just som en morgonrodnad i mitt hjerta. Jag skrattade åt mig sjelf öfver min längtan att se dig, och likväl såg jag dig icke, såg dig aldrig förr än då, när du satt gråtande och ensam vid piano't. Jag hade förut icke haft tid att se på dig rätt, och ett ord af mamma, med hvilket hon säkert icke menade det ringaste ondt, men som jag nu tryggt kan säga åt hela stadens mest firade skönhet, att det för ett ögonblick afsvalade min hog att se dig. Hon sade nämligen, redan då vi gingo trappan uppföre: Bry dig inte om att tala till Otilia! Hon blir bara brydd, ty hon är det största våp jag sett. Resten vet du! Men du vet icke, hvilka qval som blandade sig i min förtjusning, när jag såg dig. Det var första gången, som någon egentligen ställde sig mellan Malvina och mig, ty nu först fann jag, att »*sådan* skulle hon se ut, *sådan* skulle hon vara!» och att den

man verkligen älskar, den vill man hafva till sin maka, men ingen annan då. Första aftonen ansåg jag dock alltsammans blott som ett skämt, en phantasi, som skulle blåsa bort under natten, likasom så mången dylik före denna. Andra dagen föresatte jag mig att vara och visa mig kall samt dessutom att ingalunda uppskjuta min beslutna resa, ehuru jag hade den mest brinnande hog dertill. Du vet, huru min stoicism lyckades! Dock, Ottilia! till mitt eviga försvar och äfven på samma gång till min eviga blygsel, om du kände *rätta orsaken* (men den hör icke hit), måste jag bekänna, att det icke var för din skull eller i tanka att störa din lilla oskuldsfrid, som jag sent om aftonen kom ridande till Skönvik. Men, när jag fick se dig i fenstret – då fick en ond dämon, i form af en kärleksgud, magt med mig, och jag emotstod icke det lågande begäret att ännu en gång se dig, att säga dig, huru jag älskade dig, och att höra detsamma från dina läppar, ty för mig var din rena, oskuldsfulla kärlek icke någon gåta. O, den låg så klar och ljus och öppen i hvarje ditt drag, att jag hade hela den dagen fruktat mammas, Melidas, Pauline's och sjelfva den dumma Emilie's gissningsförmåga. Huru det gick, vet jag ännu icke rätt, ty, bedrager mig icke min erfarenhet, så äro dock de tre förstnämnda vår kärlek på spåren, oaktadt all vår försigtighet sedan.

Ottilia! ett ord till mitt försvar måste jag likväl säga dig. Dock, hur' kan det väl göra mig ära, äfven när jag bekänner för dig, att denna afton, denna saliga stund, då jag tryckte dig första gången till mitt hjerta, då jag hörde dig säga, att du älskade mig – då försvunno alla andra tankar ur min själ – då kände jag en out-säglig, en oemotståndlig frestelse att bryta alla mina band med Malvina, att säga henne upprigtigt, det mitt hjerta var helt och odeladt hos dig, och, inför den gode Guden, som då och nu ser mig, afreste jag med detta fasta beslut i botten af min själ! Men nu, Ottilia! Nu kommer min verkliga syndabekännelse: Under hela vägen talade Alfred om Malvinas glädje, och, ehuru jag tusen gånger hade min svåra bekännelse på tungan, ville den dock icke ut. Jag hade icke mod att se den stränga Alfreds kalla, tysta, lugna förakt, som säkert blifvit min lott. Jag sköt upp timma för timma

de ord, den bekännelse, som jag dock i min själ svurit att utsäga. (O, hvarföre utsade jag den icke!) Imellertid ilade hästarne framåt, och snart tog jag det förtviflade beslutet, att först till Malvina sjelf bekänna min otro. Jag var nog dåraktig, att äfven hoppas på *hennes* vankelmod. Jag hoppades, att äfven hon inom sig gjort ett annat val under tiden, ty hennes bref voro så svala, sansade och lugna, att, när jag jemnförde dem med dem du skulle skrifvit, voro de som is mot brinnande lava. Jag betänkte icke, att en qvinna *måste* svara svalt på ljumma skrivelser. Rodnande tog Malvina emot mig, och i hennes lugna drag stod dock kärlek främst i detta första ögonblick. Hon var då nästan vacker, helst hennes glädje var så stor, att den förtog en skratvana, som annars är mig så vidrig hos henne. Vanan återtager stundom en viss magt. Med blygsel bekänner jag för dig, att jag började vackla i mitt beslut, började eftersinna och betänka, – men afsäga mig dig! Det var mig dock alldeles omöjligt – tills en gång mamma skref följande, utan all mening troligtvis, men som dock för evigt afgjorde mitt olycksaliga öde. Hon kände mycket väl alla mina förhållanden till Malvina och var deröfver både glad och nöjd. Hon skref först mycket derom, talade länge om både hennes och pappas innerliga glädje och tillfredsställelse öfver mitt parti, om min stora lycka att ha funnit en flicka, som, utom en mängd biförtjenster, äfven vore god, älskvärd, rik och framför allt »väl uppfostrad och med sådana *principer*, att jag icke med tiden behöfde frukta att se andra af min egen hustru föredragas mig; hvilket för en man dock vore den hårdaste nöt att bita på». Derefter talade hon om annat och först mot slutet om dig: »Du skulle nu icke känna igen lilla Ottilia; – skref hon – minns du, huru våpig och tafatt hon var, visste, hvarken om hon skulle gå eller stå, äta eller dricka, eller låta bli? Men nu, nu vet hon perfect allt hvad hon vill, och det är just hvad våra andra, unga, coquetta flickor villja, d. v. s. blifva courtiserad i tid och otid. Mormödrar duga nu aldraminst att uppfostra unga flickor, det märker jag på vår stackars Ottilia, ty hos henne finnes det nog goda anlag, fast alldeles vårdslösade. Edward H. gör henne sin cour; men inte är det på allvar, ty hon är

ju fattig som en skåpråtta, och han är nog så klok, att han ser sig om efter en rik och väl uppfostrad flicka. Nej, att gifta bort henne, det har jag aldrig tagit på mig, och det torde äfven blifva rätt svårt, ty en fattig flicka med ett högt klingande namn, inte annan skönhet än sin ungdom, och så bra coquette och fåfäng till på köpet, är något, som icke är särdeles lätt att gifta bort i våra tider, då fordringarne vexa med hvar dag.» – Min dyraste Ottilia! jag gör kanske bra illa, då jag anför dessa mammas ord; men till hennes ursäkt måste jag säga dig, att de voro sagda, när hon icke kände dig, och att hon nu många gånger medgifvit mig, ehuru jag icke så ifrigt, som jag det kände, velat påstå, att Ottilia är en ängel. Men ack, Ottilia! Hvad dessa hennes uttryck om dig *då* gjorde för en hemsk verkan på mig, det vill jag aldrig förneka! Ottilia, (tänkte jag) icke den oskyldiga, renhjärtade Ottilia, utan en af våra vanliga, lättsinniga och behagsjuka flickor! Jag lade dig nu till last sjelfva din hastigt lifvade kärlek till mig. Ja, Ottilia! så orättvis, så otacksam var jag. Jag mindes med kvalfull saknad dina himmelska behag; men jag tyckte dock – o, förlåt, du rena ängel, att Malvina var för god att uppoffras för dig! Gud, hvad jag är straffad, ty *då, då* ännu hade det kunnat göras om, utan *för mycket* uppseende, och utan att slita en mängd andra band, som nu snärjt sig omkring mig. O, Ottilia! om jag med mitt lif kunde återköpa mig denna tid, då det ännu stod mig öppet, att, utan trotsande af för mycket, bjuda dig min hand och föra bort dig midt för en hel afundsjuk verld, som min lyckliga, änglalika maka! Men ödet ville icke så, och ödet styrer oss dock, vi må spjerna deremot bäst vi kunna. Jag tillknöt således ännu fastare mina och Malvinas band. Flera osaliga mått och steg togos nu för vår förening: släkten underrättades, bref och contra-bref gingo mellan hennes och mina föräldrar; men Malvinas fader, envis i alla sina påståenden, blef dock ifrigt dervid, att först i *vår* skulle vår förlofning eclatera, och sedan – genast – Ottilia! jag kan icke säga ut det. Du tror kanske, att jag aldrig tänkte på dig under denna tid. Jo, tusende gånger. Din bild sväfvade framför mig natt och dag, trädde mellan mig och Malvina och allt annat. Men jag jagade

bort den! Men jag skrattade åt min dårskap, som jag på spe kallade min *två-dagiga* kärlek, och trodde, att jag skulle kunna skratta bort den. I denna sinnesstämning kom jag åter. Jag ville icke råka dig här hemma. Dertill brast mig hog och mod, därför låtsade jag villja göra mamma en surprise med att komma upp på Amaranthen. Der såg jag dig länge, fast du icke märkte mig, såg dig och blef åter din, din med lif och själ! Men jag trodde, att du redan glömt mig. Jag trodde, att du älskade Edward H. Jag ville börja med att pröfva dig. Eller snarare, jag vet icke, hvad jag i början ville; men säkert är, att jag trodde dig icke på långt när vara den ängel, som jag nu finner, eller att min kärlek till dig skulle taga denna rasande kraft, som hotar att bräcka mitt hjerta, ty jag älskar dig utan gräns och måste dock afstå dig, om jag icke skall vara en bof och anses för sådan. Och hvad är jag väl emot dig? Jo, en niding, en tiger, ty så har jag lekt med ditt arma hjerta och din själafrid, du oskyldiga, rena dufva. Ottilia, fly med mig! Detta står oss ännu öppet. Kanske efter tider och år kunna vi återkomma, och allt blifva godt. Om jag blott utan för mycket uppseende kunde få mitt afsked, att jag slapp lemna mitt land som en nedrig rymmare, och om jag blott hade en tjugonedel af hvad jag en gång i framtiden får af egodelar! Då, då, min Ottilia! då vore det icke en sak att tänka på, – men nu? Hvad skulle jag bjuda dig för denna uppoffring? Fattigdom och elände och människors förakt. O, du skulle förbanna mig då! Och du förbannar mig kanske nu! Ottilia, vet du, lifvet har icke rätt mycket värde för mig i detta ögonblick! Ottilia, döm öfver oss! Din dom är min lag. Jag vågar knappt gifva dig en vink om hvad jag ändå på knä ber dig bestämma öfver oss. Ett ord af dig, ett enda ord – och jag är redo! Tänk på det! God natt! Nu går jag till din dörr. Der stod jag mången timma, dessa långa, qvallfulla nätter. Svara mig af nåd och barmhertighet! Låt mig, ack, låt mig få komma in till dig! *Nu* fruktas du mig ju icke! Jag *måste* tala med dig. Vårt öde hänger på ett hufvudhår. Farväl, du enda! – Hvem har talat om mig? Mamma? Pauline? Melida? Det anar mig, att dessa två sednare veta mera än de låtsa. Mamma har väl talat om för Generalskan,

o. s. v. den vanliga vägen! O, Gud, Ottilia! Om vi vore väl ifrån dem alla tillsammans! Blott du och jag i verlden – och vi hade nog! Eller huru, min Ottilia!»

Sådant var Ottos bref! Men tro icke, att jag läste det så i en rad! Nej, nej, långt derifrån! Af sjukdom svag och eländig, af sorg och förtviflan hufvudyr, föll jag i långa stunders sanslös dvala imellanåt, utur hvilken jag alltid vaknade till ett medvetande, som var ännu värre. Jag kunde icke gråta. Jag hade ingen redig känsla af mitt lidande, jag hade blott *en* hog qvar i lifvet, den att ligga mot ditt bröst och qvida och jämra mig för dig, du goda, gamla Mormor. Men detta var nu omöjligt, och jag nändes icke med ett ord låta dig ens veta det minsta af mina lidanden, som var min sjukdom. Denna tycktes dock ledsna att strida med själens och hjertats ve, ty mot all rimlighet kände jag mina kroppsliga krafter tilltaga, allt som hjertat brast, och själen icke mer hade något mål på stora, vida jorden. Jag låg i flera timmar alldeles stilla, låtsade som jag sof, när Doctorn kom, när Annette kom med de vanliga frågorna från Tante, när Oncle kom upp på sin lilla ceremonivisite, och slutligen äfven när Melida tyst och sagta kom in, framgick till sängen, såg på mig länge och slutligen, emedan hon trodde, att jag sof, suckande sade: Arma barn, hvarföre ryckte man dig från din afundsvärda frid! Jag ville blott vara ensam. Jag brydde mig om ingen. Jag tyckte mig brutit med verlden. Den var mig alldeles likgilltig. Tante och Oncle hade förlorat hela sin magie. När jag ändtligen trodde mig få vara i fred, bad jag Mina om papper och en blyertspenna, och, när jag det fått, sade jag åter, att jag ville sofva, och bad henne icke på länge komma upp och störa mig eller släppa någon annan upp till mig. Af en besynnerlig ödets nyck hade jag nästan alldeles glömt Marie. Det var en sak, som nu trädde tillbaka för en större. Verldens fara och farligaste smitta består just deruti, att man så småningom vänjer sig och förlikar sig med dess laster och villor. Hvad som i dag synes oss oerhörddt och förfärligt, finna vi i morgon vanligt och menskligt och förlåtligt. Se, der ligger giftet! Jag hade nästan glömt Marie!

Så fort jag var allena, skref jag till Otto så här ungefär, ty det brefvet fick jag aldrig åter:

»Farväl, du min ungdoms kärlek! Farväl, alla mina ljusa drömmar om jordisk sällhet! Farväl, min Otto, ty vi äro skiljda, och det för evigt!

Du lägger vårt öde i *min* hand! Det var ju detsamma som att afgöra det såsom det nu blir, ty du kunde aldrig tro mig nog usel att vara *den*, som drog dig från din pligt, som gjorde dig till *menedare*, till *bof*, till *hån* och *åtlöje* för verlden, som bragte dig till fattigdom och uselhet, till allt hvad du fruktar, allt hvad som sedan skulle ligga blytungt öfver ditt sinne ett helt, långt lif och blifva tyngre för hvar dag. Nej, aldrig! Dessutom, o Otto, lugna dig! Mot mig blir du ingen menedare. Du lofvade mig ju aldrig något. Du lekte blott med mig och min kärlek, som man leker med ett barn och hennes älskade docka. Icke kan du kalla dina eldiga kyssar för *eder*, dina blickar för *löften*. Och hvad gaf du mig mera? Intet! Nu först minns jag, att du aldrig än insöfde min vaksamhet med att tala om kommande tider, om mig som *din*, verkligt *din*! Alltsammans har ju blott varit en dröm – under hvilken du icke sofvit, och från hvilken jag nu vaknat upp. Så är det, min Otto! Du må anklaga dig så mycket du vill, jag gör det icke! Nej, aldrig, och jag svär nu en ed, som är dyrbar, – att förlåta, att försaka, att afsäga mig dig – för hela mitt lif!

Se så, nu är det gjordt! Och Gud är mitt vittne! Och nu, sedan verlden ligger mellan oss, sedan ett grymt öde, men icke *jag* eller *du*, afkunnat domen öfver oss, nu måste vi tala om oss och våra förhållanden, lugna och sansade såsom det hädanefter anstår oss. *Du* måste uppfylla alla dina löften, alla dina förbindelser och pligter. Deruti ligger *din* lycka; aldrig uti att bryta de förra och trotsa de sednare, deruti vore din lyckas säkra graf, ty mycket förmår du – men, att kämpa mot ett alldeles oblidt öde, mot fattigdom och människors hån, säg, vore du i stånd dertill? Nej, nej, svarar hvar enda röst, från den högsta grad af din känsla, till den ringaste af dina hvardagsvanor. Alla svara de nej, eller huru?

Jag åter, jag vill återvända till min mormor, och, när jag återtager

mitt förra lif, mina fordna vanor, då återkommer må hända min fordna fröjd, mitt glada, simpla, enkla ungdomslif.

Tänk aldrig mer på, att jag så mången gång sagt, det jag ville följa dig i lif och död, i armod, i en öken! O, det är blott qvinnan, som har rätt att tala så! Hon *följer* ju blott, och då är hennes lott ju redan skön, blott deruti att *få följa* den hon högst på jorden älskar. Icke så med mannen! Han går sjelf förut, och, när *han* icke tror sig om att visa vägen, att röja undan alla de hinder, som kunna möta, att trotsa alla de skyhöga svårigheter, som lägga sig tvärs för i hans stråt – *då* gjorde han illa och mycket illa, om han lockade med sig den arma qvinnan. *Jag* kan således hafva sagt och tänkt mycket, som *du* hvarken bör säga eller tänka. *Du* har dessutom föräldrar, ett stort arf att vänta, ett behagligt läge i lifvet, ljusa utsigter för framtiden, pligter mot ditt land, som i utbyte gifver dig allt hvad det kan: ära, rikedom, anseende, allt! – Och *jag!* Jag har ju intet? Intet att vinna, intet att förlora! Således äro våra förhållanden så helt olika, att de kunna aldrig jemnföras. Nog om dem, de komma troligen aldrig mer i någon beröring med hvarandra!

Nu måste vi tala om vårt återseende, under denna tid vi ännu äro dömda att vara tillsammans, ty, så fort som jag ville, kan jag ändå icke få återvända till mormor. Man ligger ju bunden under så mycket omständigheter, och, lika så lätt som det var för mig att komma hit, lika svårt torde det blifva mig att komma härifrån. Huru skola vi då se hvarandra? Skola vi duka under för vår känsla, glömmande oss sjelfva och den aktning, vi äro hvarandra skyldiga, de pligter, som hvar och en på sin sida har att uppfylla, som aldrig mer i något komma att mötas? Skola vi glömma allt detta och ännu denna korta tid återgå till vårt sista, varma, saligt berusande förhållande, blinda för den hotande ångern, som snart eller sent skulle infinna sig? Nej, till detta äro vi för goda, för renhertade och för kraftfulla ännu! Skola vi då vara *kalla* och *lugna*? Ja visst! Om vi bara kunde; men vi äro dock endast människor! – Skola vi då blifva *vänner*, varma, oskiljaktiga vänner, med fullt, odeladt, oinskränkt förtroende till hvarandra, med ett ord: *älskande* allt jemnt, fast icke med kärlek, utan med vänskap, och i förtid samfäldt förbannande

den stund, då vi första gången öfverträdde vårt *nya* förbund med äfven den lättaste handtryckning, det ringaste återgående till *fordom*? Förstår du mig? Åh ja, det gör du! Och *detta* förhållande väljer du, det känner jag i förhand! Vi *förmå* icke mera – vi *få icke* göra mindre. Är du nöjd med min dom?»

Jag skyndade mig sedan att bedja Mina gå in med boken och lägga den på unga Grefvens bord samt lade brevet deruti. *Jag skyndade mig*, inan jag skulle ångra dess innehåll! Otto kom kort derefter hem, för att kläda sig till middagen, och, inan han åter gick ut, skref han följande till mig:

»O qvinna, qvinna, sol på vår lefnads himmel! Höjd och råga af allt godt! Tröst i all smärta!

Ottilia, huru har du kunnat finna så mångt tröstande ord? Huru kan du gjuta balsam i ett hjerta, som du ändå afsäger dig? Huru kan du finna medel att göra en afsägelse af dig till något drägligt, något tänkbart, något, för hvilket håret icke reser sig, hjertat icke stadnar, och dödsqual icke skaka hela min varelse? *Sådan* har blotta denna tanke varit, ända tills jag fick ditt bref. Nu känner jag en sorts lugn, lugn efter stormen; men, om det räcker alltid, vet jag dock icke. Ögonblick af tvifvel framstå väl; men jag vill försöka att jaga bort dem. Efter att en längre tid hafva irrat och famlat bland en mängd idéer och planer, utan att veta, hvilken jag skulle fatta, hvilken jag skulle förkasta, tycker jag mig nu vara i en viss ro. Är det icke så? Denna ljufva bild af vår vänskap, vår innerliga, oföränderliga, eviga vänskap, har åter lyst upp hvarje mörk vinkel i min själ. Ja, min Ottilia! för *vår vänskap*, för *dig*, för *oss* vill jag lefva och dö! Mina pligter skall jag tvinga mig, befalla mig att noggrannt fylla, och till lön derför skall jag fly till dig. Du skall på en gång vara den ängel, som leder mina steg, och som belönar mig, om jag handlar rätt. Men, hvad talar du om att skiljas, min Ottilia! om att återvända till din Mormor! Nej, min Ottilia! Tillsammans i lif och död

måste vi vara. O, om du kunde lära dig att fördraga, att känna vänskap för, min arma Malvina, huru mycket hon ock är dig underlägsen i allt! O, om du det kunde – hvilket ängla-lif skulle icke då blifva vår lott! Denna tanke, att – utan att bryta alla mina förbindelser, som jag så godvilligt ingått uti, utan att såra de lagar, som heder och ära och tro bjuda, att ändå kunna få framlefva mina dagar vid din sida, är en himmel, bredvid hvilken jag blott vet *en* – ännu ljusare, ännu högre, ännu härligare. Tänkom icke ditåt! Ja, Ottilia, jag lofvar dig allt! Jag skall se dig, höra dig, tjasas af dig, men förr blifva vansinnig, än bryta mitt löfte, än öfverskrida den gräns, du utstakat för oss arma! Är du nu nöjd? Lofvar du mig nu, att få se dig ännu i denna afton? Jag ber dig på knä derom! Jag har tusen saker att förtro dig. Du är från denna stund mitt samvete. Ottilia, neka mig icke!»

Sådant var hans andra bref! Mormor, du är en qvinna! *Du* åtminstone kan fatta de känslor, som *detta* bref väckte. Det fanns någonting deruti, som skar djupare, bet hvassare och gjöt ändå mera gift i mitt lidande hjerta, än det förra. Oaktadt alla Ottos sophismer, sade jag dock till mig sjelf: Han afstår mig, och det med fröjd! Och denna tanke var millioner gånger bittrare, än sjelfva det öde, som skiljde oss, ty för min blick stod det dock så klart, huru skiljda vi voro, fast min kärlek ingifvit mig ett medel att trösta honom, och äfven till en del att insöfva min egen obilliga smärta. Jag tog allt mitt förnuft till fånga, för att kunna säga till mig sjelf: Han gör rätt! ty det fanns inom mig röster, som talade om *andra* pligter, *andra* åsigter af tingen, *andra* lagar för en människas handling. Jag förbjöd mig sjelf alla dylika tankar såsom i grund vansinniga. Jag sade mig väl tusen gånger: han *kan* icke göra annorlunda! och dock framstod i bakgrunden af alla mina tankar, af hela min inbildning, ett paradiset, svårt att hinna, till hvilket vägen gick öfver brådstörta svalg, öfver eld och vatten, öfver förakt af allt hvad fara kunde heta, det är sannt – men som *fanns* likväl!!! Jag höll handen för ögonen, för att icke se ditåt, och jag sade till mig sjelf: Gud, bevara mig för vansinne, efter jag kunde fordra vansinniga gerningar af den jag älskar!

Imellertid lemnade jag hans bref obesvaradt, kände ett visst mod att trotsa mina egna motgångar vexe i mitt bröst, men smålog sorgligt åt alla Ottos luftiga, tomt bländande, phantasmagoriska planer för framtiden, ty hos mig var föresatsen fast och oryggligt tagen, att, så fort jag kunde, få återvända till dig; men detta var långt lättare att villja, än att sätta i verkställighet, utan att väcka någon sort af misstankar. Mitt beslut var dock, att sätta denna min plan i verket, kosta hvad det ville, före den stora förfärliga katastrophen, hvaraf blotta tanken försatte mig i ett tillstånd af stum förtviflan, som kan kännas, men aldrig beskrivas eller ens fattas, utan att kännas. Nog derom!

Min sjukdom hade imellertid, *par esprit de contradiction*, gifvit sig. Jag kände mig frisk, fast matt. Mot aftonen af denna samma – hjertats dödsdag – började jag till och med att kunna taga kläder på mig och sagta vanka till fenstret. Det var glindrande månsken och klingande slädföre. Täckslädarne ilade förbi, och bjellroras ljud nådde äfven upp till min höga boning. Jag kunde knappt fatta, att människorna, nu som förut, ilade sorglösa och glada till tusen nöjen. *Nu*, sedan allt var så förbi! En hemsk röst sade väl ibland: Det är blott *för dig*, som all fröjd är ändad, alla förhoppningar ramlat, alla ljufva, hänförande illusioner stå afhöljda och förvandlade till hiskliga, hemska verkligheter. Jag kunde knappt fatta, att annars var allt annat sig fullkomligt likt. Jag började äfven hata min så kallade, min i sednare tider så ofta berömda skönhet, mina oförtjent omskrikna behag. De hade nu för mig så oändligen litet värde, och jag fann äfven, att de voro ganska umbärliga, efter verlden var lika glad, antingen jag fanns eller icke. Detta är en tanke, som innebär alldeles ingenting ljuft för en ung, sjuttonårs flicka, som nyss sett sig på höjden af all den verldsliga ära, som qvinnan egentligen sträfvar efter. Säge hvad man vill, tycke hvad man behagar, o, hvad jag sjelf i detta ögonblick tyckte mig vara utan allt värde! Den Otto förkastar dessutom, hvad fröjd kunde väl *hon* hafva af andras hyllning? Så tänkte jag.

Jag försökte att vända mina tankar på annat, att kasta ögonen i en bok. Jag tog af en händelse Delphine, som låg framme, men kastade

den med rysning från mig och sade ovillkorligt: Det vill dock ingen Fransk revolution till, att forma, hvarken en Leonce, en M:me Vernon eller kanske – en Mathilda. Jag kände mig dock själf alldeles icke igen i Delphine. Dertill hade jag för litet mod och för liten egenkärlek. Ack, jag kände mig *nu* icke hafva mod att trotsa det ringaste. Jag kastade således bort Delphine och tog – se nu glad ut, Mormor! – och tog min Thomas à Kempis, som du gaf mig sista morgonen. Långe betraktade jag munkens lugna, milda anlete och undrade, om han icke *lidit mycket*, innan han kom att se ut så full af sinnesfrid och själslugn. I denna tanke låg ett *hopp*, det första, som på denna mörka dag runnit upp för mig. Men se! Detta hopp var en af de stjernor, som sitta stilla på fästet, som suttit der *alltid*, fast jag hittills heldre sett på dem, som lyst mer, men fallit ned och försvunnit efter en stunds betraktande. Men denna stjerna var ock ingen illusion, den var verklig! Jag läste flitigt och med ifver i Thomas à Kempis. Jag var slutligen i denna upphöjda, allt försakande sinnesstämning, som i fornda dagar förde till klostret och hogen att taga doket.

Min dörr var träget stängd. Klockan 10 hörde jag först tysta steg och sedan någon, som tog i låset. Det var icke Mina. Jag kastade mig ned på min bädd, höll händerna för öronen en lång stund, och, när jag slutligen med våldsamt klappande hjerta tog bort dem, då var allt åter tyst som i en graf. Natten var besynnerlig. Jag sof, ty kroppen behöfde hvila; men, hvar gång jag vaknade och fick i minnet leta upp orsaken till mitt qual, började tårarne åter rinna och stadnade icke förr än i sömnen. Detta upprepades mångfaldiga gånger.

Om morgonen, helt tidigt, fick jag åter en bok, och vid 14:de sidan låg följande:

»Ottilia! Hvarföre är du *nu* så hård mot – *din vän*? Jag är ju blott min Ottilias bästa, enda vän? Låt honom få se dig! Han dör annars af oro och längtan. Nio hela dagar, nio evigheter hafva nu flytt på detta förfärliga sätt! Jag eger nu blott *en* tanke, *en* önskan, *ett* mål – det att få se dig. Sedan är allt annat mig likgilltigt! I afton kl. 9 är jag vid din dörr. Alla äro då borta. Gif Mina något långt ärende och var icke längre envis och hård emot din *vän*, om du icke vill, att han

skall förtvifla och begå något dåraktigt! Det är på knä jag ber dig, neka icke din *vän!*»

Jag log sorgligt och svarade genast, utan allt besinnande:

– Det är omöjligt! Tala icke mer derom!

Skickade det utan mycket omsvep in till Otto, som ännu icke var nedgången, vände mig mot väggen – och somnade lugnt.

Först kl. 12 på förmiddagen vaknade jag. Mina satt tyst vid min säng, berättade, att Grefvinnan varit uppe. Läkaren, Oncle, Mamsell, Annette, hela den vanliga förmiddagsvisiten, men att jag sofvit så tungt, att jag hvarken hört dem komma eller gå. Mamsell Melida satt äfven här en lång stund, – sade hon – men gick ned sedan i salongen, der hon väntar, att Fröken skulle vakna, för att sedan få helse på Fröken.

I början behagade mig detta icke särdeles; men vid litet besinnande fann jag, huru litet Melida förtjenade denna köld af mig, och att man bör vara vänlig, fastän man lider bittert. Jag steg upp, Mina hjälpte mig att kläda mig litet, och sedan bad jag henne säga Mamsell Melida, att jag *mycket gerna* ville se henne. Jag ljög väl litet häruti; men det var i god mening. Under tiden kastade jag en blick i spegeln, den första sedan jag kommit upp. Jag var grufligt mager – tyckte jag, och, som jag nu ingen feber hade, äfven mycket blek och i min egen smak rätt ful. Jag smålog nästan deråt; men det var något bittert och föga angenämt i detta leende. Deruti blandade sig mera harm än liknöjdhet, det bekänner jag, ty nu har jag ingen orsak att dölja en fjerdedels tankeblixt. Melida kom snart upp; men jag såg, att hon blef häpen vid min anblick.

– Tack, goda Melida! – sade jag genast – Du är bra god, som så här tänker på mig! Jag har varit rätt sjuk, det synes väl på mig; men nu är jag mycket bättre. Melida bara såg på mig. Nej, se icke så på mig! – fortfor jag – Jag vet nog, att jag ser eländig ut, både ful och slurfvigt klädd och illa flätad i håret; men jag orkade icke sjelf göra det, utan Mina skulle hjälpa mig, och deruti var hon ingen mästare, utan en stor fuskare, det ser jag nu.

– Vill du, jag skall reda och fläta ditt långa, vackra hår? – frågade Melida, ömt och vänligt.

– Gerna, goda Melida! – svarade jag, som var glad att få något att göra, ty jag kunde ingenting säga och fruktade, jag vet inte hvad.

Jag satte mig ned. Melida tog en kam och flätade upp mitt långa hår, som af febern och omöjligheten, att kunna sköta det som vanligt, var grufligen tilltrasslad. Med stort besvär redde och fick hon det i ordning, men utan att säga ett enda ord. Jag satt stilla, med ögonen tillslutna, utan att heller säga något; men, när Melidas vackra händer kommo intill mitt ansigte, kysste jag dem då och då. Vid en sväng, som jag oförmodadt gjorde med hufvudet, föll Ottos sista, lilla skrifvelse ur barmen, der jag lagt den. Jag märkte det icke sjelf; men Melida tog upp den och räckte den stillatigande fram till mig. Ifrån att vara likblek blef jag purpurröd och kastade en hastig blick bakom mig på Melida, hvilken hon mötte med en annan, ganska mörk och sorglig. Imellertid flätade och flätade hon. Vi tego länge. Ottos billet var på ett mycket litet papper, så att den var fullskrifven på båda sidor, och den, som kände hans vackra handstil, måste vid första anblicken veta, hvarifrån den förskref sig. Melida flätade, jag teg. När hon ändtligen slutat, skulle jag tacka henne; men nu kastade jag mig i hennes famn och grät högt. Melida blef då helt rädd.

– Min Gud, – sade hon – nu får du ju åter din feber! Sansa dig! Försök att vara lugn! Ingen skada är skedd! Af *mig* skall du aldrig behöfva frukta något! Det är icke från *nu*, från i dag, som din stora hemlighet är i *min* hand. Ack, det var länge sedan du det förrådde, du naturliga, okonstlade varelse!

– Melida, – ropade jag – hvad menar du? För Guds barmhertighet, säg rent ut! Tänk på, att jag är ensam i verlden och har *ingen* att vända mig till! Var god och öfverseende mot mig! Tala, trösta mig, jag ser, du vet allt! Tala nu, säg, hvad du tror, och jag skall äfven möta dig med förtroende, ty nu äro min tungas band lösta.

– Törs jag säga dig, hvad jag tror, – sade Melida – och vill du sedan höra mig lugnt, och utan att bli ond på mig?

– Ja, jag lofvar allt, tala blott! – svarade jag och kastade mig, med ansigtet gömdt i mina händer, ned på min bädd.

– Vill du veta, hvad jag tror? – sade Melida – Nå väl, jag tror, –

vredgas icke, goda Ottilia! – men jag tror, att du vandrar på en bra farlig och slipprig väg. Du älskar Otto, och jag förlåter dig; – tillade hon, suckande – men *han* handlar icke redligt med dig, eller ock förstår jag dig icke! Får jag göra dig en enkel fråga: Känner du alla Ottos förhållanden?

– Ja, – alla!

– Då förstår jag dig icke! Kan du älska honom, vara *glad* och *lycklig*, och veta honom tillhöra en annan?

– Jag är ingendera, det vet Gud!

– *Så* har du dock förefallit mig och flera.

– *Så* har jag varit; men det är förbi!

– Sedan när, goda Ottilia?

– Sedan några dagar blott!

– Var det derutaf, som du blef sjuk?

– Nej, det var för annat, det hör icke hit.

– Ottilia, – sade Melida – du är för mig en gåta. Förlåt, att jag är så upprigtig! – Men du tar emot bref från Otto, och du vet dock – –

– Jag vet allt! Jag tar heller icke emot bref från Otto – från Otto, som *älskare*, utan från Otto, som min *vän*, som min *broder*. – Se der, läs!

Melida tog brefvet och läste, skakande sorgligt på hufvudet.

Jo, det är visst mycken vänskap! – sade hon med en viss sorglig ironie, hvaruti dock låg mycket mera medlidande och ömhet för mig, än bitterhet – Det är visst en *vän*, som ligger på knä, som brinner af oro och kärlek. Akta dig! Öppna dina ögon! Flera än du hafva blifvit snärjda i garn, som man vetat gifva namn af vänskap. Det är en bedräglig masque merändels.

– Detta namn har jag sjelf gifvit det förhållande, som hädanefter *skall*, *måste* ega rum imellan oss.

– Så mycket värre! Du har då *sjelf* öppnat en väg, som Otto med förtjusning skall vandra, tills – –

– Hvad tills? – frågade jag, icke utan en viss harm.

– Tills du vaknar – men för sent.

– Du tror mig bra illa, bra eländig, Melida!

– Nej, Ottilia! långt derifrån; men du är ett naturens oskyldiga,

oerfarna barn, och jag skulle afsky mig sjelf, om jag icke varnade dig. Otto är god, men förfärligt lättsinnig. Han vill, hvad som är rätt, och handlar dock merändels orätt. Fly honom, om du kan, medan ännu är tid dertill! Edert så kallade vänskapsförbund är farligare än allt annat. Det skall draga både dig och honom längre, än ni nu någonsin ana eller ens ville tänka, ty då flydde ni *genast*. Så tror jag åtminstone om dig, så *vill* jag tro om Otto, ty icke är jag den, som vill fördöma honom, fastän –

– Hvad fastän?

– Det hör icke hit, svarade du mig nyss, – sade Melida, sorgligt leende.

Jag höll på att säga, hvad jag tänkte, men teg. En lång tystnad egde rum.

– Och, om jag skulle fly Otto, hvad utväg skulle jag dertill finna? – frågade jag slutligen Melida, med hufvudet lutadt i mina händer.

– Allt hvad man vill, kan man; – svarade hon – skrif uppriktigt till din förnadsvärda mormor!

– Det kan jag icke.

– Tag dig mod, säg till din Tante, att du vill återvända till ditt hem!

– Det vågar jag aldrig.

– Otilia! Hvarföre rädes du för din Tante? Se upp! Tro mig! Du har ingenting att tacka henne för. Du är mig tusen gånger kärare än hon, derföre kostar det mig intet att upplyfta dina ögon. Hon eger icke en gnista kärlek till dig. Hon tycker, du är charmante i hennes salon, på hennes släp ute i verlden. Hon njuter af att svara, när man frågar: Hvem är den sköna, allt fördunklande flickan der? – Det är min nièce! Hon har varit i mitt hus länge; men detta är hennes första vinter. – Då yfves hon öfver dig; men, om någon sade: Det är en söt flicka, henne vill jag hafva till hustru. – Vet du då, hvad hon svarade? – Oh, n'y pensez pas! Hon är så fattig, så flärdfullt uppfostrad af sin gamla mormor, som hon gjort med, hvad hon behagat. Hennes önskingar skola inga gränсор hafva, när de en gång få luft. Jag är er vän, jag säger er uppriktigt mina tankar, oaktadt det är min slätting; men hyckla är icke min sak. Visst ämna vi henne en

dot, med tiden; men det blir först efter vår död, som den faller ut etc. etc.

– Melida, du är för sträng! Du gör Ottos moder orätt.

– Nej, men du vill se Ottos moder i för ljus dager, och ve öfver mig, om jag utan ändamål, utan nytta, förstörde den ljufvaste af alla illusioner, att människorna äro goda och mena oss ärligt!

– Än min Oncle då?

– Känner jag icke! – sade Melida och höjde något på axlarna – Hans värff ligga så utom min gräns. Men han är utan åtskilnad artig och förekommande mot hela världen, menar således väl med *alla*, – eller – med ingen. Ett medium kan här knappt finnas.

– Huru talar han om mig?

– Han talar *intet* om dig. Äfven deruti är stundom ett förtal.

– Melida, du är orättvis, du dömer för strängt!

– Nej; men jag vill hafva dig härifrån.

– Det vill jag äfven; men jag ser ingen möjlig utväg nu genast. Gud gifve, någon funnes!

– Se, der har du *en!* – svarade Melida och tog upp ett försegladt bref, som hon räckte mig och lagade sig i samma ögonblick till att gå.

– Nej, vänta, Melida! – sade jag – Från hvem, är detta bref? Jag känner icke handskriften. Jag är nu dessutom *rädd för alla bref!* Brända barn sky elden.

– Det är icke något farligt bref, – svarade Melida – då hade jag icke bringat det i din hand. Så väl måste du dock känna mig. Nu måste jag gå. Läs ditt bref med allvarliga tankar! I morgon kommer jag åter, visst icke för att affordra dig något svar; men då kunna vi fritt tala om saken. Icke nu. Farväl, Otilia! Stå vid din föresats, fast och troget, om än *böner* och *hotelser* regnade från din *vän!*

– O, Melida! Du är grufligt hård, – sade jag och kastade mig gråtande om hennes hals.

– Långt derifrån, min goda Otilia! – svarade hon – Tror du inte, det svider i min själ, i mitt hjerta, att taga ifrån dig det lilla, det oändligt lilla, som du eger qvar af din första, kanske enda kärlek? Men Gud är mitt vittne, att jag gör det i välmening! Farväl nu, mitt

kära barn, Gud vare med dig! Jag kan icke dröja längre nu, och jag vill det knappt. Men jag hoppas, att tider skola komma, då du, lugnad och nöjd, skall tala förtroligt med mig om dessa sorgliga och stormiga dagar, som då ligga i den flydda tidens bakgrund. – Farväl!

Och hon gick.

Der satt jag nu, åter så ensam och så olycklig! Ack, hvad människorna tro sig göra väl, när de rycka undan den slöja, som dolde det onda! Dock, jag är väl bra orättvis, när jag så säger, ty man vore väl en niding om man såge någon gå rakt ned i en afgrund, som icke syntes, utan att varna därför, ehuru sjelfva varningen alltid innebär ett oändligt qual för den, som mottager den, ty, att finna en afgrund, der man trott sig se en lustgård, är ingen ringa missräkning. Nog derom!

Kära Mormor, du vill väl veta något om det tjocka brevet, som jag vårdslöst och liknöjdt höll i handen, länge sedan Melida var gången? Mina tankar orkade icke en gång att gissa, och sjelfva min kvinnliga nyfikenhet, den slumrade. Sorgen och vissheten, att all jordisk fröjd för mig var nedsjunknen i en evig natt, hade vaggat alla andra känslor i sömn. Slutligen öppnade jag dock brevet och läste med förvåning Edward H-s namn under detsamma. Den tanken hade icke en gång fallit mig in. Du skall få veta hela dess innehåll; först vill jag dock med ett par ord göra reda för det öfriga af denna dagen.

I skymningen hör jag Otto komma trappan uppföre. Han hade mött Mina. Han visste, att jag var uppe och klädd, han visste, att jag var allena. Han kom till dörren. Jag stoppade *icke* till mina öron! För första gången på länge hörde jag ljudet af hans röst: Otilia, – bad han – på knä, vid din dörr, ber jag dig, besvär jag dig, återtag ditt hårda nej! Låt mig få komma in till dig i afton! Jag har tusen saker att säga dig. Jag tror, jag dör annars, ja, jag förgås! Och frukta mig icke, Otilia! Jag är stark, när jag vill. Jag vill hafva magt öfver mig i *allt!* Svara mig ett ord, ett enda ord!

Jag teg. Han bad ännu. Jag grät, vred mina händer, men teg. Med en hastig rörelse sprang han från dörren, sade ohörbart för mig

några häftiga ord och ilade in i sitt rum. Några ögonblick derefter återkommer han, skjuter in genom nyckelhålet en liten pappersrimsa, på hvilken stod följande hotelse:

– Otilia! Nu går jag för att beställa mig hästar tills i afton. Nekar du mig att se dig, så reser jag genast ned till Malvina och återkommer icke förr än – hennes –

Nu blef jag på en gång iskill. En känsla af harm och kränkt stolt-het efterträdde för några ögonblick alla andra intryck. I denna sinnesstämning skref jag följande, som jag genast, så fort Mina kom upp, skickade in, utan särdeles omsvep, till Otto:

– Din hotelse är i sanning mycket väl uttänkt! Ve öfver mig, om jag vore nog usel att, genom ett medgifvande af din vansinniga villja, hindra dig ifrån att göra, just hvad du bör göra, just hvad jag af själ och hjerta uppmuntrar dig att göra! Res! Före dig med Malvina! Gör henne lycklig och blif lycklig sjelf! Dröj, så länge du vill, åtminstone tills jag hunnit ned till Mormor! Jag begär inte bättre. Din vansinniga tro, att jag skulle förblifva evigt hos dig eller med dig, jag vet icke hvilket, och jag vet icke, huru du kunde fått en sådan – men säkert är, att jag skall utrota den. Farväl, lycklig resa! Jag önskar att *aldrig* få återse dig.

Jag kände efter allt detta, som gick mycket fort, ett besynnerligt, dval-likn lugn. Jag hörde Otto lemna sitt rum med hastiga, ilande steg. Nu först läste jag mitt bref från Edward, utan att dock *rätt mycket* besinna det. Det lydde så:

»Otilia! Jag kan icke längre insperra mitt hjerta och mina känslor inom det kalla förnuftets trånga gränser. De villja ut, de villja tala fritt, de hafva så länge tegat. Måtte jag bara kunna förmå dem att taga förnuftet med sig i alla sina företag! *Jag älskar er, Otilia!* Det vet ni länge sedan. Ni vore icke annars en finkänslig, allseende qvinna. Mina ord äro er således ingen nyhet; men kanske hade ni icke väntat att höra edra gissningar uttryckligen bekräftas, helst när jag tillägger, att jag *vet*, det ni älskar en annan. Kasta icke mitt bref ifrån er, Otilia! Tro mig, det vill mindre till att läsa detta, än skriva det, ty dertill vill nästan en öfvermenschlig styrka. Pennan vill falla ur min hand, när jag försöker teckna de orden: 'Otilia älskar sin

unga cousin, Grefve Otto!' Men nu stå de der dock! Och nu skola de blifva ett thema, öfver hvilket jag troligen mycket kommer att modulera. Jag har dertill samlat all min köld, hela mitt förnuft. Ottilia älskar Otto med hela ungdomskärlekens, hela den första kärlekens kraft och styrka. Otto åter älskar Ottilia så, som han älskat mången före henne, som han kanske skall älska mången efter henne. Otto är dessutom bunden genom oupplösliga band. Visst kunde han slita och bryta dessa, och *då* skulle jag säga, att Otto älskade Ottilia *så*, som han ännu aldrig älskade någon, *då* skulle jag önska Ottilia lycka, om än mitt eget hjerta skulle brista dervid, *då* skulle jag säga, att Otto vore värd att ega Ottilia, *då* känner jag mig i stånd att göra ännu mera: befordra en sak, som för evigt stängde allt hopp på lycka för mig sjelf, ty jag är af den enfaldiga sorten, som blott älskar *en gång*, men då utan all gräns. Med ett ord, jag skulle *då* kunna lära mig att *unna* Otto att ega Ottilia och hennes kärlek. Men, ack! Otto hvarken sliter eller bryter sina band. Han bär dem och töjer blott på dem, att de må kännas så litet som möjligt, och jag slipper att vara ädelmodig, gör mig tvärtom en pligt af att, om jag kan, rycka Ottilia ur den afgrund, som i mina ögon ligger öppen framför hennes barnsliga, oskuldsfulla, men lätt förvillade blickar. Det är icke en älskare det är en broder, en vän, som i detta ögonblick frågar er, hvad lycka ni väntar af er kärlek till Otto. Är han nog eländig, att ha förteगत sina förut ingångna förbindelser, som nästan en hvar känner, så har jag misstagit mig på Ottilia, om hon icke, midt i sin förfärliga, olidliga smärta, skulle tacka den vän, som upplyste henne. Något sådant anar mig, när jag tänker mig de glada, de ljusa, de himmelska blickar, lågande af kärlek och oinskränkt tillgifvenhet, som Ottilia egnade den otacksamme. Känner Ottilia åter Ottos snara förening med en annan, huru kan hon då se så glad och nöjd ut, om hon är den renhertade, oskuldsfulla varelse, som jag tänkt mig? Nog vet jag en annan qvinna, som äfven älskar Otto med hela en Italienskas häftighet; men hon emotser med förtjusning den dag, då Otto skall hafva en god, men föga behaglig maka, och gör allt hvad hon kan, för att befordra detta, påskynda det och aflägsna en vida farligare rival, än

den rika, fula, obetydligt intagande hustrun. Icke kan Ottilia ega *en enda* tanka, som liknar dessa? Nej, långt derifrån! Ottilia är den enda, som icke känner, hvad alla andra veta, och hennes okunnighet gör Otto ingen heder, men gifver henne all den glans i mina ögon, som en qvinna kan ega, fastän hon älskar en annan. Jag ryser vid den tanken, att må hända vara *den*, som öppnar Ottilias ögon, *den*, som kastar henne ur hennes unga kärleks lustgård in i en öken af bara hemska sanningar och uppfylld af ohyggliga bilder, öfver hvilka Ottilias glada ungdomsphantasi icke mer kastar illusionens stjernströdda, ljusa slöja. Jag ryser, när jag ber Ottilia se sig omkring, se, huru man gapar mot henne för att sluka henne, när hon i sin oskuld tror, att man blott småler åt henne och hennes unga fröjd, som leker och solar sig på den skönaste yta, naturen ännu gaf en qvinna.

Jag sjelf är uppfostrad midt i denna villande verld. Länge låg äfven min inbildning fången under illusionerna; men jag har vaknat, och nu se mina skarpa blickar mycket mera, än de någonsin villja, mera, än som är nödvändigt, om man skall kunna bibehålla den ringaste aktning för hela människosläktet. Jag hatar ock min klarsynthet och föraktar alla de bruk, jag deraf kunde göra. Men nu, nu hotas en varelse, som jag sett dansa in i lifvet, likt en fjärl i de första sommardagarna, och hvilken såsom fjärln först bländat mig och sedan intagit mig, när jag tyckte mig finna, att dess små gudavingar icke voro höljda af bedrägliga, lösa färger; nu är det mig omöjligt att icke varna för de giftiga blomstren, när jag i min osaliga klarsynthet ser dem så tydligt, ser gorgonhufvudet bakom så väl den yppiga rosen som den bländande liljan. Men lemnom blomsterspråket och låtom oss tala ett annat!

Dels af slump, dels af den skarpsynthet, som är äfven den försmådda kärleken så egen, har jag trott mig upptäcka följande, och endast stora, ovedersägliga bevis kunna öfvertyga mig om motsatsen: Goda, älskvärda Ottilia! Det smärtar mig att säga; men eder Tante och Oncle älska eder icke. De villja blott göra sig till godo de behag, som naturen och en förträffligt vårdad uppfostran gifvit er. Eder Oncle är förtjust i er, ser med glädje eder fågring, edra behag

och företräden samt bygger må hända mången äregirig plan derpå, ty det *finns* menniskor, så danade, att *allt* för dem är medel till egen vinning på ett eller annat sätt. Eder Tante, lättsinnig och nyckfull, men kanske i det hela mindre illasinnad och liknöjd mot er, ser med stor förnöjelse, hvilken relief ni gifvit hennes tröga och tråkiga salon, hvilken täflan nu uppstått att i hvarje större samling ega den stora, mörka planeten för den lilla, ljusa, sköna månens skull. Edert sällskap passar, roar och muntrar henne dessutom. Ni är i sällskapskretsarna den sol, hvaromkring alla svänga sig, och hemma är ni den lydiga, undergifna, alltid nöjda, alltid glada niëcen. Att hon vill binda er vid sitt hus, är illa, när det sker på bekostnad af hvad som kunde vara er gagneligare; men det är dock en högst vanlig, mensklig svaghet att först tänka på sig, sedan på alla andra. Att hon gjort allt för att afleda Ottos uppmärksamhet från den magnet, hon sjelf, utan att i förhand betänka faran, fört i hans väg, är mer än förlåtligt, helst när hon anser Ottos lycka och heder fordra, att han uppfyller tidigare förbindelser. Men, om hennes egennyttas skulle öfvergå i förtal och tvetydiga utlåtelse om, Otilia – då är hon eländig, men olyckligtvis rätt vanlig; ingen furie, ingen Megära, ingen Brunehild eller Catharina af Medicis, utan slätt och rätt en af våra vanliga fruar. Sådan är världen, och Otilia blir den lidande, helst om en tredje person tillkommer, som i flera år älskat Otto, för hvilken äfven han haft ett passagert tycke, men som nu gör allt för att uppsporra Ottos moders vaksamhet, allt för att påskynda den epoch, då Otto och Otilia skola skiljas, och som, under sken af ett tillfälligt prat, gifvit mig vid handen en hel hop af hvad jag vet, på det jag deraf skulle göra det bruk, jag ville, ty hon är för qvick att icke länge sedan ha sett, huru jag älskade Otilia, och huru ingenting afhöll mig att bjuda er min hand, mitt hjerta, *allt* hvad en man kan bjuda den qvinna han ensamt älskar, blott jag vore säker, att icke en annan emottagit hennes tro. Och se, just att detta *icke* var händelsen, ville hon öfvertyga mig om, och därför vet jag så mycket, till hvilket min gissningsförmåga annars icke räckt till. Men, att jag anat hennes motiver, det tror hon icke. En slug qvinna tror sig sällan genomskådad. Ett hopp vaknade hos mig, på samma

gång som jag med visshet erfor, att Ottilia var förlorad för Otto. Ett hopp, svagt nog, ty att Otto egde hela Ottilias kärlek, det såg jag för väl, för väl; men en gnista af hopp vaknade dock vid den tanken, att, när Ottilias ögon äro verkligt öppnade, och hon ser tingen, sådana de äro, då känner hon ett behof af att fly till en vän, som menar henne fullkomligt väl, som icke känner någon högre önskan, någon renare njutning, än att få egna hela sitt lif till Ottilias lycka. Ni skall i första ögonblicket af min framställning rysa tillbaka vid tanken att söka lycka i en annans famn än Ottos. Ni skall det, Ottilia, jag känner människohjertat för väl, jag dårar mig för litet, att icke veta detta; men ändå, o Ottilia! vågar jag bjuda er denna lugna, säkra, om icke blomsterprydda hamn. Jag skall icke på länge, länge, fordra kärlek af Ottilia, jag skall tala om Otto med dig, som vore han din älskling, och jag – din broder. Det är inga hårda, stränga band, i hvilka jag vill fångsla dig. Min tillgifvenhet, min inom gränsor bundna kärlek skola blifva de enda bojor, som Ottilia skall känna, och hvartill knuten skall ligga i hennes egen hand. Tro icke, att jag nu genast fordrar ett svar af er, Ottilia! Nej, långt derifrån! Ett förhastadt *nej* eller *ja* vore en dödsdom för oss båda. Tänk noga och mycket på min enkla fråga! Begär ett råd af eder vördnadsvärda Mormoder! Förtro er till min och eder vän, den goda, rättänkande, bepröfvade Melida, denna perla bland världens mer eller mindre förderfvade qvinnor! Hon har för egen del obetydliga önsknigar; derföre lägger hon sig icke i vägen för andras, när dessa äro goda och hafva ett rätt mål; och en *sådan qvinna* är den enda, man till vän bör välja. Hennes öga är dessutom redan afhöljdt, hennes blick skarp, och hennes omdöme säkert, och – bättre än allt detta – hennes hjerta är godt och oförderfvadt, fast hårdt pröfvadt, ty hon har ingalunda dansat på rosor genom sitt unga lif. Förtro er till henne! Jag säger icke, att ni bör följa hennes råd, men vara öfvertygad, att, gifvas de – så dicteras de af inga bifsigter, inga egna intressen.

Detta bref hade jag skrivit, samma dag man först sade mig, att Ottilia var sjuk. Tusen marter hafva under tiden kvalt mig. Ingen har egentligen velat underrätta mig om er. Jag har frågat eder

Oncle, eder Tante. Den förra tyckte lika litet om min fråga som den sednare, och af båda fick jag blott orakelsvar. Otto *vill* jag icke spörja. Pauline förtrodde mig deremot ofrågad, att Ottilia var illa sjuk, af förkylning troligen, att ni låg ensam och öfverlemnad åt er sjelf, att Ottilia talat med välvilja om mig, sett litet allvarlig ut, när hon för *ro skull* berättat er om min förmenta låga för min nya cousin, Fröken Staël. – O, Ottilia! det är grufligt att icke kunna tro *ett enda* af så ljufva ord! Pauline är en af dessa qvicka, sluga qvinnor, som, under larven af okonstladt, gladt och roligt skämt, än aldrig låter undfalla sig ett oberäknadt ord, ett ord, som icke ingår fullkomligt i hennes eget interesse, och som, utan att dock egentligen ljuga, färgar om tingen, lägger dem i andra dagar, fast de i det hela kunna vara de samma ursprungliga. Ändtligen har jag tagit mig mod och bedt Melida gifva er detta bref och mig en sannfärdig underrättelse från er. Ack, Ottilia! om jag vore nog egenkär att kunna tro er röras af min kärlek, så vågade jag äfven bedja er draga i betänkande, huru lycklig ni gjorde mig, om ni gäfve mig blott det svagaste hopp, att en framtid kunde unna mig, hvad jag nu ber er om. Vågar jag anse eder tystnad som så? Är detta en förmäten bön? O, Ottilia, om du älskat mig! Om dina önskningar mött mina! Hvilket Eden på jorden hade icke då varit vår lott!»

Efter slutad läsning reste jag mig upp.

– Ja, Gud det gifve! – sade jag för mig sjelf – Men det är omöjligt. Våra önskningar mötas aldrig. Vårt Eden blir aldrig på samma punkt, och vår Orcus *skall* heller aldrig blifva det. Nej, ädle Edward, du är för god att få ett härjadt hjerta, som – Otto kastar bort, ty hvarföre skall jag draga mig sjelf bakom ljuset? Jag är bra olycklig! Min kärlek, min förhärjade, mördade kärlek är icke en gång en hemlighet, som jag ensam rår om; den är ett ämne för andras tankar, andras ord. Om man bara ville lemna mig i fred! Jag vet, att Edward, jag vet, att Melida villja mig väl; men hvad vinna de med

att, som de säga, öppna mina ögon? Jag blir olyckligare, misstrog-nare, människohatande och – älskar dock Otto lika mycket, lika förtvifladt, lika gränslöst, om de än upptäckte och för mig bevisade, att han vore – ja, att han vore en stråtröfvare! Sådan är *min* kärlek! Men en *sådan* förstå de sig icke på! De tro, att allt kan göras efter mått och beräkning, älska, hata, glömma; – men de bedraga sig, åtminstone på mig!

Så der ungefär vurmade mina tankar hit och dit efter genomläsandet af Edward H–s bref. Att jag då skulle känna min kärlek till Otto häftigare och fastare än någonsin, var väl en oberäknad effect deraf; men så var det dock. En stum förtviflan intog mig dessutom under hela tiden. Jag trodde Otto rest. Jag hörde icke till honom på hela aftonen. Han hade blott, när han ilade förbi min dörr, utropat ett *farväl*, hvilket, ju mer jag tänkte derpå, ju mer jag besinnade dess hemska ljud, föreföll mig som det sista, det aldrig sista, Ottos sista farväl!!!

Det var ju förbi då alltsammans! Hvad var det nu värdt att tala om, orda om, skrifva om! Otto hade ju ändå gjort, hvad han borde, hvad hvarje hederlig karl skulle göra, och var ju *nu*, just der han borde och skulle vara! Jag tyckte allt vara så *slut*, att stundom föreföll mig hela denna sednare tiden blott som en dunkel dröm.

Jag hade efter hand fått flera små saker af Otto. Dessa började jag nu att ordna och se på, likasom effecterna efter en död. Jag ville gerna skrifvit genast till Edward, ty, att han skulle anse min tystnad som ett jakande, plågade mig; men jag orkade, jag förmådde icke. Jag hade icke krafter till någonting. De voro alldeles förbi. Jag ville skrifva till dig, goda Mormor; men jag kom aldrig längre än till de orden, som du äfven fick, nämligen: Goda Mormor! nu är jag frisk, men så matt, att jag icke orkar skrifva. Så var det ock; men de krafterna, som voro slut, det var själens, ty lekamligt var jag verkligen frisk. De sednare tidernas händelser hade med en sådan tyngd lagt sig öfver mitt sinne, att det var på sätt och vis nedtryckt. Det hade icke mer det elastiska och böjliga, som gifver vika för hvar sak särskildt, men som sedan höjer och reser sig af egen kraft dessimellan. Nu var det *nedböjdt*, och de aldrig sista tilldragelserna, d. v. s. Ed-

wards bref och Melidas besök, voro något, som försvann i en viss glömska, och hvars intryck alldeles vek undan för äldre, djupare minnen. Nu, sedan den tiden var förbi, upplefde jag åter i minnet hvarje stund af *våra*, Ottos och mina, skönaste, ljufvaste kärleksdagar. Jag talade nu med min Otto såsom då, jag kysste tusen gånger en lock af hans hår, som jag en gång i en glad, liflig, lekfull stund klippt utaf honom midt i pannan, så att han länge haft mycket besvär att skyla skadan. Jag talade tusen ljufva ord till hans sköna bild, som han låtit rita i svartkrita af en Fransk artist vid namn Beaudiot, som då uppehöll sig i Stockholm. Jag upplifvades så af dessa minnen, att jag stundtals glömde, det allt var förbi, att vi, som nyss voro så outsägligt lyckliga, nu voro skiljda för evigt, och Otto redan borta! Nu förlät jag honom *allt*. Jag ångrade bittert och outsägligen, att icke ha gifvit honom ett enda, enda kärleksord med sig på den långa resan genom lifvet. Jag skulle gifvit mitt lif, om det ännu stått mig öppet att blott en gång, en enda gång, få taga afsked af honom. *Så mycket* hafva vi dock icke brutit, att vi icke kunnat få säga hvarandra farväl – sade jag till mig – och förbannade på samma gång min envishet, min oböjliga hårdhet, som jag nu sjelf, för att förringa dess värde, gaf namn af *harm*, *afund* och andra dermed beslätade känslor, hvilka hos mig aldrig egt rum. Jag grät grufligt denna långa, förfärliga afton och kände för första gången, hvad verklig sorg och saknad ville säga, ty, så länge Otto ännu var kvar, så länge det hvart ögonblik stod mig öppet att se honom, att åter se honom vid mina fötter, likasom fordom, att sjelf afgöra vårt öde till min fördel, så länge kände jag väl en olidlig smärta, väl en ryslig sinnesskakning, men icke denna tysta, stilla, passiva sorg, för hvilken intet bot finnes, mer än tiden, och, om tiden är för kraftlös, intet mer än döden.

I denna sinnesstämning skulle jag ändtligen gå till hvila. En dödstystnad rådde i hela våningen. Hvarken Otto eller ens hans betjent hördes springa som vanligt uppför och nedför trapporna. Jag bad Mina, som legat uppe hos mig de sista nätterna, åter flytta ned till sina kamrater, sägande, att jag var alldeles frisk. Hon lät icke säga sig detta tvänne gånger, och jag blef nu alldeles ensam

med min förfärliga sorg. Det var en lättnad att få tala högt derom. Jag talade till Otto, till denna ousägligen lyckliga Malvina, till dig, gamla, kära, goda Mormor, till Edward H., till Melida, ja, äfven till Pauline, min Tante och min Oncle. Men af allt detta blef jag underligt uppstämd och upprymd. Jag var i ett exalteradt, underbart tillstånd, kanske äfven något feberblandadt, ty jag minns, att mina kinder brunno, och att jag fort och häftigt gick fram och åter genom rummet, utan den minsta hog att gå till hvila. Klockan slog 11, klockan slog 12. Jag hade hört, huru Tantes och Oncles vagn stadnade vid porten, huru de kommo upp, och huru sedan allt åter blef tyst. Jag hörde allt detta, utan att det ringaste tänka derpå. Jag tyckte mig vara ensam i verlden, redan skiljd från alla andra, redan *högt* öfver dem, både i andlig och lekamlig mening. Min höga boning och den tystnad och dystra ensamhet, som nu der rådde, närde denna phantasi, och jag nästan svindlade, när jag någon gång kastade tankarna till människorna der nere på jorden. När jag efteråt tänker på denna min sinnesstämning, så tror jag nog att jag yrade något. Imellertid slog klockan 1.

– Ja så, – sade jag då – jag är då inne på en dag, en ny tid. Den dagen är förbi redan, då jag sista gången hade den ringaste beröring med min Otto, hörde det *sista* ljud, det *sista* farväl från honom. Men jag skall se honom ännu en gång i lifvet, inän jag dör. Om jag skall gå till fots, så skall jag se honom ännu en gång, men utan att han ser mig, mig eländiga, som Otto förkastade! Nej, jag vill icke se mig sjelf! Jag måste vara förfärlig!

Jag kastade mig handlöst ned på min bädd. Jag hade gråtit så mycket, att det susade för öronen, och jag hörde ingenting en lång stund; men slutligen når ett ljud mitt öra: Jag tycker, att någon med handen famlar på min dörr. Min första känsla var en grufelig ångest och räddhoga, något som jag förr aldrig känt, åtminstone icke här, ty all sådan fruktan hade mitt grannskap förjagat. Men nu var jag så ensam i hela denna lilla våning, ty den var delad och med egen trappuppgång samt hade blott bebotts af Otto och mig. Hjertat slog förfärligt, och jag kunde höra pulsslagen i mitt hufvud. Jag vågade icke andas. Jag hörde tydligt någon, som med handen letade

efter nyckeln. Jag ansåg det för en tjuf, och hela mitt hopp hvilade på, att jag var *fullt säker* om, det Mina läst dörren och tagit nyckeln; men i min upprymda phantasi spökade redan tanken på dyrkar, lirkar, eller huru de heta, och jag höll på att gifva ett nödropp, om jag det förmått, när jag ändtligen hör handen finna nyckeln och ser dörren sagta gå upp! – Det svartnade för mina ögon, och sansen förgick. Men när jag vaknade upp!!! Då satt jag lutad mot Ottos bröst, kände slagen af hans hjerta, kände hans arm, som tryckte mig hårdt intill detta hjerta, kände mig salig och lycklig och nöjd, hade glömt hela världen, jorden, människorna, lifvet, allt, allt, mindes blott Otto, drömde mig i en himmel, högt, ja, många tusen alnar öfver jorden, der blott Otto och jag funnos till. Jag tillslöt åter ögonen och smög närmare intill det hjerta, som för mig var – verldsalltet. Vi tego. Intet ord, intet ljud störde dessa saliga, allt-utplånande, allt-öfverskuggande ögonblick. En halftimme eller kanske mycket mera försvann under denna tysta sällhetsdvala. Ingen af oss hade hog att bryta denna himmelska tystnad. Det var, som skulle våra trötta, af sorg och lidande utmattade hjertan ändtligen funnit en hvila, tryckta mot hvarandra.

Kära Mormor, jag vet nog, att detta var illa gjort, jag vet nog, att mången skulle fördöma mig, icke blott för *saken*, utan för att dess *minne* är lika ljuft, lika hänförande, lika litet blandadt med ånger, som stunden var salig och helande för våra arma, lidande hjertan. Jag har mången gång sedan tänkt på denna stund, försökt att reda för mig, om det var illa, om det var en synd, ett brott; men, obegripligt nog, mitt samvete vill icke anklaga mig. Det tiger och småler. Det hviskar något om öfverseende och ett mildt tillslutande af sina skarpa ögon, när i botten af hjertat intentioner, önskningsar, förhoppningar ligga rena och spegelklara. Sådana voro de ock! Ett par gånger sväfvade till och med den tanken förbi min själ, utan att jag qvaldes deraf, att det var mot – Malvinas make, som jag lutade mitt tunga hufvud, mitt trötta hjerta; men bilden af Malvina stod icke hotande och grym, utan tycktes nästan säga: Du gaf ju mig så mycket, du afsade dig ju *allt* åt mig; jag må väl unna dig något!

Fattar du, kära Mormor, denna passiva, ljufva, oskyldiga känsla,

som intog oss, mig åtminstone, och jag vågar äfven svara för min Otto, ty han, den stormande, vilda, aldrig nöjda Otto, han var nu tyst och stilla som ett lam. Hans hufvud låg mot min axel, hans ögon voro slutna, och blott af den lätta rörelsen, när han någon gång tryckte mig fastare till sitt hjerta, kände jag, att han var vaken, ty, att han lefde, derom talade tydligt detta samma högt klappande hjerta. –

Sagta och endast småningom drog jag mig ur hans famn. Vi sutto länge och sågo på hvarandra, utan att ett ord öfvergick våra läppar. Jag har varit så sjuk. – stammade jag slutligen – Jag har lidit helvetes-marter; – svarade Otto – men nu är allt åter godt. Förlåt min hotelse, Ottilia! Den var vansinnig.

– Den har jag länge sedan glömt.

– Jag äfven, och *allt* annat, som hör dit. Jag är blott din, ensamt din!

– Ja nu!

– Nej, för evigt!

– Har du? – Ack nej, det har du dock icke!

– Hvad?

– Skrifvit till – –

– Till henne?

– Åh nej, – sade jag – min fråga var dum, var orimlig. Tänk icke derpå!

– Tror du icke, jag förstår dig! – svarade Otto – Nej, Ottilia, jag har icke skrifvit till *någon*. Det *kan* jag icke. Om jag skrefve en hel volume, så fattade de deraf ingenting. Men jag har gjort det, som bättre är. Se här! – sade han och tog upp sin portefeuille – Se, här är en temligen försedd rescassa af vextrar på Hamburg! Alla mina öfriga affairer har jag i dag uppgjort. I aldra största tysthet har jag begärt ett års kongl. permission för att resa utrikes, och, så fort jag den får, då, Ottilia! Var då frisk, var då tillreds! – tillade han, och ögonen blixtrade, och läpparne darrade af en sorts vild fröjd, och han ville å nyo trycka mig till sitt hjerta; men jag vände mig hastigt ifrån honom, kastade mig ned på knä och höjde ett tackoffer till himmelen, att min enda, min största, jordiska önskan ändå på sätt

och vis var uppfylld: att Otto för min skull ville uppoffra allt annat, lemna *allt*, ära, lycka, vänner, fädernesland, allt, allt! – Men sedan steg jag hastigt upp, gick fram till Otto, som stod tyst och förvånad.

– Och nu, – sade jag – sedan jag nu nått alla mina rimliga önskningsars höjd, nu är det min ordning att göra något, och ser du, det skall blifva: att för evigt afsäga mig dig. Det svär jag här i denna stund.

Allt detta gick så fort, att Otto hann icke sansa sig. Han började nu föreställa mig, bedja mig. Han hade redan så vant sig vid tanken på vår flykt, att den i hans inbildning antagit sköna, lockande, behagliga färger, äfven i sina detaljer. Denna ville han nu äfven öfverflytta på mig; men jag hade på en gång återfått hela min kraft, och med oförtäckta ord, med sanningens fullaste språk bevisade jag Otto, att *för oss* kunde ingen lycka finnas i ett dylikt företag, att förr eller sednare skulle vi anklaga hvarandra såsom den, hvilken lockat den andra till ett dylikt vansinnigt steg. Nej, – sade jag slutligen – vi skola icke fly; men sedan må de säga, tycka, döma, fördöma allt och så mycket de villja – *Din vän*, o Otto! det vill jag blifva, din vän i lif och död! Men du får icke för min skull förstöra hela din sköna, vackra lefnadsbana, och, när du en gång i framtiden står på all den höjd af lycka och ära, som du kan vinna, då, o Otto, tänk då på din Ottilia, som återgaf dig åt allt det, för hvilket du var ämnad! Och *då* skall du med tusen gånger mera kärlek tänka dig Ottilia, än om hon neddroge dig från det sköna, rörliga lif, der du nu svänger dig som örnen under molnet, till denna mörka, tysta graf af overksamhet och obemärkthet, dit blott ljudet af verdens förakt och hån skulle ha nått oss. Nej, nej, min Otto! Du skall gå den väg, ödet utpekade för dig, och jag skall leda dig dit, och jag skall stödja dig, ty dertill har jag kraft, emedan jag älskar dig och din ära, din lycka, tusen gånger mer än mig sjelf.

– Ottilia, – sade Otto, fallande till mina fötter – huru vill du, att jag på en gång skall afstå dig och se dig vara en ängel, vara den härligaste qvinna, som ödet någonsin förde på min stig! Nej, fordra det icke! Jag står fast vid min plan, alldeles bergfast; men jag vill

gifva dig betänketid, att du må få vänja dig vid tanken på detta vågsamma företag. Vi skola nu icke mer tala derom. Efter några dagar tänker du icke så, säger du icke så. Du *kan* det icke, ty du älskar mig dock, och nu förer entusiasmen, men icke kärleken, din talan. Se på mig, Ottilia! Vill du, att en annan skall draga bort med din Otto, en annan trycka honom till sitt hjerta och kalla honom *sin*? Se på mig, flicka! Skulle du härda ut denna syn, denna evigt förföljande tanke?

– O Gud, du pröfvar mig hårdt! – svarade jag och gömde mitt anlete i mina händer, och vi tego länge. Utan att just med ord bekräfta vår föresats, tycktes vi dock båda fattat den, att låta några dagar gå, innan vi beslöto någonting. Ett förtroligt, innerligt förhållande var imellertid återkommet, och vi nedsatte oss åter, hand i hand och temligen lugnt, att tala utan alla omsvep om allt, som rörde oss båda. Endast allt, hvad som angick Marie, blef icke med ett ord vidrördt af någon utaf oss. Det var en sak, som han trodde mig fullkomligt okunnig om, och, som jag var fullt öfvertygad, att han gaf henne all den hjälp, hon kunde behöfva, aktade jag mig noga att icke förråda, hvad jag derom visste. Men annars talade vi om allt. Vi voro en själ, ett lif. Det var omöjligt att hafva någon hemlighet mer för hvarandra. Utan alla invändningar talade jag om Melidas besök och allt, hvad som då förefallit. Äfvenledes om Edward H. och hans bref. Otto ville nödvändigt se det, han bad, han tiggde. Jag visste, att det var illa gjordt, jag visste, att der funnos ord om hans föräldrar, om honom sjelf, som skulle smärta och såra Otto, jag visste mer än väl allt detta; men, när Otto, blek af oro och harm, slutligen började misstänka min hårdnackade envishet, att icke villja visa honom brefvet, då räckte jag det stillatigande till honom.

– Han är ganska hårdnackad och bitter och orättvis i sina omdömen, Herr Baron H. – sade Otto med en harmful ton efter slutad läsning. Men vi började sedan tala lugnt om saken, och Otto var nog rimlig och rättvis, att slutligen medgifva, huru Edward dock i mycket icke hade så orätt.

– Ja, nu få vi se, – sade han med ett något sarkastiskt leende – nu

få vi se, huru långt Herr H-s filosofi och själfbeherrskning och försakelse- och uppoffringsifver räcka till, ty, om jag nu på en gång bryter alla mina band och för bort dig, så få vi se, huru mycket deraf som han skall gilla, och med *hvad* han dertill vill bidraga. Det lyster mig just att se!

Rädd och halfhögt sade jag, att jag trodde icke H-s mening egentligen vara sådan.

– Och hurudan då? – frågade Otto.

– Han menade väl, – sade jag, något stammande och dröjande – om du, utan att resa någonstädes, bröt – vore så dåraktig att bryta – och sedan – –

Jag kunde icke säga mera.

Otto såg grufligen tankfull och mörk ut, förblef länge så, men sade sedan:

– Vi skola icke mer tala derom. Den ena människan vet litet eller intet, hvad som är den andra möjligt eller icke.

Och nu började vi åter tala om oss, under dessa förflutna tio dagar, och våra öfriga små angelägenheter. Otto gjorde för mig en beskrifning om Malvina. Han berömde henne för allt; men i själfva hans beröm låg något så svalt, så liknöjdt, att jag började tänka, det Otto dock aldrig kunde finna sin lycka hos denna qvinna. Det ena ordet gaf anledning till det andra, och slutligen sade han:

– Upprigtighet och fullt förtroende böra lönas med detsamma. Se der, vill du läsa ett bref från Malvina? Har jag icke rätt, att i själfva detta bref finns ett motgift för all kärlek? Jag vet icke egentligen, hvar det sitter; men det finns, det känner jag.

Jag tog mekaniskt brefvet, af en besynnerlig, oförklarlig känsla, som dock var lika litet lik nyfikenhet, som min kärlek till Otto var lik hvarje annat intryck. Brefvet väckte likaledes hos mig en underligt obehaglig känsla, äfven oberäknadt den omständigheten, att det kom från någon, som hade vida större och mera rätt till Otto, än jag. Detta bref var skrivet på mycket stort, styft, tjockt velinpapper, nästan sådant, som man plär rita och lavera på, samt viket blott i fyra delar, hvaraf det blef ovanligt stort och fyrkantigt. Sedan började det med ett högst ordentligt och zirligt *datum*, på

hvars skrifvande mycket besvär var nedlagdt. Derefter kom ett: »Min bästa Otto!» och så ett halft quarters mellanrum. Sedan började då ändtligen sjelfva brefvet; men, som det var skrifvet med ovanligt stor och prydlig handstil, en och en half tums marginaler, långt imellan raderna, så innehöll det nästan ingenting, oaktadt det var, så till sägande, fullskrifvet på alla fyra sidor. Inga särdeles stafningsfel funnos; men alldeles fritt var det icke; dock sågs mycket väl, att de, som insmygit sig, voro icke af slurf eller hast, utan rent utaf ditprentade, emedan den skrifvande en gång så fått det i sitt hufvud. Detta har jag alltid ansett som ett drag af envishet och trögtänkheth. Du har visst sagt det någon gång, ty jag kom genast ihog det nu. Under brefvet stod, snart sagdt, textadt det aldram prydligaste namn, med hvarenda bokstaf utskrifven, och derunder ett: P. S. samt »Mamma och pappa bedja mycket helsa.» – Det hela af detta bref hade troligen i andra omständigheter väckt mitt innerliga löje, huru beskedligt det än såg ut; men nu qualde det mig. Otto såg på mig, under allt det jag ögnade igenom detta stora placat, som var helt svårt att hålla i hand. Jag försökte väl att dermed skyla mina ömsom rodnande, ömsom bleknande kinder; men Otto satt så bredvid mig, att han dock ganska väl såg alla rörelser hos mig. När jag läst ut brefvet, lade jag långsamt och noggrannt ihopa det, stack det ordningsfullt ned i couvertet och räckte det tigande till Otto. Otto tog det likaledes, kastade en lång, mörk, heterogen blick derpå och lade det sedan på andra sidan om sig, sägande:

– Åh ja, *något* bättre än detta brefvet är hon väl dock!

– Åh, det är ju bra! Deruti finns icke det ringaste ondt eller illa, – svarade jag.

– Nej, det må Gud veta, – genmälde Otto – ty der finns – facit ingenting!

Kära Mormor! Jag får så ofta anropa ditt öfverseende under dessa anteckningar, och icke minst under denna långa natt, som vi nästan genomvakade tillsammans; men hvad skall du säga om din arma Ottilia, hvad skall du tycka om hennes grufliga, gränslösa lättsinne, när hon bekänner, att *hon*, oaktadt alla sina sorger, allt sitt lidande, allt hvad som föregått, dock, när Otto med en liten harm-

full rynkning på öfverläppen sade de sista orden, brast ut i ett ovillkorligt, oemotståndligt skratt! Detta smittade Otto, och vi häpnade sjelfva öfver vår barnslighet, vårt lättsinne och vårt oförlåtliga skrattbegär, men skrattade dock dessimellan.

– Ja, hvad gör det, att vi skratta litet? Det kunna vi rätt väl behöfva, – sade Otto – Hon är dessutom död för mig, och jag för henne. Hon glömmet mig snart. Jag har länge sedan glömt henne. Hon finner snart en annan fästman med all sin stora förmögenhet, och jag, jag har ändtligen funnit min egen perla, den som ödet ensamt ämnat mig.

Nu ville han åter trycka mig till sitt hjerta; men jag drog mig skämtande undan, bad honom vara *snäll* och *beskedlig*, bad honom framför allt gå och lägga sig tyst och stilla, så att icke hyresgästerna inunder finge en vacker anekdot att berätta, samt förmådde honom lofva på sin heder, att aldrig mer inträda i mitt rum, utan att jag dertill gifvit honom löfte, äfven om Mina ännu en gång skulle glömma att taga nyckeln, och gemensamt togo vi den öfverenskommelsen, att *aldrig* mer på detta sätt använda nattens bedrägliga och underbart förledande timmar.

– God natt, min Otto! God natt, min Ottilia! – sade vi ändtligen, och några minuter derefter sofvo vi kanske båda; jag åtminstone, ty jag var så utmattad till själ och lekamen samt kände ett ljuft lugn, men äfven en omöjlighet att tänka en enda redig tanka, utan inslumrade genast och vaknade icke förr, än Marssolen stod högt på himmelen.

Huru olika, huru förvandladt var icke allt nu! Visst hade jag afsagt mig Otto, och det var min verkliga, fulla mening; men Otto hade dock *velat* uppoffra allt annat för mig, och deruti låg en hel verld, full af lycka – och af en lycka, som jag trodde kunde räcka till för ett helt långt lif. Dessutom, kära Mormor! Jag vill icke neka något, jag vill icke göra mig bättre än jag är, icke till större hjeltinna än jag var. Nå väl, hvarföre neka, att i botten af min själ stack upp en liten, späd och ljusgrön, knopp, som smålog mildt – och hette hopp! Hvarföre neka dertill?

Jag kände mig nästan frisk om morgonen och föresatte mig att gå

ned; men vid nogare besinnande brydde jag mig inte om det, utan, sedan jag för första gången på länge ätit litet, men med god smak, lagade jag mig till att fullgöra min öfverenskommelse med Otto, hvilken jag uttryckligen lofvat att genast skrifva ett svar till Edward H., för att hafva det tillreds, när Melida skulle komma. Otto sade sig icke kunna få någon *ro*, så länge han visste, att Edward gick och *hoppades*.

Vill du höra detta bref, så låter det så här, ty jag tog en afskrift deraf, för att kunna visa Otto. Du lär inte tycka för mycket om detta kalla, liknöjda svar på den ädla Edwards, från djupet af ett rent hjerta flytande, skrifvelse. Men, goda Mormor! det var, likasom *allt* hvad jag på denna tid företog mig, endast diceradt af min vansinnigt häftiga kärlek, som gjorde mig döf och blind och känslös för allt annat.

Mitt bref till Edward H.

»Herr Baron H. har sjelf yttrat, att ni tager en tystnad för ett jakande. Jag *måste* således fatta pennan, äfven om handen darrar, och sinnet är nedstämdt efter en icke så lindrig sjukdom; men jag skulle afsky mig sjelf, om jag lemnade den ädla H. ett ögonblick i ovisshet, sedan mitt eget fasta beslut är taget, att hand och hjerta skola *hos mig* aldrig skiljas åt, äfven om hjertat skulle tvina bort i nunne-cell, och handen aldrig trycka en makes. Nej, värdaste H.! i en förbindelse mellan oss kunde aldrig finnas någon lycka, hvarken för den ena eller den andra! Jag har väl en ringa erfarenhet; men den jag har säger mig dock tydligt, att jag vore ovärdig den ädla H., om jag lyssnade till hans önskan, och att han förtjenar ett tusen gånger blidare öde, än att emottaga en maka, som icke ansåge sin förbindelse med honom för sin största jordiska lycka. Och en sådan maka skall H. finna! – Det finns icke många så otacksamma, så litet besinnande sitt eget verkliga väl, som Otilia, och kanske kunna tider komma, då hon ångrar sin blindhet och sina nu tagna fasta och oryggliga beslut. Men er vänskap, o Edward! den afsäger

jag mig aldrig. Genom hela lifvet vill jag medtaga den, och jag ber Gud, att jag måtte kunna göra mig värd densamma, fast jag visst icke är det af eder kärlek. Det sednare blir ju således ett ämne, dödt imellan oss; men måtte vänskapen deremot slå fasta rötter, blomstrå och bära frukt af tillgifvenhet och förtroende!

Vredgas icke, värdaste H., öfver mitt korta, nästan enfaldiga afslag, utan tänk mildt, godt och vänskapligt på

Ottilia ***.»

Det var ju ett härligt bref, kära Mormor! Ord för ord är det säkert mången gång förr än nu skrifvet af en flicka, till hvilkens fot en god, ädel, rättänkande man nedlägger hela sitt förträffliga hjerta, hvilket hon, intagen af en blind, gränslös och sanslös kärlek till en annan, icke ser, icke märker, icke det ringaste vet hvad hon dermed skall företaga, annat än skicka det åter med stort, vidlöftigt foder af bara lutter vänskap. Vänskap till foder, vänskap till öfvertyg och vänskap i sjelfva botten. Tro dock icke din Ottilia vara så låg och usel, att hon föraktade Edwards smickrande tillbud! Långt derifrån! Hon satte ett långt högre värde derpå, än hennes ord gifva tillkänna, och det fanns ögonblick, då hon gerna velat taga mången skön egenskap från Edward H., för att dermed ytterligare pryda sin Otto, hvilket aldrig bäst bevisar, att hon icke såg H. ur någon orätt eller skef synpunkt, fast hon kände sig ur stånd att ens ett ögonblick lyssna till hans önskan. Men, när jag skref detta bref till H., var det något, som förlamade min hand och söfde alla mina tankar. Jag hade en hog att blott säga: Jag vill inte hafva Edward, ty jag älskar Otto; men att utkrusa denna enkla mening i en mängd vackra ord och phraser var odrägligt, helst jag aldrig med en halfdragen anda ville nämna Otto, och det af tusen skäl, hvaribland *ett*, att jag det lofvat Otto.

På förmiddagen kom Melida. Vi voro båda länge tysta och slutna inom oss sjelfva. Slutligen tog jag upp mitt bref till Edward och lemnade henne det, tigande.

– Du afslår hans tillbud, – sade hon – det ser jag på dig, det känner jag på tunnheten af brefvet, det begriper jag på skyndsamheten, hvarmed du besvarat hans skrifvelse.

– Ja, Melida, – sade jag med sänkt blick – du har gissat rätt.

– Jag kunde tro det, – sade hon, och en lång paus uppstod.

– Du ser så allvarsam ut, – sade jag slutligen – Du ogillar mig säkert mycket för detta?

– Långt derifrån, Ottilia! För *detta* ogillar jag dig ingalunda. Har qvinnan ingen rätt att *söka*, så har hon det så mycket mer att *neka* och *bör* det äfven understundom. Men, om du bygger dina förhoppningar på sanden, som rasar ned, på isen, som smälter bort, *då* ogillar jag dig, ty nu vet du, hurudan grunden är, som du vill resa ditt lyckotempel uppå.

– O, Melida! – sade jag och föll gråtande om hennes hals – Grunden är fast och god! *Nu*, nu vet jag det! Och, om mitt lyckotempel icke kommer att spegla sina höga tinnar mot solen, om det ramplar eller kanske aldrig reses, så är det ensamt mitt fel. *Mitt* och ingen annans.

– Du har sett honom! – sade Melida hastigt.

Jag teg.

– Akta dig, Ottilia! Du spelar högt spel! Du litar på lyckan, på dig, på honom! Det är dock tre vanskliga ting.

– Melida, du tror honom bra illa!

– Långt derifrån! Ack, jag *har* trott honom mycket för väl; men jag vet nu temligen, hvad jag skall tro om honom.

– Hvad, då, Melida? Säg, jag ber dig, jag besvär dig!

– Jo, han är bland de många, de otaligt många, som *villja* det goda, det rätta, men som ofta – för att icke säga oftast – *handla* rakt deremot, låta hänföra sig af ögonblicket, af omständigheterna, och framför allt af den passion, som *sist* dominerar dem.

Vi blefvo just nu störda af Tantes besök, och, för att säga sanningen, var jag icke rätt missnöjd dermed. »Otto kände jag bäst sjelf.» Otto och min kärlek var mig dessutom *nog*. Allt annat var mig så likgilltigt, så för mycket eller för litet, med ett ord.

Tante var mycket nådig och fann mig nu vara – *alldeles frisk*, som

hon sade, önskade, att jag skulle komma ned till aftonen, då ett mindre sällskap af utvalda vänner (några och tretio) *sans prétention* voro bjudna, och hon försäkrade mig, att hon denna vecka *saknat mig obeskrifligt*. Det plågade mig outsägligen, att Melida skulle tro allt detta vara bara prat. Det är icke nog, att man vill vara älskad för sin egen skull; man vill äfven hafva den tillfredsställelsen, att andra skola veta och tro det. Dessutom, denna qvinna var ju Ottos moder! Bara denna enda omständighet gaf henne i mina ögon ett värde, som ingen kunde främtaga henne, och ännu hade jag icke uppgifvit allt hopp, att hon en dag, sent eller snart, skulle värdera mig för något annat, än den plats, jag fyllde i hennes salon eller på hennes släp.

Gerna lofvade jag att efterkomma hennes önskan, det jag skulle komma ned om aftonen, och, då hon bad mig taga någon simpel, varm klädning på mig samt taga lappskor och kapp i de kalla trap-porna, kastade jag på Melida en glad och triumpherande sidoblick, hvilken ungefär sade: Ser du, huru god hon är! Ser du, hon håller utaf mig ändå!

Melida drog svagt och medlidsamt på munnen och lagade sig till att gå, sägande: Vi råkas således i afton, ty Grefvinnan har varit så nådig, etc. etc. – och sedan gick hon. Tante stannade ännu qvar en stund, pratade om en mängd saker, sade bland annat, att Fru Staël gifvit ut »*Reflexions sur le Suicide*», dedicerade till H. K. H. Kron-prinsen, som var charmant, att en Fru Schütz vore ankommen till Stockholm, hvilken skulle gifva mimiska representationer, hvaraf den första redan var annonserad till morgondagen på Riddarhuset. Detta ville Tante, partout, att jag skulle se.

– Allt sådant – sade hon – måste man se och höra, om man icke skall sitta tafatt i societéen och inte veta mer än en katt, *de quoi il est question*. Hon berättade äfven mycket om Bernhard Rombergs concert på Riddarhuset, att han hade suttit på ett bord, spelat »charmant» och förtjust alla dem, som inte dånade af trängsel och värma. Vidare förtrodde hon mig, – men bad mig inte tala om det för Tante Pauline – att Fru Staël inte var rätt artig mot Drottningen, utan visade äfvenväl mot henne samma öfverlägsenhet som mot

andra damer, att man trodde henne hemligt gift med Mr. Rocca, hvilket Tante tyckte var »*för horribelt*» o. s. v. Slutligen talade hon om, huru rolig Pauline är, hur' ledsam hon tyckte Melida vara, hur' Emilie blir obehagligare för hvar dag, hur' Edward H. är »rätt hygglig», men säkert blir en mycket jaloux och misstänksam man med tiden. Jag tror visst, att hon hade ämnat tala om Otto äfven, om inte Oncle just då hade ankommit. Han var nu artigare än någonsin, försäkrade mig, att min sjukdom i högsta grad embellerat mig; gladd sig otroligt åt att åter få se mig »*prйда min plats partout*», berättade mig, att hela världen frågat honom, huru hans sköna, älskvärda nièce mår, och att hela världen nu skulle blifva högst förtjust af att återse henne m. m.

Åter vind i seglen, kära Mormor!

Tante och Oncle skulle bort på stor diner. Jag fick således ända till aftonen vara i min lilla ro. På eftermiddagen, just när jag tänkte på att kläda mig för aftonen, hörde jag de välkända snabba stegen, och vid den lästa dörren ljuda snart de hviskade orden i mitt öra, i mitt hjerta: God afton, du ängel! Huru mår du? Sof du godt sedan? Du hade väl inte feber? Drömde du om din Otto? Kom för all del ned i afton, men tag väl på dig! O, om jag finge bära dig! Jag är som en ny människa. All lefnadslust har å nyo vaknat hos mig. Nu hör jag Mina, ja, nu kommer hon! Farväl, sötunge!

Kära Mormor! hur' är det möjligt, att man från en sådan sorg, sådana qual, kan inom några timmar återgå till en glad, mild, förtjusande sinnesstämning, utan minnen af hvad som varit, utan fruktan för hvad som skall komma, utan besinning, utan eftertanka? Jag och Otto förefalla mig i detta ögonblick, när jag nu efteråt tänker derpå, som ett fartyg, hvilket i stormen förlorat styre, segel och mast, men som i full stiltje flyter sagta och fredligt på hafvets lugna, men bedrägliga yta, utan att se land, utan att komma hvarken hit eller dit, utan minsta utsigt till räddning, om stormen i en hast blåste upp. Vi voro lyckliga; men vi visste icke rätt, *af hvad*, eller *på hvad* vår lycka var byggd. Melida hade orätt, när hon trodde *min lycka* hvilade på lösa sanden eller lättsmälta isen; den hvilade på intetdera, ty – den hvilade på *intet*! Men detta *intet* klädde sig ljusgrönt,

just såsom *hoppet*, och tog ett irrbloss, just sådant som hoppets fackla, och tog en masque, som liknade dess hänförande leende, för att skyla sitt tomma intet.

Klockan half sju, innan någon vagn stadnat ännu, gick jag ned. Otto gick ensam i salonen. O, jag såg honom aldrig skönare! Kronor och girandoler voro redan antända. Denna högtidliga tystnad och ordning rådde nu, som alltid, när man väntar bjudna gäster. När jag kom in, såg sig Otto först omkring; men, när han fann sig fri från alla vittnen, kastade han sig ned på knä för mig.

– Välkommen, min hulda, söta, himmelska flicka! Du, som, trots allt, skall blifva min maka, välkommen! – sade han – Gud, hvad du är vacker i afton! Litet blekare än vanligt; men hos dig är detta ännu ett nytt behag. O, hvad jag har längtat till denna afton, och hvad jag väntat på dig! Här har jag gått en hel lång timma och trott, att du skulle ana dertill och komma ned en gång, du hårdhertade, kalla, elaka flicka, ty du har dock en fröjd af min längtan, min väntan, min plåga, eller huru?

Så här småjollrade han, och jag smålog till svar, och vi voro lyckliga, som endast och allenast tvänne älskande på jorden kunna det vara. Men det varade icke länge. Snart smäller det i sängkammardörren. Tante kommer ut, ovanligt väl och gentilt klädd. Oncle kommer äfven med högtidsmine och tusende artiga raillerier till mig och till Otto, utan att dock någonsin blanda ett enda. Nej, de voro skiljda som olja och ättika, och de, som gällde Otto, plågade oss båda, ty de alluderade nästan alla på Malvina.

Men nu börja vagnar att rulla och äfven stadna. Tante Pauline kommer in, embrasserar Tante Aline längre och kärvänligare än vanligt. Emilie säger:

– God dag, söta du! Kors, hvad du ser ut! Blek som ett lik och mager som Baron Binder. Hvad skall här blifva utaf i afton? Hvad är det för historier, tissel och tassel? Skall det blifva dans, skall det blifva declamation? Det är odrägligt, tycker jag! Eller skall det blifva af de moderna flyglekarna, då man vänder ut och in på alla kläder och filoquer, så att Grefve R. här om dagen sade, att, när han gick från Excellensen S., stodo hans galocher vrängda ut och in i

tambouren. Säg, Ottilia! Något skall det blifva, det vet jag precis, men inte hvad, m. m.

Jag gjorde ingen reflexion på detta prat, som alldeles icke var ovanligt af Emilie. Melida satt tystare än någonsin. Pauline kom litet sednare, men tycktes vara gladare och upprymdare än någonsin. Så fort hon fick se mig, gjorde hon en geste à la belle George och sade:

– Quoi Madame! Comment Princesse! Redan uppstigen från de döda! Huru stod det till i Elyséen? Hvad sade man der för godt? Har Orpheus – hviskade hon litet sagtare – varit der efter sin Eurydice? Gud ske lof, du har icke ändå glömt bort eller lagt af att rodna, ty nu har du all den purpur på dina stackars kinder, som »*la belle George*» hade på sina axlar i går afton. Vet du, hon var *superbe* som Semiramis! Derutur måste du *framdeles* declamera scèner med unga Otto! »*Qu'en dites vous?*» Rodnar! Rien que cela!

Pauline's skämt roade mig icke denna afton. Otto undvek henne alldeles och såg mycket kall och fier ut, men gjorde deremot, hvad han aldrig förut gjort, han sökte och följde mig oupphörligt och ganska ögonskenligt och påtagligt. Man begärde musik för att förkorta tiden, som man sade. Otto föreslog genast, att han och jag skulle sjunga den lilla, vackra du'on: *La speranza al cor mi dice*. När vi slutat, sade Pauline med ett småleende, under hvilket låg mycken ironi:

– Ja, hvad det hoppet är för en *ljuflig ting!* Äfven, när man hoppar i galen tunna! – tillade hon litet sagtare.

Nu ville man hafva declamation. Jag bad Pauline så mycket derom, sade mig icke orka, icke villja, etc.; men hon var och förblef obeveklig.

– Nej, declamera du; det är ditt väder, men icke mitt i afton, kära räf! Kanka på! sade hon, hjertligt skrattande.

– Nå! – sade Otto, högst förargad på henne. Låtom oss då taga vår älsklingscène ur *Alzire*, söta Ottilia!

Det var första gången, han i andras närvaro tilltalade mig, utan att bruka benämningen *cousine*, och dessa ord voro dessutom beledsagade af en blick, en *blick*, som icke kan beskrivas, ty det var

kärlekens, den glada, lyckliga, om andras blickar liknöjda kärlekens. Jag tyckte, att hvar och en kunde läsa i Ottos anlete hvarje hans känsla, hvarje hans tanke, ty så uppenbara lågo de nu. Jag rodnade och blef så hufvudyr, att jag nästan icke kom ihog ett enda ord af Alzire's roll.

– Vill du kanske hafva mig till *souffleur* i *afton*? – sade Pauline, listigt skrattande – Det torde nog behövas!

Jag hörde då knappt på hennes ord; men sedan, långt, långt efteråt, kom jag ihog dem och förstod dem äfven för väl, för väl.

Imellertid började vi, Otto och jag. Ingen såg just särdeles på oss. Vi spelade nästan mer våra egna, än Alzire's och Zamore's roller. Kanske har aldrig denna scène föreställts med så mycken verklig känsla, så mycken kärlek som nu. Scènen var nästan slut. Otto framsade just med yttersta känsla och omiskännelig passion dessa sista, förtviflade ord:

»Pour la dernière fois Zamore t'aurait vue,
Tu me serais ravie aussitôt que rendue!

– – när dörren plötsligt öppnas, och Tante kommer in, alldeles *en triomphe*, med en äldre herre och en d:o dame vid hvar sin hand, Oncle derefter, förande en ung, blonde flicka, som söker att dölja sin förlägenhet med ett oafbrutet skratt, och aldra sist en ung man, som jag vid första ögonkastet igenkänner vara – Alfred K.! Uppståndelsen blef allmän. För mina ögon var det alldeles kolsvart; men några minuter hörde jag dock, likasom från långt aflägsna rum, ljudet af en allmän presentation, ett skratt, ett larm och orden: agreable surprise, Ottos fästmö, Ottos tillkommande svärföräldrar, de unga tu, m. m.

Sedan vet jag icke, hvad som vidare tilldrog sig, utan, när jag härnäst uppvaknade till medvetande och kände, att jag ännu lefde och fanns till, då låg jag i min säng uppe på mitt rum, den vanliga Läkaren satt bredvid mig och höll min arm, som sved och var förbunden, och Melida stod framför mig som en god genius, hvilken man i de glada dagarna förskjutit, men som sjelfmanad återkommer i de sorgliga.

– Gud ske lof! – sade Läkaren – Fröken kommer sig då ändtligen före! Det var en alldeles ovanligt lång svimning! Fyratiofem minuter, sedan jag kom, och kanske en god stund förut! Ja, ja, Fröken lemnade sjukrummet för tidigt, det skulle så gå! Hon var för matt ännu att komma så ut i ett stort, bullrande sällskap, att så gå i drag och trappor; men jag förstår nog, huru det var fatt, Fröken ville vara med om den allmänna glädjen, när – –

– Skola vi gifva henne några stärkande droppar, Herr Doctor? – frågade Melida ifrigt.

– Nej, låt man hållas nu! Åderlåtningen tror jag visst har gjort tillfyllest. Men nu får Fröken icke gå ned på flera dagar, om det än vore aldrig så lustigt, i anseende till den –

– Hon ser så matt ut, Herr Doctor! – sade Melida – Kanske vi skola lemna henne i ro?

– Ja väl! Ödmjukaste tjenare! Sof nu godt i natt, min nådiga Fröken! I morgon är allt åter bra och väl, som jag hoppas. Och han gick nu.

Nu satt Melida stum vid min bädd. Jag såg länge mållös på henne, slutligen tog jag hennes hand och sade med mycken ansträngning:

– Tala, Melida, säg mig något! Huru är allt?

– Och hvad skall jag säga, som du icke vet förut, du arma barn? – svarade Melida med sorglig röst.

– Melida! – jag drömde, – att Otto, – nej, att Tante och Oncle, – att främmande – att – att –

– Var lugn, om du kan, min goda Ottilia! Du har icke drömt. Du uppvaknar till en förfärlig sanning; men visa nu, att du kan lita på dig sjelf, på egen kraft, efter både lyckan och – *han* sveko och bedrogo dig.

– Jag förstår icke allt detta – svarade jag – för barmhertighet tala om, huru allt tillgick! Tala om det, som anginge det icke mig! Jag ber dig derom, som om en nåd. Jag är frisk. Jag är inte sjuk. Jag är stark, tvärtom. Låt mig blott icke vara i denna ovisshet, ty den dödar mig!

– Nå väl! – sade Melida – Jag skall efterkomma din begäran,

äfvén om mitt hjerta svider af att tala, och ditt brister af att höra mig. Jag skall dock göra dig till villjes. Du minns väl början af denna afton?

– Denna afton? – inföll jag – Äro vi ännu på samma afton? Är icke en dag, ett dygn, ja, ett sekel förrunnet sedan dess?

– Nej, gudnå's, min goda Ottilia! Tiden går icke så fort! Den står somliga stunder likasom stilla; men det är lifvets bittraste stunder, och de inträffa, ära vare Gud! sällan nog. Men nu till min berättelse! Du minns väl, att alla voro så besynnerligt, så högtidligt stämnda. Icke just *alla* likväl, men de flesta, fast du och jag och några flera icke voro underrättade om den stora, förfärliga surprisen, som skulle göras Otto. Nå väl, den blef äfvén fullkomlig, ty, när du, i stället för att som Alzire svara Zamore, nedsjönk i en strax bakom dig varande fauteuil, stod Otto deremot, likblek och utan att röra sig, likasom fastnaglad på samma punkt och med blicken fäst på intet, ända tills hans fader kom fram mot honom, tog hans hand, lade deruti Fröken Malvinas och sade högt, med sin vanliga, lätta ledighet: Se här, mitt herrskap, får jag äran presentera tvänne unga trolofvade, som länge varit det, fast de icke velat tala om det för hela verlden.

Flickan såg otroligt glad ut, skrattade jemnt; men Otto stod förstenad, svarade icke ett enda ord på alla de gratulationer, som började regna öfver honom, höll mechaniskt den hand, man lagt i hans, men ropade slutligen: Nej, detta är för mycket! och ilade, troligen utan alla tankar, åt dörren, likasom letande efter något med sina förvirrade blickar. Du satt så bakom honom, att han icke kunde se dig. Men nu kom Grefvinnan mot honom, förde honom, snart sagdt med våld, in i salonen, tvingade honom att helsa på Malvinas föräldrar, öfverröstade honom med prat, och – strax derefter klingade hela sällskapet med champagne-glas. Otto hade åter medvetslöst blifvit förd till Malvina. Hela sällskapet stöjade och skrattade, och brydde Otto (som ingenting hvarken hörde eller såg) för hans »stora förundran, oerhörda förvåning, gränslösa glädje och öfverraskning, etc. etc.», ty så öfversatte Grefven och Grefvinnan hans besynnerliga sätt att emottaga de nya, »kära gästerna, som han så värderade».

– Än jag, hvad gjorde jag? – frågade jag Melida.

– Du satt afsvimnad i ett mörkt hörn af förmaket. I salonen hade nu alla skockat sig. När jag saknade dig, sprang jag ut, der jag sist såg dig. Du satt der likblek, med hufvudet hängande öfver stolstyret. Jag fick i hast ett par betjenter, som togo i armarna på stolen och buro dig hit upp, skickade sedan en af dem efter doctorn, har icke lemnat dig en minut sedan dess, och nu vet du allt, hvad jag vet.

– Och ingen, *ingen* har sedan frågat efter mig? Säg, Melida, säg sanning!

– Nej, ingen, Ottilia! Men sansa dig nu, om du kan! Kom ihog, lifvet är ju så kort, och döden kommer snart och gör slut på allt elände, bara vi hafva mod och kraft att med ståndaktighet och undergifenhet möta allt, som kommer i vår väg under vår korta vandring på jorden.

– Jag vill hem till Mormor!

– Ja, Gud gifve, jag dit kunde förflytta dig i denna stund!

– Gå ned, Melida; kära, goda Melida gå ned, säg Tante och Oncle, säg alla, att jag vill resa *hem* i afton, nu genast!

Melida teg.

– Gör det, om du är min vän! – lär jag enträget bedt Melida; men hon tog min arm, kände på pulsen och sade:

– Åh ja, det gick som jag trodde! Min eländiga berättelse har gifvit dig igen din feber, den är förfärligt stark.

– Nej, bevars! – skulle jag då hemskt skrattande hafva svarat – Jag har visst ingen feber, mår alldeles charmant, vill bara resa hem till Mormor på en liten stund, för att kasta mig i hennes famn och roa mig med att gråta en liten stund, ty det kan jag ju inte här, *här* som det är alldeles torrt i luften, eld i luften. Och så vill jag äfven klippa utaf mitt stora myrträd och göra tre kransar utaf. Den största och vackraste skall Otto hafva, en skall Malvina få; men den minsta vill jag behålla sjelf, och, så fort som presten vigt dem, så skall han begrafva mig, genast, utan alla krus och complimenter, midt för Otto och Malvina, hör han det, Prest! Kors en sådan fête, bröllopp och begrafning! Hvad Tante då skall svissa och svassa,

och Oncle hålla granna tal och gråta med ett öga och skratta med det andra! Åh, det skall blifva för lustigt, för roligt, m. m., ty jag lär hafva yrat alldeles förfärligt.

Doctorn skickades å nyo efter. Tante var uppe ett skuttande och bad Melida *för all del* stadna hos mig, emedan alldeles ingen annan hade tid dermed. Melida svarade, att hon aldrig annat ämnat. Emilie var uppe en minut och såg på mig, men gick strax ned, ty hon var »*rädd för smitta*». Pauline kom äfven upp, stod länge tyst och fördjupad i tankar vid min bädd, torkade slutligen en nästan omärklig tår ur ögat och sade, nästan för sig sjelf:

– Jo, jo, det smakar malört, det vet *jag!* Socker och sirap smakade väl bättre. Men man måste hafva båda delarna, och kronan till *den*, på hvars anlete icke står att läsa, om det är malört eller nektar, som man sväljer!

Sedan såg hon sig om och sade, misslynt:

– Står du här, Melida? Jag såg dig icke! Jo, jo, du är just skapad till en *soeur de la misericorde!* Det passar dig otroligt väl!

Sedan gick hon. Melida såg, suckande, efter henne och läste igen dörren.

Fram på natten, sedan allt väsende der nere var förbi, hörde Melida tunga, långsamma steg vandra uppför trappan, den kommande länge dröja vid min dörr, tydligt och hörbart draga långa, djupa suckar, men, då han hörde människor vara i rummet, sagta och långsamt vandra till en annan dörr i förstugan, öppna och ingå genom den.

Nu, min goda, älskade Mormor! kan jag icke redogöra för en tid af tjuogoett dygn, annat än hvad Melida sedan derom berättat mig.

Det tjuogoandra dygnet var en klar, vacker Aprildag. Jag vaknade nu upp, tyckte jag, ur en lång, djup och välgörande sömn, efter ett oredigt minne af olidliga kval och plågor, till fullt medvetande och sans, d. v. s. af hvad som föregick omkring mig, som mina yttre sin-

nen kunde fatta, men icke af hvad som förr varit, ty mitt minne nekade mig i första ögonblicken fullkomligt sitt bruk, och hvad som fordom timat sväfvade nu blott som orediga drömmar för min phantasi.

Jag såg mig omkring med förvåning. Jag låg i en djup alcove, i ett rum, som jag alldeles inte kände, väl och gentilt meubleradt, ljus och vackert, med gröna jalousier för fenstret. Bredvid mig på en commode stod ett glas med vackra, friska blommor. Jag var omsorgsfullt och väl klädd, fast i nattkläder, allt var ytterst ordentligt och fint, ja, nästan elegant omkring mig. En dörr stod öppen till ett annat yttre rum, hvilket äfven såg ut att vara vackert och väl ordnad. Jag hörde slutligen derifrån de obekanta rösterna af tvänne sagta hviskande personer. Jag ville gerna ropa, för att få upplysning om, hvarest jag var, och huru allt var beskaffadt nu för tiden, samt äfven för att få något att dricka; men jag förmådde icke ropa, och min ringklocka såg jag väl; men den stod så högt upp på commoden, att jag icke orkade sträcka mig efter den. Derföre lyssnade jag uppmärksamt nog till följande samtal, hvaraf jag icke förstod ett enda ord:

– Men, kära Jungfru! hur' i allan dagar kunde det vara utlyst?

– Jo, ser Madame! Det var också en sörpris för fästmannen. Han lär redan i höstas talat vid presten, der nere, att det en gång skulle få lysas, fast han icke då vore närvarande eller sjelf kunde taga ut lysningen. Alla betyg och tocke' der hade presten re'n fått.

– Nå, men vet inte Jungfrun, hvarföre han är så ställig att dag från dag skjuta upp brölloppet, när allt är tillreds?

– Nej, kära Madame! det vet Gud i himlen och ingen menniska. Min bror, som tjenar hos honom, säger, att han icke alls är sig lik, att han långa stunder är alldeles som han vore ifrån sig, och att han vandrar halfva nätterna fram och åter i sina granna rum, när han inte spelar kort.

– Ja så, han är re'n ditflyttad?

– Ja, bevars, det gjorde han då genast.

– Och nu skall då brölloppet ändtligen stå i morgon?

– Ja, så är det väl sagdt för visst, åtminstone!

Nu ledsnade jag vid detta odrägliga sqvallerprat, och otåligheten gaf mig kraft att räcka min klocka, med hvilken jag hastigt ringde. Då inkommo skyndsamt tvänne för mig alldeles främmande figurer. Det ena var en snyggt och fint klädd tjenstflicka, det andra en gammal Madame med glasögon. Häpna sågo de, ömsom på hvarandra, ömsom på mig, och nu uppstod en conversation, som för en fjerde må hända skulle förefallit rätt löjlig.

Jag: *Hvilka* ären J, go' vänner, och *hvar* är jag?

Jungfrun: Hon yrar allt jemnt.

Jag: Nej, jag yrar alldeles inte, utan jag vill genast veta, hvad jag frågar om: *Hvilka* ären J båda?

Madamen: Vi äro de vanliga, som min nådiga Fröken sett hela tiden, Ulla och jag.

Jag: Nå, det är lika godt; men hvar är jag?

Madamen: På samma ställe som alltid, min goda, nådiga Fröken!

Jag: Ja, men hvar är det?

Madamen (sagta till Ulla): Hå, hå, hon yrar förskräckligt, allt jemnt!

Jag: Åh nej, jag yrar alldeles *inte!* Förtreta mig icke med den yran, utan svara mig då en gång, hvar jag är!

Madamen: Gud bevars, der nådig Fröken alltid varit, hos sina släktingar, nådig Herrskapet der nere, en trappa upp!

Jag: Hos Mormor?

Madamen såg på Ulla, och denna log i mjugg.

Jag: Säg, är jag hos Mormor?

Madamen: Nej, Gud bevar's, hos Grefve X.!

Jag: Hafva de då flyttat, och jag äfven?

Madamen: Nej, bevars, allt är som vanligt, präktigt och galant, och nu blir nådig Fröken snart frisk och får komma med på brölloppet.

En ilning genomfor alla mina leder; men jag hade dock intet egentligt medvetande, utan begärde nu att dricka, och, när jag fått det, begärde jag äfven en liten brödskifva att doppa deruti, och då sade den så kallade Ulla:

– Åh, Gud ske lof! Hvad Mamsell nu skall blifva glad, när hon

får veta, det Fröken begärt något att äta! Det hafva vi länge väntat på.

– Hvilken Mamsell? – frågade jag.

Madamen och Ulla sågo på hvarandra; slutligen sade Madamen:

– Ja, inte vet jag, huru hon heter, det bekänner jag; men en fasligt söt och beskedlig och vacker Mamsell är det.

– Ja, det är hon visst; – sade Ulla – men inte vet jag heller namn på henne. Men tyst, nu tror jag, hon kommer sjelf uppför trappan!

Och nu gick det verkligen tyst och sagta i yttre dörren, och inom ett ögonblick trädde Melida in helt försigtigt och på tå.

Jag blef grufeligt glad.

– God dag, min goda Melida! – sade jag – Ack, det var för väl, att du kom, och att jag fick se en enda klok varelse! Dessa tvänne menniskor äro mycket beskedliga; men de veta, hvarken *hvilka* de äro sjelfva, eller *hvar* de äro, eller *hvar jag* är, eller *hvem* du är.

Melida log vemodigt och svarade mig:

– Gud ske lof, att du kommit till sans, min arma Ottilia! Men nu får du visst inte gå på och tala så här, utan ligg nu stilla och tyst, så skall jag tala om allt, hvad du kan villja veta! Du minns väl ditt lilla rum, der du sjuknade? Nå väl, det var alldeles för litet och trångt, och din Tante beslöt således, att du skulle flytta in i dessa tvänne rum. Du var då så sjuk, att du icke visste utaf, när vi flyttade dig. Det är redan öfver fjorton dagar sedan. Din Mina minns du väl äfven, kan jag tro? Hon har fått något ondt i foten, så att hon icke kunnat gått på ett par veckor, utan din Tante har skaffat dig en annan kammarjungfru, och Madamen der, hon har varit beskedlig och hjälpt oss att vaka öfver dig, när Ulla och jag slutligen icke litade på oss. Se så, nu vet du ju allt, hvad du vill veta.

– Ack, Melida, – sade jag och tog hennes hand, som jag förde till mina läppar – du ängel! Du har då skött och varit hos mig under hela denna långa tid? Du är bra innerligen god! Men hvarifrån äro dessa rum komna? Hvar äro de belägna?

– Icke långt ifrån ditt, – svarade Melida, litet långsamt och stammande.

– Det är väl icke – – Ottos?

– Och om än så vore, hvad gjorde det? – svarade Melida undvikande.

– Hvar är han då?

– Han har redan flyttat i sitt nya, granna hus, – svarade Madamen, som andäktigt afhört hela vårt samtal, när Melida något dröjde att svara.

– Nu skola vi lemna Fröken i ro! – sade Melida helt hastigt och steg upp.

– Nej, Melida, – bad jag sorgligt, sedan Madamen och Ulla voro utgångna i yttre rummet – gå icke ifrån mig! Nu ljusnar allt åter för mig, – eller mörknar! Ty hvad jag trott vara blott en ängslig villa, uppenbarar sig nu som en förfärlig verklighet.

– Ottilia, – sade Melida, mildt, men helt allvarligt – du måste nu vara lugn och stilla, om Gud icke skall ångra, att han tagit ifrån dig dina grufliga plågor! Du bor nu i din Ottos rum. Är icke det ljuft och smakar dig godt, och vill du veta mera, så skall jag säga dig, att din Otto älskar dig outsägligt, så mycket *han kan* älska, och detta bör vara qvinnohjertat nog! Se så, nu skall du vara nöjd, nu skall du icke fråga om mera, utan vara tyst och stilla! Och, om du nu är snäll, så skall jag deremot tala om för dig en mängd roliga och intressanta saker. (Utan alla uppehåll fortsatte hon sedan.) Du kan väl förstå, att jag under denna tid just icke haft särdeles hog att roa mig; men Grefven och Grefvinnan envisades så här om afton, tills jag följde med dem på en mimisk representation af den Tyska resande, Fru Händel-Schütz. Vet du, det var ganska interessant att se! Hon har en ovanlig talent och stor färdighet att byta expression i sitt behagliga och rörliga anlete. Den aftonen föreställde hon en mängd olika personer ur olika piëcer. Det första, man fick se, var den rörande scènen ur Maria Stuart, när hon tager afsked af sina enda återstående tjenare. Sedan declamerade hon monologen ur die Jungfrau von Orleans. Äfven föreställde hon Galathée, som af Pygmalion lifvades och väcktes till kärlek och medvetande. Der- efter såg man Niobe, i det ögonblick, då de sista bland hennes fjorton barn af döden ryckas från henne. Det var icke den så beryktade groupen Niobe af Praxiteles eller Skopas, som hon dött efter-

apade, utan moderns förtviflan, allt som hon ser den ena efter den andra af sina älskade barn falla ett offer för Latonas hämnd. Man kan icke föreställa sig något mer lifligt och således äfven något mer hjertskakande än denna moderns sorg, särdeles när dödens ängel äfven fattar det sista, det yngsta barnet. Detta föreställdes äfven af konstnärinnans egen lilla, sexåriga son, och ypperligt visste detta lilla barn att iakttaga den passiva och fullkomligt neutrala karakter, som döden gifver åt de kroppsliga öfverlevforna, under alla moderns smekningar och försök att åter upplifva det. I förtviflan öfver fruktlösheten af sina bemödanden kastade modern en blick mot höjden, kanske den sista bönen, under hvilket gossen likasom hängde öfver hennes ena arm, och detta var så mästerligt utfördt af både moder och barn, att jag ville väl se den, hvars öga förblefve tårfrött dervid.

Sedan draperade hon sig och coquetterade på allt sätt, såsom den unga, verldsliga Magdalena, och strax derefter fingo vi skåda den botfärdiga. Detta var visst icke utan ett stort konstvärde, och hon développerade här en otänkbar skicklighet att hastigt och väl med en shawl costumera sig på många manér och visa sig i mångfaldiga, högst behagliga attituder, det var onekligt. Men man tyckte sedan, att man fick för litet motiverad den snara öfvergången från den behagsjuka, yra flickan till den stränga botgörerskan. Pauline sade äfven, träffande nog, att hon såg »ullen på fåret och merinoshawlen; men hon såg, hvarken huru den spinnes, färgas eller väfves».

Aldra sist visade sig Fru Schütz som en Sphinx och var då, som Emilie sade, alldeles fullkomligt lik »handtaget på Mammans hvita Rörstrands-porcellainesformar». Vet du, Ottilia, jag har i min lefnad aldrig sett någon med så litet skönhetssinne, så liten smak för konsten och äfven för naturen, som den stackars Emilie. Hennes dumma reflexioner störde min uppmärksamhet under hela tiden denna afton. Än hade hon saker att anmärka om spectateurerna och *deras* costumering, än om de af theaterns élöver, som biträdde Fru Schütz, än om annat otänkbart lappri, och hela den skickliga konstnärinnans stora mimiska talent öfversatte hon simpelt och enkelt med grinkonst. Jag ville väl, den genialiska och förtjusta

Magister A. A. A. skulle höra detta. Han har redan diktat ett skaldestycke till den berömda Fruns ära, i anledning af ett besök, som hon, i sällskap med Grefve Jakob D. I. G., gjort i Gustaf Adolfs grift. Jag har icke läst det ännu. Det skall vara högst smickrande för Fru Schütz, men obetydligt för oss andra, »Nordens tärnor,» hvilka lära få en rätt artig pisksläng, för att vi, »med veklingar i dans», glömma både den store konungen och hans grift. Vi få väl vår sparlakanslexa tryckt i Poetisk Calender för 1814, tänker jag. Äfven Lorenzo lär hafva tänjat ut några milslånga hexametrer till konstnärinnans ära. Fröken Nanny kan dem redan utantill och scanderer dem så eftertryckligt, att Pauline hinner säga: »ett pepparkorn, två pepparkorn, tre pepparkorn, etc.» ända till tjugo, på hvar rad.

Melida vann verkligen sitt ändamål med dessa och ändå många flera berättelser i samma genre, om denna oförgätligt brillanta och brokiga vinters tilldragelser, ty likt ett barn, som lemnar alla sina käraste dockor för en rolig saga, likaså lemnade jag mina af sjukdom och kroppsligt lidande försvagade egna tankar och sorger åt sidan, för att uppmärksamt åhöra Melida, och, så ofta jag under ett par dagar ville återkomma på något ämne, som rörde Otto, visade Melida den aldra största skicklighet att utbyta och afleda mina tankar, utan att jag själf märkte det. Men, allt som krafterna i kropp och själ återkommo, blef detta svårare, och, då jag, under Melidas korta frånvaro, den sjettedagen af mitt tillfrisknande hade stigit upp och med Ullas hjälp klädt mig litet, blef Melida högst förvånad öfver detta och ännu mer, när jag helt lugnt och stadigt sade till henne, att hon tryggt kunde säga mig *allt*, tala om *allt*, icke dölja något, ty jag visste ändå det *största*, det *enda*, och allt, hvad som vidare kunde sägas mig, skulle blott vara en lättnad, en sorts tröst.

– Och hvad vet du då? – frågade Melida med låtsad likgiltighet, men utan att kunna dölja den rörelse, som föregick inom henne.

– Hvad jag vet! – svarade jag – Tror du väl, jag var i *stånd* att umbära underrättelser om Otto! Nej, då bedrog du dig! Jag har derföre, under likgiltighetens fullkomligaste larv och med hjälp af all min kvinnoförställning, sport mina båda sköterskor, under dina frånva-

ror, och vet således nu – ja, ja, Melida, blekna icke så, ser du, jag är ju *lugn*, fast allt, allt afgjordes för tre dagar sedan! Ser du, Melida! Detta har sjukdomen verkat! Jag har varit så nära döden, att lifvet nu mer endast förefaller mig som en dag, hvars afton snart kommer, bara man har litet tålmod. (Hvad Gud är god, som gifver sådan plåga, när den så väl behöfves!) Dessutom, o Melida! har jag noga betänkt allt och funnit i min själ, att den begärde en sak, en enda sak i verlden – och det var kärlek af Otto; och, när jag den fick, så afstod jag gerna allt annat; såg gerna, att Otto som en *man* uppfyllde alla sina heliga förbindelser och gick *dit*, deråt ödet med sitt jernfinger stod och pekade. Du kunde väl invända, att just häruti ligger mycken egoism, ty, i samma stund jag har Ottos kärlek, och han dock för en hel lifstid är bunden vid en annan, skall han nödvändigt vara och blifva olycklig och missnöjd med hela sin existens. Så tyckes det väl; men så är det icke. Först och främst är lifvet så kort, och, hvad man för *det rätta* uppoffrar under dess framfart, det får man tusenfaldigt ersatt i ett annat, och har äfven i detta lifvet en försmak deraf, och får äfvenväl under detta frid och ro och lugn, när man fyller sina skyldigheter, sina förbindelser, sina löften. Man kan väl sörja öfver hvad man saknar; men, när sorgen icke underblåses af gnagande samvetsqual, då – mildras den väl småningom af tiden och antager kanske slutligen en ljuf, behaglig färg, som i sjelfva döden blir rosenröd och liljehvit. Förstår du mig, goda Melida?

– Visst förstår jag dig; – sade hon – men hvem kan väl vara så säker, att man fullkomligt gjort rätt, att icke ett annat handlingssätt varit rättare? Tvekan och oro måste dock alltid blanda sig med all sorg, som *man sjelf* är upphof till.

– Nu förstår jag dig! – svarade jag – Du låtsar tala i allmänhet; men i botten af din själ menar du Otto, som du tycker borde handlat annorlunda. Men, när du tänker så, då är du partisk för mig, för din vän. Vore du den arma Malvinas vän, så talade du helt annorlunda. Är det icke så?

– Kanske! – genmälde Melida mildt – och himlen vare lof och tack, att det är *du*, som mot *mig* antagit dig Ottos sak, ty jag fruktar, att jag blifvit en dålig advokat åt honom.

– En sådan behöfver han icke hos mig, – svarade jag Melida – Den finns i botten af mitt hjerta och viker troligen aldrig derifrån, ty jag ber Gud, att Otto aldrig med någon svaghet, något utbrott af en otillbörlig känsla: kärlek, lättsinne, för sen ånger öfver fattade och verkställda beslut eller några andra öfverilningar, måtte rubba den höga tanka, jag *nu* har om honom, och som ensamt kan uppehålla modet hos mig, öfver att för evigt ha förlorat honom. Ju större, ju ädlare och starkare han visar sig, desto mindre bitter skall min sorg och min saknad blifva; ty, är han svag och dukar under för sina passioner, äfven i kommande tider, då förlorade hela hans stoicism och sjelfbeherrskning vid detta ögonblick allt sitt värde, alla sina sköna färger, och *då* kunde han, så väl *nu* som framdeles, handlat lättsinnigt och obetänksamt, och vi *tillsammans* fått begråta våra ungdomsförvillelser. Men derpå lönar nu icke tänka. *Han* har handlat rätt och gjort, hvad han borde göra, och så vill äfven jag, fast min verkningskrets är så oändeligen liten, och hela min existens så fullkomligt passiv, att ingen mask deraf beror.

– Och hvad vill du göra? – frågade Melida ömt och deltagande.

– Jag vill återvända till min goda, älskade Mormor, så snart jag blir så frisk, att jag det kan, och sedan åter börja det lilla snäcklif, jag der förde fordomdags.

– Dina planer äro icke högt sväfvande; – sade Melida sorgligt och medlidsamt – men du har dock en tröst i dina bittra motgångar: du eger ett *hem*, en famn att kasta dig uti, som du vet gerna emottager dig. Det är dock något!

Nu var det min ordning att känna medlidande, och det gjorde jag äfven, och denna känsla hade alltid ingredierat i den innerliga tillgifvenhet, jag städse känt mig ega för Melida, och hvilken endast svalnade det enda ögonblick, då en allsmächtig kärlek absorberade hvarje annan känsla i hela min själ.

– Melida! – sade jag – Ännu några dagar, eller tills jag blir alldeles fullkomligt frisk, vill jag uppskjuta att bedja dig gifva mig alla detalerna af Ottos sednare öden, ty *nu* finner du väl, att jag snart kan afhöra *allt* om honom. Men, medan denna tid förgår, så uppfyll min längtan att få veta dina egna ungdomsöden! Jag har alltid känt

en stor böjelse att höra dig tala om dig, troligen derföre, att du det aldrig gör; men nu måste du åtminstone både lita på det deltagande och den tystlåtenhet, som böra bo hos mig, äfven om hela min vänskap till dig endast vore byggd på tacksamhet, hvilket likväl icke är händelsen, ty jag hängde redan vid dig, den tid du med stor likgillighet betraktade mig.

– Det har jag *aldrig* gjort, – svarade Melida, något litet skiftande färg – Med likgillighet har jag *aldrig* sett dig. Men, lika ogera som jag talar om mitt obetydliga jag, lika litet slösar jag min vänskap på någon, inän jag väl sett efter, om jag icke skall ångra min frikostighet, och om *den*, till hvilken jag vill gifva det enda jag har att gifva, förtjenar min gåfva.

– Nå, Melida, har jag gjort det eller icke?

– Du förtjenar den visst, min goda Ottilia; men det var en tid, då jag icke fattade motiverna till ditt handlingssätt, och då drog jag mig, likt snigeln, in i min snäcka igen.

– Ja, jag minns nog det! Men den tiden är nu förbi, – sade jag suckande – och nu vet du *allt*, hvad jag tänker; men så är det icke med mig, och min nyfikenhet är större än du tror, ty, oakadt all din försigtighet att aldrig inblanda dig sjelf i något förhållande, har min skarpa qvinnoblick dock upptäckt något – som – du måste medgifva eller vederlägga.

– Och detta är? – frågade Melida, rodnande.

– Att Otto äfvenväl i dina öden haft en större roll.

– Nå ja, – svarade hon beslutsamt, efter några ögonblicks tystnad – nå ja, hvarföre neka dertill? Äfven jag blef en gång bländad af all den tjuvningsförmåga, all den magie, som ödet och naturen slösat på och omkring Otto, och blef det så mycket, att *sedan* hafva *männerna* varit mig alla lika likgilltiga som de voro förut. Nu vet du det, men förskona mig från alla detaljerna af en kort tid, som troligen utgör en redan glömd episod af Ottos framfarna ynglingalif, och som för mig har vida flera bittra än ljufva minnen, och hvars noga genomgående skulle kasta en mörk skugga öfver flera personer, som för mycket annat förtjena min tacksamhet och tillgifvenhet.

– Förlåt då min nyfikenhet, goda, älskade Melida! – sade jag – Den är från denna dag alldeles slocknad, och jag vill aldrig mer spörja dig, endast älska dig. Men, om den vissheten kan göra den ringaste tillfredsställelse, så kan jag icke motstå begäret att säga dig, med hvilken tillgifvenhet, hvilken hög grad af aktning och gillande, ja, jag ville nästan säga vördnad, Otto alltid talade, hvar gång det någonsin var frågan om dig.

– Så-å, – sade Melida med ett vemodigt leende – gjorde han det? Nå, hvarföre neka till, att det gläder mig! Motsatsen hade väl icke just förundrat mig, icke heller särdeles kvalt mig och hade visst mer quadrerat med den köld, han alltid visade mig; men den har jag förlåtit honom långt för detta, och *nu* vore jag nästan färdig att tacka honom för den, ty jag säger, som du nyss sade: heldre hafva en tyst, gömd, af ingen sedd, af ingen anad plats i ett hjerta, än emottaga en uppenbar hyllning, som ofta har sin grund i helt annat än kärlek, aktning och tillgifvenhet.

Sedan dess blef aldrig mer frågan mellan oss om Melidas öden; men så mycket mer talade vi om mig, ty jag bekänner öppet, jag hade icke Melidas styrka att alldeles glömma sig och blott lefva för andra. Ännu låg minnet af det nyss förflutna i förgrunden af min själ, och mången half natt genomvakade vi, talande om hvad som för evigt var förbi. Jag lefde alldeles skiljd från hela den öfriga verlden.

Min sjukdom hade varit en mycket elakartad och farlig nervfeber, och derföre var hvar och en i högsta grad rädd för den ringaste communication med mig. Alla, utom Melida, som sade sig icke hafva mera än sitt stackars lif att förlora. I början hade väl Generalskan lagt sig emot Melidas beslut att sköta mig; men, när hon betänkte alla de kommande bröllopsfestivitetera, då Melida i alla fall icke blifvit bjuden med, så beqvämade hon sig att gifva det bifall, som den arma Melida skulle hafva till det ringaste af sina företag.

Efter hand fick jag veta allt det lilla, som Melida visste om hvad som på minsta sätt kunde interessera mig, hvilket Melida, utan alla omsvep och förbättringar eller ändringar, berättade mig, emedan

hon mycket väl fann, att jag nu mer kunde höra *allt*, att sorgen hos mig antagit formen af en orubbligt lugn resignation och alldeles gått från detta urartande till förtviflan, som äfven under yrseln af min sjukdom uppenbarat sig. Sålunda fick jag af Melida småningom veta, att jag i de första åtta dagarna af min sjukdom hade legat qvar i mitt första, lilla rum, men att jag der hvarken hade sans eller ro, utan endast, dag och natt, lyssnat efter de välkända stegen, som blefvo allt tyngre och långsammare och ofta stadnat långa stunder vid den välkända dörren. Att Melida slutligen tagit sig mod och gått in till Otto en vacker dag och utan alla omsvep sagt: Herr Grefven skall ju inom några veckor gifta sig? Eder nya boning arrangeras åtminstone med största hastighet, om af er, eller *icke* af er – lika godt, men utan att dock contramanderas af er. Detta säger mig mer än tillräckligt Herr Grefvens fattade beslut. Gör nu *något* äfvenväl för en annan varelse, som förtjenat ett blidare öde: Flytta härifrån! Lemna henne i ro! Och lemna edra rum till henne! Det hon nu begagnar är för litet, för trångt, för fullt af minnen. Under någon sömn eller dvala kan hon mycket väl flyttas, och det skall i alla fall blifva min sak, om blott Herr Grefven ställer propositionen från sig till sin fru moder.

Melida var föga skonsam, som du hör, kära Mormor, och, blek som ett lik, utan tecken till lif eller hog att lefva, med handen knuten öfver hjertat och en stor tår, som dock aldrig föll, i hvart öga, hade Otto, utan att svara ett ord, bockat sig, likasom till ett jakande, för Melida, gått ned till Tante, och inom några timmar var han flyttad ur fädernehuset, och rummen lediga, och Tante *sjelf* hade »utfunderat ett förträffligt arrangement, efter Otto ändå *nödvändigt* ville flytta bort i sitt nya hus, för att nogare tillse dess iordningställande».

Ännu samma afton inflyttade jag i Ottos rum. I början hade jag varit litet förundrad, litet villsefarande med mina blickar och drömlika minnen; men snart tycktes dessa alldeles försvinna, och jag slutade genast att lyssna efter de välbekanta stegen, som nu aldrig mer läto höra sig. Sedan hade Melida blott en gång sett Otto, och det var på gatan. Han hade vandrat likt en drömmande; men,

när han kom midt emot Melida, hade han plötsligt sett upp, utropat ett *ack*, velat tala, men icke kommit till ett enda ord, och, när Melida något litet väntat, fortsatte hon sin gång. Han hade länge stått på samma ställe och sett efter henne, men utan att följa henne eller sedan göra minsta försök att träffa henne.

Hvad hon sedan visste om bröllopp etc. var det lilla, som Emilie alldeles ofrågad meddelat, och hvilket var så vanständt af Emilie's omöjliga fattningsgåfva och dumma framställningssätt, att Melida, endast på min flera gånger upprepade begäran, och sedan hon kallat mig grufligt barnslig och oförlåtligt nyfiken, halft leende berättade, som hon sjelf sade, med Emilie's egna ord följande: Att brölloppet varit *förbålt* roligt, att bruden var alldeles omanerligt grann, utspökad med guldbroderi, nipper och otaligt med *småsaker* och lysande bjäfs och såg ut, som hade hon ämnat stiga upp och dansa på lina på Cassortis, att hon för resten var fasligt ful den dagen, och att Pauline yttrat, att, när hon annars oupphörligt skrattade och fnissade, så kunde hon väl låtit bli att på sin bröllopsdag tjuta och gråta, tills de ljusblå ögonen blefvo eldröda, och näsan grisdelin, och pannan prickig, ty Pauline kunde icke *begripa*, hvarföre hon skulle lipa, när hon var så grann och fick unga Otto till man, hvilket båda delarna tycktes ligga henne mycket om hjertat, efter hon rest så långa vägar, för att få det. Emilie trodde för sin del, att hon grät i glädjeruset. Otto hade (allt efter Emilie's utsago ordagrannt) stått i brudstolen som en bock, utan tecken till lif, blek som ett lik och tafatt som Sevelin, när han spelar som aldra tafattast. Emilie kunde icke *begripa*, hvad som gick åt Otto, och, när Melida frågade henne, om Pauline heller icke kunde begripa detta, mer än Malvinas lipande, så svarade Emilie: det vet jag inte, ty Pauline talar aldrig om Otto med mig, och har en gång för alla undanbedt sig mina reflexioner om honom. Tante Aline hade varit alldeles förtjust och, som det påstods, coifferad af Folker *sjelf*, fast i största hemlighet. Uncle hade hållit det aldra som vackraste brölloppstal i verlden, hvaraf Emilie icke mindes ett enda ord. Alla hade varit outsägligen granna och utstyrda, men Pauline det vackraste på hela brölloppet, utom en shawl, som bruden fått af sin svärmoder, och

tårtan, som lär varit sex quarter hög, med hela Olympen på. För resten hade Emilie mumsat confect hela aftonen och var rätt ledsen att icke ha kommit ihog gömma *en enda bit* åt Melida eller den stackars sjuka Otilia, som bruden sagt sig hafva ett högst besynnerligt minne utaf, och Emilie hade just hört, huru hon en gång frågade Otto, hvad i all verlden den der undersköna, svartklädda flickan hade för sig, när hon (Malvina) kom in hos Ottos föräldrar, ty hon (den svartklädda flickan) såg så förfärad ut och kastade sig bara på en stol. Otto hade icke gifvit akt på frågan eller svarat derpå, utan distrahit gått sin väg, troligen tänkande på något annat, som han nu beständigt ser ut att göra. Men Emilie hade upplyst Malvina, att Otilia just hade declamerat en scène ur Alzire eller Zaire (hon mindes icke hvilket) med Otto, och Malvina hade skratat otroligt åt detta och det hastiga, oväntade slut, som hennes ankomst gjort på hela denna declamationen, och sedan önskat obeskrifligt, att Otilia skulle blifva snart frisk, så att hon kunde få se den scènen en gång *från början*. Då hade Pauline ropat på Otto och berättat honom hans unga Grefvinnas önskan; men då hade Otto rynkat både på panna och öfverläpp och sett förfärligt ond och bister ut samt gått sin väg, utan att säga en enda glosa, åt hvilket *allt* Malvina hade skrattat obeskrifligt!

Från Emilie's öfriga underrättelser om de andra slägtcalaserna och fêterna förskonar jag dig, kära, goda Mormor. Imellertid framlefde vi ett par veckor ett besynnerligt, ja, nästan trefligt lif, Melida och jag. Ett visst vemod hvilade dock alltid deröfver; men vi brydde oss icke om hela den öfriga verlden, utan logo och skämtade till och med öfver dess dårskaper, men talade allvarligt och ångrande om våra egna. Vi kommo öfverens om, att, rådde vi oss sjelfva, skulle vi resa till det sköna, leende Spanien och der ingå i kloster, efter det icke mer fanns dylika i det härliga Frankrike eller tjusande Italien, hvilket vi mycket klandrade Napoleon för, som borde vetat, att vi båda passat till nunnor i ett skönt kloster på Arnos, La Brentas eller Rhenflodens stränder, inan han upphäfde dem alla eller stadfäste revolutionens så *dumma* åtgärder. Men, när vi kommo från våra illusoriska planer till verkligheten, då frågade

jag Melida en gång, om hon icke ville följa med mig ned till dig, kära Mormor, säker, att du med glädje emottagit denna din Ottalias enda vän, och som gjort så mycket för ditt kära barn. Men Melida svarade med beslutsamhet:

– Nej, Otilia, det vore orätt af mig! Jag är uppfostrad från min barndom af Generalskan och vill nu visa min tacksamhet, medelst all den omsorg jag kan för Emilie. Jag medgifver, det är som att så på hälleberget; men jag blir, åtminstone i mina egna ögon, något litet quitt den stora gärd af tacksamhet, som dagligen och stundligen affordras mig, och en gång, när Generalen och Generalskan anse Emilie färdig (i fall den lyckliga epochen någonsin inträffar), och jag således icke behöfves mer i det huset, ty en gång för alla har jag afsagt mig att blifva gouvernante för Pauline's barn, om hon skulle hugnas med dylika, då, goda Otilia! icke en gång då vill jag för alltid antaga ditt kärleksfulla tillbud, utan komma till dig på kortare tider, men för resten utvälja mig ett barn med goda, vackra anlag, som jag *ensam* får uppfostra och egna alla mina omsorger, hela min verksamhet och all den erfarenhet, som verlden, sorgen och glädjen gifvit mig.

– O, Melida! – sade jag ovillkorligt – Jag vet detta barn! Och nu först talade jag om för henne allt, hvad som rörde den arma, olyckliga Marie. Melida blef först fattad af en grufvig harm till Otto; men, när vi länge talat öfver saken, togo vi ett besynnerligt beslut, som var att förlåta – icke allenast Marie, utan äfven Otto, och komma ihog, att de, som fortast fördöma, de, som aldra mest yfvas öfver sin höga, orubbliga dygd, äro kanske just de, som i andra kritiska förhållanden snarast dukat under för ögonblicket och tusen andra omständigheter, som endast de olyckliga, villseförda sjelfva torde känna; och att man således gör bäst, när man tackar Gud, som bevarat en sjelf, och för resten förlåter, aktar sig att fördöma och i allmänhet heldre flyr faran och allt hvad som kan föra dit, än kastar sig blindt deruti, säkert förlitande sig på sin styrka och sina fasta beslut. Ju skönare dygden lyste för oss, desto tolerantare blefvo vi således, och vi kommo slutligen öfverens, att, när jag blefve alldeles återställd, skulle vi fråga efter den arma Marie, som nu kanske var glömd och beröfvad all hjälp.

Så snart jag blef så frisk, att Tante »utan fara» trodde sig om att komma upp till mig, tackade jag henne förbindligt för all den godhet och allt det besvär, man för mig haft under min sjukdom, samt bad sedan allvarligt, utan särdeles omsvep och med en ton, så bestämd, att den inga invändningar tålde, att, så fort jag blefve så frisk, att läkaren trodde mig kunna resa, jag skulle få återvända till dig, kära Mormor. Tante Aline blef högst frapperad, förbittrad samt slutligen ond och missbelåten på allt sätt. Hon yttrade till och med i sin ifver flera ord om otacksamhet, om huru liten lön man oftast har för all sin möda, om hvad hon af mig hade förväntat och mera sådant, hvilket endast ännu ytterligare stärkte mina beslut och den köld, som nu intog mig, och som nu mer icke rubbades af några illusioner, några considerationer.

Min Oncle blef äfven högst förtörnad öfver denna min orubbliga föresats, att få återvända till dig, och i de två eller tre korta besök, han gjorde mig, framlyste en artighet och höflighet, som likwisst alldeles voro krystalliserade och canderade, men icke som förr af socker, utan af verklig is. Melida och jag drogo ömkande på munnen, när han gick, och till den 13 Maj blef nu min resa bestämd.

Doctorn hade för mig ordinerat att åka ut, när det var vackert väder. Jag hade af många skäl protesterat mot detta; men slutligen började min envisa föresats att väcka förundran, som kunde slutat med misstankar, och jag beslöt, på Melidas uttryckliga råd, att åka ut några dagar före min afresa, för att försöka luften och se, huru mycket jag tålde den. Försöket gick mycket bra. Jag mådde rätt väl derutaf, och – såg icke en skymt af *honom*, hvilken jag framför allt annat fruktade att återse, för att icke rubbas i det lilla lugn, som jag genom min långa sjukdom, mina många plågor, min temligen förvärfvade själsstyrka dyrt nog köpt mig, och äfven för att kunna säga till mig, att jag aldrig egentligen såg Otto som *någon annans*, ty i det ljufva ögonblicket, då vi skiljdes åt, *då* var han *min* och mer verkligt min än någonsin, både förut och efteråt. Det ljufva minnet af hela detta sista dygn och allt, hvad som då timat, ville jag orubbadt och oförvandladt behålla, och en af mina största och ifrigaste önskningsar var således, att icke på något sätt hvarken se eller

komma i minsta contact med Otto, före min snara afresa, hvilken jag, utom när jag tänkte på Melida, emotsåg med stor längtan.

Dagen före denna min afresa hade jag bestämt att, under sken af att handla, göra mig underrättad om Marie och hennes öde, för att, i fall hon vore glömd, hjälpa henne med det lilla jag kunde – och för att – bekänn, du svaga, varma hjerta! – för att ännu en gång trycka – Ottos afbild till detta, i botten utesägligen lidande hjerta.

– Jag lät vagnen stadna hos Ullberg, sade mig snart skola återkomma och vandrade hastigt och ensam gatan uppföre. Snabbt sprang jag in genom porten och uppför de många trapporna. När jag öppnade dörren, mötte mig Marie, snygg och hyggligt klädd. Hela rummet hade nu ett utseende af ordentlighet och renlighet, dock utan allt skryt eller prål. Den lilla låg i sin vagg, väl och rent klädd, och Marie berättade mig nu: att grefven genast, när han fått hennes bref, kom till henne, att han gråtit så bittert, när han fått se henne och hennes lilla barn, att han kysst och smekt det många gånger, att han gifvit henne penningar till allt hvad hon behöfde och hjälpt henne att skriva till modern ett bref, deruti hon bad henne förlåta sitt villosteg och tillåta henne (Marie) att få återvända till henne (modern), emedan annars all möjlig uselhet kunde blifva hennes olyckliga lott. Otto hade för resten lofvat Marie, att alltid bestrida alla de utgifter, som kunde komma i fråga, för att Marie, hemma hos sin moder, skulle kunna lefva ett tarfligt och ordentligt lif, samt på aldra bästa sätt uppföda och uppfostra den lilla flickan, »som jag aldrig hvarken *kan* eller *skall* glömma», hade Otto slutat. Marie berättade vidare, att han många gånger tryckt barnets lilla, söta anlete intill sitt och kallat henne gång på gång: Min lilla Ottilia! Min lilla, söta Ottilia! Mina tårar, o Mormor! de runno nu för första gången på länge. Den tårande sorgen, som man skall gömma för sig och för hela världen, uttorkar tårarna, tror jag.

Sedan hade Otto icke varit hos Marie, utan lofvat återkomma, så snart han på posten undfått Maries moders svar, hvilket Marie nu med yttersta otålighet väntade, för att sedan få afresa; men hon sade, som sanningen väl var, att, inan brefvet på sockenpost och med tusen krokångar kom till modern, och inan denna fick sansa

sig något efter en sådan sorglig nyhet om sitt enda barn, och innan hon sedan hann anskaffa någon, som skref åt henne och fick brevet på behörig ort, kunde rätt lång tid åtgå. Hon misströstade således icke om svar från modern, fast det ännu kanske kunde dröja.

Mina tårar runno ymnigt under Mariés lugna berättelse. Jag märkte, att hon kände *intet* af sednare tiders händelser, och, när jag en gång frågade henne, om hon aldrig varit ute eller hört utaf någon människa på denna långa tid, svarade hon mig:

– Nej, min goda Fröken! jag kommer aldrig ifrån den lilla. När hon är vaken, kan jag det icke, och, när hon sofver, näns jag det icke, ehuru jag visst behöfde att få komma ut, för att köpa mig litet linne, som jag kunde hafva så god tid att sy åt mig och den lilla.

Intagen af en otrolig, ja, jag ville nästan säga oemotståndlig, hog att ensam få öfverhopa det sofvande barnet med mina kyssar och tårar, sade jag hastigt till Marie:

– Skynda dig nu! Gå ut och köp ditt linne, men blif icke för länge borta, och jag skall stadna qvar hos den lilla!

Hon tackade mig hjertligen, lofvade att snart återkomma och gick.

När hon väl var gången, lutade jag mig ned öfver barnet, och tusen tårar och kyssar egnades detta lilla ting, som jag skulle gifvit all världens rikedom för att, utan blygsel, utan vanära eller känsla af brott, rå om, kunna kalla *mitt*! Du må le, bäst du vill, kära Mormor, vredgas kan du dock icke, ty äfven från ljusare rymder ville jag försvara denna min rena, oblandade önskan!

Imellertid hvarken hörde jag eller såg, der jag, på knä framför den lilla bädden, låg, utan väcktes plötsligt till af dörrrens hastiga öppnande bakom mig och af ett utrop i samma ögonblick, hvaraf rösten var mig *för väl* bekant:

– Rättfärdige Gud! Ottilia!

Och Otto låg vid mina fötter, och hans hufvud hvilade mot mina knän. Han darrade märkbart, och den gode Guden allena vet, hvar jag fick den otroliga, den obegripliga styrkan att vara förnuftig för oss båda.

– Otto, – bad jag – sansa dig! Efter vi mötas *här*, vid detta slum-

rande barns vagga, så är väl Guds villja, att vi icke skulle skiljas utan ett farväl för hela detta lifvet. Och detta måste vi säga hvarandra snart, inan Marie återkommer.

Otto låg alltjemnt med nedsänkt hufvud, och på mina händer kände jag hans brännande tårar. Jag bad honom förgäfvat resa sig upp, besinna, hvar vi voro, och skynda bort.

– Nå väl! – sade han slutligen, seende upp på mig med en förtviflans blick och ett blekt, affallet, härjadt anlete – nå väl, jag skall då gå! Jag skall då säga *dig* ett evigt farväl! Men först må du dock veta, att du är hämnad och förfärligt hämnad, att den store vedergällaren af all svaghet, allt lättsinne, af allt uselt, allt lumpet afseende på människors omdöme, hån och spe, öfver hvad man dock sjelf i botten af hjertat anser rätt, af all låg beräkning på vinnande af guld och anseende, af all eländig kraftlöshet att låta händelser och omständigheter samt andra människors dåraktiga villja draga oss ned i sin hvirvel, utan att sätta oss deremot, fast den inre rösten högt uppmanar dertill, att *han*, den store vedergällaren af allt detta, af allt ondt och godt, funnit sitt *offer*, och att jag är utsägligen olycklig och nog eländig, att endast i svindlande, höga spel, i den fradgande champagnen, i verldens förvirrande, berusande larm och dårskaper kunna döfva min smärta och för en stund insöfva mitt gnagande samvete, då du åter, rena, hvita lilja, står lugn som en himmelens ängel framför mig och med hvarje ny dygd, som jag upptäcker, gifver mitt samvete en ny dödsdom och min saknad en hvassare sporre.

Förtviflans vansinne flammade i hans blick. Jag tog hela min ståndaktighet, all min kärlek till Gud och Otto till hjälp, för att trösta honom och gifva hans smärta en annan rigtning. Men, äfven om det lyckades för ögonblicket, så måste jag dock med smärta säga dig, o Mormor, att min sista illusion på jorden, som bleknade bort och sjönk ned i verklighetens mörkaste schakt, det var min höga tro på Otto, det var den sköna bild, jag gjort mig om hans sjelfbeherrskning, hans blinda lydnad för sin pligt och sina löften och den själsstyrka, med hvilken jag trodde han skulle bära, hvad jag ansåg vara hans af en högre magt utpekade öde.

Äfven *allt detta* var blott illusion!!!

Förundra dig derföre icke, kära Mormor, om jag längtar till en werld, der dylika icke finnas, och der jag, af hvad jag egde och såg på jorden, icke önskar mig mera än dig, samt Melidas oblandade, oförfalskade och dock aldrig blinda vänskap.

Jag har just icke mycken hog att ännu vidare tillägga något. Min resa, och att Melida följde mig hela första dagen, känner du. Äfven tror jag, du vet, att den ädle Edward H. efter ett år å nyo sade mig, att hos mig och ingen annorstädes var hans lycka på jorden att finna, men att han, efter mitt korta, lefnadströtta svar, begaf sig ut på en af honom länge tilltänkt, utländsk resa, hvilken dock, genom Napoleons störtande, troligen förlorade sin högsta ljuspunkt för honom.

De förfärliga underrättelser, Melida allt då och då meddelar mig om Otto, besparar jag dig. När man bara börjar att halka nedför en fasansfull brant, så går det allt fortare och fortare. Det är en sorglig, men sann erfarenhet. Hvarken helsa eller förmögenhet kunna någonsin på detta sätt räcka till för Ottos återstående lif, och, sedan båda delarne äro borta, måtte då Gud i sin mildhet ingifva honom verklig, upprigtig, från hjertat kommande ånger! Det är allt, hvad jag nu mer önskar den tomma bilden af *honom*, som jag älskade öfver allt annat, som jag en gång satte i bredd med min Gud, för hvilket jag äfven är straffad nog, då jag vid tjugo år sett alla mina illusioner smälta bort.

God natt, Mormor! Oljan i lampan varar icke många dagar till, det känner jag – med fröjd.

UTGIFVARENS EFTERTAL.

Det var alldeles inte jag, som knackade på Lector Mobergs dörr.
Cadett.

Nå, hvad tycker du sjelf, min läsare, efter fulländad läsning? Äfven du har må hända förlorat den illusionen, att du bland dessa Illusioner kunde finna någonting, värddt att fästa uppmärksamheten på, någonting, värddt att en fem minuter begrunda. Om detta är ditt omdöme, så är jag nästan af din tanka, och dessutom hade jag god lust att säga allt det onda, jag vet om alltsammans, så väl hjeltinnan som hjälten i piëcen, om inte för annat, så af det enkla skäl, att jag väl, för ro skull förstås, vore sinnad att bortvända läsarens tro, att jag – just jag – kunde vara denna samma Otto, som 1813 var ung och rik, och som nu är – – här, att det kunde vara jag, som var så desperat och gjorde en så dum och dåraktig syndabekännelse som Otto, sid. 172, att det var jag, som någonsin i mannaminne sörjt, gråtit, förtviflat, etc., etc. Jag, den gladaste själ under solen, så länge jag icke tänker, och se, derföre tänker jag aldrig!

Nej, bevar's, långt ifrån allt detta! Det är visst inte jag! Inte ditåt en gång! Jag ber, för all del, tro inte det! Det skulle ju alldeles störa min jovialiska reputation, om man kunde falla på den dåraktiga tron, att samvetsqual och sorg någonsin gnagt på mig. Nej, långt derifrån! Och måtte nu ingen läsare eller läsarinna i de båda brödrarikena (ty längre komma väl inga Svenska illusioner) utbrista i den gamla, dumma, utnötta, men af okända skäl ännu ovederlagda satsen, att:

Qui s'excuse, s'accuse!

Textkritisk kommentar

Enligt *Swensk Bibliographi* (1836:12, s. 100) utkom *Illusionerna* i december 1836. Volymen, som trycktes i duodesformat, inleds med en titelsida [I] och en blanksida [II], därefter kommer »Utgifvarens Företal» paginerat [III]–VIII, följt av s. [1]–291 och ett opaginerat »Utgifvarens Eftertal». Volymen kollationerar ¹12 2–12¹² 13⁶. Den sista sidan [292] är satt med tätare radavstånd, vilket gör att texten ryms på det avslutande halva arket.

Som textförlaga har använts ett exemplar av 1836 års originaledition (OE) i Svenska Vitterhetssamfundets ägo. Detta exemplar har jämförts med ett exemplar på Kungliga Biblioteket och ett annat på Stockholms Universitetsbibliotek. Inga kancelleringar eller andra typer av varianter har upptäckts inom editionen.

Titelsidan innehåller titeln »ILLUSIONERNA.» följt av en vinjett, mottot »*Stundom äfven vaken drömmer jag. // Geijer.*» en ny vinjett, ett dubbelstreck över hela satsytan och därunder »STOCKHOLM, // *Zacharias Haeggström, // 1836.*».

OE är den enda svenska edition som trycktes under Sophie von Knorrings livstid. I föreliggande edition har utgivaren strävat efter att rätta uppenbara sättnings- och tryckfel samt att korrigera sådana inkonsekvenser som allvarligt stör läsaren. Dit hör en på flera ställen förekommande punkt före sägesatser inledda med tankstreck, t.ex. »– Det vet jag inte. – svarade jag [...]» (s. 13) som ändrats till kommatecken i konsekvens med konstruktioner av samma slag på andra håll i texten. Det vacklande bruket kan vara betingat av ofullständig interpunktion i tryckmanuskriptet (se nedan). En annan vanligt förekommande typ av konsekvensändring gäller citattecken, där en komplettering skett när tecken endast förekommer i början eller i slutet av ett citat eller en replik. Dubbla citattecken inom citat har däremot inte normaliserats.

Jämförelse mellan ett bevarat manuskript och originaleditionen

Det manuskript till *Illusionerna* som omnämns i inledningen till föreliggande edition förvaras i Uppsala Universitetsbiblioteks handskriftssamling under signum: Sophie von Knorring, 5. Manuskriptet består av 279

sidor i formatet 175 x 220 mm. Det bär ingen titel men är daterat. På första sidan står »20de Mars 1836» och på näst sista sidan »2 April 1836». Manuskriptet är i gott skick och uppvisar ej särskilt många strykningar. En mindre rivningsskada finns i nedre hörnet på bladet pag. 175 och 176. Handstilen är svårläst och innehåller en rad stenografiliknande förkortningar som är mycket svåra att tyda (se faksimil s. 179). Därför kan en jämförelse endast göras av mera översiktlig natur. Skillnaderna mellan manuskriptet och originalupplagan är så pass omfattande att det är osannolikt att det bevarade manuskriptet använts som tryckmanuskript. Troligen gjorde Sophie von Knorring en avskrift av manuskriptet, där hon även tillfogade ändringar, vilken sedan kom att fungera som tryckmanuskript. Någon sådan avskrift är dock ej bevarad. Hennes dagboksanteckningar visar att hon troligen arbetade med en avskrift av manuskriptet efter den 2 april (se Inledning, s. x). Utgivaren har så långt det låtit sig göra färdigställt en avskrift av det bevarade manuskriptet. Avskriften finns tillgänglig i Svenska Vitterhetssamfundets arkiv.

En jämförelse med den tryckta versionen visar att texten har utvidgats betydligt. På flera ställen förekommer längre stycken som helt saknas i manuskriptet (se särskild förteckning nedan, s. 180 f.). I OE förekommer dessutom en rad tillägg av adjektiv. Ett tillägg som fick mer genomgripande innehållsliga konsekvenser är Maries berättelse om Ottos besök hos henne (»Marie berättade [...] tror jag.» s. 170), som saknas helt i manuskriptet. I manuskriptet är nämligen Maries barn en »gosse», som heter Otto. Antagligen har författaren ändrat barnets kön till en flicka med namnet Otilia i samband med tillkomsten av den scen där Otto smekar sitt barn.

Utbyggnaden berör även en hel del historiska detaljer som har blivit mer exakta eller ändrade i den tryckta versionen. I manuskriptet (p. 20) står »om Franska arméen i Ryssland», i OE står det däremot »om Napoleons huserande i Spanien och alla colonialvarornas uppbränning» (s. 9). Vers och dikter som oftast bara är påbörjade i manuskriptet och delvis felaktigt citerade har i den tryckta versionen korrigerats och kompletterats. Bearbetningen av manuskriptet har även medfört att namn infogats och vissa årstider och årtal ändrats.

I fråga om ordvalet har en del stilistiska förändringar skett från manuskriptet till OE. Svenska ord har ersatts med franska uttryck i OE eller erhållit en fransk stavning. Följande svenska ord i manuskriptet har »förfranskats» i trycket: aktör (ms p. 3), kammartienare (p. 8), magnifikt (p. 16), kavaljer (p. 28), peruk (p. 33), frisk och rask (p. 48), mask

165.

och filosofus börja separationen snart blihva man
 affen, nu sedan den Söklyd flögut sig här
 och hållt hat för mig. -- Apogee -- för
 som vi säga om den Skolan George -- från
 varlet i mindags. -- Men utbräckt sig nu
 från siet -- och vift på hand strålt och
 annan Andromache hade. -- -- Vot det -- att
 (hela) quine iquine -- trodde Cælia -- att barnen
 som nu kom. -- -- men det gör det var
 hinner digt taktel både om Phelia från om
 nu hade. -- Men nu är det för mig. -- från Stads
 för det en sids rade -- i Andromache. -- Men för
 från andlet i Minister lagut -- men under
 mullerklutten. Inkommit den nu tiller föter
 så länge -- för att hela parterna hade för
 hållt vänt -- till upptäckt mot gäspad för
 krigsföränd. -- Nu det varit mig och Kora? --
 Long had varit mycket sig. -- --
 Jag -- Mig vift intet -- men om att från jag
 Stått för mig på hand och rade. -- Men
 hade mig på hand mycket utaf dem. -- och
 det hinner under att så om guld. -- med honom
 Men så -- godman! -- -- Den af Stads från Andromache
 linnis lagut. -- Men det varit mig och från Stads
 uttingt. --
 Jag -- Mig -- aldrig --

Sophie von Knorrings bevarade manuskript (p. 165) till *Illusionerna*.
 Foto: Uppsala Universitetsbibliotek.

(p. 239). Orden har ändrats till: acteur (OE s. IV), page (s. 3), magnifi-
 qu't (s. 7), cavalier (s. 14), peruque (s. 17), saive et sauve (s. 26), masque
 (s. 148). Enstaka gånger uppträder även motsatsen, att ett franskt ord i
 manuskriptet bytts ut mot ett svenskt i trycket. T.ex. står »cousin» i ma-
 nuskriftet (p. 5), men »frände» i OE (s. VI), och »entourerade» (p. 56)

mot »omgaf» (s. 31). Intressant är att det sistnämnda ordet uttalas av Otilia som använder sig relativt sparsamt av franska uttryck. Vidare har felstavade franska och andra främmande ord samt felaktiga böjningar rättats till i OE. I manuskriptet står t.ex. »Fransyska orden Fausse och foret» (p. 91), vilket ändrats till »Franska orden *Faux* och *Fôret*» (s. 55).

En korrigering i ordvalet medför att det i OE blir tydligare att Otilia kommer att dö i slutet. I manuskriptet står det »Oljan i stora lampan är snart slut.» (p. 8), i trycket däremot »Oljan i livvets lampa är snart slut.»(s. 3).

En del uttryck i manuskriptet har ersatts med mer bildspråkliga, t.ex. har »såg ett spectacle» (p. 53) i trycket ändrats till »beträdde Thalias helgedom» (s. 29) och »hösten» (p. 53) benämns i trycket »allhärjaren» (s. 60).

Stavningen har på ett antal ställen moderniserats i trycket. I manuskriptet hittar vi t.ex. »herrliga» (p. 4), »hvimplar» (p. 15), »Werlden» (p. 17), »englar» (p. 19), »låford» (p. 133), »Wester långgatan» (p. 147), »rygte» (p. 172), medan det i OE står »härliga» (s. V), »vimplar» (s. 7), »Verlden» (s. 8), »änglar» (s. 9), »lovord» (s. 83), »Vesterlånggatan» (s. 92) och »rykte» (s. 108).

Interpunktionen består i manuskriptet inte sällan av ett stort antal tankstreck, vilka i den tryckta versionen ofta, men långt ifrån genomgående, har ersatts av andra skiljetecken. Grammatiska fel i manuskriptet (t.ex. felaktigt bruk av sin/hans/hennes) har rättats på flera ställen.

Följande meningar och avsnitt i OE saknas i manuskriptet:

- 1 Otilia till sin ömt älskade Mormor.
- 3 Din Otilias illusioner.
- 5 Alla fenster och [...] stängas för drag.
- 22 Nämn för ingen om vår souper!
- 34 Jag begriper icke [...] ovedersägligen löjliga.
- 35 Under hemvägen [...] dumheter om Magistern.
- 38 – Så att honom [...] God natt!
- 38 Hon tyckte sig vara ensam som i en öken.
- 42 Farväl, min söta, älskade flicka!
- 48 Jag kunde inte [...] en verklig skönhet.
- 53 Mitt narri lyckades förträffligt.
- 60 Nu var allt detta förbi.
- 61 Jag begriper ännu [...] vet jag nog.
- 63 Melida har sedan [...] ädla, goda varelser.
- 63 De pratade nu [...] hvarje tunga.
- 79 – Än om du [...] afskyväckande!
- 82 En gång uti [...] obetydligt pathetisk roll.

- 85 Fruarne voro ungefär [...] mindre än en minister-portefeuille.
 96 – Detta var då min första skrifvelse till *honom!*
 97 Om morgonen kom [...] litet att dricka.
 102 Alla öfver en bank!
 103 Du blir ju blek som ett otäckt lik.
 103 Ja, Onsdagsaftonen, [...] horribelt qvaft.
 112 Jag lade dig [...] otacksam var jag.
 120 Jag läste flitigt och med ifver i Thomas à Kempis.
 120 Det var icke Mina.
 123 Det är en bedräglig masque merändels.
 127 Jag önskar att aldrig få återse dig.
 128 Med ett ord [...] och hennes kärlek.
 129 Goda, älskvärda Ottilia!
 130 En slug kvinna tror sig sällan genomskådad.
 140 Jag vet icke [...] det känner jag.
 143 Otto sade sig [...] gick och *hoppades*.
 143 *Mitt brev till Edward H.*
 145 Har qvinnan [...] understundom.
 145 »Otto kände jag bäst sjelf.»
 146 Hon berättade [...] trängsel och värma.
 147 Sof du godt [...] om din Otto?
 147 O, om jag finge bära dig!
 148 Du, som trots [...] – sade han –
 148 Men det varade icke länge.
 148 Eller skall det [...] in i tambouren.
 149 f. [...] och dessa ord [...] lågo de nu.
 150 Kanske har aldrig [...] kärlek som nu.
 152 Den står [...] berättelse.
 152 Du satt bakom honom, att han icke kunde se dig.
 155 [...] med gröna jalousier [...] omkring mig.
 157 Det hafva vi länge väntat på.
 159 Pauline sade [...] eller väfves.
 159 f. Jag ville väl, [...] på hvar rad.
 161 (Hvad Gud är [...] så väl behöves.)
 166 Emilie trodde för sin del, att hon grät i glädjeruset.
 168 [...] ty en gång [...] kortare tider, [...].
 170 Marie berättade [...] tror jag.
 172 [...] af all låg beräkning [...] uppmanar dertill, [...].
 172 Förtviflans vansinne flammade i hans blick.
 173 När man bara börjar [...] sann erfarenhet.
 173 God natt, [...] – med fröjd.
 [174] *Jag ber, för all del, tro inte det!*

Utgivarens ändringar gentemot originaleditionen

Tryck- och sättningsfel samt konsekvensändringar

- 6 i det ögonblicket **OE:** i det ögonblicket
- 8 Du vet, **OE:** Dn vet,
- 9 Du minns, **OE:** Dn minns,
- 9 en evig tid sedan?» **OE:** en evig tid sedan?
- 13 – Det vet jag inte, – svarade jag **OE:** – Det vet jag inte. – svarade jag
- 14 det var oändligen *ledsamt*, **OE:** »det var oändligen *ledsamt*,
- 14 utan att märka dem sjelf. Men **OE:** utan att märka dem sjelf, Men
- 15 med vårtan på näsan» **OE:** med vårtan på näsan
- 15 det vore det mest opassande **OE:** det vore »det mest opassande
- 19 (mig anande motsatsen), **OE:** (mig anade motsatsen),
- 21 ljuf och hänförande **OE:** ljuf och hänförande
- 24 variationer av Gelinek **OE:** variationer av Gelinck
- 31 alla dessa allusioner **OE:** alla dessa illusioner
- 31 Men jag måste återkomma till denna afton: **OE:** Men jag måste återkomma till denna afton:
- 34 det syns tydligt på dem, – sade Otto. **OE:** det syns tydligt på dem. – sade Otto.
- 36 – Ja, jag längtar utesägligt, – sade Otto, **OE:** – Ja, jag längtar utesägligt. – sade Otto,
- 47 – Du förstår mig inte, – genmälte jag **OE:** – Du förstår mig inte. – genmälte jag
- 48 och skulle börja tala om **OE:** felvänt c i och
- 55 sitt snilles artillerie, **OE:** sitt snilles artillerie, (kursivt kommatecken)
- 56 om den saken, – sade Edward **OE:** om den saken. – sade Edward
- 69 Melida och Emilie, af hvilka den **OE:** Melida och Emilie, af hvilka den
- 83 den allmänna stora entusiasmen **OE:** den allmänna stora entusiasmen
- 94 – och frågat efter mig, – tillade hon, **OE:** – och frågat efter mig. – tillade hon,
- 97 Min pels var ganska tunn, **OE:** Min pelisse var ganska tunn, (Rättelse tillagd i **OE** på sista sidan [292].)
- 98 en blund i natt, – svarade hon **OE:** en blund i natt. – svarade hon
- 99f. I den citerade texten till Ottos brev står ett citattecken framför varje ny rad; alla utom det första har eliminerats.
- 108 hvarthän det skulle taga vägen. **OE:** hvarthän det skulle taga vägen.»
- 108 Minns du min Alfred? **OE:** »Minns du min Alfred?
- 110 all vår försigtighet sedan. **OE:** all vår försigtighet sedan.»
- 110 Otilia! ett ord till mitt försvar **OE:** »Otilia! ett ord till mitt försvar
- 111 med dem du skulle skrifvit, **OE:** med dem du skulle skulle skrifvit,
- 115f. I den citerade texten till Otilias brev står ett citattecken framför varje ny rad; alla utom det första har eliminerats.
- 115 och det för evigt! **OE:** och det för evigt!»
- 115 Du lägger vårt öde **OE:** »Du lägger vårt öde
- 115 – för hela mitt lif! **OE:** – för hela mitt lif!»

- 115 Se så, nu är det gjordt! OE: »Se så nu är det gjordt!
 115 Alla svara de nej, eller huru? OE: Alla svara de nej, eller huru?»
 115 Jag åter, jag vill återvända till OE: »Jag åter, jag vill återvända till
 116 simpla, enkla ungdomslif. OE: simpla, enkla ungdomslif.»
 116 Tänk aldrig mer på, OE: »Tänk aldrig mer på,
 116 någon beröring med hvarandra! OE: någon beröring med hvarandra!»
 116 Nu måste vi tala om OE: »Nu måste vi tala om
 117 Åh ja, det gör du! OE: utropstecken nersänkt
 117 »O qvinna, qvinna, sol på OE: »O qvinna, qvinna, sol på
 117 Tröst i all smärta! OE: Tröst i all smärta!»
 117 Otilia, huru har du OE: »Otilia, huru har du
 118 Är du nu nöjd? OE: Är du nu nöjd
 121 neka icke din vän!» OE: neka icke din vän!
 122 Af mig skall du aldrig behöfva OE: Af mig skall du aldrig behöfva
 124 svarade du mig nyss, – sade Melida, OE: svarade du mig nyss. – sade
 Melida,
 124 – Och, om jag skulle fly Otto, OE: – Och, om jag skulle fly Otto,
 125 Du är grufligt hård, – sade jag OE: Du är grufligt hård. – sade jag
 127 f. I den citerade texten till Edwards brev står ett citattecken framför varje
 ny rad; alla utom det första har eliminerats.
 129 naturen ännu gaf en qvinna. OE: naturen ännu gaf en qvinna.»
 129 Jag sjelf är uppfostrad OE: »Jag sjelf är uppfostrad
 129 låtom oss tala ett annat! OE: låtom oss tala ett annat!»
 129 Dels af slump, OE: »Dels af slump,
 131 inga egna intressen. OE: inga egna intressen.»
 131 Detta bref hade jag skrivit, OE: »Detta bref hade jag skrivit,
 141 ondt eller illa, – svarade jag. OE: ondt eller illa. – svarade jag.
 142 kunna vi rätt väl behöfva, – sade Otto OE: kunna vi rätt väl behöfva. – sade
 Otto
 145 – Jag kunde tro det, – sade hon, OE: – Jag kunde tro det. – sade hon,
 145 – Du ser så allvarsam ut, – sade jag OE: – Du ser så allvarsam ut. – sade jag
 157 – Icke långt från ditt, – svarade Melida, OE: – Icke långt från ditt. – svarade
 Melida,
 158 granna hus, – svarade Madamen, OE: granna hus. – svarade Madamen,
 159 Än hade hon saker att anmärka OE: Än hade hon saker att anmärks
 161 Dessutom, o Melida! har jag OE: Dessutom o Melida! har jag
 162 icke hos mig, – svarade jag OE: icke hos mig. – svarade jag
 163 jag aldrig gjort, – svarade Melida, OE: jag aldrig gjort. – svarade Melida,
 174 som Otto, sid. 172 OE: som Otto, sid. 289

Sättarknep

- 13 Af de oändligen OE: A = uppochnervänt V
 22 Af bakelsen ville OE: A = uppochnervänt V
 61 Aldrig hade Melida talat OE: A = uppochnervänt V
 131 mer eller mindre förderfvade OE: v = maskerat y

Ord- och sakförklaringar

- i *Stundom äfven vaken drömmer jag. (Geijer)* första versraden i Erik Gustaf Geijers (1783–1847) dikt »Hågkomst», även kallad »Söderländskan i Norden», tryckt som sångtext 1834
- iii *Sondéns vatten-cur* kur rekommenderad av läkaren Carl Ulrik Sondén (1802–1875), som koleraåret 1834 utgav *Råd mot cholera, ur egen erfarenhet*
- iii *saligt* postumt
- iii *kalkad och rökad* kalk och rök användes i desinficerande syfte; kalken dämpar förruttelse och stank
- iii *förbemska sig* skrämma upp sig
- iii *förblomstrade* förblommerade, inlindade, förtäckta
- iii *NB.* nota bene (lat.), märk väl
- iii *Gäldstugan* fängelset, häktet där personer fängslade för obetalad skuld förvarades
- iv *mortificationen* förolämpningen, förödmjukelsen
- iv *odissequerad* icke analyserad
- iv *Får jag ej Rbenskt vin och klenäter [...] nöjd!* troligen en variant av skämtvisan »Martins begravning», som nedteknades först på slutet av 1800-talet
- iv *kommer efter med [...] barfoten* försöker att på bästa sätt förklara och släta över
- v *Salig Fredman talade i fordna dagar om Jeana, som tappade sin rubin* syftar på Fredmans epistel nr 49 av Carl Michael Bellman (1740–1795)
- v *lysa efter* efterlysa
- v *trillat upp* rullat upp
- v *astrologen i novellerna från 30-åriga kriget* syftar sannolikt på novellen *Carl Gustaf Wrangel. Romantisk skildring ur Trettioåriga kriget* (1833) av Karl af Kullberg (1813–1857)
- v *i massa* i sin helhet
- vi *underbart* märkvärdigt, ovanligt
- vi *Locomotive* ångdriven vagn
- vi *connaissance* bekantskap
- vi *amicalt* vänskapligt
- 1 *Islandsmossa* islandslav (*Cetraria islandica*); en dekokt på mossan användes som medel mot lungsjukdomar
- 1 *tyllrimsor* rimsor: remsor, band
- 5 *vattengröt* gröt kokad på vatten
- 5 *rarare* finare, vackrare
- 6 *lilla dejeuner* frukost
- 6 *gaf sig* beklagade sig, jämrade sig
- 6 *varit uti själftåget* hållit på att dö
- 6 *Hoffmanns välgörande droppar* droppar uppkallade efter den tyske läkaren Friedrich Hoffmann (1660–1742); dropparna, bestående av en del eter

- och tre delar koncentrerad sprit, användes förr ofta doppad på en sockerbit som stimulans vid svimningstillbud men missbrukades även som rusdryck
- 6 **terribelt** fruktansvärt, förskräckligt
- 6 **sumpa upp** torka upp
- 6 **peignoir** morgonrock
- 7 **dristeliga** käckt, frimodigt
- 7 **comme il faut** som uppträder passande
- 7 **Eh bien! Comment va le Français? Apparement vous savez le parler très joliment, n'est-ce-pas?** Nå! Hur är det med franskan? Tydligt kan ni tala det riktigt nått, inte sant?
- 8 **tournuren** skicket och hållningen, sättet att uppträda
- 8 **förebudet** anmälan om de resandes ankomst
- 9 **Eldorado** förlovat land, paradiset
- 9 **l'Abeille du Nord** franskspråkig tidning, utgiven i Altona
- 9 **Napoleons huserande i Spanien** en resning mot Napoleons välde kom till stånd 1808, men upproret nedslags
- 9 **colonialvarornas uppbränning** under den s. k. kontinentalblockaden (1806–1814) befallde Napoleon att brittiska varor skulle beslagtas och uppbrännas
- 10 **»ein hübsches Mädchen! Ja, wahrhaftig!** en söt flicka! Ja, sannerligen!
- 11 **pretext** förevändning
- 11 **persiflage** gyckel, hån
- 11 **coloretten** kollerett, halskrås för damer
- 11 **vivacitet** livlighet
- 12 **volant** halvklotformig boll med fjädrar på den flata sidan
- 13 **présence d'esprit** sinnesnärvaro, rådhighet
- 13 **diner** middag
- 13 **loup-garou** varulv
- 13 **fjärdingsvägar** 1 fjärdingsväg = 1/4 mil = 9.000 fot = 2.672 meter
- 13 **resfiscal** tullombudsman
- 13 **rallade** rullade
- 14 **riga-balsam** preparat bestående av sprit jämte timjan- och rosmarinolja och ett växlande antal aromatiska tillsatser, som användes dels till sårbehandling, dels till förtäring
- 14 **hamn i häl** hack i häl, tätt efter
- 14 **enkleken** ett slags lek, där de lekande är uppställda parvis efter varandra, med en ensam person i spetsen, vid vars rop: »sista paret ut!» de två sista i ledet springer framåt på var sin sida, då den i spetsen ensam söker att fånga någondera, innan de återförenats
- 14 **»un doux souvenir»** ett ljust minne
- 14 **par préférence** alldeles speciella, som gynnas framför andra
- 15 **förblommeradt** förtäckt, inlindat
- 15 **hällad** försedd med bindsle mellan benen
- 15 **atlasstrumpeband** atlas: glänsande siden- eller halvseudityg
- 15 **Numeri** Fjärde Mosebok
- 16 **imaginationer** inbillningar

- 17 **transparent** målning med genomsiktliga färger på halvgenomskinligt eller genomskinligt material avsedd att ses belyst från baksidan
- 17 **girandole** flerarmad ljusstake med ljusen i en krets
- 18 **Hoffmeister** Franz Anton H. (1754–1812), tysk tonsättare och musikförläggare
- 18 **Pleyel pour le clavecin** cembalostycken av Ignaz Pleyel (1754–1831), österrikisk tonsättare och musikförläggare
- 18 **Cendrillon** opera (1810) av Charles Guillaume Étienne (1777–1845), text, och Niccolò Isouard (1775–1818), musik; spelades på Kungliga Teatern i Stockholm mellan 1811 och 1838
- 18 **Trollflöjten** sångskådespel (1791) av Emanuel Schikaneder (1751–1812), text, och Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791), musik; spelades på Kungliga Teatern mellan 1812 och 1862
- 19 **caprise** kapis, nyck, infall
- 20 **malörtstårar** bittra tårar
- 21 **toilette** toalettbord
- 21 **uppstädad** iordningställd
- 24 **advocera** argumentera
- 24 **quadrera** överensstämmer, passar
- 24 **laverade** målade med en tunn och flytande vattenfärg
- 24 **variationer af Gelinek på Tyroler-vals** Joseph G. (även Jelinek) (1758–1825), kompositör; han skrev ca. 1000 kompositioner i en elegant modestil och var i början av 1800-talet så berömd, att flera tonsättare utgav sina verk under hans namn; »variationer på Tyroler-vals» syftar på hans Op. 46, *9 variations [Ess] Pour le Piano Forte sur l'air tiolien: Wann in der Früh aufsteh' No. 36*
- 24 **»Quand tu m'aimais»** När du älskade mig; romans med ackompanjemang av piano av Ann Rivière, ca. 1830
- 25 **rökte** spred väldoft
- 25 **rechercherade** förkonstlade, utstuderade
- 26 **afton-échappade** échappade: eskapad
- 26 **saive et sauve, au port** lyckligt och väl, i hamn
- 27 **Napoleons seger vid Borodino** vid Borodino, 120 km väster om Moskva, utkämpades 5–6 september 1812 den största drabbningen under Napoleons ryska fälttåg med stora förluster på båda sidor
- 27 **intelligens-blad** tidning med uppgift att meddela annonser och kungörelser
- 27 **Svebilii långkateches** ärkebiskop Olaus (Olof) Svebiliius' (1624–1700) katekes, gillad och stadfäst 1689, användes fram till 1810 och efter omarbetning till 1878
- 27 f. **conveniensartiklar** detaljer ifråga om konvensans och etikett
- 29 **artig** behaglig, älskvärd
- 29 **moquerie** hån, förakt
- 29 **harmligt** retsamt, förargligt
- 30 **okas** kopplas ihop
- 30 **pussade ihop** sammanförde
- 30 **les deux inséparables** de två oskiljaktiga

- 30 **bonne amie** goda väninnan
- 31 **Djurbergs geographi** Daniel Djurberg (1744–1834) utgav flera läroböcker i geografi, som i slutet av 1700-talet och början av 1800-talet användes i undervisningen
- 32 **deliberationer** överläggningar
- 32 **Dramaten** Kungliga Dramatiska Teaterns verksamhet var vid den tiden inrymd i Arsenalsteatern i Kungsträdgården
- 32 **Honni soit qui mal y pense** skam den som tänker illa därom, Strumpebandsordens devis; på en hovfest (1344) tappade Lady Salisbury sitt blå strumpeband, vilket Edvard III tog upp medan han yttrade den fras som blev ordens devis
- 32 **capott** regnkappa
- 32 **cambrickshatt** hatt av starkt och tätt bomullstyg som tillverkades i Cambridge
- 33 **moquant** gycklande, hånande, föraktfull
- 33 **tournure** vändning, karaktär
- 33 **Adonis** i den grekiska mytologin namn på en underskön yngling
- 33 **Nanna med sin Balder** i den nordiska mytologin var kungadottern Nanna gift med Balder, den gode och milde asaguden
- 33 **pour l'amour du Phosphorisme** av kärlek till fosforismen; fosforister: en grupp svenska romantiker med Peter Daniel Amadeus Atterbom (1790–1855) i spetsen, som utgav tidningen *Phosphoros*
- 34 **Åke och Elsa** gammal dansk ballad som i Knud Lyne Rahbeks (1760–1830) version är översatt av Lorenzo Hammarsköld och år 1811 publicerades i *Phosphoros*.
- 34 **Glöm den, som dig har glömt, [...] smeka! etc.** dikt av Lorenzo Hammarsköld (1785–1827), författare och en av Stockholmsromantikernas ledare, med titeln »Kärleks-reflexion» publicerad i *Poetiska studier* (1813), s. 72
- 34 **Tre består utaf två, [...] Gud** dikt av Lorenzo Hammarsköld, »Pot-Pourri, III», publicerad i *Poetiska Studier* (1813), s. 88
- 34 **bec à bec** ansikte mot ansikte
- 34 **medvetlös** omedveten
- 34 **ny'et** nymånen
- 34 **admiration** beundran
- 34 **sparlakanslexa** tillrättavisning
- 35 **Gudinnan War** en av asynjorna i den nordiska mytologin
- 35 **Hendekasyllaber** verser med elva stavelser
- 35 **spickemat** insaltad, torkad eller rökt mat
- 37 **Rimfaxe och Skinfaxe** i den nordiska mytologin de hästar på vilka Natt respektive Dag rider över himlavalvet
- 37 **Mundelfaxe** Tante Aline menar förmodligen Mundilfare, solens och månens fader
- 37 **mörjan** smörjan
- 37 **Lettres à Emilie** *Lettres à Émilie sur la mythologie* I–VII av Charles Albert Demoustier gavs ut i Stockholm 1798–1805 samt 1812 med tilläget »Avec le privilège du roi»

- 37 **Leda och Svanen** enligt den grekiska mytologin förförde Zeus, i gestalt av en svan, Leda som därefter lade två ägg, av vilka det ena inneslöt Helena, det andra Kastor och Polydeukes (eller det ena Helena och Polydeukes, det andra Kastor och Klytaimnestra); Leda och svanen är ett i konsten ofta återkommande motiv
- 40 **Job** huvudperson i Jobs bok i Gamla Testamentet; Job är en rättfärdig man som med Guds tillåtelse sätts på hårda prov av djävulen men förblir fast i sin tro
- 41 **Egiden** gudinnan Athenas sköld som var försedd med det skräckinjagande Medusahuvudet; gorgonen Medusa hade en förstenande blick
- 41 **än någonsin**
- 41 **C'est une autre affaire** det är en annan sak
- 41 **par dépit** av trots
- 41 **par politique** av fintlighet
- 41 **par raisonnement** av beräkning
- 41 **par gout** av egen håg
- 43 **latyrus** lathyrus, släktnamn för ängsblommor såsom gulviol och gökärt
- 43 **tillbud** erbjudande
- 44 **slurfvig** slarvig
- 44 **upledsen vid trött på**
- 45 **träflorslapp** troligen en glesvävd mönsterduk som underlättar räknandet av trådar; den användes av flickor när de lärde sig att sy
- 45 **ganska** mycket
- 46 **tournure** se komm. till s. 8
- 46 **ça n'est pas de son gout** det är inte i hans smak
- 47 **salonspiece** pièce, föremål, möbel
- 48 **bunte Reihe** par om par
- 49 **Casagli** Lodovico C. (1769–1831), balettmästare vid Kungliga Teatern
- 50 **Herr Crälius** Carl Magnus Craelius (1773–1842), sånglärare vid Kungliga Teatern och Musikaliska Akademien
- 50 **vapeurer** nervösa anfall; eg. väderspänningar
- 50 **tic douloureux** ansiktskramp
- 50 **Conducteur Heydiken** Pehr Gustaf von Heideken (1781–1864), svensk målare och tecknare; han blev 1807 conducteur, dvs. intendent vid Kungliga Museet på Stockholms slott
- 50 **Askergren** Peter A. (1787–1818), hovkapellist, pianist och informationsmästare vid Musikaliska Akademien
- 50 **non comme il faut** inte som sig bör
- 51 **epigram-côtelette** ungefär: munsbit såsom objekt för epigramdiktning; se komm. till s. 55
- 51 **Pinden** ett åt sångudinnorna helgat berg i det antika Grekland
- 52 **Hvit-berget** kan också anspela på Vita bergen på Söder, vid den tiden en förfallen stadsdel i Stockholm; se Nils Erik Wallen, *Sophie von Knorring och samhället* (Helsingfors 1962), s. 19
- 52 **passagerare** figurer
- 52 **Freja** fornnordisk fruktbarhetsgudinna

- 52 **Iduna** fornnordisk gudinna, maka till skaldeguden Brage; enligt mytologin bevakar hon de äpplen som skänker evig ungdom
- 52 **Nanna** se komm. till s. 33
- 52 **Gefion** fornnordisk gudinna, enligt myten skapare av Själland; troligen även fruktbarhetsgudinna
- 53 **pluttra ut** prångla ut
- 54 **colorette** se komm. till s. 11
- 54 **épauletter** axelstycken på klänningen
- 54 **ganska** se komm. till s. 45
- 54 **behjertenhet** mod
- 55 **Johannesolja** läkemedel tillverkat av Johannesört (*Hypericum perforatum*), som kokad tillsammans med olivolja användes bl. a. till att smörja på brännskador
- 55 **epigrammer** korta poem av komiskt eller satiriskt innehåll, som först spanner läsarens förväntan och i slutet med ett kvickt, spetsigt infall på ett överraskande sätt tillfredsställer den
- 55 **Faux** falsk
- 55 **Fôret** skog
- 55 **en poetisk tidskrift [...] eldfärgade omslag** syftar på *Phosphoros*, en litterär månadstidskrift utgiven 1810–1814 av Auroraförbundet i Uppsala och försedd med omslag i morgonrodnandens färg; se komm. till s. 33
- 56 **Fru Staël** Madame de Staël, baronessan Anne Louise Germaine Staël von Holstein, f. Necker (1766–1817), fransk författarinna; hon vistades i Stockholm september 1812–maj 1813
- 56 **Corinne och Delphine** romaner av Madame de Staël, utgivna 1807 och 1802
- 56 **A little learning [...] not** En ringa lärdom är en farlig sak, drick djupt – eller smaka inte; berömt citat ur Alexander Popes (1688–1744) *Essay on Criticism* (1711), en poetik på vers i nyklassicistisk anda
- 57 **les costumes du siècle de Louis XIV** kläder från Ludvig XIV:s tid
- 57 **champion** förkämpe
- 58 **än någonsin**
- 59 **Amaranthen** ordenssällskap inom den högre societeten; grundat 1760 av Klas Qvist, dess förste stormästare; ordens syfte är att anordna dans och andra sällskapsnöjen
- 59 **beramadt** överenskommet, planerat
- 59 **malörtstårar** se komm. till s. 20
- 60 **allhärjaren** frosten, hösten
- 61 **hamn i häl** se komm. till s. 14
- 61 **snupplade** snubblade, snavade
- 61 **Grefve D. I. G.** Jacob Gustaf de la Gardie (1768–1842); militär och diplomat
- 63 **»Lejonet»** salongselejonen, om framstående person som tilldrar sig stor uppmärksamhet och gör sig starkt gällande i sällskapslivet
- 63 **distinction** att vara förnäm, framstående
- 64 **ramassée** satt, undersätsig
- 64 **en vogue** på modet

- 64 **Mr. Rocca** Jean Michael R. schweizisk officer, 1816 i hemlighet gift med Madame de Staël; äldre källor uppger, troligen av anständighetsskäl, år 1811, jfr kommentarerna till s. 104
- 64 **Hr Schlegel** August Wilhelm S. (1767–1845), tysk författare, översättare och universitetsprofessor samt en av skaparna av den romantiska skolan
- 65 **Kinkenges** namn på en utklädd person, egentligen föreställande S:t Nikolaus, som förr i vissa trakter ansågs komma till barnen med julklapparna på julaftonen eller juldagsmorgonen
- 65 **nouvelle débarquée que j'étais** nykomling som jag var
- 65 **bard** skald, poet
- 65 **Maja Lisa ou la Suède** imaginär titel med anspelning på Mme de Staëls verk *Corinne ou l'Italie* (1807)
- 66 **anglaise** angläs, engelsk dans i 2/4-takt med ursprung i de »country dances» som importerades från England i slutet av 1600-talet och fick namnet »contredanse anglaise»; den dansades av herrar och damer som stod uppställda på två led, vända mot varandra; i Sverige var den nya dansen populär under första hälften av 1800-talet och användes huvudsakligen som inledningsdans på baler
- 66 **Rosinante** Don Quijotes häst
- 66 **cartouche** patronväska
- 66 **sabeltaska** bred och lång läderväska hängande på remmar bredvid sabeln
- 66 **om en väderkvarn kommit lös** syftar på Don Quijotes strid mot väderkvarnarna
- 67 **parlanta** talande
- 68 **per fas et nefas** med tillåtna och otillåtna medel
- 71 **Je ne suis pas femme pour rien!** Jag är inte för inte kvinna!
- 71 **Kronprinsen** den blivande Karl XIV Johan (1763–1844); han förväxlas längre fram med arvprinsen
- 71 **söta Arsprinsen** prins Oscar, sedermera Oscar I (1799–1859)
- 71 **belle** vackra
- 71 **Le Moine** troligen Louis Lemoine (1768–1853), prins Oscars franskfödde lärare 1810–12
- 71 **quadrille** fransk kontradans från 1700-talet, vanligen dansad av fyra par i fyrkantsuppställning; i Sverige inföll kadriljens storhetstid 1760–1820
- 72 **un siècle** ett sekel
- 72 **une éternité** en evighet
- 72 **Tala, Betty, håll ej tal!** strof ur Anna Maria Lenngrens (1754–1817) dikt »Några ord till min k. Dotter i fall jag hade någon», publicerad i *Stockholms-Posten* 1798
- 73 **moquanta** se komm. till s. 33
- 74 **Petit morveux, qui ne sait pas seulement parler Français!** Stackars snorunge, som inte ens kan tala franska!
- 74 **Point du tout!** Inte alls!
- 74 **en imagination** i tankarna, i fantasin
- 74 **tel ou tel** den eller den

- 74 **Maisonfort** avser troligen markisen Antoine François Philippe Du Bouis des Cours La M. (1763–1827), rojalist och motståndare till Napoleon, författare av pamfletter; sedan han deporterats till Elba för sin politiska verksamhet, lyckades han fly och tjänstgjorde sedan i den ryska armén fram till Napoleons nederlag
- 75 **Ottomaniska Porten** (Ottomanska eller Höga Porten) benämning på det turkiska riket eller den turkiska regeringen
- 75 **Bourdonnier** ej identifierad
- 75 **manquerat** försummat
- 75 **M:me de la Colonelle** fransk tilltal till överstinna
- 77 **betänkliga** tänkvärda
- 77 **en famille** i familjekretsen
- 77 **cour** kur, mottagning på slottet
- 77 **Princessan Sophia Albertina** svensk prinsessa (1753–1829), dotter till Adolf Fredrik och Lovisa Ulrika.
- 79 **valla** vakta på
- 79 **dragande** lockande, tilldragande
- 81 **Mille George** Marguerite Joséphine George (1787–1867), fransk skådespelerska
- 81 **Phèdre** pjäs (1677) av Jean Racine (1639–1699), fransk dramatiker
- 81 **Cendrillon** se komm. till s. 18
- 81 **Trollflöjten** se komm. till s. 18
- 81 **Montenero Slottet** *Montenero*, sångdrama av François Benoît Hoffman; spelades i Stockholm på Kungliga Teatern i Operahuset 16/12 1805–30/6 1854 (95 gånger), i Arsenalen 19/12 1806–16/5 1810 (21 gånger) samt på Djurgårdsteatern 23/8 1828–13/8 1831 (9 gånger)
- 81 **Aline Aline, drottning av Golconda**, opera av Jean Baptiste Charles Vial och Edmond-Guillaumes-François de Favières; spelades i Stockholm på Kungliga Teatern i Operahuset 18/4 1811–30/12 1835 (54 gånger) och i Arsenalen 16/9 1816 och 29/4 1824
- 81 **Kotzebue** August von K. (1761–1819), tysk författare med sentimentala skådespel som specialitet
- 81 **la Mort de Cesar** pjäs (1735) av François Marie Arouet de Voltaire (1694–1778)
- 81 **Oedipe** pjäs (1719) av Voltaire
- 81 **Simiramis Sémiramis** (1749), pjäs av Voltaire
- 81 **Andromaque Andromache** (1667), pjäs av Racine
- 81 **Orosmane** karaktär (sultan av Jerusalem) i dramat *Zaire* (1732) av Voltaire
- 81 **Zaire, vous pleurez!** *Zaire*, ni gråter (*Zaire* är en av sultanens slavar)
- 82 **Catherine ou la belle fermière** pjäs av Amélie-Julie Candeille (1767–1834), fransk skådespelerska, sångerska och författarinna
- 82 **beau talent** framstående talang
- 82 **prêterade** lånade
- 82 **Ah, c'est affreux!** Åh, det är fruktansvärt!
- 82 **Cameristen** kammarjungfrun
- 82 **Axel och Walborg** skådespel (1810) av den danske författaren Adam Oehlenschläger (1779–1850)

- 82 **Melpomene** i grekisk mytologi en av de nio muserna, sångens och särskilt tragedins beskyddarinna, ofta avbildad med vinlövskrans och tragisk mask
- 83 **moquance** hän, förakt
- 83 **décontenancer** bringande ur fattningen
- 84 **le decorum** det passande
- 84 **arrivation** händelse
- 84 **Julie&Claire** anspelning på de båda väninnorna i Jean-Jaques Rousseaus (1712–1778) roman »Julie ou La nouvelle Héloïse» (1761)
- 84 **les deux inséparables** de två oskiljaktiga
- 85 **atrayanta** tilldragande
- 85 **point de vue** utsikter, framtidsmål
- 85 **à l'unisson** unisont
- 85 **rage** lidelse, passion
- 85 **caustique** bitande
- 86 **reflet** spegelbild
- 86 **pour mes péchés** för mina synder
- 86 **cette ennuyeuse Demoiselle sur mes talons** denna tröttsamma fröken i hälar på mig
- 86 **par gout** av egen håg
- 86 **Oublions l'un et l'autre et parlons de votre Cousin** Låt oss glömma bäggedera och tala om er kusin
- 86 **Ah, que voulez vous! [...] elle même** Å, vad begär ni! Det är ett barn: det är fältens blomma, det är naturen själv
- 87 **regalera** undfägna
- 87 **Moreno** troligen avses José de M., spansk envoyé i Stockholm
- 87 **pertinent** noggrannt, exakt
- 87 **en profil** i fil
- 87 **repartier** kvicka svar, repliker
- 87 **Ah, Madame! Vous faite la reine chez vous!** Å, madame! Ni spelar drottningen hemma hos er!
- 87 **Il se peut Madame, [...] autrui** Det må vara, madame, men aldrig hos andra
- 87 **Asseyez vous, mon Prince** Sätt er, min prins
- 87 **Oui, mes illustres [...] chez moi!** Ja, mina frejdade gäster, låt oss sätta oss, ty när allt kommer omkring är jag herre i mitt hus!
- 88 **De grace [...] manque** Jag ber, madame, en historia! Vi har ingen stek
- 88 **final-ordres** sista befallningar
- 88 **commune** simpel, vanlig
- 88 **antediluviansk** egentligen: äldre än syndafloden, otidsenlig
- 88 **cornet de papier** pappersstrut
- 89 **tour de l'Europe** tur genom Europa
- 90 **ganska** se komm. till s. 45
- 91 **mauvais humeur** dålig humör
- 92 **bancovitten** mynt, 1/4 skilling banko, på 1830-talet motsvarande 1/2 öre
- 94 **Spinnhuset** fängelset för kvinnor
- 95 **perkal** fint bomullstyg

- 96 **ridicule** retikyl, (mindre) påse eller påsliknande tygväska för förvaring av sysaker och andra smärre föremål
- 99 **corps diplomatique** diplomatiska kåren
- 99 **revue** granskning, besiktning
- 99 **Ries'ens första concert** den tyske tonsättaren och pianisten Ferdinand Ries (1784–1838) konserterade i Skandinavien 1813
- 99 **min nummer** nummer var tidigare maskulinum
- 100 **vapeurer** se komm. till s. 50
- 100 **tic douloureux** se komm. till s. 50
- 101 **la déesse de la paresse** lättjans gudinna
- 101 **A propos des bottes** apropå ingenting
- 102 **öfver en bank** utan åtskillnad, över en kam
- 102 **Pro Patria** Kungl. sällskapet Pro Patria, hemligt ordenssällskap som även idkade välgörenhet, bl. a. genom inrättandet av Barnbördshuset Pro Patria
- 102 **Seraphimer-Lazarettet** sjukhus på Kungsholmen i Stockholm; det öppnades 1752 och hade fram till 1888 två Serafimeriddare (ordensmän) som styresmän; vid lasarettet bedrevs undervisning i medicin och kirurgi
- 102 **svart taftscoeffure** troligen avses en svart kalott, som ibland bars av läkarna vid den här tiden
- 102 **Hjortsberg** Lars H. (1772–1843), sin tids främste svenske skådespelare
- 102 **Sevelin** Per Erik S. (1791–1851), skådespelare
- 102 **Deland** Louis Joseph Marie D. (1772–1823), skådespelare och balettmästare vid de Kungliga teatrarna
- 103 **horreur** skräck
- 103 **vingt-un** tjuogoett, kortspel i vilket en spelare (bankiren) spelar mot de övriga; högsta poängsumma till och med 21 vinner och den som får över 21 förlorar insatsen
- 103 **»Väfva vadmal»** känd visa och dansmelodi (även med titeln »Väfva Wallmar»); visan var bekant redan under 1700-talet, men texten upptecknades i sin helhet först i början av 1800-talet och trycktes i Arwidsons *Svenska fornsånger*, band 2 (1842); dansbeskrivningarna visar att dansen till »Väfva vadmal» har flera typiska drag gemensamma med kontradansen
- 103 **la belle George** se komm. till s. 81
- 103 **Andromaque** se komm. till s. 81
- 103 **Phèdre** se komm. till s. 81
- 104 **vattensot** sjukdom som innebär att en onaturlig vattensamling uppkommit i kroppen; anspelar på det tillfälle då Mme de Staël under förebringande av sjukdom drog sig tillbaka och födde sin och Roccas son
- 104 **Coppet** ort i kantonen Vaud i Schweiz vid Genève sjön, 13 km norr om Genève; slottet Coppet förvärvades 1784 av Jacques Necker (1732–1804), Madame de Staëls far; efter hans död 1804 kom slottet i dotterns ägo
- 104 **quatrième** fyrradning
- 104 **Que de talent [...] la posterité** Vilken talang, vilket snille! Allt för henne till odödligheten, och ingenting, inte ens hennes vattensot, går förlorat för eftervärlden

- 104 **et — changeons de sujet** och – låt oss tala om något annat
- 104 **Albertine Barbarossa** Mme de Staëls dotter, binamnet Barbarossa (rödskägg) syftar troligen på hennes röda hår
- 104 **embrasserar** omfamnar
- 104 **à tout moment [...] aimable parent** i varje ögonblick: min käre kusin, min älskvärde släkting
- 104 **Poetiska Calendern** *Poetisk kalender*, en litterär årsbok som utgavs av P. D. A. Atterbom (1790–1855) i Uppsala 1812–1822
- 105 **Grefvarne af Castelli** *Grefven af Castelli*, drama av René Charles Guilbart de Pixérécourt (1773–1844) i översättning av Lars Hjortsberg och balett av Louis Joseph Marie Deland; dramat spelades sammanlagt 74 gånger mellan 1802–1822 på olika teatrar i Stockholm
- 105 **pelisse** pälsfodrade kappa
- 105 **gör les honneurs** sköter värdinneskapet
- 105 **L'on veut faire [...] qu'on aime** Man vill åstadkomma all lycka eller om det icke låter sig göra, all olycka för det man älskar
- 107 **pekaden J** pekade ni (äldre böjningsform)
- 115 **än** se komm. till s. 41
- 118 **obilliga** oskäligen, orättvis
- 119 **phantasmagoriska** fantasifulla
- 119 **par esprit de contradiction** av motsägelsetusta
- 120 **Leonce** huvudpersonen Delphines älskare (i romanen *Delphine* av Madame de Staël)
- 120 **M:me Vernon** Sophie de Vernon, väninna till Delphine
- 120 **Mathilda** Sophie de Vernons dotter
- 120 **Thomas à Kempis** tysk-nederländsk munk och författare (ca. 1380–1471) som blev vida känd som själasörjare och andlig författare
- 124 **Oh, n'y pensez pas** Å, tänk inte på det
- 125 **dot** hemgift
- 127 **pappersrimsa** rimsa: se komm. till s. 1
- 129 **gorgonhuvudet** Medusa var en av de tre gorgonerna i den grekiska mytologin; se komm. till Egiden s. 41
- 130 **Megära** i den grekiska mytologin en av de tre halvgudinnor (Tisiphone, Alekto och Megæra) som plågade de onda i underjorden
- 130 **Brunehild** en av de tyska och nordiska hjältesagornas mest bekanta gestalter; hon förekommer bl. a. i *Nibelungenlied* och *Sigurdssagan*; i båda framställningarna hämnas hon, sedan hon blivit förd bakom ljuset
- 130 **Catharina af Medicis** fransk drottning (1519–1589) som försökte utrota protestantismen i Frankrike och ställa konungen i spetsen för det katolska partiet
- 130 **passagert** övergående, tillfälligt
- 131 **dårar mig** lurar mig
- 132 **larven** masken
- 132 **Orcus** underjord, dödsriket i den grekiska mytologin
- 133 **vurmade** grubblade

- 134 **Beaudiot** François B. (1772–1840), fransk tecknare och porträttör, verksam i Stockholm 1812–14
- 134 **velinpapper** en sorts fint och glättat papper
- 141 **slurf** slarv
- 141 **heterogen** ungefär: mångtydig
- 146 **sans prétention** i all enkelhet
- 146 **på hennes släp** i hennes följe
- 146 **Reflexions sur le Suicide** *Tankar om självmordet*, verk (1813) av Madame de Staël
- 146 **Fru Schütz** Jeanne-Henriette-Rosine Händel-Schütz (1770–1839), tysk skådespelerska
- 146 **partout** nödvändigtvis, absolut
- 146 **de quoi il est question** vad det är frågan om
- 146 **Bernhard Romberg** (1767–1841), tysk cellist och tonsättare
- 147 **hemligt gift med Mr. Rocca** se komm. till s. 64
- 147 **jaloux** svartsjuk
- 147 **embellerat** förskönat
- 147 **diner** se komm. till s. 13
- 148 **girandoler** se komm. till s. 17
- 148 **embrasserar** se komm. till s. 104
- 148 **Baron Binder** avser möjligen Franz B. von Kriegelstein (1774–1855), friherre och diplomat, sändebud i Stockholm 1801 och från 1810 i Köpenhamn som specialist på den politiska situationen i Norden
- 148 **filoquer** tillhörigheter, saker
- 149 **Quoi Madame! Comment Princesse!** Vad madame! Hur prinsessa!
- 149 **Elyséen** i den grekiska mytologin hjältarnas och de dygdigas boningsort efter döden
- 149 **Orpheus** tragisk sångare i den grekiska mytologin; efter att hans maka Eurydike dött av ett ormbett, begav sig Orfeus ned i underjorden och förmådde genom sina toners trollmakt Hades att utlämna henne men förlorade henne åter, då han överträdde förbudet att vända sig om efter henne på uppvägen
- 149 **la belle George** se komm. till s. 81
- 149 **Semiramis** se komm. till s. 81
- 149 **Qu'en dites vous?** Vad säger ni om det?
- 149 **Rien que cela!** Bara det!
- 149 **fier** stolt
- 149 **du'on** *La speranza al cor mi dice* Hoppet i mitt hjärta säger mig; duon ej identifierad
- 149 **Kanka på** sträva på
- 149 **Alzire** drama (1736) av Voltaire
- 150 **Pour la dernière [...] rendue!** För sista gången skulle Zamore ha sett dig, du skulle ha ryckts ifrån mig i samma ögonblick som du givits mig!
- 150 **en triomphe** i triumf
- 150 **agreable surprise** angenäm överraskning

- 151 **man** bara
- 153 **stolstyret** armstödet
- 154 **soeur de la misericorde** barmhärtighetssystem
- 154 **läste** läste
- 155 **sörpris** syrpris, överraskning
- 158 **Maria Stuart** drama (1800) av Friedrich Schiller (1759–1805)
- 158 **die Jungfrau von Orleans** drama (1801) av Schiller
- 158 **Galathée, som av Pygmalion lifvades** sagan om Pygmalion, som förälskade sig i en kvinnostaty han hade snidat i elfenben och som han lyckades övertala Afrodite att skänka liv, återges av Ovidius i *Metamorfoser* (första decenniet e. Kr.); i senare framställningar av sagan kallas kvinnan Galatea
- 158 **Niobe** i den grekiska mytologin en tolvbarnsmor, som sedan hon hånat Leto (lat. Latona) för att denna bara hade två barn, drabbades av deras hämnd; känt genom den bildande konsten, Niobe bland sina döende barn
- 159 **Magdalena** Maria Magdalena (Luk. 7:37 ff), den botfärdiga synderskan; hon smörjde Jesus fötter i Simons hus
- 159 **développe** utvecklade
- 159 **merinoshawlen** en halsduk av fin och mjuk ull från en spansk fårras
- 159 **Sphinx** fabeldjur, väsen med människohuvud och lejonkropp
- 160 **Magister A. A. A.** Arvid August Afzelius (1785–1871), präst och utgivare av svenska folkvisor och sägner
- 160 **ett skaldestycke till den berömda Fruns ära [...] tryckt i Poetiska Calendern för 1814** syftar på romansen »Stolts Henrietta» tryckt i nämnda årgång av kalendern (s. 24–26); se även komm. till s. 104
- 160 **Lorenzo** avser sannolikt Lorenzo Hammarsköld; se komm. till s. 34
- 160 **larv** se komm. till s. 132
- 162 **ingredierat** ingått som del
- 164 **quadrerat** se komm. till s. 24
- 165 **utan att dock contramaderas av er** utan att ni befäller annorlunda
- 166 **omanerligt** opassande
- 166 **Cassortis** ett italienskt lindansar- och pantomimsällskap som turnerade i de nordiska länderna i början av 1800-talet
- 166 **grisdelin** violett
- 166 **Sevelin** Per Erik S. (1791–1851), svensk skådespelare
- 166 **coifferad** friserad, försedd med hårprydnader
- 166 **Folker** troligen Johan Peter Folcker som hade en modehandel i Stockholm
- 167 **quarter** en kvarter = 1/4 aln = 14,8 cm
- 167 **Olympen** i den grekiska mytologin de högsta gudarnas boning
- 167 **Arno** flod i mellersta Italien (Toscana)
- 167 **La Brenta** flod i norra Italien
- 169 **considerationer** överväganden
- 169 **försöka** pröva
- 170 **Ullberg** Jonas U. (1767–1844), riksdagsman som hade en inflytelserik ställning inom det konservativa och regeringsvänliga partiet

170 **tarfligt** enkelt

174 **Lector Moberg** avser troligen Peter M. (1747–1824), professor och lärare vid Krigsakademien på Karlberg (1792–1821); kadetterna erbjöds att sitta och läsa böcker i hans privata bibliotek (se Erik Gustaf Oxenstjerna, *Kadetten, eller Carlberg för nära trettio år sedan*, Stockholm, 1843)

174 **brödrarikena** Norge och Sverige

174 **Qui s'excuse, s'accuse!** Den som ursäktar sig, han anklagar sig, fransk översättning av citat ur kyrkofadern Hieronymus (ca. 345–420) *Epistula 4*

Innehåll

INLEDNING	v
Tillkomst	x
Utgivning	xI
Mottagande	xII
Forskning	xIV
Käll- och litteraturförteckning	xVII
ILLUSIONERNA	i
Utgivarens Företal	iii
Ottilia till sin ömt älskade Mormor	1
Din Ottilias illusioner	3
Utgivarens Eftertal	174
TEXTKRITISK KOMMENTAR	175
Jämförelse mellan ett bevarat manuskript och originaleditionen	177
Utgivarens ändringar gentemot originaleditionen	182
ORD- OCH SAKFÖRKLARINGAR	185